FYLKESMANNEN
I NORD-TRØNDELAG
MILJØVERNAVDELINGEN

REGISTRERING AV UTVALGTE KULTURLANDSKAP I NORD-TRØNDELAG.

SLUTTRAPPORT FOR «NASJONAL REGISTRERING AV VERDIFULLE KULTURLANDSKAP» FOR NORD-TRØNDELAG FYLKE.

RAPPORT NR. 3-1996.

LIV SIGRID NILSEN

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag
miljøvernavdelingen

RAPPORT

3 - 1996

TITTEL
Registrering av utvalgte kulturlandskap i Nord-Trøndelag

SAKSBEHANDLER/FORFATTER **ANT. SIDER:**
Liv Sigrid Nilsen 133

PROSJEKTANSVARLIG
Asbjørn Tingstad

AVDELING/ENHET
Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen.

EKSTRAKT
Rapporten tar for seg prosjektet «Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap» som ble satt i gang av Miljøverndepartementet og Direktoratet for naturforvaltning i 1992. Målet for prosjektet er å samordne og utvikle en forvaltning av jordbrukets kulturlandskap der biologisk mangfold, kulturminner og opplevelseskriterier sikres. Det er tilsammen registrert 90 områder i Nord-Trøndelag. 23 av 24 kommuner er representert, og de registrerte områdene er forsøkt fordelt over hele fylket. 12 områder er prioritert i klasse 1.

STIKKORD

kulturlandskap
botanikk
vegetasjon

ISSN 0800 3432

INNHOLD

FORORD 1

INNHOLD 2

SAMMENDRAG 3

1 INNLEDNING 6

2 MATERIALE OG METODER 7

2.1 AVGRENSING AV BEGREPET KULTURLANDSKAP 7

2.2 FORARBEID 7

2.3 FELTARBEID 8

2.4 BESKRIVELSE AV LOKALITETER 8

2.4.1 Geografiske opplysninger 8

2.4.2 Vegetasjonssoner 14

2.4.3 Vegetasjonsseksjoner 14

2.4.4 Landskapsregioner 16

2.4.5 Besøkt av 17

2.4.6 Beskrivelse av området 17

2.4.7 Vegetasjon og flora 17

2.4.8 Bruksform 21

2.4.9 Kulturminner 21

2.4.10 Vurdering 21

2.4.11 Forslag til skjøtsel 22

3 LOKALITETSBESKRIVELSER 23

LITTERATUR 118

VEDLEGG 121

Vedlegg 1: Standardiserte skjema som er brukt under feltarbeidet ved registrering av verdifulle kulturlandskap i Nord-Trøndelag. 122

Vedlegg 2: Norske navn, latinske navn og forkortelser som er brukt i krysslistene under registreringen av verdifulle kulturlandskap i Nord-Trøndelag. 124

FORORD

Høsten 1991 satte Miljøverndepartementet ned en sentral gruppe med ansvar for en nasjonal registrering av kulturlandskapet. Gruppen utarbeidet metodeopplegget for prosjektet «Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap» som ble satt igang våren 1992. Dette landsomfattende prosjektet skulle ta for seg kulturmarkstyper og kulturminner i jordbrukets kulturlandskap. Fylkesmannens miljøvernavdeling var administrativt ansvarlig for gjennomføring av prosjektet, og samarbeidsgruppen for kulturlandskap i fylket har vært referansegruppe for prosjektet.

I forhold til gjennomføringen av prosjektet «Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap», har registreringene i Nord-Trøndelag tatt lengre tid enn forutsatt. Det medfører at resultatene fra fylket ikke er innarbeidet i sluttrapporten for prosjektet.

Prosjektrapporten er skrevet av Liv Sigrid Nilsen ved Botanisk avdeling på Vitenskapsmuseet i Trondheim. Det er viktig å presisere at dette ikke er en fullstendig registrering av kulturlandskapsområder i Nord-Trøndelag, men en grov registrering av kvaliteter knyttet til enkelte utvalgte kulturlandskap i fylket.

Steinkjer, mai 1996

Svein Karlsen
fylkesmiljøvernsjef

Otto K. Sandnes
seksjonsleder

FORFATTERENS FORORD

Dette er sluttrapporten for registrering av verdifulle kulturlandskap i Nord-Trøndelag og er utført etter en avtale mellom Botanisk avdeling, Universitetet i Trondheim, Vitenskapsmuseet og Fylkesmannen i Nord-Trøndelag, Miljøvernavdelingen. Rapporten baserer seg hovedsaklig på feltarbeid utført i 1994 og 1995, men registreringene fra 1992 og 1993 vil også bli nevnt.

Jeg gjør oppmerksom på at dette kun er en registrering, så ved videre arbeid bør lokalitetene undersøkes nærmere.

Jeg vil til slutt få takke Asbjørn Moen ved Botanisk avdeling og Asbjørn Tingstad ved Miljøvernavdelingen for hjelp og støtte underveis og Tor Bjørgen for godt samarbeid.

Trondheim, desember 1995.

Liv Sigrid Nilsen

SAMMENDRAG

Denne rapporten presenterer resultatet av prosjektet «Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap» i Nord-Trøndelag (med hovedvekt på arbeidet utført i 1994-1995). I rapporten gis en beskrivelse av metoder benyttet i 1995 og en kommunevis beskrivelse av alle registrerte områder fra 1994 og 1995. Områder registrert i 1992 og 1993 blir nevnt i tabell 2 side 10-13.

Målet med prosjektet er å utarbeide, samordne og utvikle en forvaltning av jordbrukets kulturlandskap der biologisk mangfold, kulturminner og opplevelseskritereier sikres. For å nå dette målet er det nødvendig å utarbeide en oversikt over de mest verdifulle kulturlandskapsområdene i fylket.

Under feltarbeidet ble det særlig lagt vekt på de botaniske verdiene i jordbrukets kulturlandskap. Det ble hovedsakelig tatt utgangspunkt i gammel kulturmark, det vil si områder der rydding, beite, slått og lauving sammen med lite gjødslelbruk har gitt artsrike plantesamfunn av lyskrevende og lite næringskrevende arter.

I Nord-Trøndelag ble tilsammen 72 områder registrert i 1994 og 1995, og 23 av 24 kommuner er representert. Figur 1 viser et kart over fylket der alle områder registrert i 1994 og 1995 er plottet inn.

Vurdering og klassifisering av lokalitetene følger retningslinjene for prosjektet (Det sentrale utvalget for registrering av verdifulle kulturlandskap 1992).

Lokalitetene er ordnet i tre klasser:

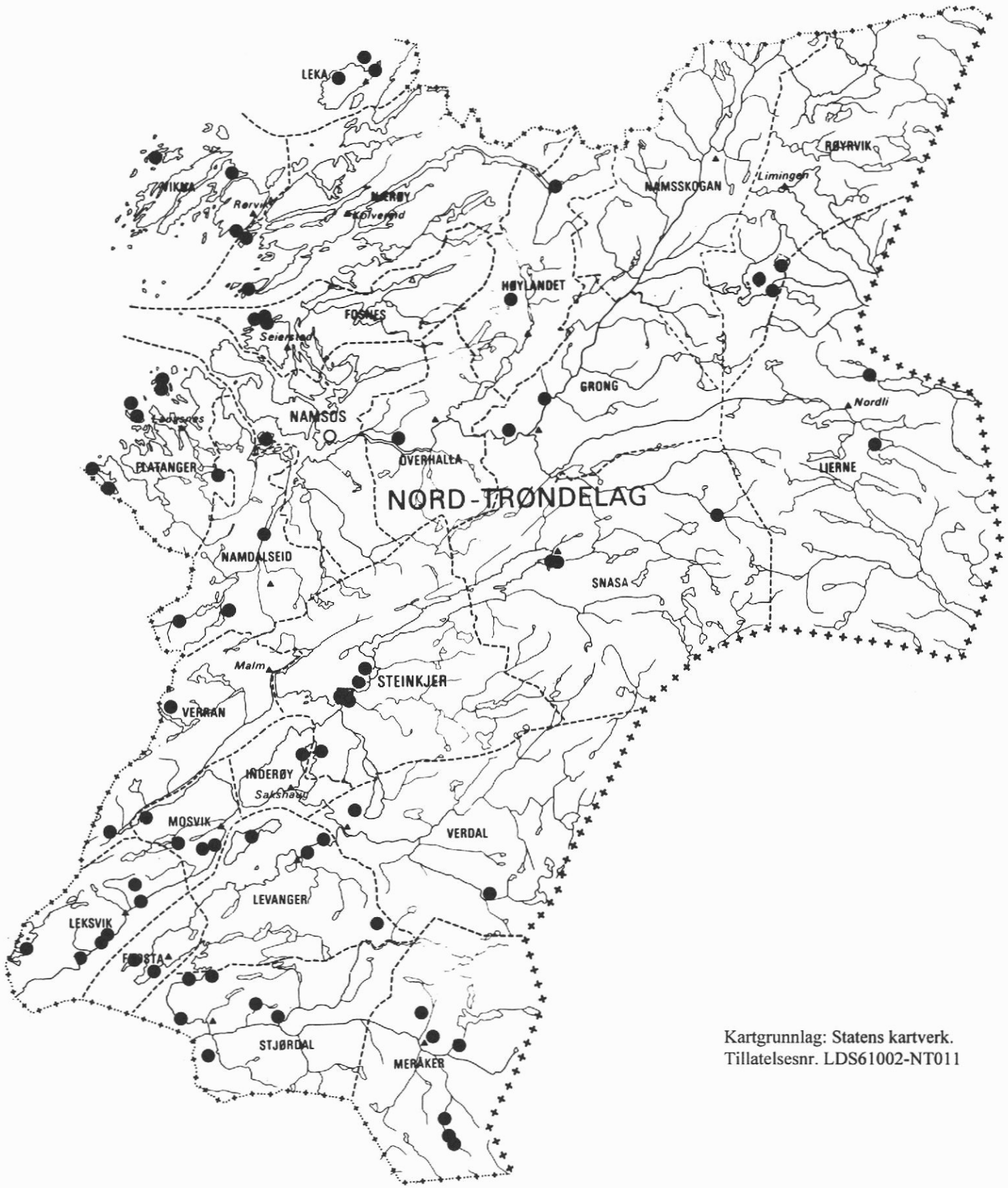
Spesielt verdifulle områder (klasse 1)
Kulturlandskapsområder som er så verdifulle at de kan være aktuelle å sikre for ettertiden med hjemmel i naturvernloven, kulturminneloven eller plan og bygningsloven, og gjennom hensiktsmessig skjøtsel.

Områder med stor verdi for kulturlandskapet (klasse 2)
Områder med økologiske og kulturhistoriske verdier som behøver aktiv innsats dersom de skal bevares. Sikres best gjennom ulike former for kontraktsystemer, for eksempel landbrukets «Tilskudd til spesielle tiltak i jordbrukets kulturlandskap».

Hverdagslandskapet (klasse 3)
Dette er de mer kvantitative sidene ved kulturlandskapet. Her vil det være mest hensiktsmessig å sikre verdiene gjennom bruk av økonomiske ordninger som for eksempel arealtilskudd med skjøtselsbetingelser.

I Nord-Trøndelag er 12 områder plassert i klasse 1. Det er ikke gjort noen rangering av disse områdene.

Tabell 1 gir en oversikt over klasse 1 områdene i fylket og figur 2 viser et fylkeskart der alle områder prioritert i klasse 1 er plottet inn.

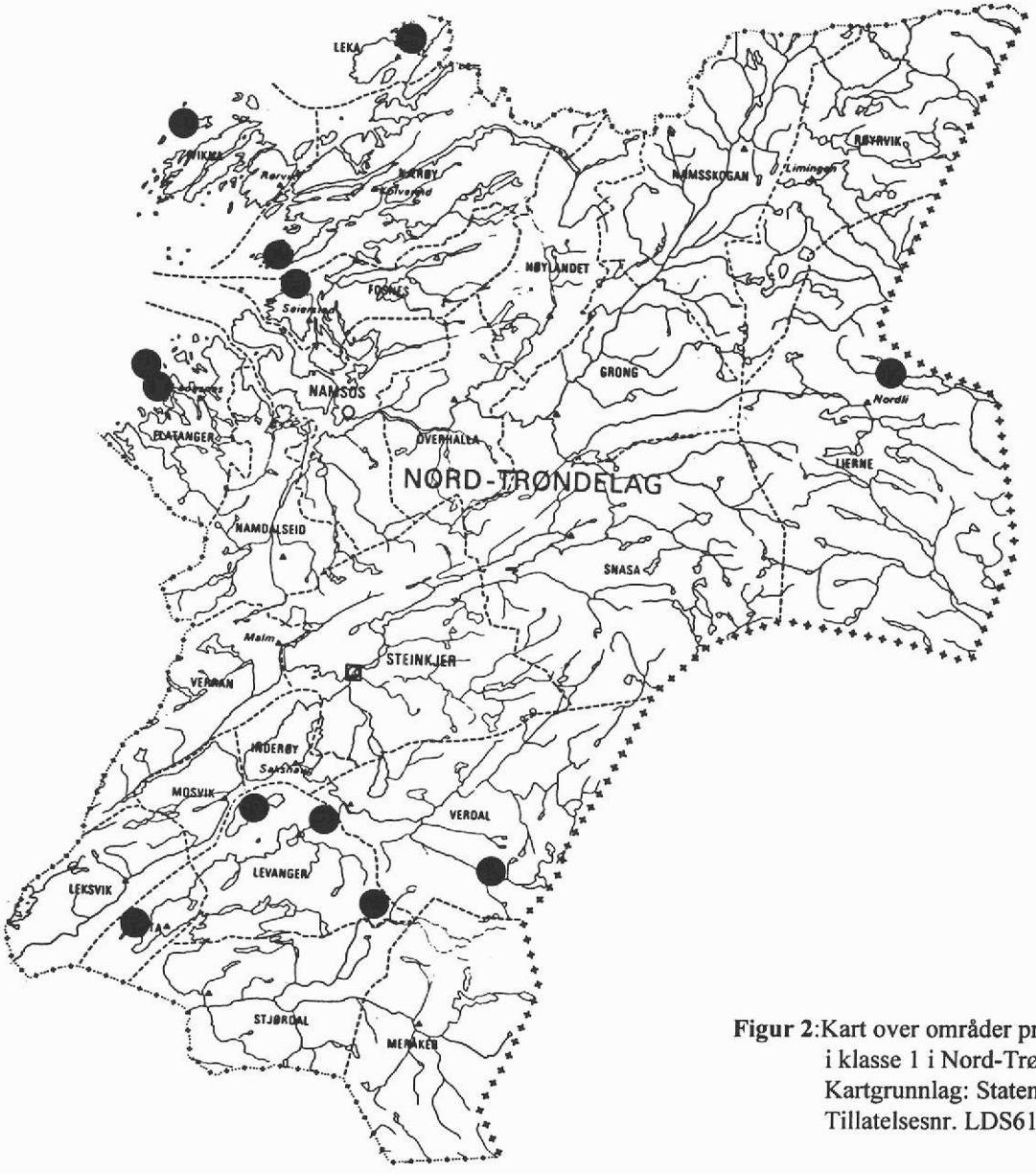

Kartgrunnlag: Statens kartverk.
Tillatelsesnr. LDS61002-NT011

Figur 1: Kart over alle registrerte områder i 1994 og 1995 i Nord-Trøndelag.

Tabell 1: Oversikt over områder klassifisert i klasse 1 (spesielt verdifulle kulturlandskapsområder). Lokalitetene er ordnet etter landskapsregioner (NIJOS 1993).

Lokalitet	**Kommune**
Sør-Norges fjellskog (14) og Sør-Norges lågfjellsregion (15)	
Forra	Levanger, Verdal, Stjørdal og Meråker
Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)	
Halmøya og Villa	Flatanger
Brakstadøyene	Fosnes
Kjeksvika og Hesthagan	Nærøy
Kalvøya	Vikna
Skeisneset	Leka
Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)	
Tautra	Frosta
Ytterøy	Levanger
Skånes	Levanger
Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)	
Sul	Verdal
Gløshaugen	Grong
Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)	
Oppgården i Kvelia og Rømmervassetra	Lierne

Figur 2:Kart over områder prioritert i klasse 1 i Nord-Trøndelag. Kartgrunnlag: Statens kartverk. Tillatelsesnr. LDS61002-NT011

1 INNLEDNING

På grunn av endringer i driftsformer i landbruket, kanaliseringspolitikken og krav om rasjonalisering og effektivisering, har forvaltning av jordbrukslandskapet fått økt betydning. Også landbruket som produsent av miljøgoder har aktualisert forvaltningen av kulturlandskapet.

I 1991 satte Miljøverndepartementet ned et utvalg med ansvar for ei nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap (Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap 1992). Utvalget fikk følgende mandat:

- Utarbeide kriterier for utvelgelse av særlig verdifulle kulturlandskap.
- Sørge for at fylkesorganene setter i gang arbeidet med å finne fram til de mest verdifulle kulturlandskapsområdene, og koordinere og evaluere fylkenes arbeid.
- Vurdere forholdene mellom jordbruksdrift, natur- og kulturminneforvaltning, og behov for eventuell sikring ved hjelp av juridiske virkemidler.

Målsettingen med prosjektet er å utarbeide, samordne og utvikle ei forvaltning av jordbrukslandskapet der biologisk mangfold, kulturminner og opplevelseskriterier sikres.

Arbeidet i Nord-Trøndelag ble startet i 1992 og fortsatte i 1993, men det ble lagt lite vekt på de biologiske verdiene i jordbrukslandskapet. I 1994 ble det gjort nye registreringer der det ble lagt større vekt på de botaniske verdiene i jordbrukslandskapet, og krysslister over alle registrerte karplanter på lokalitetene ble utfylt. I 1995 ble metodeopplegget justert, men fortsatt er det lagt stor vekt på de botaniske verdiene og det er utfylt krysslister for alle registrerte områder. For videre beskrivelse i denne rapporten er det registreringene fra 1994 og 1995 som vil bli behandlet.

2 MATERIALE OG METODER

2.1 Avgrensing av begrepet kulturlandskap

Ulike fagmiljøer tolker begrepet kulturlandskap forskjellig ut i fra interesser og fagtradisjoner. Dette gjør begrepet vanskelig å bruke og det bør derfor defineres. For prosjektet «Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap» er begrepet begrenset til jordbrukslandskapet (Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap 1993a). Men i følge Daugstad & Jones (1994) brukes begrepet jordbrukslandskap om de nåværende produksjonsarealer. Jordbrukets kulturlandskap er videre begrep, og vil bli brukt her. Det omfatter både nåværende produksjonsarealer, tilknyttede restarealer, kulturminner og arealer som tidligere har vært i jordbruksdrift, men som er i ferd med å gro igjen.

De botaniske verdiene i jordbrukets kulturlandskap er vektlagt i registreringsarbeidet. Dette er verdier som i all hovedsak er knyttet til tradisjonell drift. Rydding, beite, slått og lauving sammen med lite gjødselsbruk har gitt artsrike plantesamfunn av lyskrevende og lite næringskrevende arter som tolererer stresset beite og slått fører med seg. Disse gamle kulturmarkstypene kan sees på som nøkkelelementer i jordbrukets kulturlandskap. Her vil man i tillegg til et høyt botanisk mangfold som regel finne et rikt dyreliv og kulturminner av forskjellig slag i nærheten.

Ut i fra en slik definisjon vil samisk kulturlandskap bare bli berørt ved at samer har drevet tradisjonelt jordbruk. Reinbeite i fjellområdene er ikke vektlagt.

2.2 Forarbeid

Det ble lagt stor vekt på å få en oversikt over områder som skulle undersøkes før feltarbeidet startet. Det ble derfor viktig å presisere hva vi var ute etter og hva vi la i begrepet verdifulle kulturlandskap (se avsnitt 2.1).
Opplysninger om aktuelle områder ble innhentet på følgende måte:

- Telefonisk kontakt med alle miljøvernkonsulentene i kommunene i Nord-Trøndelag.
- Kontakt med personer ved miljøvernavdelingen og landbruksavdelingen hos Fylkesmannen i Nord-Trøndelag.
- Kontakt med fagfolk ved NINA, DN og Universitetet i Trondheim.
- Feltrekognosering fire dager i juni 1995 for å vurdere metodebruken og for å bli bedre kjent i fylket.
- Innsamling av eksisterende data, spesielt botanisk arbeid som er utført i fylket, som for eksempel Holten (1978), Moen og medarbeidere (1983), Kristiansen (1988) og Fremstad et al. (1991). Videre kommunale rapporter og annen informasjon om kulturlandskap i fylket.

Ca 50 områder ble valgt ut og miljøvernkonsulentene i kommunene ble kontaktet igjen for opplysninger om kontaktpersoner for de utvalgte områdene. Det ble også avsatt tid til å registrere områder man kom over under feltarbeidet.

2.3 Feltarbeid

Feltarbeidet i 1995 omfatter i alt 59 lokaliteter. I den grad det var mulig, ble det tatt telefonisk kontakt med grunneierne før registrering. Under registreringsarbeidet ble standard registreringsskjema benyttet (vedlegg 1) i tillegg til kryssliste der alle karplanter i området ble registrert. Dette er en revidert utgave av krysslista for Midt-Norge (Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap 1993b). Figur 3 viser et eksempel på ei ferdig utfylt kryssliste, og vedlegg 2 gir en oversikt over artene fra figur 3 med fullstendige latinske og norske navn.

Det er prøvd å få fram mengdeforholdet mellom artene ved at følgende tegnbruk er benyttet:
/ - Bare enkelte individer av arten ble registrert.
x - Flere individ registrert, men dekker små areal.
* - arten er vanlig i området.
⊛ - arten er dominerende i området.

I enkelte områder ble registreringen avbrutt. Årsaken til dette kunne være at drifta i området var for intensiv og gammel kulturmark ikke var å finne, områdene var for små (bare noen få dekar), eller at områdene var helt gjengrodd.

Til sammen er 90 lokaliteter registrert i Nord-Trøndelag fra 1992-1995. Tabell 2 gir en oversikt over alle registrerte områder. 1992-1993 materialet mangler en grundig vurdering av de botaniske verdiene i jordbrukets kulturlandskap og blir derfor vanskelig å sammenligne med årets arbeid. Registreringene fra 1994 følger ikke samme metodeopplegg som 1995 registreringene, men krysslister er fylt ut og derfor vil dette materialet sammen med årets registreringer bli videre beskrevet i rapporten. Beskrivelsen av lokaliteter registrert i 1994 bygger på Bjørgen (1994).

2.4 Beskrivelse av lokaliteter

Ettersom de botaniske verdiene i jordbrukets kulturlandskap er knyttet til gammel kulturmark, er det først og fremst slike lokaliteter som er undersøkt. For hver lokalitet som er fullstendig registrert vil alle punkt (2.4.1-2.4.11) bli beskrevet, men for områder der registreringen ble avbrutt vil kun punkt 2.4.1-2.4.5 bli beskrevet. Ved lokalitetsnavnet står kommunenummer og registreringsnummer i kommunen oppført.

2.4.1 Geografiske opplysninger

Navn på lokaliteten med klassebenevnelse (se avsnitt 2.4.10), kommune, areal, h.o.h., ØK-kartblad, M711-kartblad (G = gamle kart, N = nye kart) og UTM-koordinater.

Kryssliste, kulturlandskapsreg, Trøndelag. 1522 II

Kart-ref.: NR604,543 Lokalitets-nr.: 17.8.01 Kjirkmoen

Kommune: Leksvik

Dato: 27/6-95

*Achi mill	Cala arun	Crep fect	Gera luci	Moli caer	Rosa spp	Trif hybr	Lysi punc
/Achi ptar	Cala epig	Cyst frag	Gera prat	Myce mura	Rubu arct	xTrif prat	Lyth sali
Acon sept	Cala purp	Dact glom	Gera pusi	Myos arve	/Rubu idae	xTrif repe	Phlo spp
Acta spic	Cala stri	Dact inca	Gera sylv	Myos cesp	/ Rubu saxa	Trif spad	xPice spp
Aego poda	Call vulg	Dact macu	Geum riva	Myos ramo	*Rume acet	Trol euro	Pinu spp
Agri eupa	Calt palu	Dant decu	Geum urba	Myos scor	xRume acet	Tuss farf	Poly mult
Agro cani	Caly sepi	Daph meze	Glyc flui	Myos stri	Rume cris	Ulmu glab	Popu bals
⊛Agro capi	xCamp rotu	xDesc cesp	Gnap norv	Myri gale	xRume long	Urti dioi	Prim elat
Agro mert	Camp cerv	Desc flex	Gymn cono	Myri germ	Rume obtu	Vacc myrt	Prim veri
xAgro stol	Camp lati	Digi purp	Hepa nobi	Nard stri	Sagi nodo	xVacc ulig	Prun aviu
Agro vine	Camp rapu	Drab inca	Hera sibi	Neot nidu	Sagi proc	Vale samb	Prun cera
xAjug pyra	Caps burs	Drya octo	*Hier pilo	/Omal sylv	Sagi subu	Vale sali	Pulm spp
xAlch spp	Card bulb	Elyt repe	Hier umbe	Onon arve	Sali auri	Verb nigr	Ribe alpi
Alch alpi	Card hirs	Empe herm	Hier odor	Orch masc	Sali capr	Verb thap	Ribe nigr
Alli peti	Card impa	Empe nigr	Hipp rham	Oreo limb	Sali hast	Vero agre	Ribe rubr
Alli cari	Card dent	Epil aden	Holc lana	Orig vulg	Sali nigr	Vero arve	Ribe spic
Alli oler	Card cris	/Epil angu	Holc moll	Pari quad	Sali tria	Vero becc	Ribe uva-
Alnu glut	Care bige	/Epil coll	xHype macu	Parn palu	Sani euro	Vero cham	Samb race
xAlnu inca	Care brun	Epil mont	Hype perf	Pedi sylv	Satu acin	*Vero offi	Sedu fors
Alop geni	Care capi	Epil palu	Hype pulc	Pers hydr	Satu vulg	/ Vero serp	Sedu hybr
Alop prat	Care demi	Epip atro	Hypo macu	Pers macu	Saus alpi	Vibu opul	Sedu sexa
Anch arve	Care dioi	Epip hell	Impa noli	Phal arun	Saxi coty	xVici crac	Sedu spur
xAnem nemo	Care dist	Equi arve	Junc arti	Pheg conn	Saxi oppo	Vici hirs	Sedu tele
Anem ranu	Care echi	Equi exf	Junc bufo	Phle alpi	Saxi trid	Vici sepi	Sorb sorb
Ange sylv	Care flac	Equi palu	Junc bulb	/Phle prat	Scro nodo	Vici sylv	Sorb hybr
/Ante dioi	Care flav	Equi prat	Junc cong	Pimp saxi	Sedu acre	xViol arve	Symp offi
Anth arve	Care host	Eric tetr	Junc effu	*Plan lanc	Sedu albu	/ Viol bifl	Tili cord
Anth tinc	Care mage	Erig acer	Junc fili	Plan majo	Sedu angl	Viol cani	Vibu lant
⊛Anth odor	Care muri	Erig bore	Junc squa	Plan medi	Sedu annu	Viol coll	Acon stoe
Anth vuln	xCare nigr	Erio angu	xJuni comm	Plat bifo	Sedu rupe	Viol mira	Aesc hipp
Arab thal	Care orni	Erio lati	*Knau arve	Plat chlo	Sene visc	Viol mont	Cale offi
Arab glab	xCare oval	Erod cicu	Lami molu	Poa alpi	Sene vulg	/ Viol tric	Calt palm
Arab hirs	Care pale	Erop vern	Lami purp	xPoa annu	/ Sile dioi	Wood ilve	Camp glom
Arct minu	xCare pall	Erys chei	Lapp defl	Poa comp	Sile mari	Abie spp	Dian barb
Arct nemo	/Care pani	Erys hier	Lapp squa	Poa glau	Sile prat	Acer plat	Dian plum
Arct alpi	Care pilu	Euph heli	Laps comm	xPoa prat	Sile vulg	Acer pseu	Dice form
Arct uva-	Care puli	Euph frig	Lath lini	Poa supi	Sina arve	Acon nape	Dice spec
Aren serp	Care rupe	Euph micr	Lath nige	xPoa triv	Sola dulc	Ajug rept	Doro spp
Arrh elat	Care sero	Euph stri	Lath prat	Poa nemo	Soli virg	Amel spp	Heme lili
Arte vulg	Care spic	Fall conv	Lath sylv	Pole caer	Sonc arve	Aqui vulg	Iris germ
Aspl ruta	Care vagi	xFest ovin	Lemn mino	Poly amar	Sonc aspe	Arun dioi	Lili bulb
Astr glyc	xCaru carv	Fest prat	*Leon autu	Poly vulg	Sonc oler	Astr majo	Loni capr
/Athy fili	Cent jace	*Fest rubr	xLeuc vulg	Poly odor	/Sorb aucu	Bell pere	Loni peri
Aven prat	Cent nigr	Fest vivi	Leuc albi	Poly avic	Sorb inte	Berb vulg	Lycn chal
Aven pube	Cent phry	Fila ulig	Lina vulg	Poly lonc	Sorb rupi	Cent mont	Malu dome
Barb vulg	Cent scab	Fili ulma	Linu cath	xPopu trem	Sper arve	Corn spp	Meum aman
Bart alpi	Cera arve	Fili vulg	List ovat	Pote anse	Stac palu	Coto spp	Narc poët
Betu pend	/Cera font	xFrag vesc	Loli pere	Pote arge	Stel gram	Coto luci	Paeo spp
xBetu pube	Cera glom	Fran alnu	Loni xylo	Pote cran	Stel long	Crat spp	Papa orie
*Bist vivi	Cham suav	Fuma offi	Lotu corn	xPote erec	Stel medi	Delp elat	Part spp
Botr bore	Chen albu	Gage lute	Luzu camp	Pote neum	Succ prat	Euph cypa	Phal pict
Botr luna	Chry alte	Gale spec	xLuzu mult	Prim scan	Tana vulg	Fagu sylv	Prim pube
Brac sylv	Cice alpi	Gale tetr	Luzu sylv	/Prun vulg	*Tara spp	Frax exce	Ranu acon
Bras rapa	Cicu viro	Gali albu	Lych flos	Prun padu	Thal alpi	Hera mant	Rheu palm
Briz medi	Cirs arve	Gali apar	Lyco euro	Pter aqui	Thal simp	Hesp matr	Rheu cult
Brom bene	xCirs hele	Gali bore	Malu sylv	⊛Ranu acri	Thla alpe	Humu lupu	Rosa spp
Brom hord	Cirs palu	Gali odor	Matr mari	Ranu auri	Thla arv	Labu spp	Sali spp
Brom iner	Cirs vulg	Gali palu	Matr perf	Ranu fica	Thym arct	Lare deci	Samb nigr
	Cono maju	Gali saxa	Matt stru	Ranu flam	Tori japo	Levi offi	Sedu ewer
	Conv maja	/Gali ulig	/Mela prat	Ranu repe	Tric alpi	Lili mart	Soli cana
	Corn suec	Gali veru	/ Mela sylv	*Rhin mino	Tric cesp	Loni caer	Stac macr
	Cory avel	Gent amar	Meli nuta	Rhin sero	Tric germ	Lupi noot	Syri josi
	Coto scan	Gent aure	Ment arve	Rhod rose	Trie euro	Lupi pere	Syri refl
	Crep palu	Gent camp	Moeh trin	Rori palu	Trif aure	Lupi poly	Syri vulg
			Gymn dryo	Oxal acet		Vacc viti	
			Luzu pilo				

Figur 3: Kryssliste over karplanter med kulturlandskapspreg i Nord-Trøndelag. Lista er en revidert utgave av krysslista for Midt-Norge (Det sentrale utvalget for registrering av verdifulle kulturlandskap 1993b). Tegnbruken er forklart i teksten og fullstendige latinske- og norske navn står i vedlegg 2.

Tabell 2. En oversikt over alle registrerte områder i Nord-Trøndelag. Oversikten viser område (registrert område med kommunenummer og registreringsnummer i kommunen), M711 kartblad, registrator (TB = Tor Bjørgen, GH = Gry Halvorsen og LN = Liv Nilsen) og årstall. For områder som ble fullstendig registrert i 1994 og 1995 er det gitt en klassifisering for verdien av området (se avsnitt 2.4.10) og det er gitt en kort beskrivelse av alle områder.

OMRÅDE	KARTBLAD	REG.	KL.	KORT BESKRIVELSE
1714 Stjørdal				
1714.01 Sæthe, Velvang	1621 I	TB 95	2	Beitelandskap i gjengroing, men interessant flora, flere regionalt sjeldne arter.
1714.02 Solheim, Hegra	1621 I	TB 95	3	Sauebeite i sørvendt li, restaurering av gammel kvern og sag.
1714.03 Trøgården og Yttergården under Drogsetaune	1622 II	TB 95	2	Gamle kongevei gjennom området, fraflyttet gård som forfaller og gammel artsrik kulturmark som gror igjen.
1714.04 Furan, Lånke	1621 I	TB 95	3	Gammelt stabbur, gamle kongevei gjennom området, botanisk mindre interessant.
1714.05 Steinvikholmen	1622 II	GH 92, TB 94	2	Gammel borg, tidligere ble knauser og tørrbakker beitet. Litt gjengroing.
1714.06 Ulstad	1621 I	TB 94		Nedlagt bruk, mindre botanisk interessant.
1714.07 Husåsen	1621 I	GH 92		Gammel bosetting.
1714.08 Kleivberget	1621 I	GH 92		Gammel bosetting.
1714.09 Leirfald	1621 I	GH 92		Helleristninger.
1714.10 Ree og Mære	1621 I	GH 92		Storgårder.
1711 Meråker				
1711.01 Gilså	1721 I	TB 95	2	Gammelt smelteverksområde med engpartier ovenfor husene og sterile slagghauger nedenfor husene. Låna er den gamle kontorbygningen til smelteverket.
1711.02 Bjørneggvollen	1721 II	TB 95		Gammel setervoll som er helt gjengrodd av bjørk.
1711.03 Åsvollen	1721 II	TB 95		Gammel seter der husene er råtnet ned og vollen helt gjengrodd av bjørk.
1711.04 Grandalsmoet	1721 IV	TB 95	2	Gamle, godt vedlikeholdte hus, beiteområder ikke i bruk, litt gjengroing.
1711.05 Krågstadvollen	1721 I	TB 95	3	Gammel seter der både hus og voll forfaller.
1711.06 Kopperå	1721 I	TB 94	3	Hagebeplantning.
1717 Frosta				
1717.01 Tautra	1622 III	GH 92, TB 94, TB, LN 95	1	Gamle klosterruiner, gamle beiteområder som gror igjen, men interessant flora med flere sjeldne arter.
1717.02 Logtun	1622 III	TB 94	3	Store, intensivt drevne gårder.
1717.03 Tinghaugen	1622 III	GH 92		Historisk interessant område.
1717.04 Småland	1622 III	GH 92		Småskala jordbruk.
1718 Leksvik				
1718.01 Kjerkneset	1522 II	LN 95	2	Gammel velholdt gård og kulturmark ved Storvatnet. Et lite område slås med ljå.
1718.02 Hjellupvik	1622 III	TB 95	3	Gammel og forfallen gård og kulturmark.
1718.03 Hindrem	1622 III	TB, LN 95	2	Beitet askeskog (reservat) og eng som gror igjen.
1718.04 Røstadsetra	1622 III	LN 95	2	Setervoll som er i bra stand. Beites av sau og husene er bra vedlikeholdt.
1718.05 Øvre Sve	1622 III	GH 93, T B 94	2	Småbruk med gammel kulturmark. Botanisk interessant.
1718.06 Gjøråsvik	1622 III	TB 94	3	Brukes som feriested, ingen tradisjonell drift.

OMRÅDE	KARTBLAD	REG.	KL.	KORT BESKRIVELSE
1723 Mosvik				
1723.01 Blomås	1622 I	LN 95	2	Gammel kulturmark, artsrikt. Gården er fraflyttet, men området slås hvert år.
1723.02 Hovd	1622 IV	LN 95	2	Gammel kulturmark nylig ryddet, kultursti anlagt i området.
1723.03 Kilen	1622 I	TB 95	3	Beiteintensiteten har avtatt, området er i ferd med å gro igjen.
1723.04 Laukaunet	1622 I	TB 95	2	Artsrik gammel kulturmark.
1723.05 Saltvikhavn, Åsbygda	1622 I, II	GH 93		Handelssted.
1723.06 Kaldalsområdet	1622 I, II	GH 92		Fløtingsdam, boplasser.
1724 Verran				
1724.01 Sela	1623 II	TB 95	2	Samiske gravhauger, reingjerde og gamme. Svært artsrikt på grunn av kalksig i området.
1724.02 Øvreli	1622 IV	GH 93, TB 95	3	Småbruk der de bratteste engpartiene er nokså intakt.
1724.03 Vaggen	1623 II	GH 93		Beiteområder.
1729 Inderøy				
1729.01 Brakstad	1722 IV	GH 93, TB 95	2	Flotte gårdsbygninger, interessant flora med flere regionalt sjeldne arter.
1729.02 Berg, Kvistad og Sundnes	1722 IV	GH 93		Beiteområder.
1729.03 Ulven og Rostad	1622 II	GH 93		Beiteområder mot sjøen, edellauvskogli.
1719 Levanger				
1719.01 Ytterøy	1622 I, II 1722 IV	GH 93, LN 95	1	Hele øya er preget av et intensivt drevet, men velholdt småskalalandskap. Store muligheter ved bygdetunet på Bjørvik for å skape et miljø der gamle tradisjoner kan holdes i hevd.
1719.02 Skånes	1722 IV	LN 95	1	Vindmølle som er restaurert, rester etter to skanser, gamle velholdte bygninger og interessant flora.
1719.03 Tynes	1722 IV	LN 95	3	Beiteområder. Gir et fint landskapspreg, men områdene blir gjødslet.
1721 Verdal				
1721.01 Sul	1722 II	LN 95	1	Nydelig kulturlandskap med ugjødslete og artsrike beite- og slåttemarker. Tidligere slåttemyrer vernet. Kulturminner som Sulstua, olavskilde, gravhauger, pilgrimsvei og jernvinne.
1721.02 Solberg	1722 IV	LN 95	3	Bratte bakker med en del beiteområder, gjødslet.
1721.03 Forra				Gammel bosetting, jernvinne og seterområder.
1702 Steinkjer				
1702.01 Mære	1722 IV	LN 95	3	Intensivt drevet jordbrukslandskap i områdene ved Mære kirke. Gamle bygninger. Forsøk på å restaurere beiteområder.
1702.02 Byahalla	1722 III	LN 95	3	Edellauvskogsreservat, men kulturlandskapet i området av mindre interesse på grunn av gjødsling og gjengroing.
1702.03 Skrattåsen, Sundan	1723 III	LN 95	3	Spesiell bebyggelse med blant annet fjøs i sveitsisk stil. Beiteområdene av mindre interesse.
1702.04 Egge gård	1723 III	TB 94		Gjengroing av store hageanlegg.

OMRÅDE	KARTBLAD	REG.	KL.	KORT BESKRIVELSE
1702.05 Hegglia	1723 III	TB 94		Gjengroing.
1736 Snåsa				
1736.01 Gressåmoen gård	1823 I	GH 93, TB 94	2	Fjellgård, samiske kulturminner i området, beiteområder for sau.
1736.02 Snåsa prestegård	1823 III	GH 93, TB 94	3	Spesiell bygningsmasse.
1736.03 Krossgården	1823 III	TB 94	3	Ubebodd, men bygningene er vedlikeholdt. Gjengroing i innmark og utmark.
1725 Namdalseid				
1725.01 Åsnes	1623 I 1723 IV	LN 95	2	Store strandengområder som beites av storfe. Området er et våtmarksreservat. Det har vært glassverk på gården.
1725.02 Stornesset ved Finnvollen	1623 II	TB 95	3	Tidligere slåttemyr og eng, beites fremdeles, men med mindre intensitet.
1725.03 Nordre Furudalsseter	1623 III	TB 95		Hardt beitet voll, artsfattig. To tømmerhus råtnet og rast sammen.
1749 Flatanger				
1749.01 Halmøya	1624 II, III	TB 95	1	Fornminner i området. Nedlagt og fraflyttet bruk, men beites av sau.
1749.02 Villa	1624 III	TB 94	1	Botanisk interessant beiteområde, Villa fyr.
1749.03 Vikan ved Bølefjorden og engområder ved Seljevikvatnet	1623 IV	TB 95	2	Nedlagt og fraflyttet, men botanisk spesielt.
1749.04 Bjørøya	1624 II	TB 95		Slåtte- og beiteområder, men intensivt drevet.
1749.05 Mefoss-setra	1623 I	TB 95		Artsfattig, liten setervoll.
1749.06 Store Hartvikøy	1624 II	TB 95	3	Fraflyttet øy, beites ikke.
1749.07 Oksbåsen	1623 IV	TB 95	2	Fiskersmåbruk, fraflyttet for lenge siden, beites ikke.
1703 Namsos				
1703.01 Hoddøya	1623 I 1723 IV	LN 95	3	Sauebeite, men lite beitetrykk og området er preget av gjengroing. Mange av de fraflyttede husene blir nå restaurert
1748 Fosnes				
1748.01 Brakstadøyene	1624 II 1724 III	LN 95	1	Tre øyer som henger sammen: Måsøya, Nordøya og Skogøya. Lyngbrenning på Måsøya og Nordøya fram til ca 1970. Skogøya er skogkledd.. Beites i dag av utgangarsau.
1748.02 Bølet	1624 II	LN 95	3	Lita øy, sau på sommerbeite.
1748.03 Leirvika	1724 III	LN 95	3	Lite beiteområde, gjødslet og mindre interessant.
1744 Overhalla				
1744.01 Hunn	1723 I	LN 95	2	Store beiteområder delvis gjødslet, gammel skysstasjon.
1742 Grong				
1742.01 Gløshaugen	1824 III	LN 95	1	Sauebeite i bakkene ved Gløshaug kirke.
1742.02 Føynem	1723 I	LN 95	2	Fint tilrettelagt kultursti gjennom området. Sau og kviger på beite. Pottemakerverksted og utstilling på gården, fint vedlikeholdte bygninger, gammelt sommerfjøs og baksterstu nyresataurert.

OMRÅDE	KARTBLAD	REG.	KL.	KORT BESKRIVELSE
1742.03 Spennmyra	1823 IV, 1824 III	GH 93		Torvtekking, torvhus.
1742.04 Finnbuvatnet/elva	1823 I	GH 93		Rekonstruert fløtningsdam.
1743 Høylandet				
1743.01 Karienget	1824 III	LN 95	2	Gammel slåttemyr.
1743.02 Aune, Kongsmoen	1824 IV	LN 95	2	Beiteområde som grenser opp mot et edellauvskogsreservat. Flere interessante arter.
1751 Nærøy				
1751.01 Kjeksvika og Hesthagan	1624 II	TB, LN 95	1	Artsrikt beiteområde, med flere sjeldne arter.
1751.02 Nærøya	1624 I, 1724 IV	GH 93, TB, LN 95	3	Gammel kirke, plantet inn flere treslag, mindre interessant grunnet intensiv drift og/eller gjengroing.
1751.03 Buøya	1724 IV	GH 93		Gammel kulturmark, strandbeite.
1751.04 Gråmarka	1724 I	GH 93		Bureisningsfelt.
1750 Vikna				
1750.01 Kalvøya	1624 I	GH 93, LN 95	1	Kystlynghei som tidligere ble brent, men nå er lyng på full fart inn igjen. Artsrikt område. Sommerbeite for sau.
1750.02 Lysøya	1624 I	TB 95		Hasselkratt.
1750.03 Ryumsjøen	1624 I	TB 95		Intensivt drevne områder, mindre interessant.
1750.04 Sør-Gjæslingan	1624 II	GH 93		Restaurert fiskevær.
1755 Leka				
1755.01 Skeisneset	1725 II	GH 93, TB 94, LN 95	1	Kystlynghei, beites av storfe, botanisk interessant område.
1755.02 Støypet	1725 III	TB 94	2	Tidligere beitet, botanisk/geologisk interessant.
1755.03 Storøya på Leksnesøyan	1725 II, III	LN 95	3	Kviger på beite, området blir gjødslet hver vår.
1755.04 Solsemvågen	1725 III	GH 93		Kulturmark.
1739 Røyrvik				
1739.01 Bukta og Strandvika	1924 III	LN 95	2	11 dyregraver i området. To småbruk, samisk bosetting med blant annet gamme i Strandvika. Engområdene er fortsatt åpne, men er i ferd med å endre karakter.
1739.02 Litlfjelløya/ Reinøya	1924 III	LN 95	3	Tidligere beitet, nå gror området igjen.
1739.03 Gudfjelløya	1924 III	LN 95	3	Edellauvskogsreservat, men mindre interessant i denne sammenheng.
1738 Lierne				
1738.01 Oppgården i Kvelia og Rømmervassetra	1924 III	GH 93, TB 94, LN 95	1	Godt bevarte kulturminner, gammel velholdt kulturmark, ljåslått og interessant flora.
1738.02 Løvsjølia	1923 IV	LN 95	2	Fjellgård, gammel kulturmark har i år blitt ryddet.

2.4.2 Vegetasjonssoner

Beskrivelsen av vegetasjonssoner er hentet fra Dahl et al. (1986) og Moen (1987a). Oppdeling i vegetasonssoner er gjort på rene botaniske kriterier, hovedsakelig på utbredelsen av plantearter og -samfunn. Fordelingen av vegetasjon er stort sett bestemt av klimaet med en stor variasjon fra nord til sør, lavland til fjell og vest til øst. Figur 4 viser soneinndelingen i Midt-Norge.

I Nord-Trøndelag er følgende soner representert:

Boreonemoral sone (Nordlig edellauv- og barskogsone): I Midt-Norge er sonen begrenset til klimatisk spesielt gunstige lokaliteter ved Trondheimsfjorden der edellauvskog og boreonemorale arter opptrer. Dette er kravfull vegetasjon i henhold til jordsmonn og eksposisjon.

Sørboreal sone (Sørlig barskogsone): Barskog dominerer, men høgmyr og oreskog dekker også store areal. Edellauvskog og tørrengvegetasjon finnes også. Sonen har et sterkt innslag av arter med krav til høy sommertemperatur. Dekker låglandet ved Trondheimsfjorden, Snåsa, Namdalen og langs kysten.

Mellomboreal sone (Midtre barskogsone): Barskog dominerer og myrene dekker store areal. Lågurtgranskog, velutviklet gråorskog og en rekke svakt varmekjære arter og samfunn går ut ved øvre grense for mellomboreal sone som ligger ca 200 m o.h. ved kysten og øker innover til ca 500 m o.h. helt i øst.

Nordboreal sone (Fjellskogsone): Sonen domineres av bjørkeskog, dels av lavvokst, glissen barskog. Men minerotrofe myrer dekker også store areal. Øvre grense er satt ved den klimatiske skoggrensen (ca 400 m i vest og ca 800 m i øst).

Lavalpin sone (Lavfjellbelte): Blåbærhei og viersamfunn er karakteristiske for sonen. Sonen går opp til ca 1000-1100 m o.h. i sentrale fjellstrøk i Nord-Trøndelag.

Mellom- og høyalpin sone (Mellom- og høyfjellsbelte): I mellomalpin sone dominerer grashei- og snøleiesamfunn. I høyalpin sone mangler et sammenhengende dekke av karplanter.

2.4.3 Vegetasjonsseksjoner

Beskrivelsen av vegetasjonsseksjoner er hentet fra Moen & Odland (1993). Begrepet vegetasjonsseksjon brukes om geografisk variasjon i plantelivet mellom kyst og innland, eller mellom vest og øst. Variasjonen i plantelivet henger sammen med en klimagradient fra oseaniske til kontinentale områder. Seksjonsoppdelingen baserer seg på utbredelsen av vegetasjonstyper og arter. Figur 5 viser seksjonsinndelingen i Midt-Norge.

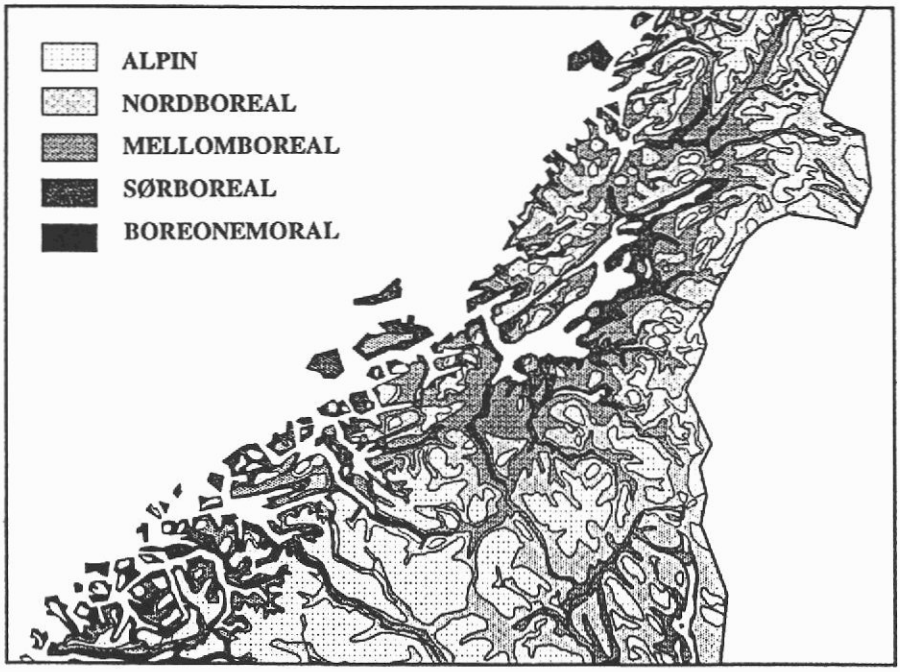
I Nord-Trøndelag er følgende seksjoner representert:

Sterkt oseanisk seksjon (O3): Her er det et stort innslag av humidifile kryptogamer. Nedbørsmengden er stor, over 1500 mm per år, og antall dager med nedbør er mange. Slike områder finnes ytterst på kysten i et smalt område.

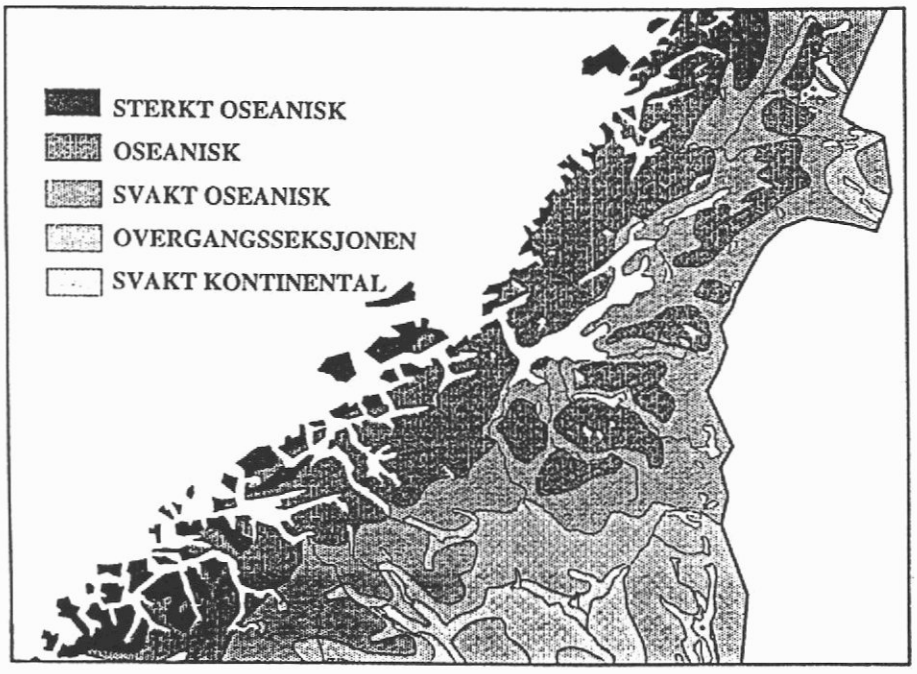
Oseanisk seksjon (O2): Områder med en årsnedbør på over 1200 mm, men der vintertemperaturene vanligvis er lavere enn i O3 seksjonen. Humidifile arter og vegetasjonstyper har sitt optimum i denne seksjonen og i O3 seksjonen. Flere vestlige arter dominerer og er vanlige her. Seksjonen dekker store områder i Nord-Trøndelag vest for Trondheimsfjorden, i Namdalen og de høyereliggende områdene litt lenger øst.

Svakt oseanisk seksjon (O1): Årsnedbør på 800-1200 mm per år. En rekke svakt vestlige arter går inn, men de klart vestlige artene mangler. Dekker låglandsområdene ved Trondheimsfjorden, deler av Namdalen og østover.

Overgangsseksjon (OC): Årsnedbør på 500-800 mm per år. Svakt vestlige og østlige planter og samfunn forekommer her. Dekker små areal i Lierne.

Figur 4: Vegetasjonssoner Midt-Norge, modifisert etter Moen (1987a).

Figur 5: Vegetasjonsseksjoner i Midt-Norge. Etter Moen & Odland (1993).

2.4.4 Landskapsregioner

Beskrivelsen av landskapsregioner følger NIJOS (1993) sin foreløpige rapport «Landskapsregioner i Norge, landskapsbeskrivelser». Regionoppdelingen av landskap bygger mer på et helhetssyn, forståelse og tolking enn på tradisjonell naturvitenskap og kartografi. En hovedregel er at grensedragninger ikke deler landskapsrom, men følger synsranden. Landskapsregioner vil derfor ikke samsvare med arealbruk, vegetasjonssoner eller naturgeografiske regioninndelinger.

Ni landskapsregioner er representert i Nord-Trøndelag. Nummeret som står bak landskapsregionen viser nummereringen av regionene ut fra NIJOS sin rapport.

Sør-Norges fjellskog (14)
Flere områder i indre deler av fylket og på Fosenhalvøya. Regionen ligger ovenfor sonen for fast bosetting, og fra gammelt av var dette et viktig seterbruk område. I Trøndelag finner man ofte spor etter jernvinner i denne regionen. Landskapskarakteren preges av rolige terrengformer, lysåpne skoger og vide utsyn.

Sør-Norges lågfjellsregion (15)
Flere områder særlig i nordøstlige deler av fylket. Hit regnes fjelltraktene fra skoggrensen og opp til ca 1500 m o.h.. Her finnes spor etter jakt, fangst og annen utmarksbruk. Landskapskarakteren er sterkt varierende og preget av åpne vidder og vide utsyn.

Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Regionen omfatter de ytterste kyststrøkene i fylket. Landskapet preges av strandflate og skjærgård i ytre deler og et bølget åsterreng, oppdelt av fjorder og sund i indre deler. Kombinasjonsbruk med fiske har vært svært viktig. Mange fornminner er funnet.

Fjordbygder i Møre og Trøndelag (26)
Dette er en samleregion for ulike landskapstyper. I Nord-Trøndelag er regionen representert i fjordbygdene i Namdalen. Et typisk fjordlandskap med markerte landskapsrom avgrenset av brattlendte skogkledde lier og med jordbruksland som sammenhengende bånd eller adskilte felter langs fjord og dalbunn. Flere gravfelter og fornminner er funnet i regionen.

Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Regionen regnes til landets beste jordbruksbygder. Dette var viktige bygder også i forhistorisk tid. Store gårder preger regionen. Området er rikt på fornminner. Landskapet veksler mellom åpent jordbrukslandskap, skogbelter og åser ved Trondheimsfjorden.

Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Dette er en sammensatt region der landskapet veksler fra fjellbygder med åpent landskap til lukkede skogsbygder i trange dalfører og åpne jordbruksbygder på dalsletter og ved innsjø. I Nord-Trøndelag er dette særlig områder midtre deler av Namdalen, Namdalseid, Snåsa, øvre deler av Stjørdalen og Meråker og dalbygder i Innherad.

Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
For det meste lukkete skogsbygder med granskog i slake lier og spredte innslag av åpent jordbruk. Dekker store deler av indre Namdal i tillegg til områder på Fosen, og i Snåsaområdet.

Lågfjellsregionen i Nordland og Troms (35)
Lågfjellsområder i Namdalen. Områdene ligger over skoggrensen for det meste mellom 500-1000 m o.h..

Høgfjellsregion i Nordland og Troms (36)
I Nord -Trøndelag dreier det her seg for det meste om områder knyttet til Børgefjell. Områder tilhørende høgalpine vegetasjonssone.

Lågfjellsregionen i Nordland og Troms (35) og høgfjellsregionen i Nordland og Troms (36) er ikke representert under disse registreringene. Regionene dekker deler av fjellområdene i Namdalen og kulturpåvirkningen er hovedsaklig reindrift.

2.4.5 Besøkt av

Dette viser hvem som registrerte lokalitetene og når.
GH: Gry Halvorsen (1992-1993)
TB: Tor Bjørgen (1994-1995)
LN: Liv Nilsen (1995)

2.4.6 Beskrivelse av området

Under dette punktet gis en beskrivelse av lokaliteten, inkludert litt om de geologiske forholdene i området.

2.4.7 Vegetasjon og flora

Artssammensetningen i eng bestemmes av naturforholdene og bruken av arealene. Viktige faktorer er:

- næringsinnhold (særlig innhold av nitrogen og fosfor)
- basefattig-baserik (jordas innhold av kalsium, pH-verdi)
- fuktighetsforhold
- lysforhold
- vest-øst gradient
- nord-sør gradient
- lavland-fjell gradient
- bruk/hevd (slått eller beite, slåttehyppighet og beiteintensitet)
- tilstand i dag; er området i bruk, eller gror det igjen

Plantenes livsform er tilpasset den påvirkning artene utsettes for (Steen 1958, Ekstam & Forshed 1992). Når store skyggeskapende planter holdes nede ved beite og slått, kan lyskrevende arter som tolererer påvirkningen etablere seg. Rosettplanter og små lave planter har mesteparten av biomassen under ljåens snitthøyde, og beitepåvirkningen blir beskjeden ettersom det er vanskeligere å beite på planter som ligger trykt ned til overflaten. Andre arter har tilvekstpunkt ved basis slik at plantene får mulighet til rask tilvekst etter tap av biomasse. Beite og slått forstyrrer vegetasjonen. Mengden av næringsstoff i jorda minker ettersom biomasse fjernes og lite næringsstoff føres tilbake. Middels sterk påvirkning gir det høyeste artsmangfoldet, mens for sterk eller for svak påvirkning vil føre til lokalt tap av arter (Begon et al. 1990). Ved tilførsel av gjødsel og da særlig kunstgjødsel vil et fåtall arter favoriseres og artsantallet vil gå ned.

Beite og slått har mange fellestrekk, men vegetasjonspåvirkningen er forskjellig:

- Beite er selektivt, så lite smakelige og giftige planter vil bli stående igjen. Ulike dyreslag beiter forskjellig og vil dermed påvirke vegetasjonen forskjellig. Storfe beiter lite selektivt og sjelden på busker og trær. Selve avbeitingen er nokså skånsom mot vegetasjonen. Sau

og geit beiter mer selektivt og gjerne på busker og trær. Avbeitingen skjer helt ved bakken, og planter kan bli trekt opp med rot.

- Under beite vil området flekkvis få tilført gjødsel gjennom dyrenes avføring.

- Ved beite vil det oppstå tråkkskader. Hvor store tråkkskadene blir, er avhengig av beitetrykk, hvilke dyr som beiter og vegetasjonstype.

Kontinuerlig bruk av områdene er av stor betydning for artsmangfoldet. Hvis intensiteten avtar eller bruken opphører vil forholdene forandre seg. Arter som tidligere ble holdt i sjakk av beite og slått vil i større grad komme inn og med tiden skygge ut de lyskrevende og lite konkurransedyktige artene. Antall arter går ned. Gjenvoksningshastigheten varierer ut fra forholdene. Tørr, næringsfattig mark vil gro seinere igjen enn fuktig og næringsrik mark.

Inndeling av engtyper

Det var vanskelig å systematisere engtyper i Nord-Trøndelag. Artssammensetningen varierte ikke bare fra lokalitet til lokalitet, men også innen den enkelte lokalitet. Beskrivelsen av engtyper er basert på Fremstad & Elven (under utarbeidelse): Vegetasjonstyper i Norge; utkast til gruppe G: Kulturbetinget eng. Tabell 3 gir en oversikt over engarter som indikerer tradisjonell drift uten gjødsling.

Tabell 3. Oversikt over engarter som indikerer tradisjonell drift uten gjødsling.

Ryllik (*Achillea millefolium*)
Jonsokkoll (*Ajuga pyramidalis*)
Dunhavre (*Avenula pubescens*)
Harerug (*Bistorta vivipara*)
Marinøkkel (*Botrychium lunaria*)
Blåklokke (*Campanula rotundifolia*)
Bråtestarr (*Carex pilulifera*)
Bleikstarr (*Carex pallescens*)
Karve (*Carum carvi*)
Kjerteløyentrøst (*Euphrasia stricta*)
Geitsvingel (*Festuca vivipara*)
Kvitmaure (*Galium boreale*)
Sumpmaure (*Galium uliginosum*)
Bittersøte (*Gentianella amarella*), mest i Ø
Bakkesøte (*Gentianella campestris*),mest i Ø
Hårsveve-arter (*Hieracium* Subgen. *Pilosella*)
Skjermsveve (*Hieracium umbellatum*)
Beitesveve-arter (*Hieracium* Subgen. *Vulgata*)
Firkantperikum (*Hypericum maculatum*)
Rødknapp (*Knautia arvensis*)
Følblom (*Leontodon autumnalis*)
Prestekrage (*Leucanthemum vulgare*)
Tiriltunge (*Lotus corniculatus*)
Engfrytle (*Luzula multiflora*)
Gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*)
Smalkjempe (*Plantago lanceolata*), mest i V
Blåfjær (*Polygala vulgaris*)
Tepperot (*Potentilla erecta*)
Blåkoll (*Prunella vulgaris*)
Småengkall (*Rhinanthus minor*)
Blåknapp (*Succisa pratensis*)
Tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*)
Legeveronika (*Veronica officinalis*)
Gjerdevikke (*Vicia sepium*)

I artslistene for engtypene som følger er disse benevnelsene brukt:
Mengde art: Dette er en dominerende art, det vil si kvantitativ viktig i engtypen.
Kjennetegnene art: Dette er en art som karakteriserer engtypen og er sterkt bundet til slike områder. Slike arter har en liten økologisk amplitude.
Tyngdepunkt art: Dette er arter med en vid økologisk amplitude og som finnes i flere engtyper, men som har tyngdepunkt bare i noen få engtyper.

Flere små sopparter som vokssopp, rødskivesopp, jordtunger, fingersopp og køllesopp er knyttet til gamle slåtte- og beitemarker og er med på å indikere slik vegetasjon ved sin opptreden (Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap 1993c).

I Nord-Trøndelag er følgende engtyper representert:

Fuktig fattigeng (G1)
På humusrik, våt/fuktig jord eller torv, på steder som gjennom lengre tid har vært utsatt for sterkt beitepress. Vanlig i kystområder. Viktige arter er: kveinarter (*Agrostis sp.*), knereverumpe (*Alopecurus geniculatus*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), slåttestarr (*Carex nigra*), harestarr (*C. ovalis*), kornstarr (*C. panicea*), bråtestarr (*C. pilulifera*), myrtistel (*Cirsium palustre*), flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*), knegras (*Danthonia decumbens*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), smyle (*D. flexuosa*), rødsingel (*Festuca rubra*), geitsvingel (*F. vivipara*), trådsiv (*Juncus filiformis*), følblom (*Leontodon autumnalis*), engfrytle (*Luzula multiflora*), hanekam (*Lychnis flos-cuculi*), blåtopp (*Molinia caerulea*), finnskjegg (*Nardus stricta*), tepperot (*Potentilla erecta*), blåknapp (*Succisa prtensis*), myrfiol (*Viola palustris*), storbjørnemose (*Polytrichum commune*) og engkransmose (*Rhytidiadelphus squarrosus*).

Blåtoppeng (G2)
Denne engtypen som domineres av blåtopp er en samlesekk for blåtoppenger med ulik økologi. Kulturpåvirkning og fuktighetsgrad varierer. Denne engtypen kan inneholde mange av de samme artene som i G1, men blåtopp (*Molinia caerulea*) er mengdeart og blåknapp (*Succisa pratensis*) er en tyngdepunktart.

Sølvbunke-eng (G3)
Beitemarker som domineres helt av markerte tuer med sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*). Få andre arter går inn. Den kompakte voksemåten gjør at sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) er resistent mot tråkk og arten vil ofte dominere i områder som over lengre tid har vært utsatt for tråkk av tunge dyr. Sølvbunke er et dårlig beitegras på grunn av et høyt silisiuminnhold og bladenes rue struktur. Sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) er en mengdeart, ellers varierer artsammensetningen.

Frisk fattigeng (G4)
På næringsfattig til middels næringsrik mark, varierende fuktighet fra frisk til fuktig. Gruppen samler mange trivielle enger som preges av lite kravfulle arter med vid utbredelse i Norge. Mengdearter er: ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), bleikstarr (*Carex pallescens*), hundegras (*Dactylis glomerata*), smyle (*Deschampsia flexuosa*), rødsvingel (*Festuca rubra*), engrapp (*Poa pratensis coll.*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og engsyre (*Rumex acetosa*).

Finnskjegg-eng (G5)
Lavvokst eng dominert av finnskjegg (*Nardus stricta*). Utvikles ved hardt og langvarig beite på næringsfattig mark. Langvarig snødekke og stående fuktighet tidlig i vegetasjonsperioden bidrar også til utvikling av finnskjegg-eng. Finnes i hele landet, spredt i lavlandet, mer utbredt i høyereliggende områder. Mengdearter er finnskjegg (*Nardus stricta*), smyle (*Deschampsia flexuosa*) og sauesvingel (*Festuca ovina*).

Tørr, intermediær eng (G6)
«Tjæreblom-eng og dunhavre-eng»
Gras- og urterike enger med et lavvokst feltsjikt. Bunnsjiktet varierer. Finnes på forskjellige substrattyper fra lettdrenerte løsmasser til tynt, noe usammenhengende jorddekke over berg. Næringsstatus står i en mellomstilling mellom G4 og G7. Mengdearter er ryllik (*Achillea millefolium*), hårsveve (*Hieracium pilosella*), rødknapp (*Knautia arvensis*), prestekrage (*Leucanthenum vulgare*), småsyre (*Rumex acetosella*) og stemorsblomst (*Viola tricolor*). Tyngdepunktarter er bakkemynte (*Acinos arvensis*), rundskolm (*Anthyllis vulneraria*), sandarve (*Arenaria serpyllifolia*), takhaukskjegg (*Crepis tectorum*), lodnerublom (*Draba incana*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*), flatrapp (*Poa compressa*), bitterbergknapp (*Sedum acre*), små løvetann arter (*Taraxacum spp.*) og smalfrøstjerne (*Thalictrum simplex*). Dunkjempe (*Plantago media*) er både kjennetegnende- og mengdeart.

Frisk/tørr, baserik eng i lavlandet (G7)
«Sørlig dunhavre-eng»
Artsrike enger som kjennetegnes av sørlige, varmekrevende arter i større grad enn G6. Typen er best utviklet på Østlandet, og de fleste dunhavredominerte engene i Nord-Trøndelag bør føres til G6, men vi mener det er registrert områder som kan føres til G7 (knollmjødurt-utforming). Kjennetegnende arter er

enghavre (*Avenulea pratensis*) og fløyelsmarikåpe (*Alchemilla glaucescens*). Kjennetegnende- og mengdearter er dunhavre (*Avenulea pubescens*) og dunkjempe (*Plantago media*).

Frisk/tørr, baserik eng i høyereliggende strøk (G8)
«Sauesvingel-flekkmure-eng»
Kontinental, sørøstlig og lite aktuell i Nord-Trøndelag.

Vekselfuktig, baserik eng (G9)
«Blåstarr-engstarr-eng»
Her inngår en blanding av engarter, tørrbakkearter, tørrbergarter og myrarter. Artene som vokser her må tåle veksling i fuktighetsforholdene. Typen finnes i ytre deler av Nord-Trøndelag. G9 har mange arter felles med G4, men i G9 vil det gå inn flere kravfulle arter. Blåstarr (*Carex flacca*) er karakterart og engstarr (*Carex hostiana*) og hjertegras (*Briza media*) er tyngdepunktarter.

Våt/fuktig, næringsrik eng (G10)
Utseende varierer ut fra fuktighetsforholdene. Tett og lavt feltsjikt av fuktighets- og næringskrevende urter på fuktig mark, ofte med endel nitrofile arter. På noe tørrere mark kommer høye urter og gras inn. På våt eller permanent fuktig, humusrik mark med middels næringsstatus. Bekkeblom (*Caltha palustris*), engkarse (*Cardamine pratensis spp. dentata*) og mjødurt (*Filipendula ulmaria*) vil hver for seg være mengdearter.

Frisk, næringsrik eng (G11)
«Skogstorkenebb-eng» og «ballblom-eng»
Middels høyt og frodig feltsjikt av urter og varierende innhold av gras. På dyp, frisk til fuktig næringsrik jord. Mye nitrogen tilgjengelig. Finnes over hele landet fra øvre del av lavlandsområdene (sørboreal) og oppover. Utformingen varierer, alpine arter kan gå inn, og ved gjengroing vil tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*), turt (*Lactuca alpina*), kvitsoleie (*Ranunculus platanifolius*), fjellminneblom (*Myosotis decumbens*) og myske (*Milium effusum*) komme inn. Engmarikåpe (*Alchemilla subcrenata*), kvitbladtistel (*Cirsium helenioides*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) og engsyre (*Rumex acetosa*) er mengdearter, ballblom (*Trollius europaeus*) er mengde og tyngdeart.

Hestehavre-eng (G12)
Høyt og frodig feltsjikt med høye og lave urter. Hestehavre (*Arrhenatherum elatius*) rager over urtene. På veldrenert, baserik jord, trolig også nitrogen- og fosfatrik mark. Hestehavre (*Arrhenatherum elatius*) er karakterart og mengdeart, mens vanlig knoppurt (*Centaurea jacea*), svartknoppurt (*C. nigra*) og fagerknoppurt (*C. scabiosa*) er tyngdearter. Knoppurtartene er sjeldne i Nord-Trøndelag.

Frisk, næringsrik gammeleng (G13)
Kraftige grasarter og høyvokste urter dominerer. Relativt artsfattig med flere nitrofile arter, innsådde opprinnelig fremmende gras og hjemlige urter. Mengdearter er: hundegras (*Dactylis glomerata*), engsvingel (*Festuca pratensis*), engrapp (*Poa pratensis ssp. pratensis*) og valig høymole (*Rumex longifolius*).

H Kystlynghеivegetasjon

Beskrivelsen av kystlynghei er hentet fra Fremstad & Elven (1987). Dette er lyngdominerte samfunn som er skapt av rydding, beite, slått og brenning på næringsfattig, grunnlendt mark i sterkt oseanisk seksjon (O3), og sjeldnere i oseanisk seksjon (O2).

H1 Tørr kystlynghei
Feltsjiktet domineres av lyngarter. Bruken av området bestemmer artsinnholdet; nylig brente heier inneholder en del urter og graminider, men gamle heier er svært artsfattige. Finnes på humuspodsol, veldrenet, humusrik jord uten tydelig sjikting eller på tynn råhumus over berg. Mengdearter er røsslyng (*Calluna vulgaris*) og einer (*Juniperus communis*).

H2 Fuktig kystlynghei
Feltsjikt av røsslyng (*Calluna vulgaris*), klokkelyng (*Erica tetralix*) og graminider. Botnsjiktet er bedre utviklet enn i tørrheiene. Finnes på næringsfattig, grunn torv i søkk og på svakt skrånende flater, i mosaikk med tørrhei og myr. Røsslyng (*Calluna vulgaris*) og klokkelyng (*Erica tetralix*) er mengdearter.

H3 Røsslyng-bjønnkam-kysthei
Åpen hei med feltsjikt av røsslyng (*Calluna vulgaris*) og bærlyngarter, særlig blåbær (*Vaccinium myrtillus*) og bregner. Velutviklet botnsjikt. På steinete, humide nord- og østvendte skråninger. Røsslyng (*Calluna vulgaris*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*), etasjehusmose (*Hylocomium splendens*) og furumose (*Pleurozium schreberi*) er mengdearter.

Myr
Tidligere var det vanlig å utnytte myrene særlig til slått, men også til beite. Som slåttemyr ble det nyttet myrsamfunn med brukbar produksjon av graminider og urter som kunne høstes med ljå (Moen 1987b). Det er de rike og ekstremrike myrene, og overgangstyper mellom myr og høgstarrsump som er mest produktive. Bruken av myrområder opphørte de fleste steder seinest på 1940-tallet.

Floristiske viktige, sjeldne og interessante arter vil bli nevnt under hver lokalitet.

2.4.8 Bruksform
Hvordan bruken av området var før og hvordan den er i dag.

2.4.9 Kulturminner
Kort beskrivelse av observerte bygninger, steingjerder, tufter o.l. under de botaniske undersøkelsene. Videre er informasjon om kulturminner hentet fra lokalbefolkning og litteratur.

2.4.10 Vurdering
Ut fra botaniske og kulturhistoriske kriterier blir det gitt en vurdering av området. Beskrivelsen av kriterier for vurdering av kulturlandskap er basert på: Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap (1992).

Kriterier for vurdering av kulturlandskap
For å karakterisere verdifulle kulturlandskap legger man vekt på både biologisk/økologiske og kulturhistoriske kriterier:

1. Kontinuitet
Områder hvor tradisjonelle driftsformer er holdt i hevd gjennom kontinuerlig drift, samt kontinuitet i byggeskikk og bosettingsmønster.

2. Representativitet
Typiske områder for regionen, fylket eller landsdelen.

3. Særpreg
Områder med særegenheter forsterker det typiske i regionen, fylket eller landsdelen. Dette er områder med stor egenverdi.

4. Sjeldenhet
Områder med truede arter og kulturmarkstyper og sjeldne kulturlandskapselement.

5. Mangfold
Områder med mange forskjellige kulturmarkstyper og kulturminner samt rik flora og fauna. Områder med stor historisk dybde.

6. Inngrep/påvirkning
Områder som i den seinere tid ikke har vært utsatt for negative inngrep og negativ påvirkning.

7. Helhetlig landskap
Områder som utgjør et komplett og velbevart miljø.

Tilleggskriterier for å skille mellom verdifulle kulturlandskap:

8. Verdi for friluftsliv, tilgjengelighet og tetthetsnærhet.
9. Størrelse
10. Hevd, tilstand.
11. Undersøkelses/forskningsvirksomhet, pedagogisk verdi.
12. Skjønnhet/estetisk verdi.
13. Symbol- og identitetsverdi.

De undersøkte områdene er klassifisert i tre grupper:

- **Spesielt verdifulle områder (klasse 1):** Kulturlandskapsområder som er så verdifulle at de kan være aktuelle å sikre for ettertiden med hjemmel i naturvernloven, kulturminneloven eller plan og bygningsloven, og gjennom hensiktsmessig skjøtsel.

- **Områder med stor verdi for kulturlandskapet (klasse 2):** Områder med økologiske og kulturhistoriske verdier som behøver aktiv innsats dersom de skal bevares. Sikres best gjennom ulike former for kontraktsystemer, for eksempel landbrukets «Tilskudd til spesielle tiltak i jordbrukets kulturlandskap».

- **Hverdagslandskapet (klasse 3):** Dette er de mer kvantitative sidene ved kulturlandskapet. Her vil det være mest hensiktsmessig å sikre verdiene gjennom bruk av økonomiske ordninger som for eksempel arealtilskudd med skjøtselsbetingelser.

2.4.11 Forslag til skjøtsel
Under dette punktet gis en kort beskrivelse av ønsket skjøtsel i området.

3 LOKALITETSBESKRIVELSER

I dette kapittelet vil alle registrerte lokaliteter fra 1994 og 1995 bli beskrevet. Beskrivelsene vil skje kommunevis, og følger oppsettet fra tabell 2. Oversiktskart over fylket, der alle registrerte lokaliteter fra 1994 og 1995 er plottet inn er vist i figur 1 side 4.

1714.01 Sæthe, Velvang (klasse 2)

Kommune: Stjørdal
Areal: ca 80 daa inventert
H.o.h.: 0-5 m
Vegetasjonssone: boreonemoral
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 04.07. 1995

Kartblad ØK: CO 128-5-4
Kartblad M711: 1621 I G
UTM: NR 900, 402

Beskrivelse av området: Vest-sørvestlig engområde fem kilometer sørvest for Skatval stasjon (figur 6). Store blokker av rhyolitt-tuff øverst i området, ellers for det meste leirskifer i nedre deler.

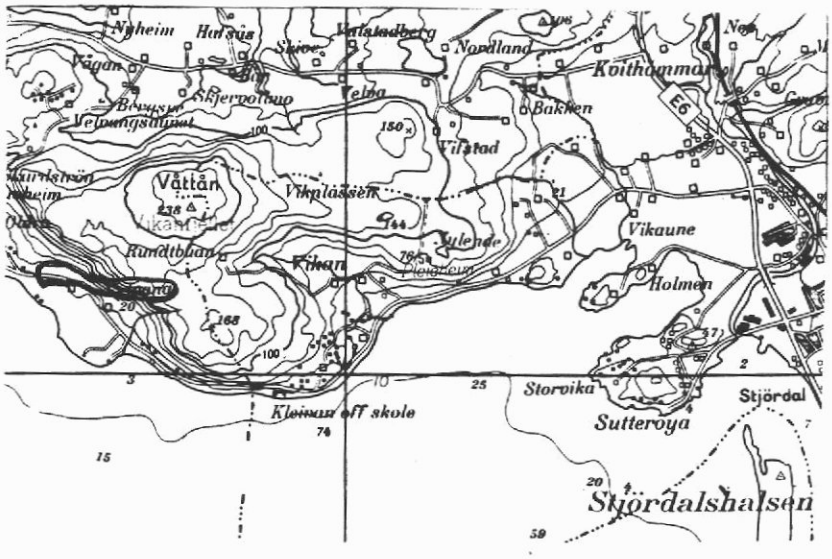
Vegetasjon og flora: Enga består av en mosaikk av engtyper, men hovedtyngden ligger på tørr, intermediær eng (G6) og frisk fattigeng (G4). Ellers finnes innslag av blåtopp-eng (G2), våt/fuktig, næringsrik eng (G10) og frisk, næringsrik gammeleng (G13). Deler av G6 kan kanskje være frisk/tørr, baserik eng i lavlandet (G7) der dunhavre (*Avenula pubescens*) er mengdeart og karakterart og enghavre (*Avenula pratensis*) er en karakterart. Viktige arter er ellers engkvein (*Agrostis capillaris*) og myske (*Galium odoratum*). Åkermåne (*Agrimonia eupatoria*), enghavre (*Avenula pratensis*) og tindved (*Hippophaë rhamnoides*) er regionalt sjelde arter.

Bruksform: Tidligere ble området beitet, men det er ca 30 år siden beite opphørte. Høye stauder, gråor (*Alnus incana*), tindved (*Hippophaë rhamnoides*), einer (*Juniperus communis*), hegg (*Prunus padus*) og nyperoser (*Rosa spp.*) i ferd med å overta det tidligere åpne beiteområdet.

Kulturminner: Spor etter en husmur ved beiteområdet.

Vurdering: Lokaliteten inneholder flere regionalt sjeldne arter, men området er i ferd med å gro igjen. I 1984 ble arter som vårrublom (*Erophila verna*) og trefingersildre (*Saxifraga tridactylites*) registrert av Tor Bjørgen (pers. medd.), men disse artene ble ikke funnet i 1995.

Forslag til skjøtsel: Det er av stor betydning at området blir tatt i bruk igjen. Inngjerding, rydding og beite er viktige tiltak. Videre bør ingen gjødsling av området forekomme.

Figur 6: 1714.01 Sæthe, Velvang i Stjørdal kommune. Kartgrunnlag: 1621 I.

1714.02 Solheim, Hegra (klasse 3)

Kommune: Stjørdal
Areal: 60-70 daa inventert
H.o.h.: 110-155 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 05.07. 1995

Kartblad ØK: CR 128-5-4
Kartblad M711: 1621 I G
UTM: PR 088, 407

Beskrivelse av området: Solheim ligger nordøst for Hegra sentrum (figur 7). Det registrerte området består av to gårder i ei sørlig li med beitebakker i nord og vest. En bekk renner mellom gårdene. Berggrunnen består av grågrønnfylitt og gråvakke og løsmassene er marine avsetninger.

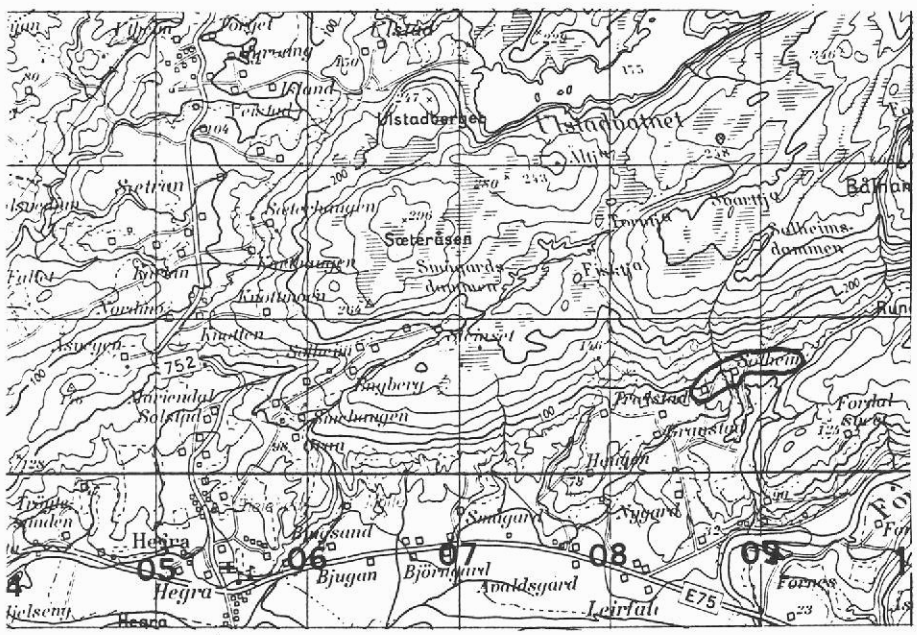
Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) dominerer i tørre og bratte partier og våt/fuktig, næringsrik eng (G10) i dyplendte partier. Småengkall (*Rhinanthus minor*) dominerer i de tørreste partiene. Videre er engsvingel (*Festuca pratensis*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og engsyre (*Rumex acetosa*) viktige arter, særlig i områder som blir litt gjødslet.

Bruksform: Engområdene beites i dag av sau. Tidligere ble de i tillegg slått. De flateste partiene gjødsles med kunstgjødsel.

Kulturminner: På den ene gården står det to eldre tømmerhus. Ei gammel kvern er under restaurering ved bekken, og det er planlagt å restaurere ei gammel sag. Det store helleristningsfeltet i Hegra ligger like i nærheten.

Vurdering: Lokaliteten inneholder velbevarte beiteområder som særlig i de ugjødslete partiene har botaniske verdier. Restaureringen av kvern og sag er også av stor verdi for helheten av landskapet.

Forslag til skjøtsel: Den skjøtselen som drives i dag med sauebeite bør opprettholdes. Kunstgjødselsbruken på de flateste partiene bør kuttes ut, og eventuell oppslag av lauvtrær bør ryddes.

Figur 7: 1714.02 Solheim, Hegra i Stjørdal kommune. Kartgrunnlag: 1621 I.

1714.03 Trøgården og Yttergården under Drogsetaune (klasse 2)

Kommune: Stjørdal
Areal: ca 70 daa inventert
H.o.h.: 25-165 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 22.07. 1995

Kartblad ØK: CP 129-5-2
Kartblad M711: 1622 II G
UTM: NR 969, 492

Beskrivelse av området: Drogsetaune er en gammel fraflyttet gård rett ovenfor E6 og jernbanelinja ved Paradisbukta nord for Langstein stasjon (figur 8). Trøgården og Yttergården er to gamle husmannsplasser som lå under Drogsetaune. Berggrunnen består hovedsakelig av grønnstein. Av løsmasser finner man i nedre deler noe marin leire og i øvre deler morenemateriale.

Vegetasjon og flora: Rundt Drogsetaune er det mange hagearter som lerk, kirsebær, syrin, epletrær og bærbusker, men også innslag av frisk, næringsrik gammeleng (G13) der engkvein (*Agrostis capillaris*), marikåpe (*Alchemilla spp.*), hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), engsvingel (*Festuca pratensis*) og mjødurt (*Filipendula ulmaria*) er viktige arter.
Ved Trøgården og Yttergården er det en frodig utgave av frisk fattigeng (G4) som dominerer, men også innslag av sølvbunke-eng (G3), tørr, intermediær eng (G6), våt/fuktig, næringsrik eng (G10) og frisk, næringsrik gammeleng (G13). Det som særpreger området er dominansen av rødknapp (*Knautia arvensis*). Ellers er engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks

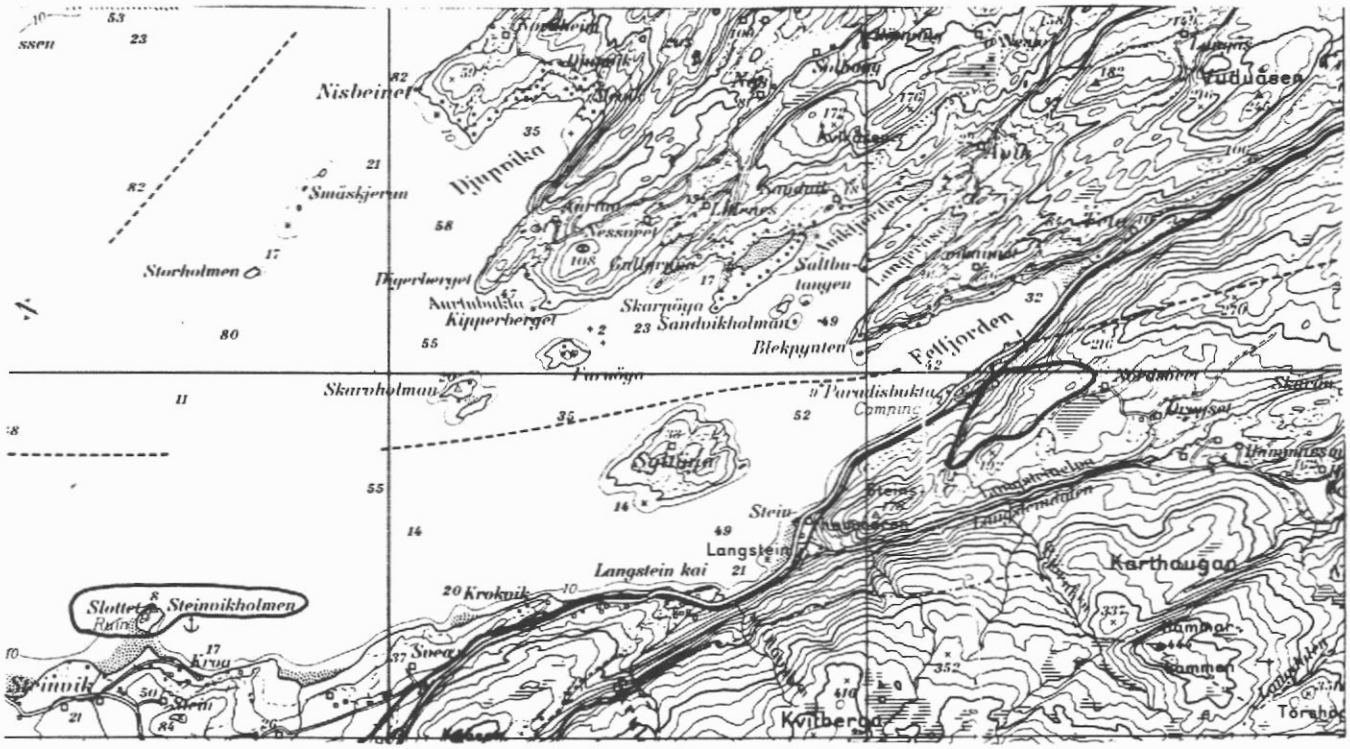
(*Anthoxanthum odoratum*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), enghumleblom (*Geum rivale*), gulskolm (*Lathyrus pratensis*), hanekam (*Lychnis flos-cuculi*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og fuglevikke (*Vicia cracca*) viktige arter.

Bruksform: Drogsetaune gamle gård er i dag ubebodd, og nye hus er satt opp nærmere Paradisbukta. Jord og skog blir intensivt drevet. Ved Trøgården og Yttergården er det sommerbeite for en hest. Tidligere ble deler av området slått og beitet av ku, sau og hest, men slåtten tok slutt for ca 30 år siden. Nå er gråor (*Alnus incana*), bjørk (*Betula pubescens*), osp (*Populus tremula*) og gran (*Picea spp.*) er på vei inn på grunn av redusert bruk.

Kulturminner: På Drogsetaune er det flere gamle bygninger med blant annet trønderlån fra 1860-tallet. Gamle kongevei går også gjennom området. Ved Trøgården er det spor etter bygninger, flere rydningsrøyser og ei nedfallen høyløe står i skogkanten.

Vurdering: Drogsetaune gård ble fraflyttet for noen år siden, og det som står igjen av hus er noe falleferdige. Engområdene ved jernbanen er intensivt drevne og lite botanisk interessante i forhold til Trøgården og Yttergården som ligger høyere opp i lia.

Forslag til skjøtsel: Hvis husene på Drogsetaune skal reddes, bør det snarest settes igang restaurering. Engområdene ved Trøgården og Yttergården bør ryddes for lauvtreoppslag og beitepresset bør økes, og eventuelt settes igang slått og hesjing igjen.

Figur 8: 1714.03 Trøgården og Yttergården under Drogsetaune og 1714.05 Steinvikholmen i Stjørdal kommune. Kartgrunnlag: 1622 II.

1714.04 Furan, Lånke (klasse 3)

Kommune: Stjørdal
Areal: ca 17 daa inventert
H.o.h.: 150-210 m
Kartblad ØK: CP 126-5-1
Kartblad M711: 1621 I G
UTM: NR 943, 341
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: overgang mellom oseanisk (O2) og svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 15.08. 1995

Beskrivelse av området: Furan ligger sørvest for Hell (figur 9). Det inventerte området er sørøst vendt og har vært husmannsplasser og innmark, men blir nå brukt til beite- og slåttemark. Berggrunnen består av gråvakke-sandstein, leirskifer og fyllitt, mens løsmassene domineres av morenemateriale i øvre deler og marin leire i nedre deler.

Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) dominerer. Her er engkvein (*Agrostis capillaris*) og gulaks (*Anthoxanthum odoratum*) viktige arter. Det finnes også innslag sølvbunke-eng (G3), der sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) dominerer. Videre dominerer slåttestarr (*Carex nigra*), kvitkløver (*Trifolium repens*) og stornesle (*Urtica dioica*) hver for seg i enkelte felt.

Bruksform: Tidligere var dette gamle husmannsplasser og innmark. Områder er blitt slått, pløyd og beitet av storfe og sau. Nå blir halve arealet slått med forhøster og resten beitet av sau. Bruken er redusert, og gråor (*Alnus incana*), bjørk (*Betula pubescens*) og gran (*Picea spp.*) er på vei inn i det beitede området.

Kulturminner: Et gammelt stabbur på gården, tufter etter husmannsplasser og rydningsrøyser. Gamle kongevei og pilgrimsleden går like øst for området.

Vurdering: Området bærer preg av delvis intensiv drift, og engene er av beskjeden botanisk interesse.

Forslag til skjøtsel: Beiteintensiteten bør holdes ved like, lauvtrær bør fjernes og gjødselsbruken begrenses.

1714.05 Steinvikholmen (klasse 2)

Kommune: Stjørdal
Areal: ca 30 daa
H.o.h.: 0-8 m
Kartblad ØK: CO 129-5-2
Kartblad M711: 1622 II G
UTM: NR 902, 477
Vegetasjonssone: boreonemoral
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksområder (27)
Besøkt av: GH 11.08. 1992 og TB 28.06. 1994

Beskrivelse av området: Steinvikholmen ligger ved Skatval, ca 100-200 meter fra land (figur 8). Berggrunnen er hovedsakelig grå (-grønn) metasandstein, vekslende med leirskifer/fyllitt. Rett over holmen i sørøstlig-nordvestlig retning går et bånd av lys rhyolitt-tuff. I sørvest er det rullesteinfjære og i sør og øst er det et skjellsandblandet jordlag.

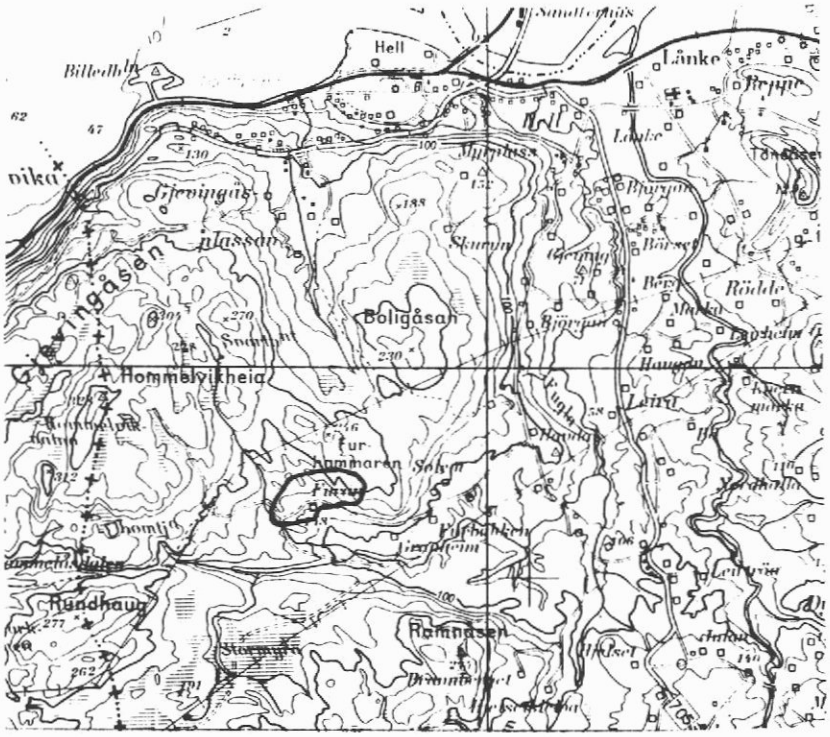
Vegetasjon og flora: Her er det frisk fattigeng (G4) og tørr, intermediær eng (G6) som dominerer. Engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), dunhavre (*Avenula pubescens*), rødsvingel (*Festuca rubra*), hårsveve (*Hieracium pilosella*), rødknapp (*Knautia arvensis*) og engrapp (*Poa pratensis*) er viktige arter. Steinvikholmen er en fin representant for indre Trondheimsfjords varmekjære floraelementer med blant annet roseløk (*Allium carinatum*), gul gåseblom (*Anthemis tinctoria*), strandvindel (*Calystegia sepium*), engstorkenebb (*Geranium pratense*) og broddbergknapp (*Sedum rupestre*).

Bruksform: Tidligere ble knauser og tørrbakker beitet. Noe var også dyrket opp, men dette utgjorde bare et par dekar. Det bodde folk på holmen fram til ca 1970. Beitet opphørte like etter. Engstykkene blir nå slått med gressklipper flere ganger i året. Området blir på sommers tid oppsøkt av mange turister og badegjester, noe som fører til tråkkskader.

Kulturminner: På Steinvikholmen står det en gammel borg som er bygd på 1530-tallet. Borgen var ment som forsvarsverk mot de som skulle innføre reformasjonen til Norge. Videre står det ei «strandstuggu» i tømmer fra før 1900 på holmen.

Vurdering: På Steinvikholmen er det i dag ingen drift, men litt skjøtsel i form av slått på engstykket. Det er flere regionalt sjeldne planter her. Borgen er med på å gi Steinvikholmen sitt særpreg.

Forslag til skjøtsel: Tråkkskader fra mennesker er en trussel for vegetasjonen enkelte steder på Steinvikholmen. Ferdselen bør kanskje styres i større grad enn i dag. Noen utkanter viser tegn til gjengroing, så her bør busker og trær ryddes.

Figur 9: 1714.04 Furan, Lånke i Stjørdal kommune. Kartgrunnlag: 1621 I.

1714.06 Ulstad

Kommune: Stjørdal
Areal: ca 12 daa inventert
H.o.h.: 150 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: Svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 30.06. 1994

Kartblad ØK: CR 128-5-1
Kartblad M711: 1621 I G
UTM: PR 065, 428

Videre registreringer avbrutt på grunn av at gårdsanlegget med tun og område rundt ikke er holdt i hevd. Dyrkajorda ellers er bortleid til nabobruk og er intensivt drevet.

1711.01 Gilså (klasse 2)

Kommune: Meråker
Areal: ca 60 daa inventert
H.o.h.: 510-535 m
Vegetasjonssone: nordboreal
Vegetasjonsseksjon: overgang mellom svakt oseanisk (01) og oseanisk (O2)
Landskapsregion: Sør-Norges fjellskog (14)
Besøkt av: TB 31.07. 1995

Kartblad ØK: CW 123-5-1, -2
Kartblad M711: 1721 I G
UTM: PR 405, 213

Beskrivelse av området: Gammelt smelteverksområde med engvegetasjon i øvre deler og sterile slagghaugområder nedenfor husene (figur 10). «Låna» er den gamle kontorbygningen til smelteverket. Berggrunnen består av grå metasandstein med tynnere lag av leirskifer. Løsmassene i nordre deler er dominert av svovelholdig jernslagg mens det i sør er glasifluvialt materiale som dominerer.

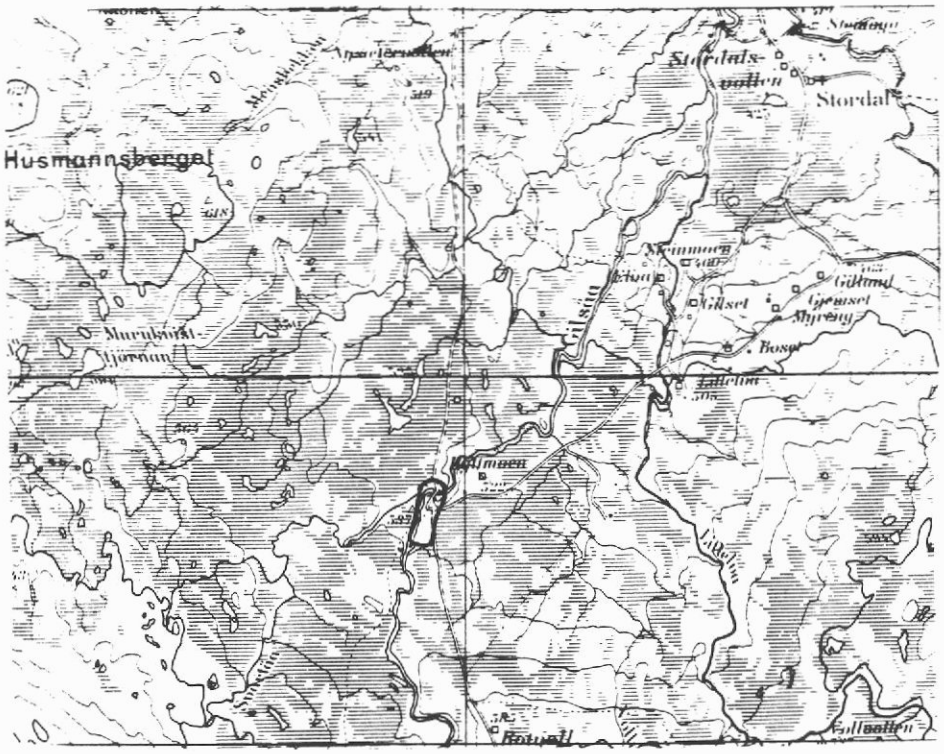
Vegetasjon og flora: De øverste engområdene domineres av frisk fattigeng (G4), men det finnes også felter av sølvbunke-eng (G3). Viktige arter er ryllik (*Achillea millefolium*), nyseryllik (*Achillea ptarmica*), engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), sumpmaure (*Galium uliginosum*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og grasstjerneblom (*Stellaria graminea*). Skogrørkvein (*Calamagrostis purpurea*) og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) er viktige arter i enkelte felt.

Bruksform: I dag blir området beitet av sau og storfe, men beitetrykket er lite. Videre blir noen deler slått. Tidligere var beite- og slåttebruken mer intens.

Kulturminner: Fire hus i området. Det gamle kontorbygget er under oppussing. Slagghaugene med svovelholdig jernslagg er spesielt for området. Videre er det bru over elva like ved husene og noen gamle brukar lengst ned i området.

Vurdering: Et spesielt landskap der sterile slagghauger står i kontrast til relativt artsrike engpartiene.

Forslag til skjøtsel: Husene bør i større grad restaureres og bruken av engområdene bør økes. Rydding av lauvtrær langs enkelte kanter kan være nødvendig.

Figur 10: 1711.01 Gilså i Meråker kommune. Kartgrunnlag: 1721 I.

1711.02 Bjørneggvollen

Kommune: Meråker
Areal: ca 60 daa
H.o.h.: 600 m
Vegetasjonssone: nordboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Sør-Norges fjellskog (14)
Besøkt av: TB 01.08 1995

Kartblad ØK:
Kartblad M711: 1721 II G
UTM: PR 443, 168

Videre registrering avbrutt på grunn av at vollområdet er helt gjenvokst.

1711.03 Åsvollen

Kommune: Meråker
Areal: ca 100 daa
H.o.h.: 620 m
Vegetasjonssone: nordboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Sør-Norges fjellskog (14)
Besøkt av: TB 01.08. 1995

Kartblad ØK:
Kartblad M711: 1721 II G
UTM: PR 415, 160

Videre registrering avbrutt på grunn av at vollområdet er helt gjengrodd og husene er råtnet ned.

1711.04 Grandalsmoet (klasse 2)

Kommune: Meråker
Areal: ca 18 daa inventert
H.o.h.: 190 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 15.08. 1995

Kartblad ØK: CV 127-5-2, -4
Kartblad M711: 1721 IV
UTM: PR 351, 383

Beskrivelse av området: Grandalsmoet er et sør-sørvest vendt småbruk ved Krogstadåa (figur 11). Tun med fire hus der stua og stabburet er svært gamle. Berggrunnen består av grønnstein, og løsmassene domineres av moreneavsetninger.

Vegetasjon og flora: Engvegetasjonen er en tørr utgave av frisk fattigeng (G4), der ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), marikåpe (*Alchemilla spp.*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harestarr (*Carex ovalis*) og kvitkløver (*Trifolium repens*) er viktige arter. Selv om området er nokså åpent per i dag, er særlig gråor (*Alnus incana*) og grevier (*Salix aurita*) på full fart inn, men også bjørk (*Betula pubescens*), gran (*Picea spp.*), furu (*Pinus spp.*) og rogn (*Sorbus aucuparia*) er i ferd med å etablere seg i den åpne enga.

Bruksform: Grandalsmoet er ikke i opprinnelig drift, men brukes som ferie/sommersted. Tidligere ble engene beitet av storfe og sau, samt noe pløyd. Bruket ble nedlagt for mange år siden, og engområdene er i ferd med å gro igjen.

Kulturminner: Et lite trønderlån fra 1790 og et bur med innskjærte årstall «1776 og repareret i 1898». Videre er det observert rydningsrøyser og steingjerder. Det har tidligere vært ei sag ved elva, men det finnes ingen rester etter denne i dag.

Vurdering: Dette representerer et gammelt småbruk i indre deler av fylket, men bruket er ikke i drift lengre.

Forslag til skjøtsel: Husene er godt vedlikeholdt, men engområdene er i forandring med den raske etableringen særlig av gråor (*Alnus incana*) og grevier (*Salix aurita*). Engområdene bør ryddes igjen og beite bør gjenopptas.

1711.05 Krågstadvollen (klasse 3)

Kommune: Meråker
Areal: ca 10 daa
H.o.h.: 435 m
Vegetasjonssone: nordboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Sør-Norges fjellskog (14)
Besøkt av: TB 15.08. 1995

Kartblad ØK: CV 127-5-2
Kartblad M711: 1721 I G
UTM: PR 358, 406

Beskrivelse av området: Krågstadvollen ligger i ei svak sørlig helling (figur 12). Dette er en setervoll i åpent fjellterreng som grenser mot Krågstadåa i sør. Turstier og skiløyper går over

vollen. Berggrunnen består av forgneiset albingranitt og løsmassene består av glasifluvialt dekke under torvhumus.

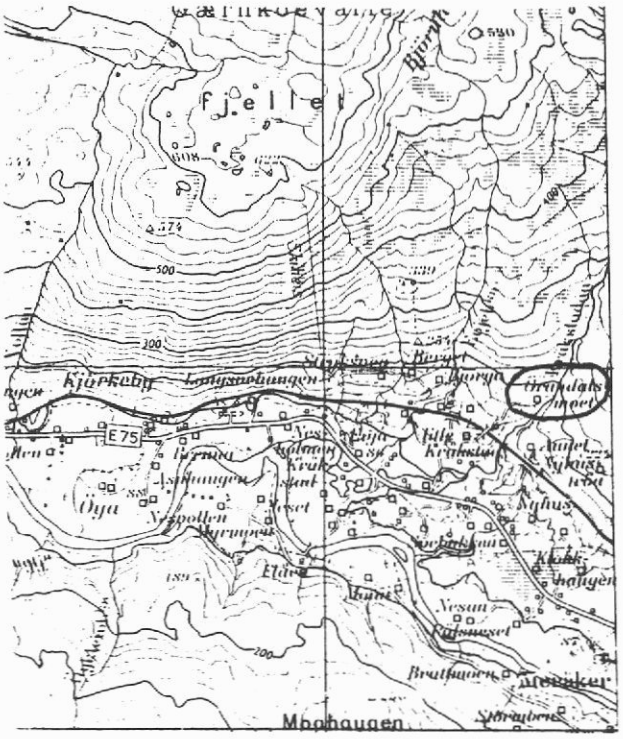
Vegetasjon og flora: Her er det en mosaikk av engtypene sølvbunke eng (G3), frisk fattigeng (G4), finnskjegg-eng (G5) samt myrpartier. Viktige arter er gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), følblom (*Leontodon autumnale*), finnskjegg (*Nardus stricta*), engsyre (*Rumex acetosa*), lappvier (*Salix lapponum*) og myrfiol (*Viola palustris*).

Bruksform: Området er ikke i bruk i dag, men ble tidligere beitet av storfe, sau og til en viss grad av hest.

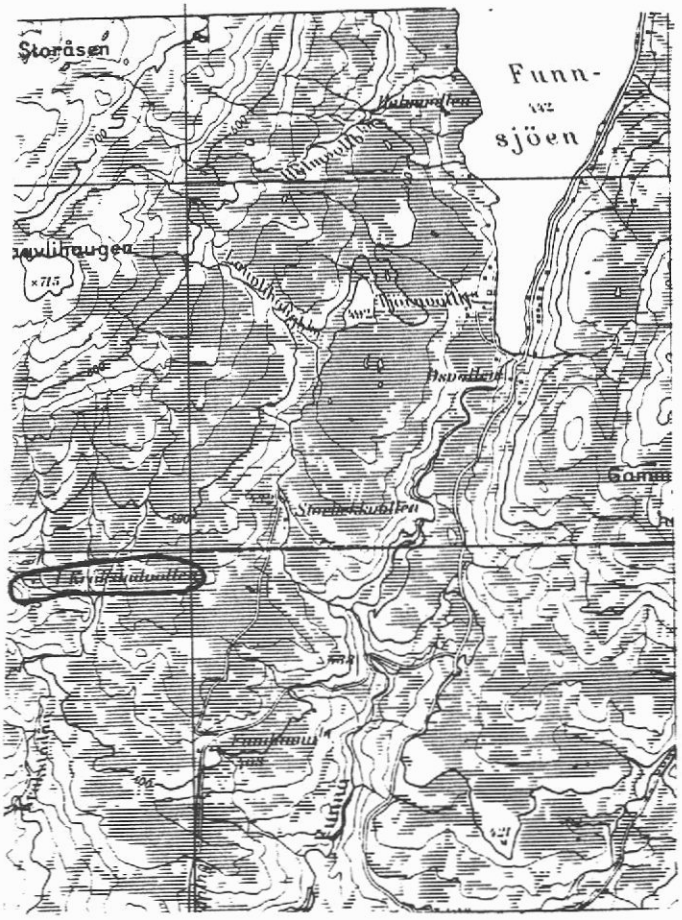
Kulturminner: Setra på Krågstadvollen er ca 200 år gammel. Videre ble det registrert rydningsrøyser i området og det går en gammel ferdselsvei gjennom området.

Vurdering: Setervollen er artsfattig, men dette er et helhetlig landskap der setermiljøet fortsatt er intakt, selv om det har ikke vært setring her på 60 år.

Forslag til skjøtsel: Vollen er fortsatt åpen, men bjørk (*Betula pubescens*), sølvvier (*Salix glauca*) og lappvier (*Salix lapponum*) er på vei inn. Lauvtreoppslag bør ryddes og det bør beites. Seterbua bør settes istand.

Figur 11: 1711.04 Grandalsmoet i Meråker kommune. Kartgrunnlag: 1721 IV.

Figur 12: 1711.05 Kråkstadvollen i Meråker kommune. Kartgrunnlag: 1721 I.

1711.06 Kopperå (klasse 3)

Kommune: Meråker
Areal: ca 40 daa inventert
H.o.h.: ca 300 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 01.07. 1994

Kartblad ØK: CW 126-5-4
Kartblad M711: 1721 I G
UTM: PR 420, 326

Beskrivelse av området: Det inventerte området strekker seg fra Kopperåa i vest til slagghaugene i øst med jernbanelinjen som øvre grense (figur 13). Hovedsakelig består berggrunnen av grågrønn metagråvakke med tynnere lag av leirskifer og noe hornblendegabbro, men like øst for Kopperåa kommer grå serisittfyllitt inn i berggrunnen. Løsmassene er stort sett grus- og siltavsetninger i tillegg til utplanerte fyll-masser.

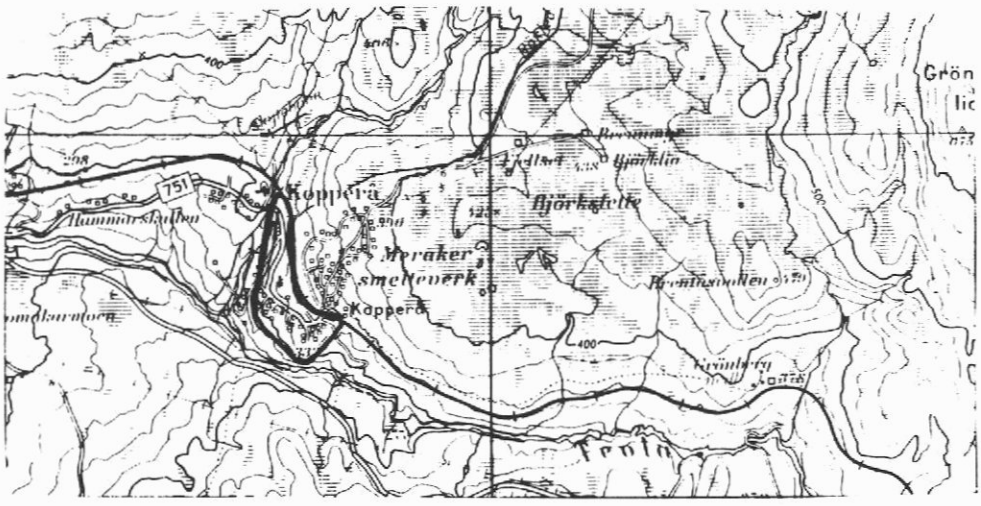
Vegetasjon og flora: Det er særlig eldre hagebeplantning og sammenflettingen av opprinnelig vegetasjon og hagearter som særpreger Kopperå. Lite engvegetasjon ble registrert.

Bruksform: I hagene var grønnsaksdyrking og bærbusker et viktig innslag tidligere.

Kulturminner: Slagghaugene er spesielt for området. Ved elva er det rester etter et av de første kraftverkene i Norge.

Vurdering: Et spesielt miljø med slagghauger og der hageplanter har en sentral rolle i det botaniske mangfoldet, men mindre interessant i forhold til gammel kulturmark.

Forslag til skjøtsel: Gjengroing og tilvekst truer noen tidligere hagekultiverte områder og konkurransesvake arter vil bli utkonkurrert. Her bør det settes igang rydding.

Figur 13: 1711.06 Kopperå i Meråker kommune. Kartgrunnlag: 1721 I.

1717.01 Tautra (klasse 1)

Kommune: Frosta
Areal: Hele øya ca 2 km^2, ca 750 daa er inventert
H.o.h.: 0-25 m
Kartblad ØK: CN 130-5-1
Kartblad M711: 1622 III G
UTM: NR 810, 519
Vegetasjonssone: boreonemoral
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: GH 29.09. 1992, TB 30.06. 1994, TB og LN 22.06. 1995

Beskrivelse av området: Det undersøkte området ligger på nordenden av Tautra (figur 14 og 15). Her finnes en mosaikk av intensivt drevet innmark som domineres av grønnsaksdyrking, og gamle beitemarker der bruken har opphørt. Vestre deler av området er fuglereservat. Klosterruinene er et viktig element i landskapet. To gårder, en del hytter og noen bolighus ligger innenfor det undersøkte området. Geologien er svært sammensatt med grønnstein, grønnskifer, grågrønn fyllitt, lysegrå til blågrå kalkstein og kalkholdig gråvakke. Løsmassene er marine sedimenter og moreneavsetninger.

Vegetasjon og flora: Engtypen i området er tørr, intermediær eng (G6) og viktige arter er roseløk (*Allium carinatum*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), enghavre (*Avenula pratensis*), dunhavre (*Avenula pubescens*), rødsvingel (*Festuca rubra*), engrapp (*Poa pratensis*) og norsk timian (*Thymus praecox ssp arcticus*). Flere regionalt sjeldne arter finnes her som enghavre (*Avenula pratensis*), lodnefaks (*Bromus hordeaceus*), bladfaks (*Bromus inermis*), strandvindel (*Calystegia sepium*), engstorkenebb (*Geranium pratense*), flatrapp (*Poa compressa*), marianøkleblom (*Primula veris*), kvitbergknapp (*Sedum album*) og norsktimian (*Thymus praecox ssp arcticus*) som her har en av sine rikeste forekomster i Norge. Gul gåseblom (*Anthemis tinctoria*), rosettkarse (*Cardamine hirsuta*), tindved (*Hippophaë rhamnoides*), kung (*Origanum vulgare*), mørkkongslys (*Verbascum nigrum*), filtkongslys (*Verbascum thapsus*) og bekkeveronika (*Veronica beccabunga*) er heller ikke vanlige arter. Ettersom enghavre (*Avenula pratensis*) og dunhavre (*Avenula pubscens*) er viktige arter er det kanskje relevant å føre enkelte områder under frisk/tørr, baserik eng i lavlandet (G7), men dette er usikkert. Det er få arter som kommer fra den gamle klosterhagen, men akeleie (*Aquilegia vulgaris*), berberiss (*Berberis vulgaris*) og løpstikke (*Levisticum officinale*) kan stamme derifra. Ved klosterruinene er det blitt plantet siktagran (*Picea sitchensis*).

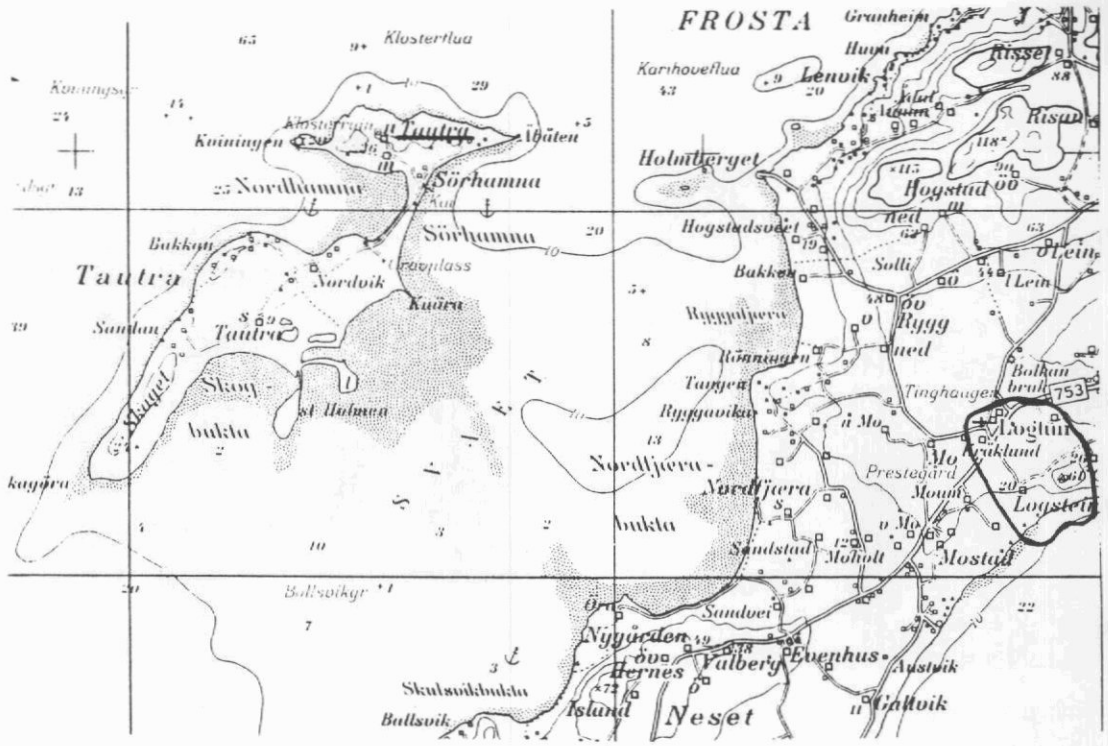
Bruksform: Engområdene ble tidligere beitet av storfe og sau. Det er ca åtte år siden beite opphørte. Gjengroingen skjer raskt, særlig med ask (*Fraxinus excelsior*), einer (*Juniperus communis*) og rosebusker (*Rosa spp.*) (figur 16).

Kulturminner: Klosterruiner etter Cisterciencer-klosteret fra 1200-tallet ruver i terrenget. Ved siden av klosterruinene ligger storgården Tautra med stort tun og flere velholdte bygninger. Det ble videre registrert flere steingjerder og rydningsrøyser.

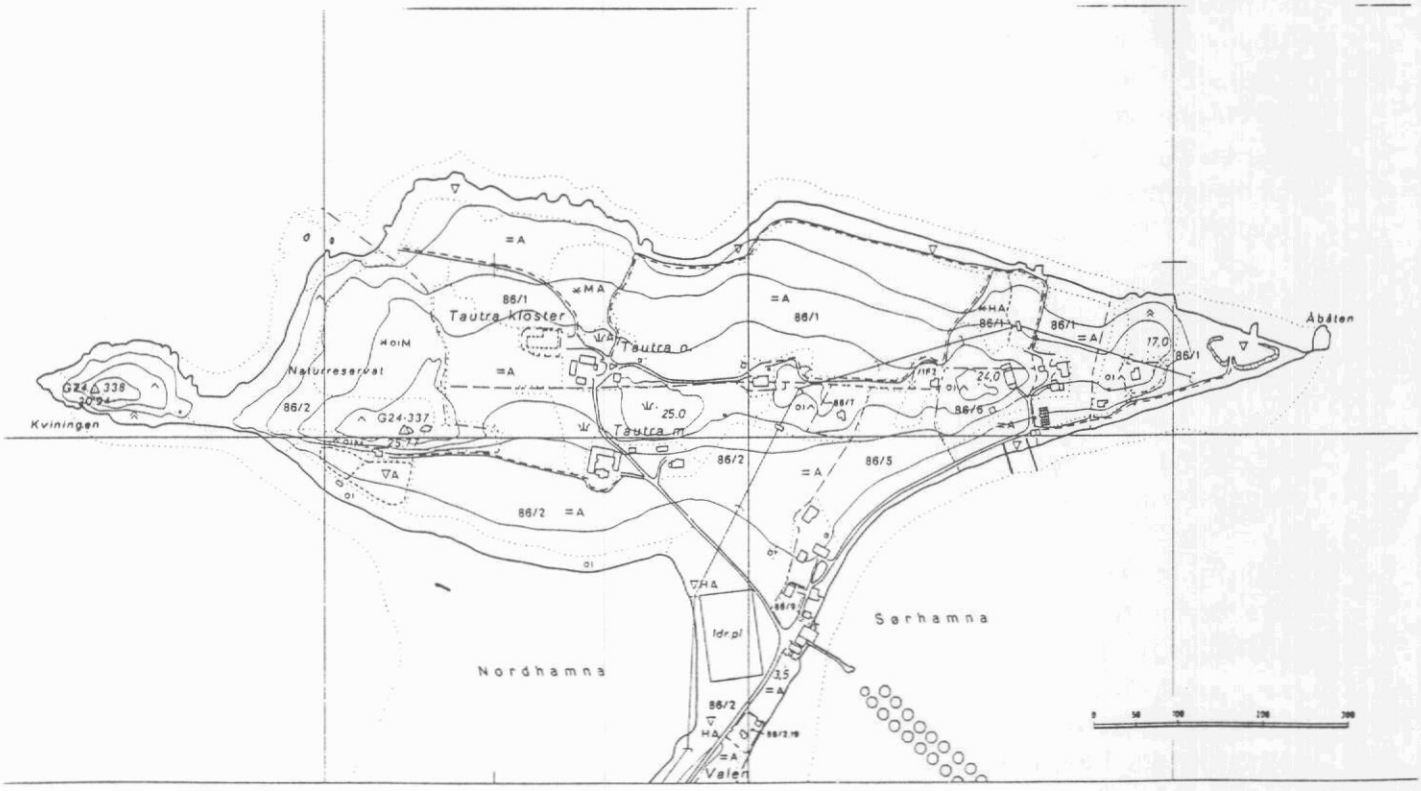
Vurdering: Artsrik flora med flere kravfulle og sjeldne arter. Kulturhistorisk er klosterruiner en sjeldenhet for området, og det rike fuglelivet er med på å gi øya sitt særpreg.

Forslag til skjøtsel: Siktagran (*Picea sitchensis*) som er plantet ved klosterruinene bør fjernes. Dette har utviklet seg til en nesten ugjennomtrengelig «skog» som snart skjuler klosterruinene. Videre bør det settes igang skjøtsel i de tidligere beiteområdene, også i det området som i dag

er fuglereservat. Det bør ryddes og beites igjen med samme intensitet som tidligere. Ingen bruk av kunstgjødsel bør forekomme.

Figur 14: 1717.01 Tautra og 1717.02 Logtun i Frosta kommune. Kartgrunnlag: 1622 III.

Figur 15: Økonomisk kart (CN 130-5-1) over Nord Tautra.

Figur 16: Engområdene på Tautra ble beitet fram til ca 1983. Etter at beite opphørte har busker og trær etablert seg i de tidligere åpne engområdene. (Foto: Liv Nilsen)

1717.02 Logtun (klasse 3)

Kommune: Frosta
Areal: ca 40 daa inventert
H.o.h.: 0-61 m
Kartblad ØK: CN 130-5-4
Kartblad M711: 1622 III G
UTM: NR 847, 502
Vegetasjonssone: boreonemoral-sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 02.07. 1994

Beskrivelse av området: Logtun på Frosta har et frodig kulturlandskap med veldrevne gårder og historiske minnesmerker (figur 14). Geologien i området domineres av grovkornet gråvakke/marine avsetninger med sand, aur og skjellsand (også under myrjord-lag).

Vegetasjon og flora: I utmarka er det gran-, blandings, og edellauvskog som dominerer og det er lite engvegetasjon igjen.

Bruksform: Deler av området ble beitet av storfe fram til 1970-tallet, men det meste av dette har grodd igjen. Det er korn- og grønnsaksproduksjon som dominerer. Det ble tidligere tatt ut torv fra Logtunmyra.

Kulturminner: Logtun var det gamle tingstedet for Frostatingslagen. Logtun kirke er ei steinkirke fra 1400-tallet, men i ei lovbok fra ca 1170 blir det nevnt at det sto ei kirke på Logtun. På tinghaugen står det en bautastein.

Vurdering: Logtun har en rik historie, og landskapet består av store intensivt drevne gårder med velholdte hage- og parkbeplantninger. Få rester etter gammel kulturmark.

Forslag til skjøtsel: Tidligere strandbeiter burde vært vedlikeholdt.

1718.01 Kjerkneset (klasse 2)

Kommune: Leksvik
Areal: ca 50-60 daa inventert
H.o.h.: 140-160 m
Kartblad ØK: CK 131-5-3
Kartblad M711: 1522 II G, 1622 III G
UTM: NR 604, 543
Vegetasjonssone: sørboreal-mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av : LN 27.06. 1995

Beskrivelse av området: Kjerkneset ligger i ei sørvestlig skråning ned mot Storvatnet (figur 17). Dette er en vedlikeholdt gård, med tre kyr og ei kvige på beite. Ovenfor husene er det beitemark og et lite slåtteområde som slås med ljå (figur 18). Nedenfor gården gjødsles engene med kunstgjødsel og slås med forhøster. Berggrunnen består av kvartsrik gneis, mens løsmassene domineres av morenemateriale.

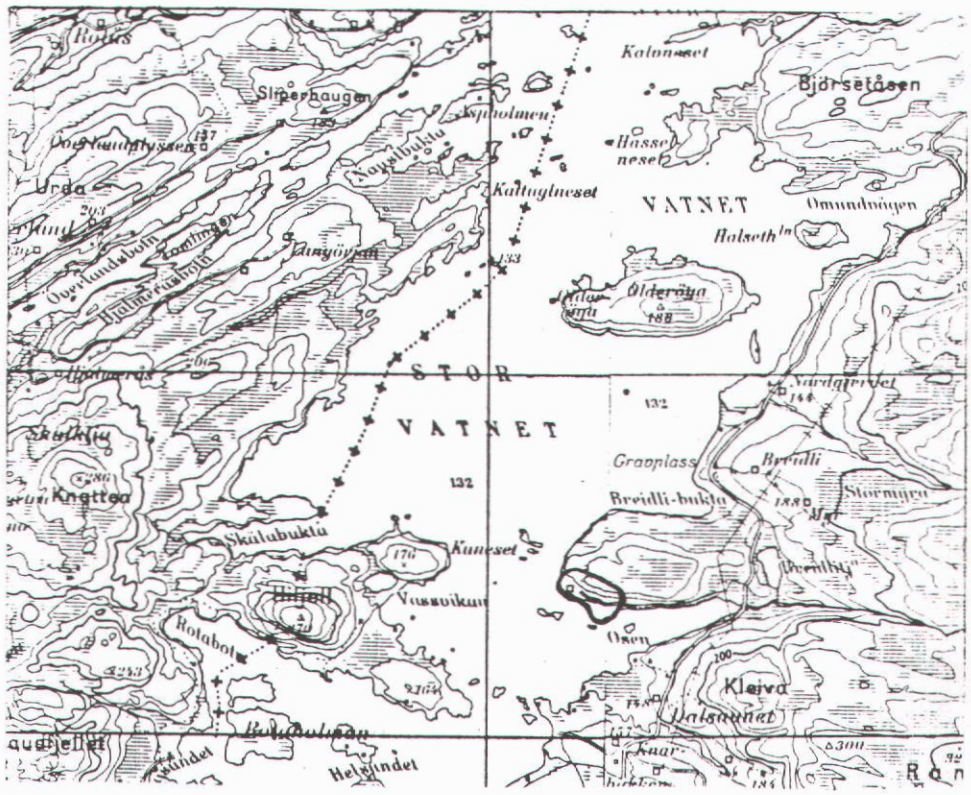
Vegetasjon og flora: I beite- og ljåslåttenga er det en blanding av frisk fattigeng (G4) og tørr, intermediær eng (G6) som dominerer. Viktige arter er ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anhoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), rødsvingel (*Festuca rubra*) rødknapp (*Knautia arvensis*), følblom (*Leontodon autumnalis*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), engsoleie (*Ranunculus acris*), småengkall (*Rhinanthus minor*) og legeveronika (*Veronica officinalis*). I østlige deler av beiteområdet er gråor (*Alnus incana*), bjørk (*Betula pubescens*), osp (*Populus tremula*) og gran (*Picea spp.*) på vei inn. I de mer intensivt drevne områdene nedenfor gården er marikåpe (*Alchemilla spp.*), timotei (*Phleum pratense*), tunrapp (*Poa annua*) engrapp (*Poa pratensis*), engsoleie (*Ranunculus acris*), engsyre (*Rumex acetosa*) og løvetann (*Taraxacum spp.*) viktige arter, men gulaks (*Anthoxanthum odoratum*) og jonsokkoll (*Ajuga pyramidalis*) går også inn her. Dette kan tyde på at selv de mest intensive områdene ikke er så hardt drevet.

Bruksform: Tidligere ble hele området slått med ljå og beitet. Nå blir bare et lite areal på 3-4 daa slått med ljå. Resten av området beites av storfe og slås med forhøster.

Kulturminner: Den eldste bygningen på gården er stua fra 1899. Videre består tunet av fjøs, arbeidsstu og sag. Like nordøst for gården, i beiteområdet, står et sommerfjøs og ved vatnet er det et naust. Det har stått en husmannsplass på Kjerkneset, så hvor lenge folk har bodd her er uvisst. Det er et sagn om at det har stått ei kirke på Kjerkneset (derifra navnet), men det finnes ingen konkrete spor. Det eneste som er funnet er et askelag ca 10 cm under jordoverflata. Dette kan kanskje tyde på at det har stått ei kirke her som har brent. Opp fra gården går det stier mot skogen. Gamle tregjerder er i ferd med å falle ned.

Vurdering: Helheten ved dette gårdsanlegget har stor verdi. Et vedlikeholdt gårdstun rammet inn av veldrevet gammelt kulturmark gir en sterk opplevelse. Engene består av trivielle arter, men flere av disse indikerer tradisjonell drift uten gjødsling.

Forslag til skjøtsel: 1995 var siste år grunneier skulle ha dyr. Det bør ordnes med fortsatt beite i beiteområdene og slåtteområdet bør fortsatt slås med ljå. Rydding av lauvtrær må til, særlig i østlige deler av beitemarka.

Figur 17: 1718.01 Kjerkneset ved Storvatnet i Leksvik kommune. Kartgrunnlag: 1522 II og 1622 III.

Figur 18: Engområder på Kjerkneset. (Foto: Liv Nilsen)

1718.02 Hjellupvik (klasse 3)

Kommune: Leksvik
Areal: 10-15 daa inventert
H.o.h.: 2-30 m
Vegetasjonssone: boreonemoral- sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 26.06. 1995

Kartblad ØK: CN 132-5-2
Kartblad M711: 1622 III G
UTM: NR 841, 640

Beskrivelse av området: Hjellupvik er en fraflyttet gård på Hjellup, like nordøst for Leksvik sentrum (figur 19). Granskog og edellauvskog grenser opp mot det undersøkte området. Amfibolittisk gneis med hornblendeporfyroblaster dominerer berggrunnen, og løsmassene består hovedsakelig av morenemateriale med noe marineavsetninger nederst mot sjøen.

Vegetasjon og flora: Engvegetasjonen domineres av frisk, næringsrik gammeleng (G13) med elementer av frisk fattigeng (G4) og våt/fuktig, næringsrik eng (G10). Viktige arter er marikåpe (*Alchemilla spp.*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), hundegras (*Dactylis glomerata*), gullstjerne (*Gagea lutea*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og rødkløver (*Trifolium pratense*). Svartor (*Alnus glutinosa*) og ask (*Fraxinus excelsior*) er regionalt sjeldne arter som vokser i edellauvskogen like ved det inventerte området.

Bruksform: Området er preget av forfall på både hus og kulturmark. Tidligere ble området brukt til beite og slått i tillegg til at de flateste partiene ble pløyd.

Kulturminner: På Hjellupvik står fire gamle tømmerhus med spontak fra 1850-tallet, men husene er i svært dårlig stand. Videre er det rydningsrøyser, sti med murt kant og rester etter et steingjerde. En halv allé med kjempemessige asketrær markerer den gamle adkomstveien.

Vurdering: Forfall preger lokaliteten, både kulturhistorisk og botanisk.

Forslag til skjøtsel: De gamle engområdene kan restaureres med rydding, slått og beite igjen, men husene er vel ikke til å redde.

Figur 19: 1718.02 Hjellupvik i Leksvik kommune. Kartgrunnlag: 1622 III.

1718.03 Hindrem (klasse 2)

Kommune: Leksvik
Areal: 20-30 daa inventert
H.o.h.: 10-20 m
Kartblad ØK: CL 130-5-2
Kartblad M711: 1622 III G
UTM: NR 706, 518
Vegetasjonssone: boreonemoral-sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB og LN 27.06. 1995

Beskrivelse av området: Hindrem ligger mellom Leksvik og Vanvikan langs riksvei 755 (figur 20). Det undersøkte området består av en beitet askeskog (edellauvskogsreservat) og et engområde nord og øst for askeskogen. I berggrunnen er det øyegneis som dominerer, og løsmassene består av sandblandet leire (marine avsetninger).

Vegetasjon og flora: I askeskogen dominerer hassel (*Corylus avellana*), ask (*Fraxinus excelsior*) og alm (*Ulmus glabra*) tresjiktet og i feltsjiktet er vårkål (*Ranunculus ficaria*) en viktig art. En regional sjelden art i tillegg til ask (*Fraxinus excelsior*) her er revebjelle (*Digitalis purpurea*). I engområdene nord og øst for askeskogen er det frisk fattigeng (G4) som dominerer, men med innslag av tørr, intermediær eng (G6) i øvre deler og frisk, næringsrik gammeleng (G13) i nedre deler. Her er engkvein (*Agrostis capillaris*), marikåpe (*Alchemilla spp.*), hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), engsvingel (*Festuca pratensis*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og engsyre (*Rumex acetosa*) viktige arter, men også rosebusker (*Rosa spp.*) og flere høye urter og gras som hundegras (*Dactylis glomerata*) og skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) gjør seg gjeldene.

Bruksform: Askeskogen har blitt og blir beitet av storfe. Engområdene ble tidligere slått og beitet. Når bruken opphørte er usikkert.

Kulturminner: Ingen kulturminner funnet i det undersøkte området.

Vurdering: Ask er nær sin nordgrense på Hindrem, så askeskogen er spesiell for fylket. Innslag av revebjelle (*Digitalis purpurea*) er også sjeldent. Engområdene rundt bærer preg av at bruken har opphørt og store urter og gras i tillegg til rosebusker (*Rosa spp.*) er i ferd med å ta over den tidligere åpne enga med lavvokste urter og gras.

Forslag til skjøtsel: Ettersom askeskogen er et reservat, bør det utarbeides en klar skjøtselsplan i forhold til beitetrykket i området. Engområdene bør ryddes for rosebusker (*Rosa spp.*) og slått og/eller beite bør settes i gang.

1718.04 Røstadsetra (klasse 3)

Kommune: Leksvik
Areal: ca 30 daa inventert
H.o.h.: ca 320 m
Kartblad ØK: CN 134-5-3
Kartblad M711: 1622 III G
UTM: NR 803, 700
Vegetasjonssone: nordboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Sør-Norges fjellskog (14)
Besøkt av: LN 26.06. 1995

Beskrivelse av området: Røstadsetra ligger i ei sør, sørvestlig skråning like ved Riksvei 755, ca ni kilometer nord for Leksvik sentrum (figur 21). I nord består berggrunnen av mørk amfibolitt og i sør granatglimmer-skifer, -gneis. Løsmassene består av morenemateriale.

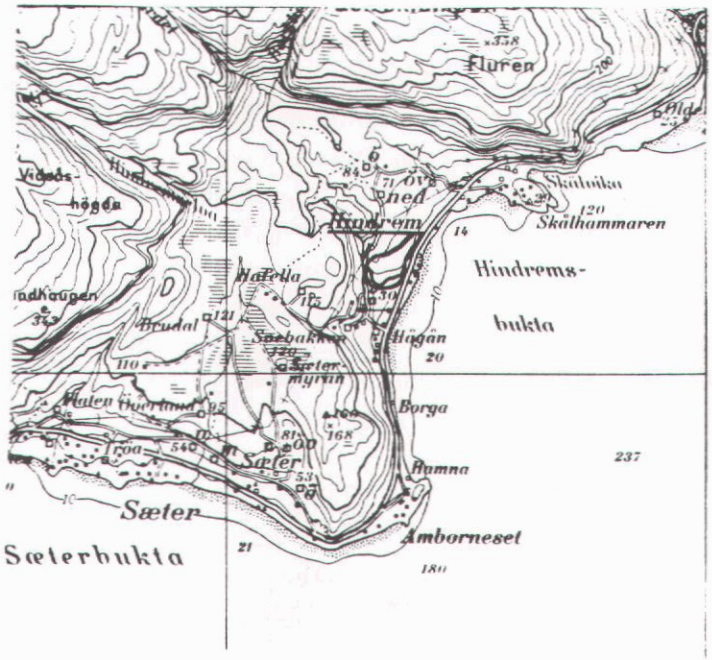
Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) dominerer, men det er også innslag av finnskjeggeng (G5) og myr i nedre deler. Viktige arter i de tørre partiene er jonsokkoll (*Ajuga pyramidalis*), gulaks (*Antoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), rødsvingel (*Festuca rubra*), følblom (*Leontodon autumnalis*), finnskjegg (*Nardus stricta*), tepperot (*Potentilla erecta*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og engsyre (*Rumex acetosa*), mens myrfiol (*Viola palustris*), slåttestarr (*Carex nigra*), vanlig myrklegg (*Pedicularis palustris*) og bjønnskjegg (*Trichophorum cespitosus*) gjør seg gjeldende i myrområdene.

Bruksform: Områdene rundt setra har blitt og blir beitet av sau. Når selve setringen opphørte er uvisst.

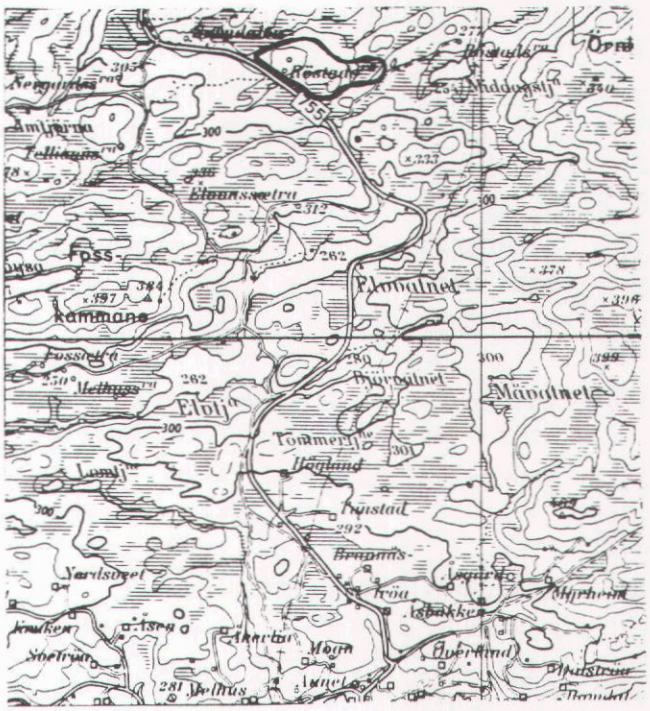
Kulturminner: Fire hus innenfor det inventerte området, de fleste er bra vedlikeholdte. I tillegg ble det registrert murer etter hus og rydningsrøyser i området.

Vurdering: Et representativt seteranlegg der vollene fortsatt beites, men Riksvei 755 ligger helt inntil, høgspentledning går gjennom området, skytefelt ligger på andre siden av Riksvei 755 og et hogstflatefelt i nærheten er med på å påvirke helhetsinntrykket av området.

Forslag til skjøtsel: Skjøtselen i området ser ut til å være tilstrekkelig i den form den har i dag.

Figur 20: 1718.03 Hindrem i Leksvik kommune. Kartgrunnlag: 1622 III.

Figur 21:1718.04 Røstadsetra i Leksvik kommune. Kartgrunnlag: 1622 III.

1718.05 Øvre Sve (klasse 2)

Kommune: Leksvik
Areal: ca 20 daa inventert
H.o.h.: 180-205 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: GH 12.08. 1993 og TB 06.07. 1994

Kartblad ØK: CM 131-5-3
Kartblad M711: 1622 III G
UTM: NR 750, 557

Beskrivelse av området: Øvre Sve ligger ca seks kilometer sør for Leksvik langs Riksvei 755 (figur 22). Småbruket ligger bratt til i ei sørøstlig skråning. Berggrunnen består av glimmerskifer, mens løsmassene er moreneavsetninger med mye silt og sand, stedvis med større stein.

Vegetasjon og flora: Av engtype er det frisk fattigeng (G4) som gjør seg gjeldene. Viktige arter er engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), bleikstarr (*Carex pallescens*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*) og engrapp (*Poa pratensis*). Flekkvis er firkantperikum (*Hypericum maculatum*) en viktig art, og i fuktigere partier kommer trådsiv (*Juncus filiformis*) inn som en dominerende art. Svartknoppurt (*Centaurea nigra*) er en sjelden art for området (figur 23).

Bruksform: Enkelte områder beites av sau hele året, mens områdene nord og øst for gården brukes til vårbeite for sau, og blir slått seinere på sommeren. Tidligere var slåtte- og beite intensiteten høyere og de flateste partiene ble pløyd.

Kulturminner: Tunet består i dag av stue fra 1846 og låvebygning fra 1956. Videre ble det registrert en hulvei og åkerreiner.

Vurdering: Øvre Sve er et nokså komplett og velbevart småbruk med enger som har et høyt artsinnhold og flere sjeldne arter. Men i de nedre delene har nå tidligere innmark grodd til med lauvskog (blant annet hassel (*Corylus avellana*) og alm (*Ulmus glabra*)).Videre oppover har gran (*Picea spp.*) overtatt. Noe ev dette er plantet. Einer (*Juniperus communis*) og lauvtrær er på fremmarsj i kantsonene også i selve enga er det en tendens til at beiteresistente arter som sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) og engsoleie (*Ranunculus acris*) blir mer vanlige.

Forslag til skjøtsel: Rydding av lauvtrær er viktig for å holde arealer åpne. Slåttepåvirkning i deler av området vil igjen kanskje være med å gi engene enda større mangfold i tillegg til beitepåvirkningen som er i dag.

1718.06 Gjøråsvik (klasse 3)

Kommune: Leksvik
Areal: ca 30 daa inventert
H.o.h.: 0-50 m
Vegetasjonssone: boreonemoral
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 06.07. 1994

Kartblad ØK: CM 131-5-3
Kartblad M711: 1622 III G
UTM: NR 749, 549

Beskrivelse av området: Gjøråsvik ligger ca seks-sju kilometer sør for Leksvik ved Riksvei 755 (figur 22). Det inventerte området ligger på begge sider av veien og består av et ubebodd småbruk med litt innmark, samt noen hytter. Berggrunnen består hovedsakelig av glimmerskifer, stedvis garbenskifer, men det går også ei kile opp i feltet i vestlig retning av amfibolitt/metagabbro. Løsmassene består for det meste av marine avstninger med stein og skjellsand.

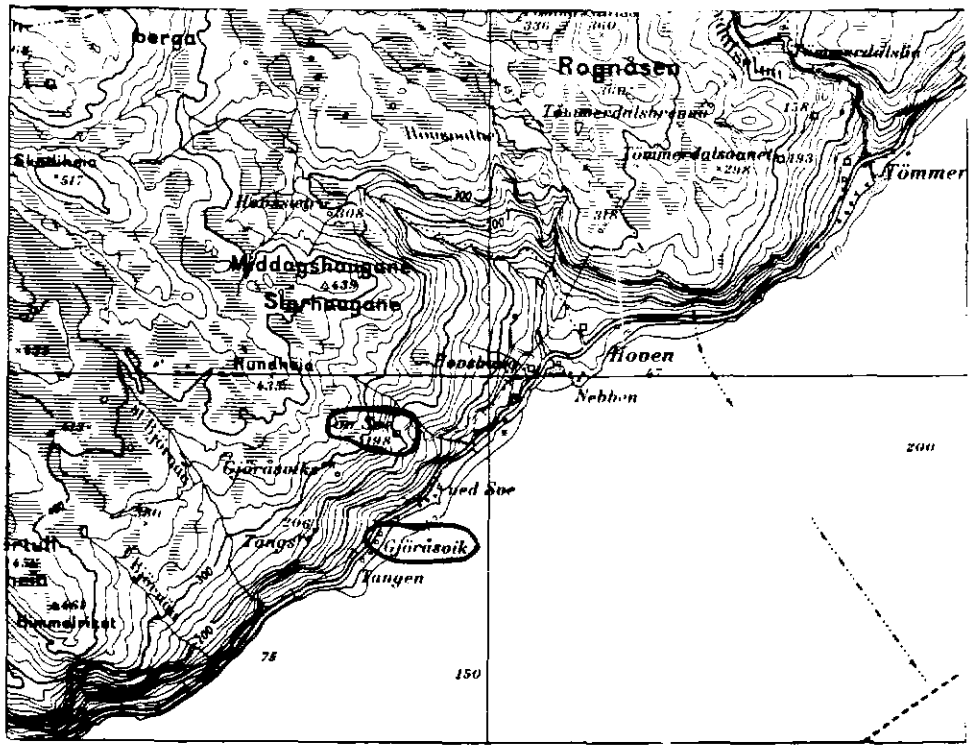
Vegetasjon og flora: Gjøråsvik representerer flere vegetasjonstyper med tørrberg, strandberg, sump-blandingsskog og edellauvskog, men lite gammel kulturmark. Botanisk sett er lokaliteten av interesse med blant annet sjeldne arter som rosettkarse (*Cardamine hirsuta*), lundkarse (*Cardamine impatiens*), svartknoppurt (*Centaurea nigra*), revebjelle (*Digitalis purpurea*), breiflangre (*Epipactis helleborine*), tindved (*Hippophaë rhamnoides*), vårmarihand (*Orcis mascula*) og marianøkleblom (*Primula veris*).

Bruksform: Småbruket er i dag fraflyttet, og innmarka brukes til grønnsaksdyrking.

Kulturminner: Gjøråsvik har ei typisk strandstuggu, som i dag benyttes som feriehus.

Vurdering: Gjøråsvik er i bruk, men ikke i tradisjonell og opprinnelig bruk.

Forslag til skjøtsel: De områdene som fortsatt har preg av gammel kulturkmark er i ferd med å gro igjen og derfor bør det ryddes i området.

Figur 22: 1718.05 Øvre Sve og 1718.06 Gjøråsvik i Leksvik kommune. Kartgrunnlag: 1622 III.

Figur 23 Svartknoppurt (*Centaurea nigra*) er en sjelden art i Nord-Trøndelag. (Foto: Tor Bjørgen)

1723.01 Blomås (klasse 2)

Kommune: Mosvik
Areal: 60-70 daa inventert
H.o.h.: 250-300 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 28.06. 1995

Kartblad ØK: CP 135-5-2, -4
Kartblad M711: 1622 I G
UTM: NR 964, 757

Beskrivelse av området: Blomås ligger sørvest for Mosvik sentrum, høyt opp i ei sørvendt li (figur 24). Området består av gjødslete og ugjødslete engtyper som slås (for det meste med forhøster) hvert år og ei gammel slåttemyr som har ligget brakk siden krigen. Berggrunnen består av grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr og løsmassene domineres av moreneavsetninger.

Vegetasjon og flora: I de bratteste skråningene der det blir påført lite eller ingen kunstgjødsel, finnes den mest interessante engvegetasjonen. Frisk fattigeng (G4) dominerer, men med innslag av tørr, intermediær eng (G6) og frisk, næringsrik eng (G11). Viktige arter er gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), rødsvingel (*Festuca rubra*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*), smalkjempe

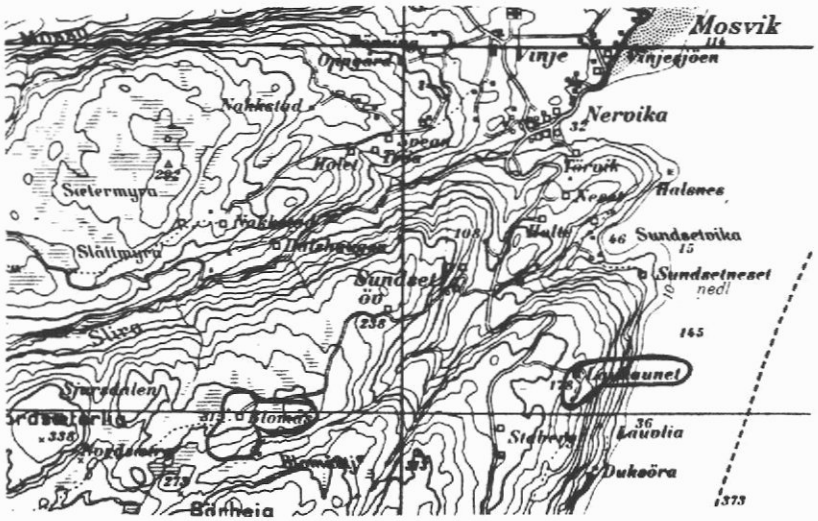
(*Plantago lanceolata*), engrapp (*Poa pratensis),* tepperot (*Potentilla erecta*), engsoleie (*Ranunculus acris*), småengkall (*Rhinanthus minor*), engsyre (*Rumex acetosa*) og tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*). I rikere områder kommer skogmarihand (*Dactylorhiza fuchsii*), flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*) og stortveblad (*Listera ovata*) inn. Storblåfjør (*Polygala vulgaris*) er en viktig art i enkelte felt. Nordøst for gården ble et areal på ca 15 daa pløyd i 1994. Her dominerer engreverumpe (*Alopecurus pratensis*), hundegras (*Dactylis glomerata*), tunrapp (*Poa annua*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og engsyre (*Rumex acetosa*) mens marikåpe (*Alchemilla spp.*), gulaks (*Anthoxantum odoratum*), hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), tunrapp (*Poa annua*), engsoleie (*Ranunculus acris*), engsyre (*Rumex acetosa*) og kvitkløver (*Trifolium repens*) er viktige arter i engområdene øst for gården som ikke har blitt pløyd på 25 år, men som gjødsles med kunstgjødsel hvert år. På den gamle slåttemyra er halve myra nå grøftet opp av nabogrunneieren. Dette har vært ei myr med høy produksjon der duskull (*Eriophorum angustifolium*), breiull (*Eriophorum latifolium*), bukkeblad (*Menyanthes trifoliata*), blåtopp (*Molinia caerulea*) og bjønnskjegg (*Trichporum cespitosum*) er viktige arter, men nå er vierarter (*Salix spp.*) på vei inn over myrområdene.

Bruksform: Nå blir hele engområdet slått og hesjet. Mesteparten blir slått med forhøster, men de bratteste partiene blir slått med ljå. På grunn av tidsbruken blir ikke alle de bratte skråningene slått hvert år. Dette vises med oppslag av større urter som blant annet skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*). Tidligere ble de flateste partiene dyrket og deler av enga beitet av storfe. Noe gran (*Picea spp.*) er blitt plantet i øst. Det er bare de bratteste delene av enga som er ugjødslet. Hvor «gjødselstripa» går vises godt, særlig ved mengden av engsoleie (*Ranunculus acris*). Myrområdene nedenfor gården har ikke blitt slått siden krigen.

Kulturminner: Ingen gamle bygninger, men arbeidsstue er satt opp på tuftene etter det huset som sto der da det kom folk hit i 1935. Fjøset er fra 1938 og stua fra 1948. Husene er i bra stand.

Vurdering: Helhetlig landskap med variasjon innen engvegetasjonen.

Forslag til skjøtsel: De bratteste partiene bør bli slått med ljå hvert år. Rydding av lauvtreoppslag vil også være nødvendig enkelte steder. Det bør ikke pløyes opp flere områder og gjødselsbruken bør begrenses til flatene øst for gården.

Figur 24: 1723.01 Blomås og 1723.04 Laukaunet i Mosvik kommune. Kartgrunnlag: 1622 I.

1723.02 Hovd (klasse 3)
Kommune: Mosvik
Areal: 70-80 daa inventert
H.o.h.: 10-40 m
Kartblad ØK: CN 136-5-2,-4
Kartblad M711: 1622 IV G
UTM: NR 835, 802
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 29.06. 1995

Beskrivelse av området: Hovd ligger ved Verrassundet (figur 25). Her ble gamle gjengrodde beiteområder nylig ryddet og åpnet igjen for beite. Området bærer preg av å være nyryddet, og mye kvist ligger fortsatt igjen. Men innimellom finnes intakte engområder. Deler av området var utsatt for skogbrann i 1969. Det er anlagt en kultursti gjennom området. Grunneier har også satt igang styving av to trær, da han mener dette ble gjort her tidligere. I berggrunnen finnes diorittisk gneis med feltspat, kvarts, biolitt og vanligvis også tilanitt. Løsmassene er vesentlig moreneavsetninger med noe marin sedimentering i flatere partier.

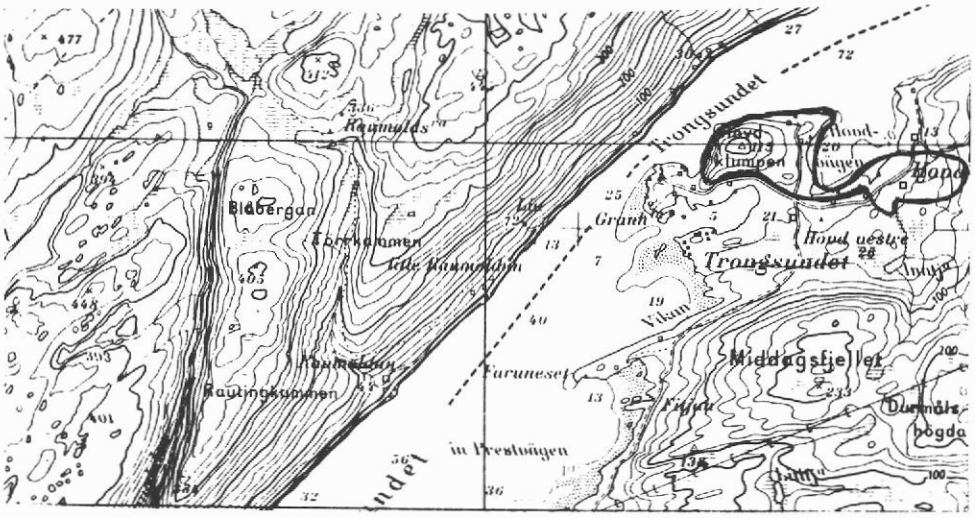
Vegetasjon og flora: De nyryddete skogsområdene har fortsatt skogspreg med en del lyng- og skogsarter i feltsjiktet som smyle (*Deschampsia flexuosa*), linnea (*Linnaea borealis*), gaukesyre (*Oxalis acetosella*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*) og tyttebær (*Vaccinium vitis-idaea*). I de områdene som var utsatt for brann i 1969 er einstape (*Pteridium aquilinum*) en dominerende art og brannmerkene vises fortsatt på furutrærne. I de sørvendte bergskråningene vokser endel mer næringskrevende arter som hassel (*Corylus avellana*), stankstorkenegg (*Geranium sylvaticum*) og lundrapp (*Poa nemoralis*). Av typiske engtyper dominerer frisk fattigeng (G4) og frisk, næringsrik eng (G11). Viktige arter er gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), hundegras (*Dactylis glomerata*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), firkantperikum (*Hypericum maculatum*), engfrytle (*Luzula multiflora*), tepperot (*Potentilla erecta*), engsoleie (*Ranunculus acris*), småengkall (*Rhinanthus minor*), engsyre (*Rumex acetosa*) grasstjerneblom (*Stellaria graminea*), rødkløver (*Trifolium pratense*) og kvitkløver (*Trifolium repens*).

Bruksform: Tidligere ble området beitet av storfe og sau, men bruken avtok rundt 1945. Beite har nå tatt seg opp igjen etter ryddingen i området. Det er for det meste sau som benyttes. I tillegg er det anlagt kultursti gjennom området med informasjonstavler og rasteplasser.

Kulturminner: Det er tufter etter husmannsplasser i det nyryddete området, og ved gården er en ca 1500 år gammel gravhaug. På gårdstunet står to fint vedlikeholdte våningshus fra 1816 og 1840.

Vurdering: Restaureringsarbeidet er godt igang, men det vil fortsatt ta tid før det gamle engpreget vil dominere området. Mosaikk av forskjellige vegetasjonstyper fra skog, myr, berg og eng, gir mange arter.

Forslag til skjøtsel: Det bør særlig satses på å få ryddet kvist fra området.

Figur 25: 1723.02 Hovd i Mosvik kommune. Kartgrunnlag: 1622 IV.

1723.03 Kilen (klasse 3)

Kommune: Mosvik
Areal: ca 15 daa inventert
H.o.h.: 215-235 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av: TB 29.06. 1995

Kartblad ØK: CO 135-5-4
Kartblad M711: 1622 I G
UTM: NR 896, 743

Beskrivelse av området: Kilen ligger i sørøstre hjørnet av innsjøen Meltingen (figur 26). Engområdene er sør- til sørvestvendt ned mot vannet. Berggrunnen består av grønnstein og grønnskifer med innslag av kvartskeratofyr, og løsmassene består av morenemateriale.

Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) dominerer, men også innslag av tørr, intermediær eng (G6) og våt/fuktig næringsrik eng (G10). Viktige arter er engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), einer (*Juniperus communis*), tepperot (*Potentilla erecta*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*) i de tørreste partiene og innslag av soleiehov (*Caltha palustris*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*) og skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) i noe fuktigere områder. Strandrør (*Phalaris arundinacea*) er enerådende i noen fuktpartier.

Bruksform: Tidligere ble området både beitet og slått, mens det i dag bare blir beitet av sau og litt storfe. Beitetrykket er ikke stort nok til å hindre gjengroing og da særlig med bjørk (*Betula pubescens*) og einer (*Juniperus communis*).

Kulturminner: Tre hus, et av dem er en tømmerbygning som er i brukbar stand. Videre er det naust, båtstø og rydningsrøyser i området.

Vurdering: Representativ, trivelig og solvendt voll med vedlikeholdte hus og med et mangfold av arter og vegetasjonselementer.

Forslag til skjøtsel: Det bør settes igang rydding av busker og trær og slått av høgstauder. Videre bør beiteintensiteten økes opp mot det var da setra var i mer tradisjonell drift.

Figur 26: 1723.03 Kilen i Mosvik kommune. Kartgrunnlag: 1622 I.

1723.04 Laukaunet (klasse 3)

Kommune: Mosvik
Areal: 30-35 daa inventert
H.o.h.: 140-170 m
Kartblad ØK: CQ 135-5-1
Kartblad M711: 1622 I G
UTM: NR 986, 762
Vegetasjonssone: sørboreal-mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 28.06. 1995

Beskrivelse av området: Laukaunet ligger opp for Saltvikhavn, ca sju kilometer sør for Mosvik sentrum (figur 24). Det inventerte området består av engområder i ei svak østlig skråning og ned mot ei bratt edellauvskogsli. Ei kalkåre går over området. I tillegg er granatglimmerskifer viktig i berggrunnen. Løsmassene består av morenemateriale.

Vegetasjon og flora: For det meste frisk, næringsrik eng (G11) der hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*) og skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) er viktige arter. Men det er også innslag av frisk fattigeng (G4) og tørr, intermediær eng (G6) i øvre deler. Viktige arter her er engkvein (*Agrostis capillaris*), marikåpe (*Alchemilla spp.*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*) gulskolm (*Lathyrus pratensis*) og engsoleie (*Ranunculus acris*). Rundt de gamle hustuftene finnes flere nitrofile arter som mjødurt (*Filipendula ulmaria*), bringebær (*Rubus idaeus*) og stornesle (*Urtica dioica*). Av mer sjeldne arter for regionen kan nevnes roseløk (*Allium carinatum*), skogmarihand (*Dactylorhiza fuchsii*) og ask (*Fraxinus excelsior*). Grunneier mener det vokser marisko (*Cypripedum calceolus*) på lokaliteten, men den ble ikke funnet av registrator.

Bruksform: Tidligere ble de flateste partiene pløyd og de brattere partiene slått og beitet (storfe, sau og hest). Per i dag blir deler av området periodisk slått og beitet, men trær og busker som gråor (*Alnus incana*), hengebjørk (*Betula pendula*), bjørk (*Betula pubescens*), hassel (*Corylus avellana*), ask (*Fraxinus excelsior*), einer (*Juniperus communis*), rødhyll (*Sambuscus racemosa*), rogn (*Sorbus aucuparia*), gran (*Picea spp.*) og alm (*Ulmus glabra*) er i ferd med å innta de åpne områdene.

Kulturminner: Murrester etter gammel gård og gamle delvis gjengrodde stier i skogen. Før 1945 var det kalkbrudd i området. Det er rester etter betongfundamenter og murer.

Vurdering: Kulturhistorisk forfall, men botaniske kvaliteter finnes og disse kan forsterkes.

Forslag til skjøtsel: Rydding av busker, trær og høgstauder må til. I tillegg bør beite og slått skje regelmessig.

1724.01 Sela (klasse 2)

Kommune: Verran
Areal: ca 150 daa inventert
H.o.h.: 280-300 m
Vegetasjonssone: mellomboreal-nordboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Sør-Norges fjellskog (14)
Besøkt av: TB 29.06. og 18.07. 1995

Kartblad ØK: CO 140-5-2
Kartblad M711: 1623 II G
UTM: NS 881, 002

Beskrivelse av området: Eng/voll-preget fjellgårdsområde med vekslende helling mot frodigere, sump/rikmyr områder ned mot Kruvelva, som renner i sørvestlig retning (figur 27). I berggrunnen finnes grå/rosa marmor med tynne skiferbånd og frembrudd av magnittisk gneis i østre deler. Løsmassene består av unyansert morenemateriale og torvhumuslag i dyplendte områder.

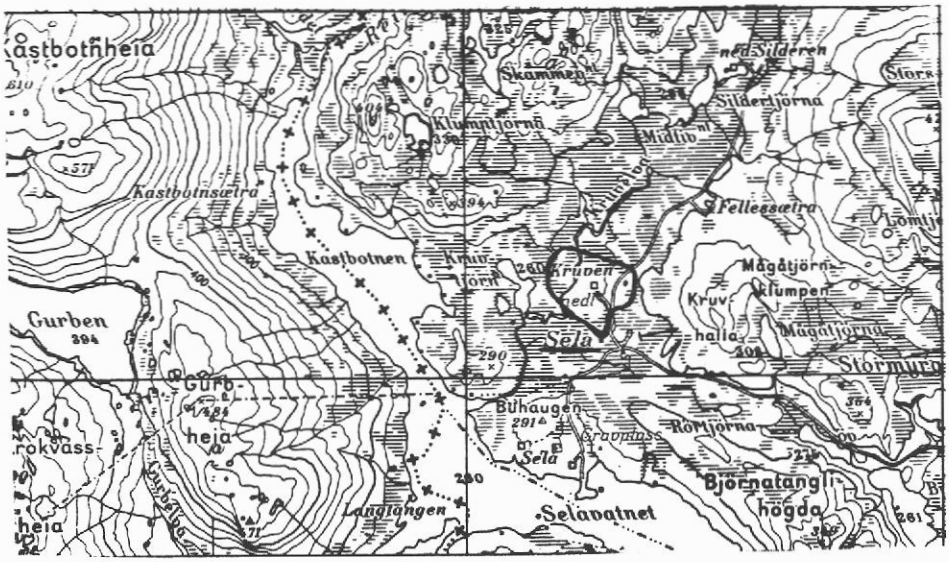
Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) er en viktig engtype. Videre er det innslag av sølvbunke-eng (G3), finnskjegg-eng (G5), våt/fuktig, næringsrik eng (G10) og noen rikmyrpartier. Dette er en artsrik lokalitet, men trivielle arter som gulaks (*Anthoxanthum odoratum*) og rødsvingel (*Festuca rubra*) er dominerende arter og slåttestarr (*Carex nigra*), kvitbladtistel (*Cirsium helenioides*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), marigras (*Hierocloë odorata*) og finnskjegg (*Nardus stricta*) er viktige arter i enkelte felt. Av mer næringskrevende arter kan nevnes svarttopp (*Bartsia alpina*), hårstarr (*Carex capillaris*), gulstarr (*Carex flava*) og sumphaukskjegg (*Crepis paludosa*).

Bruksform: Området blir i dag beitet av sau og rein. Tidligere ble området slått og beitet av storfe i tillegg til sau og rein. Litt gjengroing på grunn av redusert bruk. Et reingjerde er planlagt rundt eiendommen hvor seks til åtte rein skal kunne beite hele sommeren.

Kulturminner: Det er få spor etter den opprinnelige gården. De fire bygningene som står der i dag er forholdsvis nye og i bra stand. Samiske gravhauger, reingjerder, rydningsrøyser og nyoppført jordgamme innenfor området. Sela kapell ligger i nabolaget. Området er brukt av samer.

Vurdering: Dette er et helhetlig landskap med botaniske og samiske verdier.

Forslag til skjøtsel: Litt rydding i enkelte områder og beitepresset bør opprettholdes.

Figur 27: 1724.01 Sela i Verran kommune. Kartgrunnlag: 1623 II.

1724.02 Øvreli, Verrabotn (klasse 3)

Kommune: Verran
Areal: ca 100 daa inventert
H.o.h.: 120-155 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av: TB 18.07. 1995

Kartblad ØK: CM 135-5-2
Kartblad M711: 1622 IV G
UTM: NR 771, 759

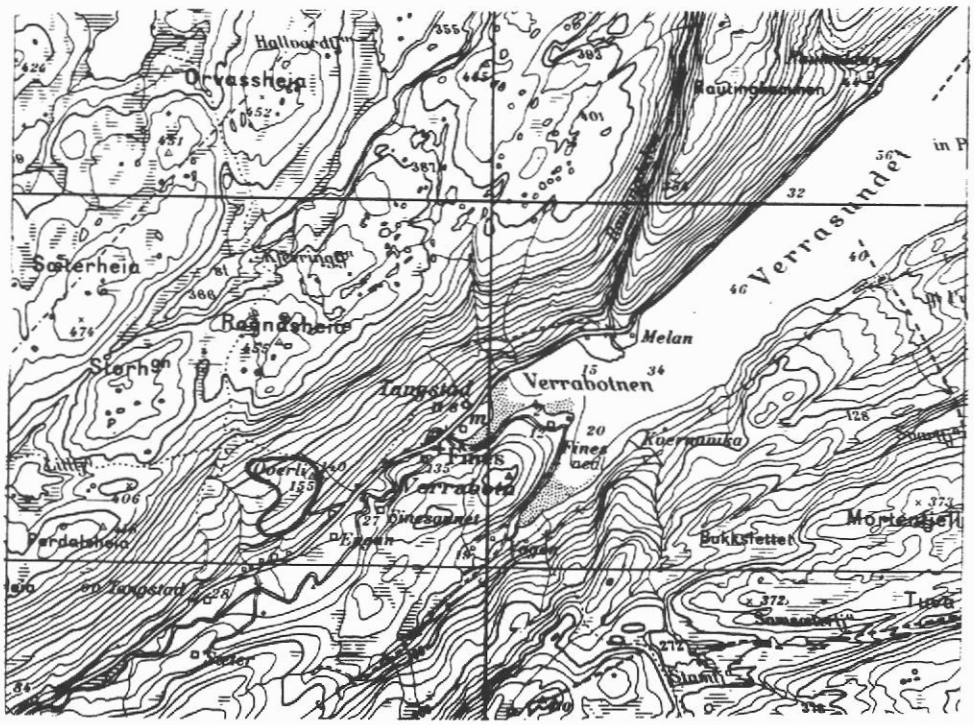
Beskrivelse av området: Øvreli er et fraflyttet småbruk like sør for Verrabotn med engvegetasjon i sør- og sørøstvendte nokså bratte lier (figur 28). Berggrunnen består av grå granodiorittisk gneis. Løsmassene er hovedsakelig morenemateriale, men marine sedimenter nederst i området.

Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) dominerer, men også innslag av noe som minner om frisk, næringsrik eng (G11) og frisk, næringsrik gammeleng (G13). Av viktige arter kan nevnes engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), bjørk (*Betula pubescens*), kvitbladtistel (*Cirsium helenioides*), smalkjempe (*Plantago lanceolata*), tepperot (*Potentilla erecta*), einstape (*Pteridium aquilinum*), engsoleie (*Ranunculus acris*), småengkall (*Rhinanthus minor*), rødkløver (*Trifolium pratense*), kvitkløver (*Trifolium repens*), stornesle (*Urtica dioica*) og blåbær (*Vaccinium myrtillus*). Av mer sjeldne arter finnes det her en rik forekomst av marinøkkel (*Botrychium lunaria*).
Bruksform: I dag er ikke området i bruk og bjørk (*Betula pubescens*) og rogn (*Sorbus aucuparia*) er på full fart inn. Tidligere var det både slått og beite (storfe og sau), og deler av området ble gjødslet.

Kulturminner: To hus står fortsatt og murene etter et annet. Rydningsrøyser i området.

Vurdering: Dette småbruket representerer både «villenger» og de mest intensivt drevne engene, men gården er fraflyttet og driften har opphørt.

Forslag til skjøtsel: Småbjørk må ryddes i øvre deler. Slått og beite bør settes igang.

Figur 28: 1724.02 Øvreli, Verrabotn i Verran kommune. Kartgrunnlag: 1622 IV.

1729.01 Brakstad (klasse 2)

Kommune: Inderøy
Areal: 60 daa inventert
H.o.h.: 2-35 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 16.08. 1995

Kartblad ØK: CS 138-5-4
Kartblad M711: 1722 IV G
UTM: PR 140, 905

Beskrivelse av området: Brakstad ligger ca fire til fem kilometer nord for Straumen på Inderøya (figur 29). Nedenfor gården ligger et øst- sørøstvendt beiteområde ned mot Borgenfjorden. Edellauvskog med store almetrær ovenfor det inventerte området. I berggrunnen er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr som dominerer. Løsmassene domineres av marine sedimenter, men også innslag av morenemateriale.

Vegetasjon og flora: Over store deler er det en blanding av frisk fattigeng (G4) og frisk, næringsrik gammeleng (G13). I tillegg kommer strandeng og tangvollelementer inn. Viktige arter er engkvein (*Agrostis capillaris*), marikåpe (*Alchemilla spp.*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) (i partier) og rødsvingel (*Festuca rubra*). Vanlige arter i strandpartiet er rødsvingel (*Festuca rubra*), klourt (*Lycopus europaeus*), åkermynte (*Mentha arvensis*), gåsemure

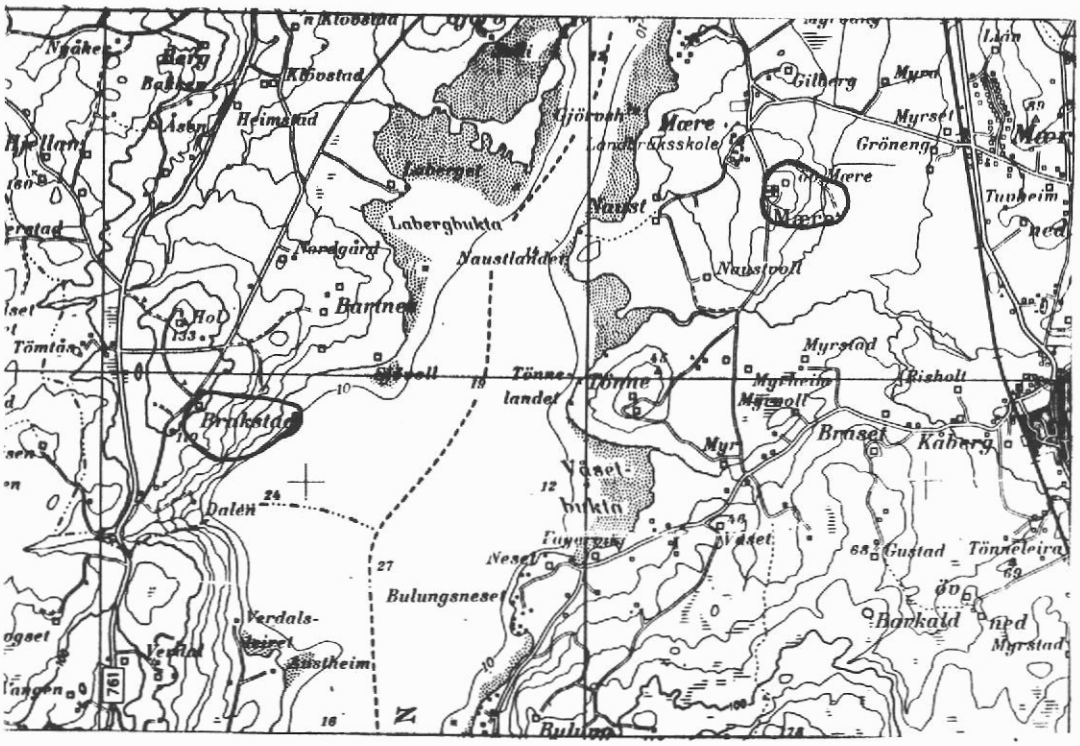
(*Potentilla anserina*), åkersvinerot (*Stachys palustris*) og gul frøstjerne (*Thalictrum flavum*). Av sjeldne arter kan nevnes engstorkenebb (*Geranium pratense*), klourt (*Lycopus europaeus*) og bukkebeinurt (*Ononis arvensis*).

Bruksform: Tidligere ble området slått og beitet av storfe, i dag blir det bare beitet av storfe og beitetrykket er redusert.

Kulturminner: På gården er det blant annet to gamle trønderlån. I skogen nær sjøen er det et murt steinhus inne i en jordhaug. Tufter etter hus, rydningsrøyser og rester etter et kalksteinsbrudd like i nærheten.

Vurdering: Vedlikeholdt trøndersk storgård med velbevart miljø, biologiske og kulturhistoriske kvaliteter.

Forslag til skjøtsel: Driften er antakelig for intensiv med hensyn til å opprettholde «villeng» preget. Gjødselsbruken i det inventerte området bør kuttes helt ut.

Figur 29: 1729.01 Brakstad i Inderøy kommune og 1702.01 Mære i Steinkjer kommune. Kartgrunnlag: 1722 IV.

1719.01 Ytterøy (klasse 1)

Kommune: Levanger
Kartblad ØK: CQ 134-5-1, -2, -3, -4, CQ 135-5-2, -3, -4, CR 135-5-1, -2, -3, -4, CR 136-5-4
Areal: totalareal ca 28 km^2, ca 50 daa inventert
Kartblad M711: 1622 I G, -II G, 1722 IVG
H.o.h.: 0-209 m
UTM: Naust: PR 017, 724
Vegetasjonssone: sørboreal-mellomboreal
Øvre Bjørvik: PR 030, 734
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 20.07. 1995

Beskrivelse av området: Ytterøya ligger midt i indre Trondheimsfjorden (figur 30). Øya er preget av intensivt, veldrevne og store gårder, men der småskalalandskapet er bevart (figur 31). Her er åkerholmer, åkerreiner og mange beiteområder benyttes fortsatt. Dette gir mangfold i landskapet. Det ble vanskelig å velge ut et spesielt område på Ytterøya, derfor nevnes øya som en enhet, selv om det er gjort registreringer på Naust og observasjoner på bygdetunet øvre Bjørvik. Det er det helhetlige landskapet som preger Ytterøya og det er dette som har størst verdi. Geologisk består størstedelen av Ytterøya av skifer og flere steder med kalkstein. I nordøst finnes saussuritgabbro, mens leiravsetninger dekker skiferen i lavere liggende deler av øya. Det har tidligere vært kobberverk (som skal være det eldste kobberverket nordafjells), utvinning av svovelkis og kalksteinsbrudd på Ytterøya.

Vegetasjon og flora: Botaniske undersøkelser er gjort tidligere på Ytterøya av blant andre Eklo (1978). Artsmangfoldet er høyt og flere varmekjære og kravfulle arter går inn. Videre beskrivelse av engvegetasjonen er hentet fra registreringen på Naust. Dette beiteområdet tror jeg er representativt for øya. Tørr, intermediær eng (G6) dominerer, men det er også innslag av frisk fattigeng (G4) og sølvbunke-eng (G3). Viktige arter er (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), rødsvingel (*Festuca rubra*), hårsveve (*Hieracium pilosella*), bitterbergknapp (*Sedum acre*), grasstjerneblom (*Stellaria graminea*), rødkløver (*Trifolium pratense*) og mørkkongslys (*Verbascum nigrum*). Gråor (*Alnus incana*), einer (*Juniperus communis*), stikkelsbær (*Ribes uva-crispa*) og rosebusker (*Rosa spp.*) er arter som kommer inn i beiteområdene ved redusert bruk. De flateste partiene gjødsles. Dette vises godt ved at nitrofile arter som marikåpe (*Alchemilla spp.*), engsoleie (*Ranunculus acris*), engsyre (*Rumex acetosa*), vassarve (*Stellaria media*), løvetann (*Taraxacum spp.*) og stornesle (*Urtica dioica*) gjør seg gjeldende. Av regionalt sjeldne arter som ble registrert her kan nevnes blåveis (*Hepatica nobilis*), marianøkleblom (*Primula veris*) og mørkkongslys (*Verbascum nigrum*).

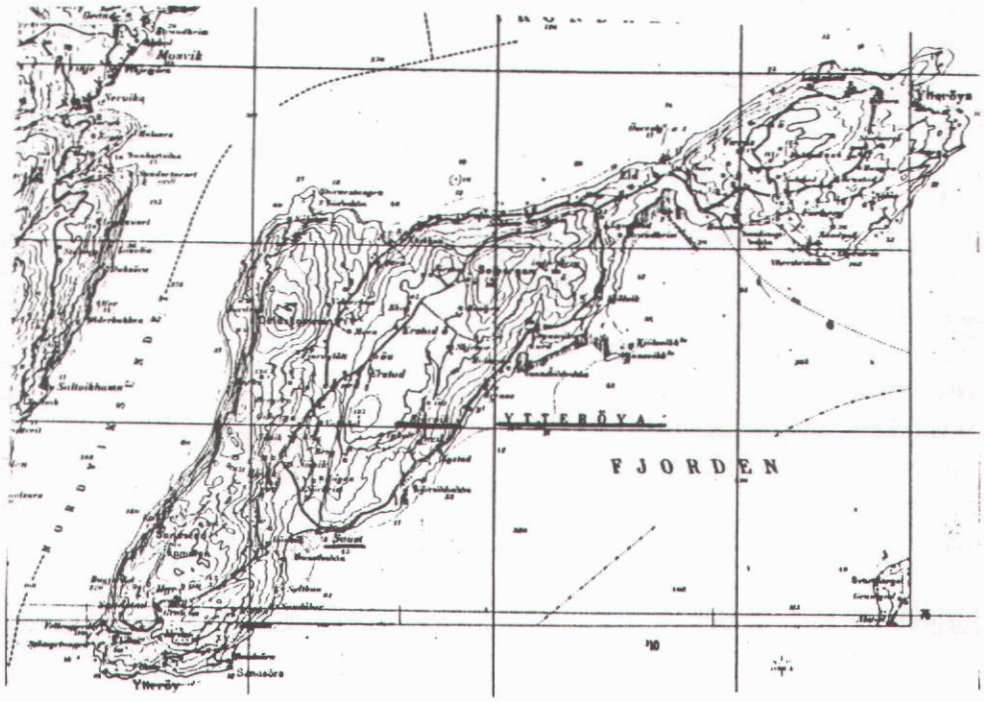
Bruksform: Tidligere ble området beitet av kyr. I dag er det kviger som beiter her og de flateste partiene gjødsles. Dette er tilfelle på de fleste beitemarkene som fortsatt er i bruk på Ytterøya.

Kulturminner: Flere gravhauger og bautasteiner forteller om gammel bosetting. Mange velholdte gårder. Gårdsanlegget på øvre Bjørvik er bevart med alle hus, inkludert mølle, smie og sag.

Vurdering: Store kulturhistoriske og vegetasjonsmessige verdier. Svært bra hevd på hele øya, men beiteområdene gjødsles hardt. En mulighet for å gjenskape det gamle engpreget på

Ytterøya kan kanskje være å tilrettelegge for tradisjonell drift med ugjødslete beite- og slåtteenger ved bygdetunet øvre Bjørvik. Dette vil gi ei fin ramme rundt bygdetunet.

Forslag til skjøtsel: Beiteområder som ligger brakk bør tas i bruk, det bør ryddes for busker og trær og beites igjen. Ellers bør gjødselsbruken i beiteområdene reduseres/kuttes ut.

Figur 30: 1719.01 Ytterøy i Levanger kommune. Kartgrunnlag: 1622 I, -II og 1722 IV (nedfotografert til målestokk 1: 100 000).

Figur 31: Landskapsbilde fra Ytterøya. (Foto:Bjørnar Wiseth)

1719.02 Skånes (klasse 1)

Kommune: Levanger
Areal: ca 40 daa inventert
H.o.h.: 0-5 m
Kartblad ØK: CT 135-5-3
Kartblad M711: 1722 IV G
UTM: PR 182, 747
Vegetasjonssone: boreonemoral-sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 18.07. og 19.07. 1995

Beskrivelse av området: Skånes ligger nordvest for Levanger sentrum (figur 32, 33 og 34). Dette er et populært turområde og badeplass om sommeren. Berggrunnen består av grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr. Løsmassene domineres av marine avsetninger, men også innslag av morenemateriale.

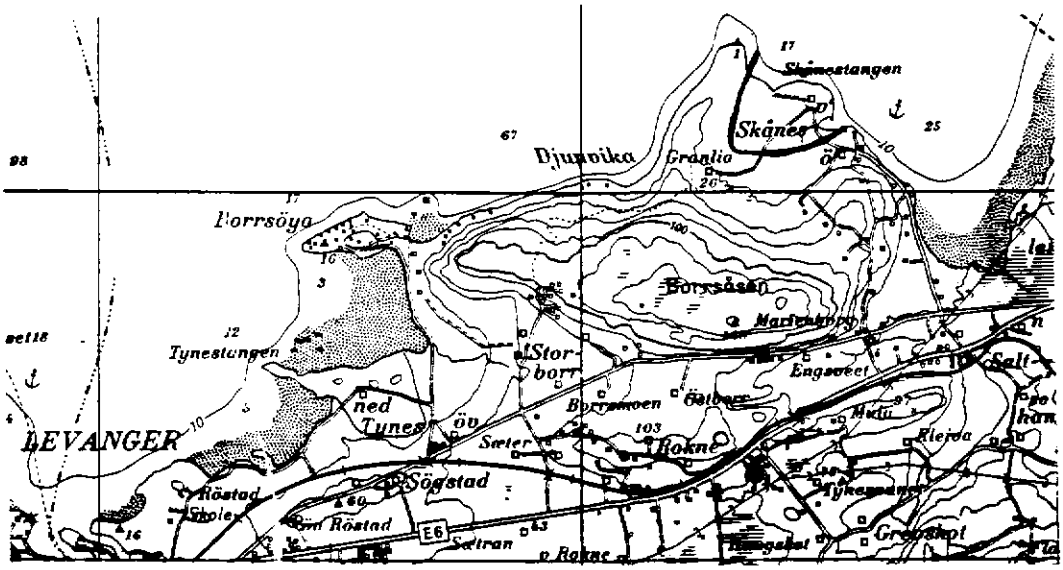
Vegetasjon og flora: Skånes er eneste voksested for knollmjøurt (*Filipendula vulgaris*) nord for Mjøsa. Denne forekomsten ble første gang beskrevet av Gjærvoll (1948). Her vokser den på en knaus like øst for gården. Knausen og områdene rundt ble fram til 1969 brukt til kalvebeite. Området har ikke vært i bruk siden, og er nå i ferd med å gro igjen av høye gress og urter, busker og trær. Bare noen få sterile skudd av knollmjødurt (*Filipendula vulgaris*) ble registert i 1995, og i følge folk på gården har den ikke blomstret siden beite opphørte. Flere sørlige, varmekrevende og i Trøndelag mer eller mindre sjeldne arter ble registrert sammen med knollmjødurt (*Filipendula vulgaris*): Bakkemynte (*Acinos arvensis*), enghavre (*Avenula pratensis*), dunhavre (*Avenula pubescens*), engstorkenebb (*Geranium pratense*) og dunkjempe (*Plantago media*). På grunn av denne spesielle artsammensetningen velger jeg å plassere dette under engtypen tørr/frisk, baserik eng i lavlandet (G7). Tørr, intermediær eng (G6) dominerer ellers engområdene og viktige arter er ryllik (*Achillea millefolium*), gulmaure (*Galium verum*), rødknapp (*Knautia arvensis*) og bitterbergknapp (*Sedum acre*). Ned mot stranden kommer flere strandarter som skjørbuksurt (*Cochlearia officinalis*), strandkryp (*Glaux maritima*), strandrug (*Leymus arenarius*), og strandkjempe (*Plantago maritima*) inn. Ved stranden vokser det også tindved (*Hippophaë rhamnoides*).Viktige arter ellers i området er marikåpe (*Alchemilla spp.*), hundegras (*Dactylis glomerata*), kveke (*Elymus repens*), rødsvingel (*Festuca rubra*), engsyre (*Rumex acetosa*) og kvitkløver (*Trifolium repens*).

Bruksform: Knollmjødurtområdet ble tidligere beitet av kalver. Denne bruken opphørte for ca 25 år siden. Tidligere ble også gressvollene mot sjøen beitet av storfe, men det er ca 25 år siden beite opphørte her også. I dag driver grunneieren med gris og har noen purker gående ute på sommer tid.

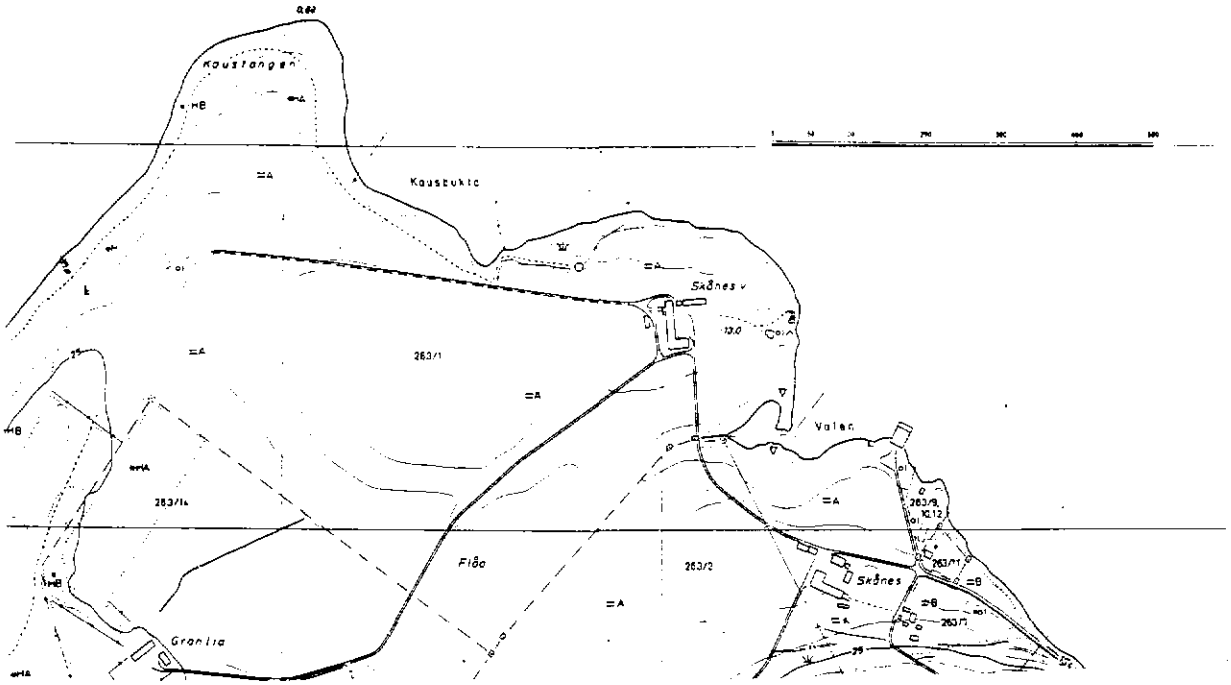
Kulturminner: Ei vindmølle fra 1847 der bare sokkeletasjen står igjen, blir nå restaurert (figur 35). Denne var i drift til begynnelsen av 1900-tallet. Vindmølla ble siden benyttet til smie, baksterstu og til tørking av korn. På gårdstunet står et stort trønderlån der det midtre partiet er fra begynnelsen av 1800-tallet. Det er i ettertid bygd på i begge ender. Stabburet er fra midten av 1800-tallet. Driftsbygningen er forholdsvis ny, men en gammel kruttkjeller er innebygd. Tre naust ved sjøen og ei hytte ved knollmjødurtforekomsten. Dette har også vært et viktig militært område. En skanse i stjerneform ble satt opp på Armfelts tid. I dag er det bare rester etter to hjørner. En eldre skanse ligger like nordøst for gården. Denne var det oberst Krest som var byggherre for. Andre kulturminner er to gravhauger fra yngre jernalder og en gravhaug fra eldre bronsealder.

Vurdering: Dette er et området med store verdier både kulturhistorisk og botanisk. Skansen, vindmølla, gårdsbygningene og den spesielle botanikken er med på å gjøre Skånes til et sjeldent og svært verdifullt område.

Forslag til skjøtsel: Det bør straks settes igang skjøtsel i området der knollmjødurt vokser. God kontakt med grunneier vil være av stor betydning for å prøve å gjenskape området slik det var. Rydding av trær og høye urter, samt beite igjen er av stor viktighet. I resten av engområdene bør skjøtsel i form av rydding og beiting startes opp.

Figur 32: 1719.02 Skånes og 1719.03 Tynes i Levanger kommune. Kartgrunnlag: 1722 IV.

Figur 33: Økonimisk kartblad (CT 135-5-3) over Skånes.

Figur 34: Oversiktsbilde over Skånes. (Foto: Liv Nilsen)

Figur 35: Vindmølla på Skånes. (Foto Liv Nilsen)

1719.04 Tynes (klasse 3)

Kommune: Levanger
Areal: ca 30 daa inventert
H.o.h.: 0-20 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 19.07. 1995

Kartblad ØK: CS 134-5-2
Kartblad M711: 1722 IV G
UTM: PR 154, 726

Beskrivelse av området: Ned Tynes er en stor og velholdt gård like nord for Levanger sentrum (figur 32). På 1920-tallet ble trær plantet på tre hauger ved gården. Disse områdene har blitt og blir benyttet til beite. Vest for gården ble det plantet gran, øst for gården furu og sør for gården bjørk (mye hengebjørk). I tillegg blir Tynestangen beitet. I berggrunnen er det grønnstein og grønnskifer med lag av kvartskeratofyr som dominerer, men ei kalkåre går også gjennom området. Av løsmasser finnes både marine sedimenter og morenemateriale.

Vegetasjon og flora: En blanding av skogsvegetasjon, engvegetasjon og strandengvegetasjon dominerer vegetasjonsbilde. Tørr, intermediær eng (G6) dominerer i de tørre og ugjødsletetpartiene. Viktige arter her er engkvein (*Agrostis capillaris*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), rødsvingel (*Festuca rubra*), gulmaure (*Galium verum*), prestekrage (*Leucanthemum vulgare*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*) og bitterbergknapp (*Sedum acre*). Av mer sjeldne arter kan nevnes berberiss (*Berberis vulgaris*), humle (*Humulus lupulus*) og rognasal (*Sorbus intermedia*). Der det gjødsles er hundegras (*Dactylis glomerata*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), tunrapp (*Poa annua*), engsoleie (*Ranunculus acris*), engsyre (*Rumex acetosa*), grasstjerneblom (*Stellaria graminea*), vassarve (*Stellaria media*), løvetann (*Taraxacum spp.*), kvitkløver (*Trifolium repens*) og stornesle (*Urtica dioica*) viktige arter. På Tynestangen kommer flere strandarter som strandkryp (*Glaux maritima*), saltsiv (*Juncus gerardii*), strandrug (*Leymus arenarius*) og fjøresaueløk (*Triglochin maritima*) inn.

Bruksform: Storfe har beitet og beiter i området (opphold fra ca 1985-1990). Kunstgjødsel brukes der man kommer til.

Kulturminner: To gravhauger i området. Ved bjørkehagen står en støttemur av stein. Gårdsbygningene er forholdsvis nye og i bra stand.

Vurdering: Dette er et eksempel på variert jordbrukslandskap i bynære strøk. Fint vedlikeholdte bygninger, men området blir for hardt drevet til at det skal være svært botanisk interessant.

Forslag til skjøtsel: I deler av området bør kratt ryddes og gjødselsmengden bør reduseres eller helst kuttes ut.

1721.01 Sul (klasse 1)

Kommune: Verdal
Areal: ca 80 daa inventert
H.o.h.: ca 300 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2) til svakt oseanisk (O1)

Kartblad ØK: DD 132-5-2, DD133
Kartblad M711: 1722 II G
UTM: UL 527, 636

Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: LN 26.07. 1995

Beskrivelse av området: Sul ligger øst i Verdal kommune (figur 36 og 37). Dette er ei bygd med rik historie og flere gamle kulturmarkstyper som mer eller mindre er i hevd. Sulstua er en gammel gård, som tidligere var skysstasjon. I dag drives gården økologisk. I bakkene like nord for gården blir det slått med ljå på et lite areal. Resten av enga slås med forhøster og blir hesjet. Dette slåtteområdet grenser i vest mot ei «kvigtrø», og like øst for Sulstua forpakter grunneieren på Sulstua innmarka på et nedlagt småbruk. I tillegg til disse tre undersøkte områdene vil et myrreservat nord for Sulstua bli beskrevet (figur 38). Dette området ble ikke oppsøkt under dette arbeidet, så all informasjon om lokaliteten er hentet fra Moen m. flere (1983). Løsmassene består av tykke glasifluviale lag og torvhumus-lag.

Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) dominerer slåtteområdene ved Sulstua, men i fuktigere parti kommer våt/fuktig, næringsrik eng (G10) inn (figur 39).Viktige arter er engkvein (*Agrostis capillaris*), marikåpe (*Alchemilla spp.*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), småengkall (*Rhinanthus minor*), engsyre (*Rumex acetosa*) og kvitkløver (*Trifolium repens*) i de tørre partiene, og sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), skogsiv (*Juncus alpino-articulatus*) og trådsiv (*Juncus filiformis*) i mer fuktige områder. Kvigtrøa domineres også av frisk fattigeng (G4) men med overgang til tørr, intermediær eng (G6) enkelte steder (figur 40). Det er også innslag av finnskjegg-eng (G5) og frisk, næringsrik eng (G11). Dette er en artsrik lokalitet med 98 registrerte karplanter. Viktige arter er ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), karve (*Carum carvi*), følblom (*Leontodon autumnalis*), prestekrage (*Leucanthemum vulgare*), tepperot (*Potentilla erecta*), blåkoll (*Prunella vulgaris*), rødkløver (*Trifolium pratense*) og kvitkløver (*Trifolium repens*) i de tørreste partiene. Innimellom er også kattefot (*Antennaria dioica*), bakkesøte (*Gentianella campestris*) og hårsveve (*Hieracium pilosella*) viktige arter. Finnskjegg (*Nardus stricta*) er dominerende art i enkelte felt, og i de mer fuktige partiene er tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og engsyre (*Rumex acetosa*) framtredende arter. Sauebeiteområdet like øst for Sulstua (Skogset) har tidligere vært pløyd og gjødslet. Dette bærer området preg av. Kvitkløver (*Trifolium repens*) er dominerende, og andre vanlige arter er engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxantum odoratum*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), tunrapp (*Poa annua*) og engrapp (*Poa pratensis*). Myrområdene er svært variert, med flere rikmyrsarter som svarttopp (*Bartsia alpina*), hårstarr (*Carex capillaris*), engstarr (*Carex hostiana*), engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*), brudespore (*Gymnadenia conopsea*), stortveblad (*Listera ovata*), gulsildre (*Saxifraga aizoides*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*).

Bruksform: I ljåslåttområdet er bruken i dag slik den var før, med ljåslått i slutten av juli, og høstbeite av sau. Området blir ikke gjødslet. Kvigtrøa har «alltid» vært beitet av kviger og det har ikke vært brukt gjødsel i området. Sauebeiteområdet er gammel innmark som tidligere ble pløyd og gjødslet. Nå gjødsles det ikke. Myrområdene er tidligere slåttemyrer, men har nå ligget brakk i 40-50 år. Det var tidligere et skiferbrudd like nord for slåttemyrene.

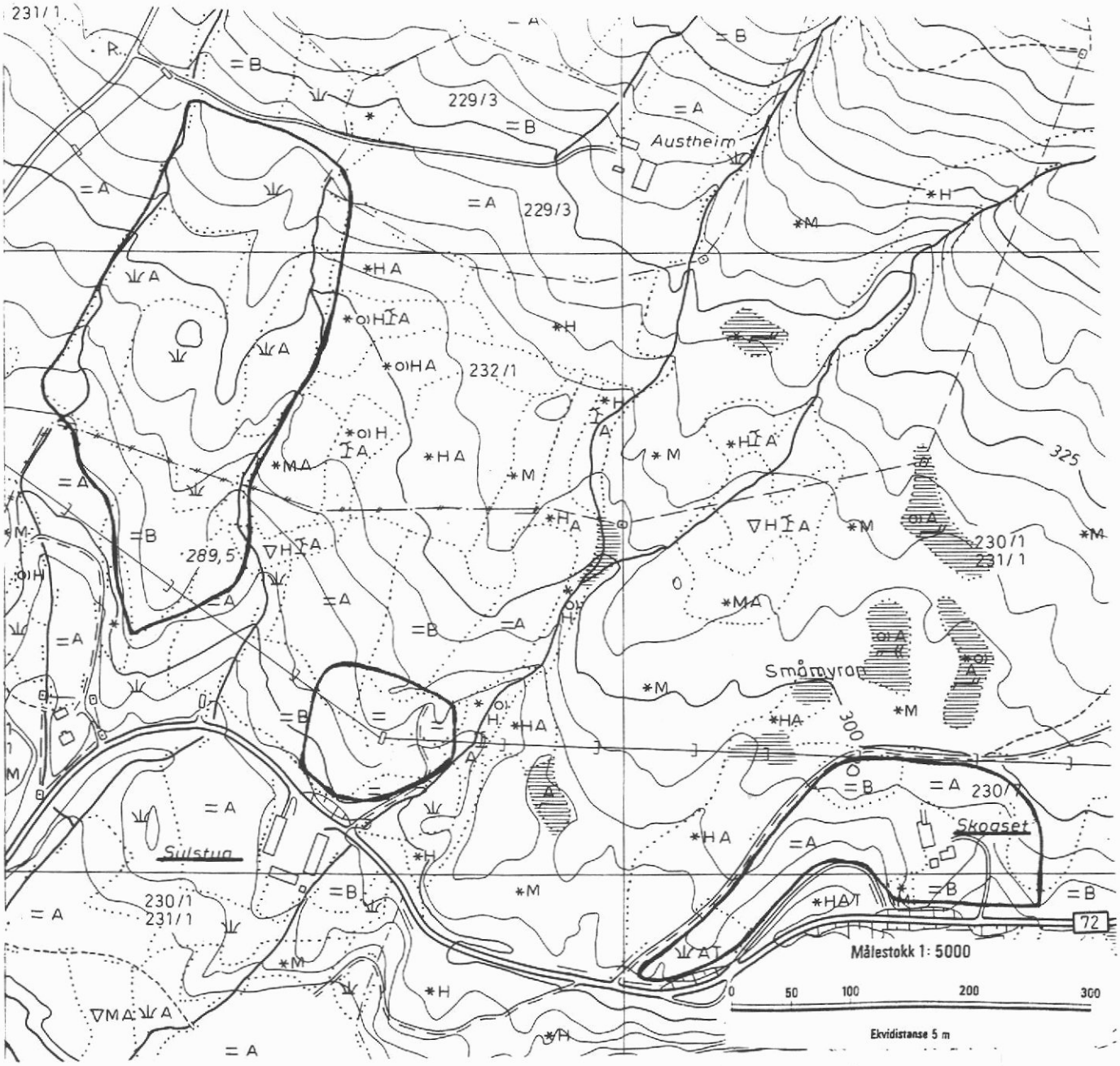
Kulturminner: Sulgrenda er rik på historie. Sulstua var en gammel skysstasjon og veien mellom Sverige og Norge (Karl Johans vei) gikk igjennom bygda. Det samme gjør pilgrimsleden. Videre er det ei olavskilde i Sul.

Vurdering: Sulgrenda utgjør et helhetlig landskap der gammel kulturmark fortsatt er i hevd, og med den rike historien som er knyttet til bygda, er dette et spesielt sted i Nord-Trøndelag.

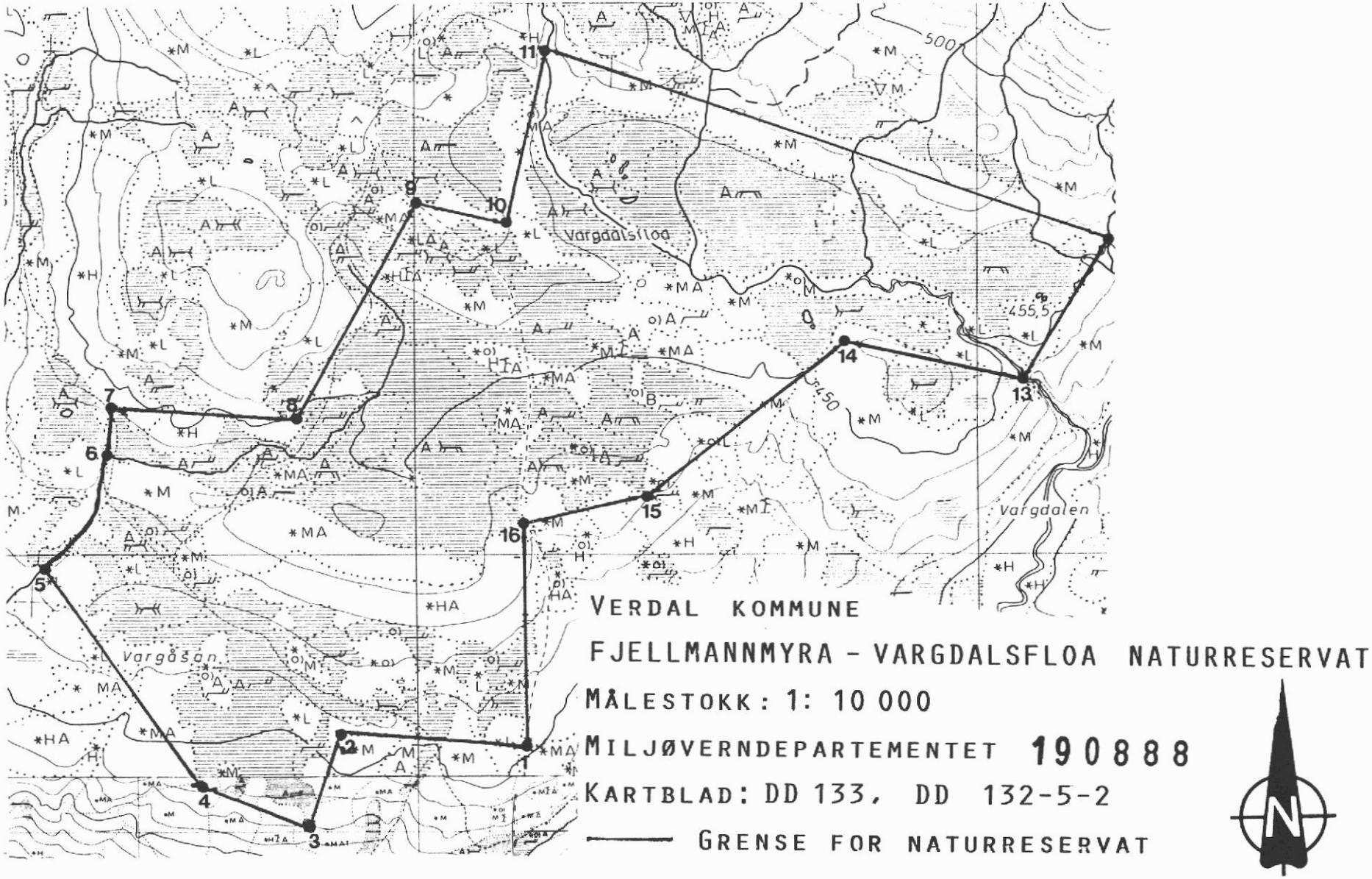
Forslag til skjøtsel: Ljåslåttområdet kan med fordel utvides og bruken av kvigtrøa er tilfredsstillende for å bevare den vegetasjonen som er der i dag. Det er særlig i de gamle slåttemyrområdene som i dag er myrreservat det bør settes igang skjøtsel i form av rydding og slått igjen, på samme måte som da bruken opphørte like etter krigen.

Figur 36: 1721.01 Sul i Verdal kommune. Kartgrunnlag: 1722 I.

Figur 37: Økonomisk kart (DD 132-5-2) over Sul hvor de tre undersøkte områdene er tegnet inn.

Figur 38: Kart over Fjellmannmyra - Vargdalsfloa naturreservat.

Figur 39: Slåtteområdene ved Sulstua. (Foto: Liv Nilsen)

Figur 40: Kvigtrøa. (Foto: Liv Nilsen)

1721.02 Solberg

Kommune: Verdal
Areal: ca 50 daa
H.o.h.: ca 200 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 21.07. 1995

Kartblad ØK: CU 136-3
Kartblad M711: 1722 IV G
UTM: PR 237, 807

Området ble ikke nærmere undersøkt da lokaliteten preges av svært intensivt drevne arealer og gammel kulturmark som har ligget brakk en stund og som er i ferd med å gro igjen.

1721.03 Forra (klasse 1)

Kommune: Verdal, Levanger, Stjørdal og Meråker
Areal: Forra naturreservat er 108 km^2
H.o.h.: 375-936 m (hovedsakelig 400-500 m)
Vegetasjonssone: mellomboreal, nordboreal og lavalpin
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Sør-Norges fjellskog (14) og Sør-Norges lågfjellsregion (15)
Besøkt av: Forra er ikke besøkt i denne sammenheng, men Forra er grundig undersøkt tidligere. Se blant annet Moen et al (1976, 1983), Moen & Jensen (1979), Solem (1993) og Tingstad (1986).

Kartblad ØK:
Kartblad M711: 1722 III G
UTM: 20-34, 50-60

Beskrivelse av området: Forra elva har sitt utspring i Feren (figur 41). Det er den største uregulerte innsjøen i Trøndelag. Myrene dominerer landskapsbilde (figur 42). Øvre Forra naturreservat ble opprettet ved vedtak i statsråd 21.12. 1990. Formålet med vernet er å ta vare på dette store myrlandskapet, og å verne om det spesielt rike og interessante vegetasjonen, fuglelivet og dyrelivet. Geologien i området er varierende. Lengst i vest er det grå fyllitt og kalkspatholdig sandstein som dominerer (lett forvitrelige bergarter). I Hundskinnryggen-området er det grå og svart fyllitt. De østlige feltet omfatter gneis og glimmerskifer (hardt forvitrelige bergarter). Dette gir utslag i et rikt jordsmonn i vest og fattig jordsmonn i øst.

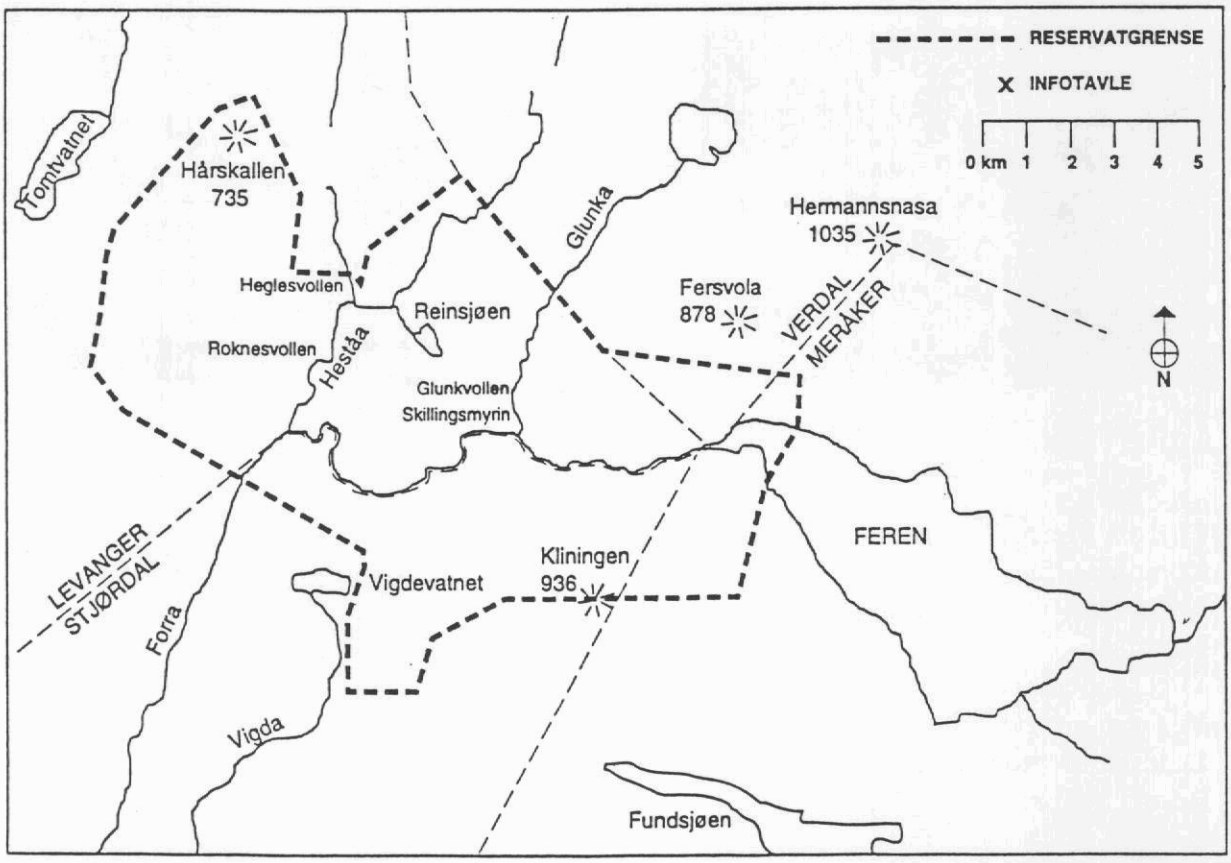
Vegetasjon og flora: Det er de store myrpartiene som dominerer. Hele 326 karplanter er registrert i området. Det er vestlige arter representert som rome (*Narthecium ossifragum*) og engstarr (*Carex hostiana*). Også østlige arter er representert. Eksempel på slike arter er blystarr (*Carex livida*) og nykkesiv (*Juncus stygius*). På Hårskallen i nordvest, kommer flere rike fjellarter som sotstarr (*Carex atrofusca*), agnorstarr (*Carex microglochin*), myrtust (*Kobresia simpliciuscula*) og gullmyrklegg (*Pedicularis oederi*) inn. For inndeling i vegetasjonstyper vises til vegetasjonskart for området (Moen et al. 1976).

Bruksform og Kulturminner: Forraområdet er blitt brukt av mennesket i over 2000 år. På Heglesvollen er det funnet fire smelteovner som viser at det har vært jernutvinning i området. Videre har beite og slått vært viktige aktiviteter. Innenfor verneområdet er det minst 17 setre, flest i vestlige deler da det er rikest vegetasjon her. De rike myrene i området ble benyttet til slåttemyrer til ca 1945. I dag er det beskjeden aktivitet i området.

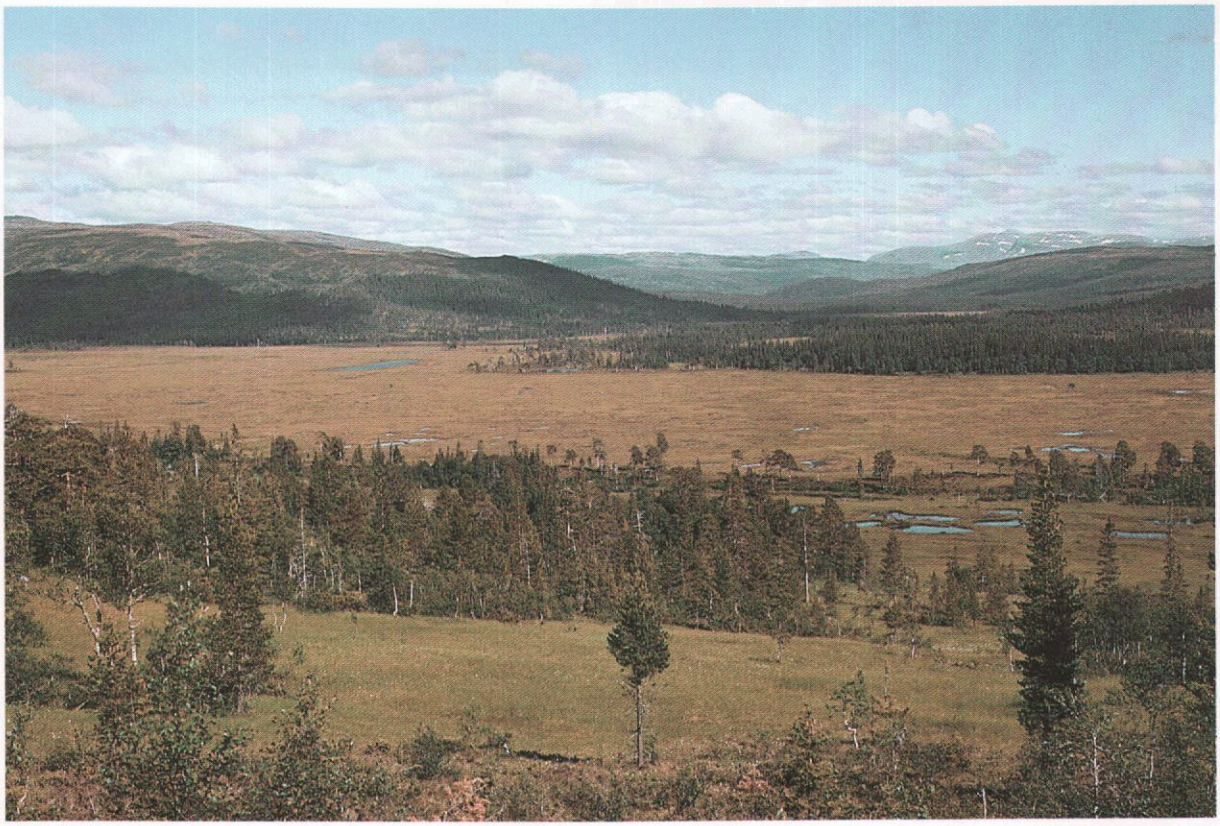
Vurdering: I Nord-Trøndelag er nordboreal- og lavalpinsone blitt dårlig representert under registreringsarbeidet og Forra er eneste lokalitet som tilhører Sør-Norges lågfjellsregion (15).

Ser man Trøndelagsfylkene under ett, blir seterområdene (landskapsregion 14 og 15) bedre dekt i Sør-Trøndelag (Liavik, under bearbeidelse). Forra inneholder store kulturhistoriske og biologiske verdier. Men ettersom dette allerede er vernet er det forvaltningen av området som må vurderes nøye. Hvis de gamle slåttemyrene og setervollene ikke er i bruk vil suksesjonen gå sin gang og med tiden vil trær og busker overta de tidligere åpne områdene.

Forslag til skjøtsel: Det bør utarbeides skjøtselsplaner for hvordan de tidligere slåttemyrene og setrene i området skal forvaltes.

Figur 41: 1721.03 Øvre Forra naturreservat i Verdal, Levanger, Stjørdal og Meråker kommune.

Figur 42: Myrene dominerer landskapsbilde i Øvre Forra naturreservat. (Foto: Asbjørn Moen)

1702.01 Mære (klasse 3)
Kommune: Steinkjer
Areal: Ca 100 daa inventert
H.o.h.: 40-50 m
Kartblad ØK: CT 138-5-1
Kartblad M711: 1722 IV G
UTM: PR 176, 922
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 24.07. 1995

Beskrivelse av området: Det undersøkte området ligger i bakkene øst for Mære kirke (figur 29 side 52). Det er i år satt igang et prosjekt ved landbruksskolen på Mære for å restaurere beiteområdene. Berggrunnen består av amfibolitter med lag av glimmerskifer, og løsmassene av marine sedimenter.

Vegetasjon og flora: Gjengroinga i området er kommet langt og det er arter som hengebjørk (*Betula pendula*), einer (*Juniperus communis*), gran (*Picea spp.*), rosebusker (*Rosa spp.*), selje (*Salix caprea*) og rogn (*Sorbus aucuparia*) som er kommet inn. Der tresjikt mangler, dominerer store urter og gress som hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), hundegras (*Dactylis glomerata*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), bringebær (*Rubus idaeus*) og stornesle (*Urtica dioica*). Men det finnes små lommer innimellom der engvegetasjon fortsatt finnes. Tørr, intermediær eng (G6) dominerer.Viktige arter her er engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Athoxanthum odoratum*), dunhavre (*Avenula pubescens*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), markjordbær (*Fragaria vesca*), gulmaure (*Galium verum*), rødknapp (*Knautia arvensis*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*) og

bitterbergknapp (*Sedum acre*). Av mer sjeldne arter kan nevnes engstorkenebb (*Geranium pratense*) som i deler av området er svært tallrik.

Bruksform: Tidligere ble området beitet av storfe. Per i dag er det liten beiteaktivitet, men det er meningen at storfe skal brukes som beitedyr i området igjen etter at det er blitt ryddet.

Kulturminner: Middelalderkirke med en ærverdig steinmur rundt og fredet trønderlån fra 1735.

Vurdering: Det er av stor betydning av bakkene rundt Mære kirke ikke gror igjen. Det åpne landskapsbilde med kirka som et viktig element, er et landemerke på Innherad.

Forslag til skjøtsel: Rydding av busker og trær og fjerning av store nitrofie urter må til for å åpne beiteområdene igjen. Gjødsel må ikke benyttes og beiteintensiteten må tilpasses forholdene.

1702.02 Byahalla (klasse 3)

Kommune: Steinkjer
Areal: ca 50 daa inventert inventert
H.o.h.: 20-220 m
Kartblad ØK: CU 141-5-3
Kartblad M711: 1723 III G
UTM: PS 243, 042
Vegetasjonssone: boreonemoral-sørboreal-mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 25.07. 1995

Beskrivelse av området: Byahalla ligger like nordøst for Steinkjer sentrum (figur 43). I den sørvendte lia er det et edellauvskogsreservat. Dette er den nordligste utposten for boreonemoral vegetasjonssone i Norge. Det er lagt opp en tursti som går gjennom reservatet og opp til Byasetra. I forkant av lia ligger noen sterkt gjødslete engområder som beites av storfe. Berggrunnen består av grønnstein-fylitt og delvis leirraviner.

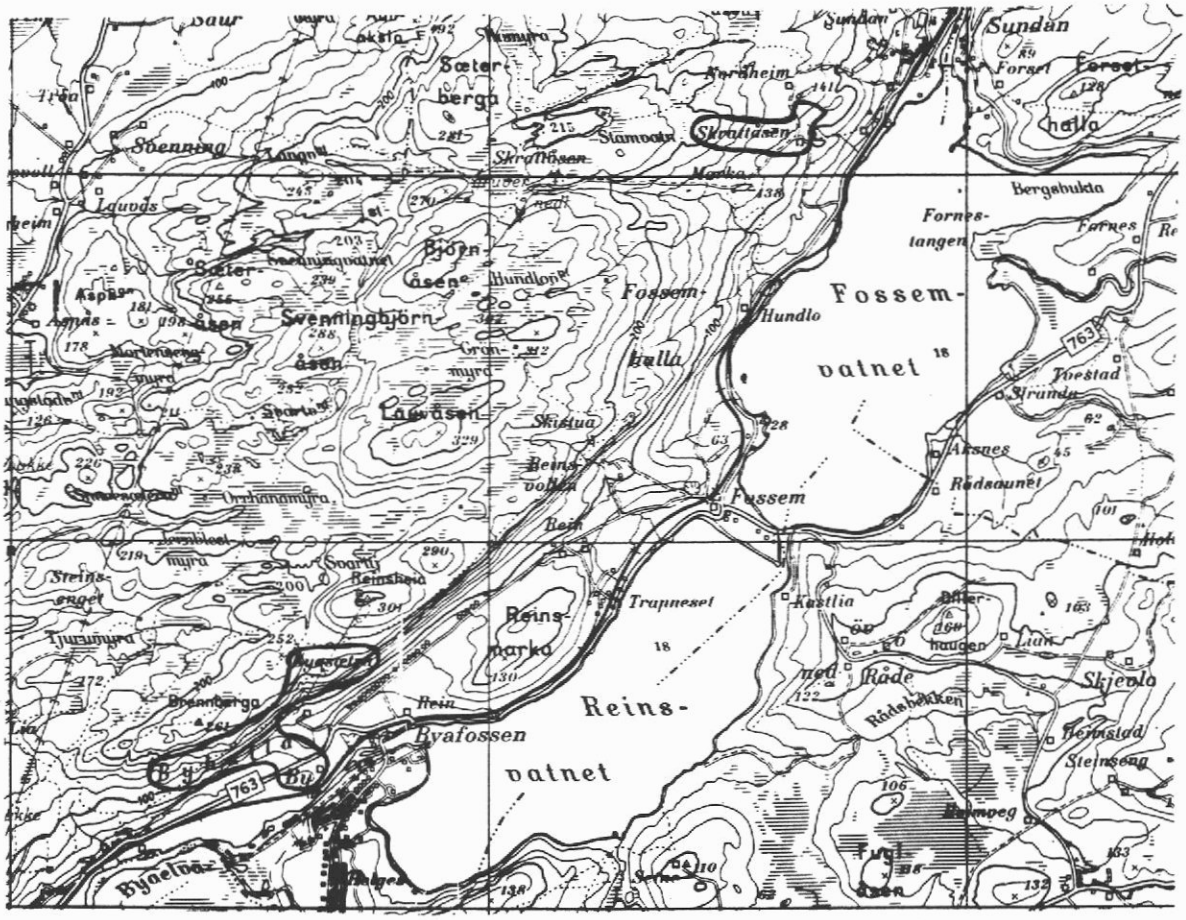
Vegetasjon og flora: Det er edellauvskogsartene i området som er av interesse, men dette er nøye beskrevet i Holten (1978) og Aune & Holten (1984). Av engvegetasjon kan nevnes områdene rundt Byasetra, men her gjødsles det og engvegetasjonen blir av den grunn mindre interessant. Viktige arter er engsoleie (*Ranunculus acris*), vanlig høymole (*Rumex longifolius*) og kvitkløver (*Trifolium repens*).

Bruksform: Skogsområdene ble tidligere beitet av storfe og ved setra var det drift fra til 1946. Det beites nå sporadisk av storfe ved setra, og det gjødsles.

Kulturminner: Byasetra er fra tidlig på 1800-tallet, men den er svært forfallen. Det er planer om å restaurere setra. På By gård ble våningshuset bombet under andre verdenskrig og nytt hus satt opp i mellomkrigstida. Uthuset ble satt opp i perioden 1820-1860. Videre står det et gammelt brenneri og potetlager på gården.

Vurdering: Edellauvskogsområdene i Byahalla har store botaniske verdier (Aune & Holten 1984), men mindre verdifullt når det gjelder engvegetasjon.

Forslag til skjøtsel: Områdene ved setra bør fortsatt beites, men gjødselsbruken bør kuttes ut. Restaureringen av setra bør igangsettes umiddelbart. Videre bør skjøtselsforslagene for reservatet skissert i Aune & Holten (1984) følges opp.

Figur 43: 1702.02 Byahalla og 1702.03 Skrattåsen ved Sundan i Steinkjer kommune. Kartgrunnlag: 1723 III.

1702.03 Skrattåsen, Sundan (klasse 3)

Kommune: Steinkjer
Areal: ca 30 daa inventert
H.o.h.: 110-120 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: LN 27.07. 1995

Kartblad ØK: CU 142-5-4
Kartblad M711: 1723 III G
UTM: PS 275, 081

Beskrivelse av området: Skrattåsen ligger like vest for Fossemvatnet ca to kilometer sør for Sundan (figur 43). Grønn -stein og -skifer dominerer berggrunnen, mens løsmassene for det meste består av morenemateriale.

Vegetasjon og flora: I beiteområdene er det sølvbunke-eng (G3) og frisk fattigeng (G4) som dominerer. Av viktige arter kan nevnes ryllik (*Achillea millefolium*), engkvein (*Agrostis capillaris*), marikåpe (*Alchemilla spp.*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), engsoleie (*Ranunculus acris*), engsyre (*Rumex acetosa*) og kvitkløver (*Trifolium repens*). Mer botanisk

interessant er et lite slåtteområde like ved våningshuset. Her er det store bestander av stortveblad (*Listera ovata*) og nattfiol (*Platanthera bifolia*). Andre viktige arter er rødknapp (*Knautia arvensis*), storblåfjør (*Polygala vulgaris*) og småengkall (*Rhinanthus minor*).

Bruksform: Gården har nylig lagt om til økologisk drift. Som beitedyr benyttes kyr og kviger.

Kulturminner: Stort våningshus fra 1938 og fjøs i sveitserstil fra 1983.

Vurdering: Beiteområdene har vært i kontinuerlig bruk, og i de seinere årene er oppslag av trær og busker blitt ryddet. Dette bærer området preg av.

Forslag til skjøtsel: Beiteområdene bør ryddes i flere områder og beitetrykket bør kanskje reduseres da tråkkskadene er store i enkelte felt.

1701.04 Egge gård
Kommune: Steinkjer
Areal: ca 20 daa
H.o.h.: 50-70 m
Kartblad ØK: CT 140-5-2
Kartblad M711: 1723 III G
UTM: PS 208, 020
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 08.07. 1994

Området med gjenværende hus og murer er fredet, men det er ingen tradisjonell drift og hageanlegget rundt er i ferd med å forfalle.

1702.05 Hegglia
Kommune: Steinkjer
Areal: ca 20 daa
H.o.h.: 40-65 m
Kartblad ØK: CT 140-5-2
Kartblad M711: 1723 III G
UTM: PS 214, 025
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Trondheimsfjordens jordbruksbygder (27)
Besøkt av: TB 08.07. 1994

Området er mindre interessant i forhold til gammel kulturmark.

1736.01 Gressåmoen gård (klasse 2)
Kommune: Snåsa
Areal: ca 350 daa inventert
H.o.h.: 320-330 m
Kartblad ØK: DM 147-5-3
Kartblad M711: 1823 I N
UTM: VM 038, 325
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av: GH 21.07. 1993 og TB 20.07. 1994

Beskrivelse av området: Gressåmoen er en fjellgård som ligger ca fem mil nordøst for Snåsa sentrum, helt inntil Gressåmoen nasjonalpark (figur 44). Berggrunnen består av gneisaktig granitt, mens løsmassene er bunnmorene avsetninger med mye finkornet materiale.

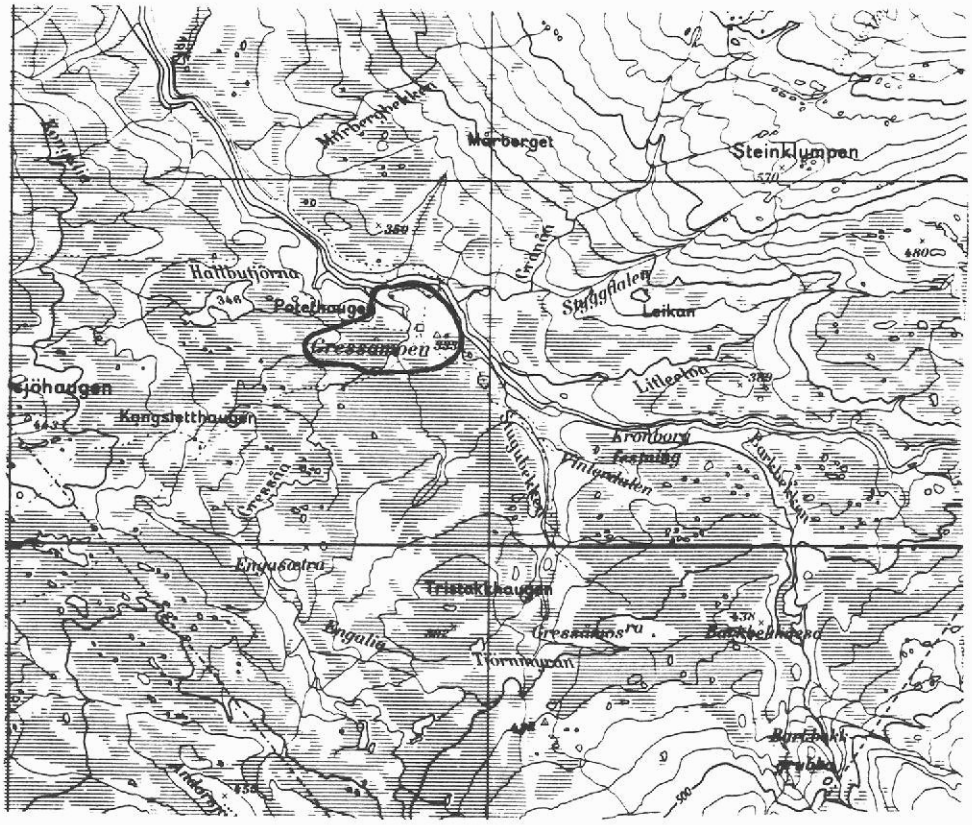
Vegetasjon og flora: På tunet er det frisk fattigeng (G4) som dominerer. Viktige arter er ryllik (*Achillea millefolium*), fjellkvein (*Agrostis mertensii*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), øyentrøst (*Euphrasia stricta*), følblom (*Leontodon autumnalis*), fjelltimotei (*Phleum alpinum*) og engrapp (*Poa pratensis*). På moene er det finnskjegg-eng (G5) med finnskjegg (*Nardus stricta*) som viktigste art som dominerer. Norsk mure (*Potentilla norvegica*) er en nokså sjelden art for området.

Bruksform: Det ble drevet tradisjonell gårdsdrift fram til 1954, men det har vært konstant bruk av beiteområdene (sau, men mindre nå).

Kulturminner: Den ene hovedbygningen er fra 1799, det andre fra 1840-åra. Det eldste huset på gården er et eldhus eller «bekkstuggu». Samisk bruk av området. Husene brukes nå som fjellstue.

Vurdering: Gressåmoen gård har store verdier når det gjelder bygninger, agrarhistorie, jakt, fiske og friluftsliv.

Forslag til skjøtsel: Beitepresset bør økes i deler av området.

Figur 44: 1736.01 Gressåmoen i Snåsa kommune. Kartgrunnlag: 1823 I.

1736.02 Snåsa prestegård
Kommune: Snåsa
Areal: ca 40 daa av 100 daa inventert
H.o.h.: 75-105 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 18.07. 1994

Kartblad ØK: DG 146-5-4
Kartblad M711: 1823 III G
UTM: UM 724, 271

Alle engene blir kuntgjødslet og intensivt drevet. Lokaliteten er derfor mindre interessant i denne sammenheng.

1736.03 Krossgården
Kommune: Snåsa
Areal: ca 20 daa
H.o.h.: 75-95 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 19.07. 1994

Kartblad ØK: DG 146-5-4
Kartblad M711: 1823 III G
UTM: UM 731, 271

Det må være svært mange år siden det var tradisjonell drift på engene ved Krossgården. Nitrofile høgstauder har fullstendig tatt over engpartiene og ingen rester av gammel kulturmark var å se. Lokaliteten ble derfor mindre interessant i denne sammenhengen.

1725.01 Åsnes (klasse 2)
Kommune: Namdalseid
Areal: ca 100 daa (av 370 daa) inventert
H.o.h.: 0-4 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Fjordbygder i Møre og Trøndelag (26)
Besøkt av: LN 06.07. 1995

Kartblad ØK: CR 147-5-2, -4
Kartblad M711: 1623 I G, 1723 IV G
UTM: PS 070, 338

Beskrivelse av området: Åsnes ligger ved Årgårdselvas utløp ved Sjøåsen (figur 45). Det inventerte området ligger innenfor et våtmarksreservat. Reservatet ble opprettet i 1984 og er på ca 370 daa. Våtmarksområdet har vokst mye, særlig de siste 50 åra, ved at elva har lagt igjen sedimenter. Dette er en viktig hekkeplass for flere vadefugler og rasteplass under trekk for andre. Deler av arealet er dyrket. Berggrunnen i områdene rundt består av mørk amfibiolitt. Løsmassene består av marinfluviale sedimenter og tykke lag med sandblandet morenemateriale.

Vegetasjon og flora: Flere strandengtyper forekommer (Kristiansen 1988). Viktige arter ellers er krypkvein (*Agrostis stolonifera*), fjørekoll (*Armeria maritima*), rustsivaks (*Blysmus rufus*), grønnstarr (*Carex demissa*), slåttestarr (*Carex nigra*), skjørbuksurt (*Cochlearia officinalis*), fjøresivaks (*Eleocharis uniglumis*), rødsvingel (*Festuca rubra*), strandkryp (*Glaux maritima*),

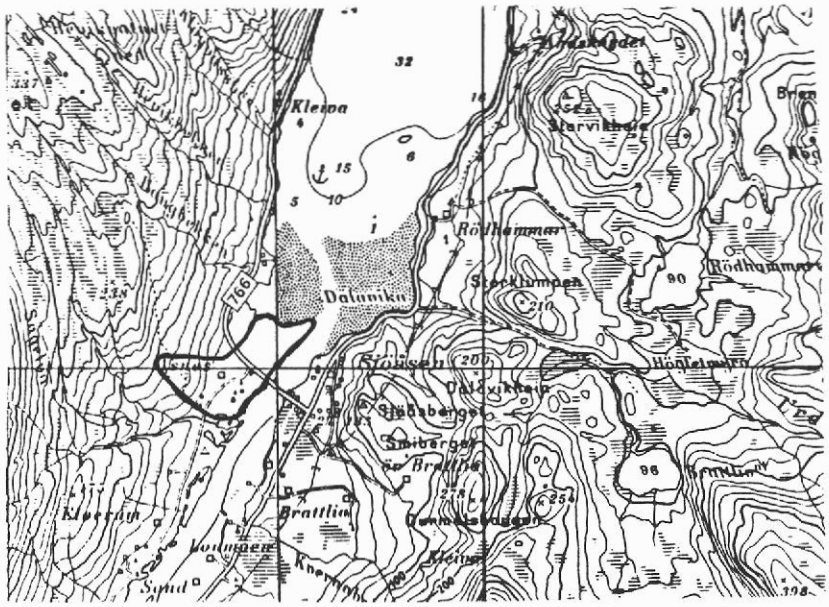
saltsiv (*Juncus gerardii*), tiriltunge (*Lotus corniculatus*) og blåtopp (*Molinia caerulea*). Av mer sjeldne arter kan nevnes pølstarr (*Carex mackenziei*) og fjørestarr (*Carex salina*).

Bruksform: Området har blitt beitet av storfe «hele tiden». Ingen gjødsling utenom i det oppdyrkete området.

Kulturminner: Selve gården er et gammelt glassverk (1813-1883). Den gang var glassverket største arbeidsplassen i kommunen. Stua og stabburet er fra 1840 og fjøset er fra 1926.

Vurdering: Slike store strandenger er sjeldne i fylket. Her er det et høyt artsmangfold og med noen sjeldne arter gjør området spesielt. Lokaliteten har også en interessant historie. Lokaliteten blir av Kristiansen (1988) betraktet som et verdifullt havstrandområde.

Forslag til skjøtsel: Skjøtselen av området er i dag bra, men ettersom dette er et reservat, bør skjøtselen av området tas med i større grad i forvaltningsplanene av området. Beitepress, og gjødselsforbud bør her presiseres. Ingen videre oppdyrking bør tillates.

Figur 45: 1725.01 Åsnes i Namdalseid kommune. Kartgrunnlag: 1623 I og 1723 I.

1725.02 Stornesset ved Finnvollen (klasse 3)

Kommune: Namdalseid
Areal: ca 50 daa inventert
H.o.h.: 260-280 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 17.07. 1995

Kartblad ØK: CP 144-5-3
Kartblad M711: 1623 II G
UTM: NS 895, 171

Beskrivelse av området: Stornesset ligger sørvest for Finnvollen i Namdalseid kommune (figur 46). Registreringen omfatter en tidligere slåttemyr og engpartier som har blitt og som fortsatt beites, men med mindre intensitet. Selve Finnvollen er mindre interessant da engene er svært artsfattige og sure på grunn av tidligere kunstgjødselsbruk. Løsmassene består av tykke lag med til dels grov morene som veksler med finere fluviale avsetninger. Myrhumus i sørøst.

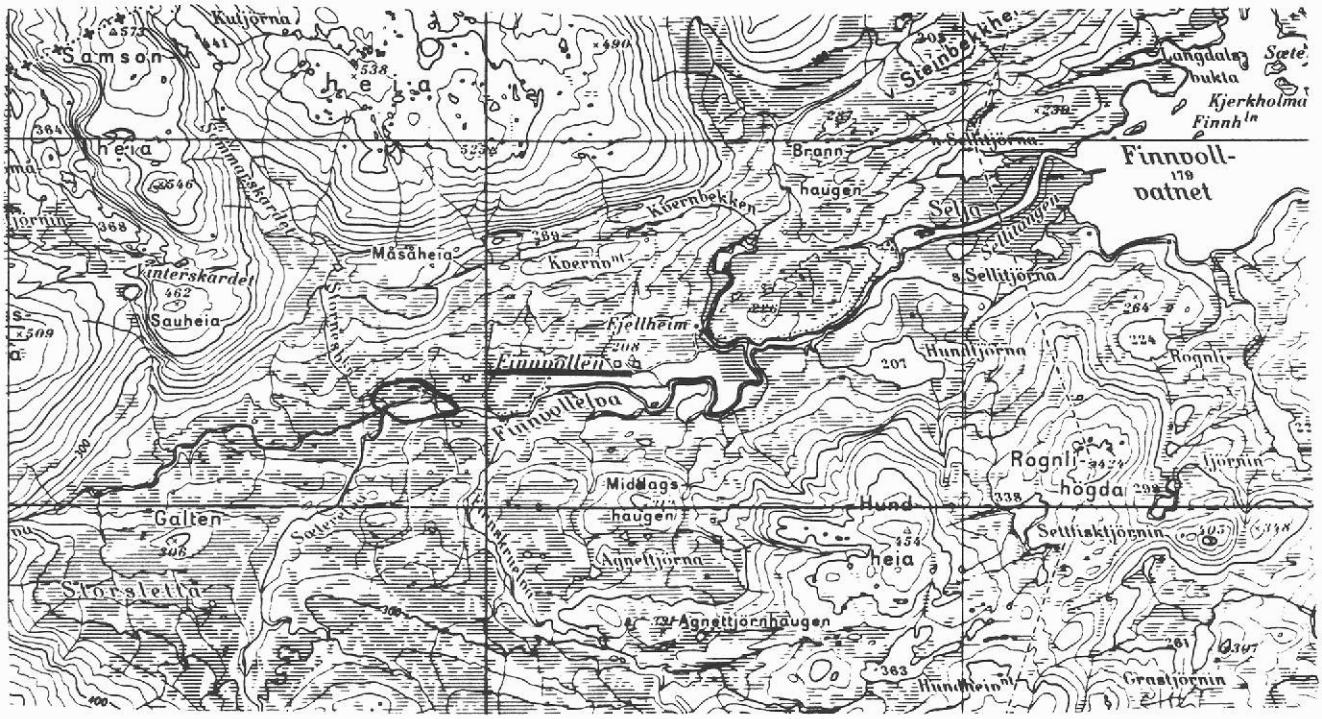
Vegetasjon og flora: Samfunnssammensetningen på engstykket er en litt spesiell utgave av frisk fattigeng (G4) der gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), kvitbladtistel (*Cirsium helenioides*), følblom (*Leontodon autumnalis*), engsoleie (*Ranunculus acris*), engsyre (*Rumex acetosa*), blåknapp (*Succisa pratensis*), kvitkløver (*Trifolium repens*) og fuglevikke (*Vicia cracca*) er viktige arter. På slåttemyra er trådstarr (*Carex lasiocarpa*), engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*), blåtopp (*Molinia caerulea*) og bjønnskjegg (*Trichophorum cespitosus*) viktige arter. Engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*) og bjønnsbrodd (*Tofieldia pusilla*) indikerer rikere myrparti. Ved elva vokser en bestand av klåved (*Myricaria germanica*).

Bruksform: Det er over 60 år siden det ble slått i området, mens beite med storfe opphørte for ni år siden. Nå beiter noen få sau og rein i området.

Kulturminner: Lite kulturminner igjen, men det har vært ei sag ved elva og det har vært samisk boplass i området.

Vurdering: Bruken av området er brutt og det gror igjen.

Forslag til skjøtsel: Området er preget av gjengroing. Rydding av busker og trær er et viktig tiltak ved eventuell skjøtsel. Videre bør beitetrykket økes og slått bør gjenopptas på myr og eng.

Figur 46: 1725.02 Stornesset ved Finnvollen i Namdalseid kommune. Kartgrunnlag: 1623 II.

1725.03 Nordre Furudalsseter (klasse 3)

Kommune: Namdalseid
Areal: ca 20 daa
H.o.h.: 235 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 10.07. 1995

Kartblad ØK:
Kartblad M711: 1623 II G
UTM: NS 997, 191

Videre undersøkelser ble ikke gjort på grunn av at husene var falleferdige og engområdene var svært artsfattige og hardt beitet.

1749.01 Halmøya (klasse 1)

1749.01 Halmøya og 1749.02 Villa beskrives hver for seg, men bør sees på som et område. Figur 46 viser et oversiktskart over området.

Kommune: Flatanger
Areal: hele øya ca 3,9 km^2, ca 50 daa inventert
H.o.h.: 0-178 m
Vegetasjonssone: sørboreal-mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 12.07. 1995

Kartblad ØK: CN 152-5-2, -4,
CO 152-5-1, -3
Kartblad M711: 1624 II G, -III G
UTM: NS 840, 857

Beskrivelse av området: Halmøya ligger ca seks kilometer vest for Lauvsnes (figur 47). Mesteparten av inventeringsarbeidet er gjort sør på øya, men hele øya vil bli omtalt. Figur 48 viser engområder på Halmøya. Berggrunnen består av migmatittisk gneis. Marine avsetninger og lynghumus dominerer løsmassene.

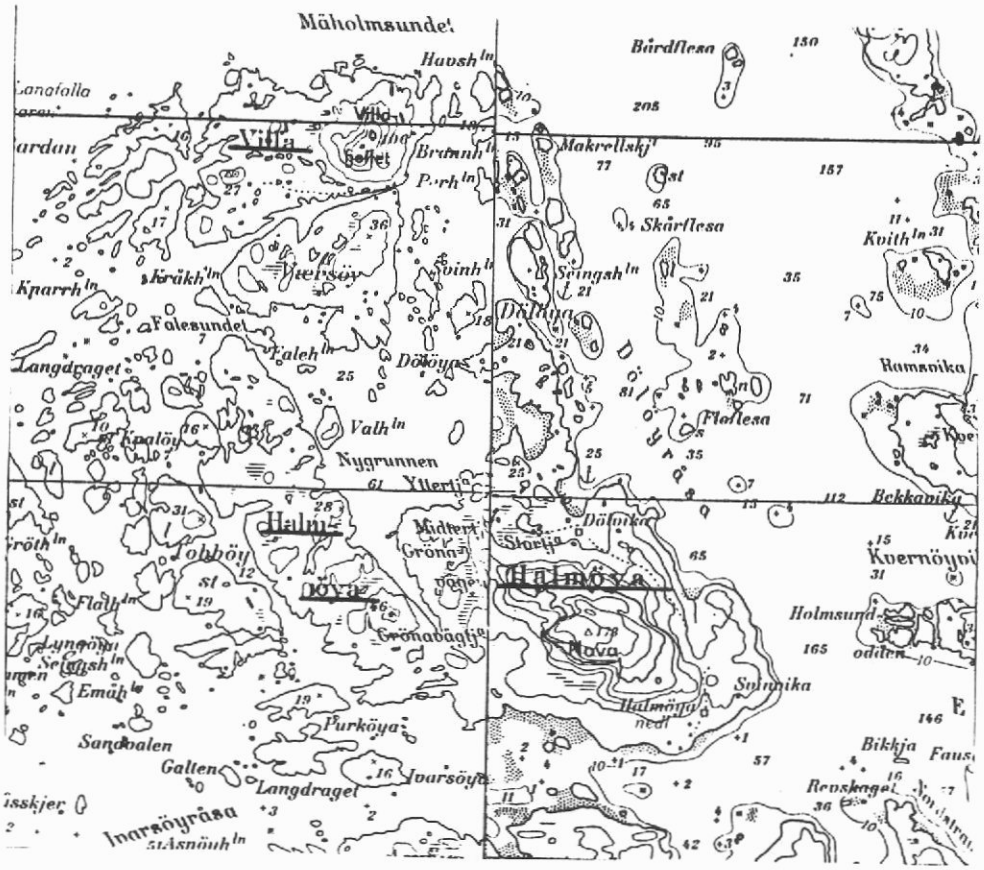
Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) som dominerer engpartiene, men det er også litt fuktig fattigeng (G1) og frisk, næringsrik gammeleng (G13). Viktige arter er ryllik (*Achillea millefolium*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), engsvingel (*Festuca pratensis*), rødsvingel (*Festuca rubra*), trådsiv (*Juncus filiformis*), følblom (*Leontodon autumnalis*), engrapp (*Poa pratensis*), tepperot (*Potentilla erecta*) og engsoleie (*Ranunculus acris*). Ved sjøen i nordvest er det en tørr strandengtype med gåsemure (*Potentilla anserina*) dominans som går inn. Andre viktige arter er rustsivaks (*Blysmus rufus*) og saltsiv (*Juncus gerardii*). Ellers er det nakent berg og kystlynghei som dominerer Halmøya. Det finnes både tørr kystlynghei (H1) og fuktig kystlynghei (H2). Viktige lyngarter er røsslyng (*Calluna vulgaris*), krekling (*Empetrum spp.*) og blokkebær (*Vaccinium uliginosum*). Lyngheiene er beskrevet i Fremstad et. al (1991).

Bruksform: Øya beites i dag av sau. Mens det var folk på Halmøya var det storfe, hest og geit i tillegg til sau på beite, flere områder ble slått og deler av innmarka ble pløyd. I tillegg ble det prøvd med utgangarsau i en tiårs periode, men dette opphørte på slutten av 1980-tallet.

Kulturminner: På Halmøya er det gjort funn av fornminner, tuftgrupper og båtopptrekk fra vikingtida. Flere hus registrert.

Vurdering: Halmøya er rik på kulturminner. Flere engtyper er representert, spesielt i området Kjeldvika-Svinvika øst på øya, selv om de rikeste engtypene mangler. Øya er fraflyttet, men det har vært kontinuitet i beiting med sau, selv om beiteintensiteten er mindre nå enn før. Halmøya har fint utviklet heier, men forholdsvis få kystlyngheityper er representert. Viktige fuktheityper og rikere heityper mangler, og Fremstad et. al (1991) mener området har middels bevaringsverdi på fylkes- og landsplan. Men den helhetlige vurderingen av Halmøya og Villa (neste lokalitet) som et levende og bevaringsverdig kystkulturlandskap, har ført til at øyene er prioritert i klasse 1.

Forslag til skjøtsel: Gjengroinga skjer seint i området, men lyngarter særlig blokkebær (*Vaccinium uliginosum*), bjørk (*Betula pubescens*) og rogn (*Sorbus aucuparia*) er i ferd med å etablere seg. Dette bør ryddes. I heiområdene bør tradisjonen med lyngbrenning tas opp igjen.

Figur 47: 1749.01 Halmøya og 1749.03 Villa i Flatanger kommune. Kartgrunnlag: 1624 II, -III.

Figur 48: Engområder på Halmøya. (Foto: Tor Bjørgen)

1749.02 Villa (klasse 1)

Kommune: Flatanger
Areal: hele øya ca 1,2 km^2, ca 150 daa inventert
H.o.h.: 0-106 m
Kartblad ØK: CN 152-5-2, -4
Kartblad M711: 1624 III G
UTM: NS 807, 591
Vegetasjonssone: sørboreal-mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 06.07. og 07.07. 1994

Beskrivelse av området: Villa ligger ytterst (sørvest) i Flatanger (figur 47). Bare området rundt Villa fyr ble inventert (figur 49), men hele øya vil bli omtalt. Berggrunnen består av migmatittgneis og løsmassene består hovedsakelig av marine avsetninger og lynghumus.

Vegetasjon og flora: Det er fuktig fattigeng (G1) og sølvbunke-eng (G3) som er de viktigste engtypene på Villa. Viktige arter her er slåttestarr (*Carex nigra*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), trådsiv (*Juncus filiformis*) og finnskjegg (*Nardus stricta*). Elementer av frisk fattigeng (G4) finnes innimellom. Viktige arter her er engkvein (*Agrostis capillaris*) og gulaks (*Anthoxanthum odoratum*). Fragmenter av tørr, intermediær eng (G6) med arter som lodneperikum (*Hypericum hirsutum*), torskemunn (*Linaria vulgaris*) og flekkmure (*Potentilla crantzii*) ble også registrert. Videre dekker kystlynghei og bart berg store areal på Villa. Det finnes både tørr kystlynghei (H1) og fuktig kystlynghei (H2). Viktige arter er røsslyng (*Calluna vulgaris*), krekling (*Empetrum spp.*), klokkelyng (*Erica tetralix*) og blokkebær (*Vaccinium uliginosum*). Av sjeldne arter så langt nord kan nevnes sylarve (*Sagina subulata*). Svartstarr (*Carex atrata*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*) er to fjellarter som her går helt ned til havnivå. Helt vanlige er heller ikke lodneperikum (*Hypericum hirsutum*) og grøftesoleie (*Ranunculus flammula*).

Bruksform: Området beites i dag av sau, men beiteintensiteten har avtatt. Mens det bodde folk på øya var aktiviteten større, og 3-4 daa var ryddet som innmark. Brenning var vanlig i lyngheiene.

Kulturminner: Villa fyr ble tatt i bruk i 1839 og var i drift fram til 1890. Det ble bygd som kullblussfyr, men ble i 1859 ombygd for oljefyring. I tillegg til fyret står i dag fyrassistentboligen og det er tufter etter fjøs og kull-lager (Dahle & Tingstad i trykk). Fyret er restaurert og det arrangeres turer ut til fyret. Videre er det registrert gamle bosettinger, rydningsrøyser og steingjerder. Det er også rorbuer og havn på Villa.

Vurdering: Villa er ei tradisjonell og særegen atlanterhavs-øy med kulturhistoriske- og vegetajonsmessige kvaliteter. Se forøvrig vurderingen av Halmøya.

Forslag til skjøtsel: Gjengroinga skjer sakte, men beiteområder og tidligere innmark blir langsomt invadert av forskjellige opprinnelige arter, avhengig av jordsmonn og fuktighet. Gressarter blir utkonkurrert av lyngarter i tørre partier og i fuktigere partier kommer starrarter (*Carex spp.*), trådsiv (*Juncus filiformis*) og moser inn. Men krypende einerbusker (*Juniperus communis*) og ørevier (*Salix aurita*) kommer også inn. Brenning bør kanskje prøves i enkelte områder og beitepresset kan økes.

Figur 49: Villa i Flatanger kommune. (Foto: Tor Bjørgen)

1749.03. Vikan ved Bølefjorden og engområder ved Seljevikvatnet (klasse 3)

Kommune: Flatanger
Areal: ca 17 daa inventert
H.o.h.: 4-100 m
Kartblad ØK:CN 149-5-1
Kartblad M711: 1623 IV G
UTM: NS 774, 426
Vegetasjonssone: sørboreal- mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3) til oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 15.07. 1995

Beskrivelse av området: Vikan er et fraflyttet og nedlagt småbruk ved Bølefjorden (figur 50). Fra Vikan er det ca 30 minutters gange opp til sørenden av Seljevikvatnet. Berggrunnen består av migmatittgneis og løsmassene domineres av skredjord og forvitringsmateriale.

Vegetasjon og flora: Innmarka på Vikan (ca 10 daa) domineres av frisk, næringsrik gammeleng (G13), men også noe frisk, næringsrik eng (G11). Viktige arter her er marikåpe (*Alchemilla spp.*), geitrams (*Epilobium angustifolium*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), bringebær (*Rubus idaeus*) og engsyre (*Rumex acetosa*). På vollen ved Seljevikvatnet (ca 7 daa) er det en svært spesiell engtype der skogsnelle (*Equisetum sylvaticum*) dominerer. Andre viktige arter er gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), smyle (*Deschampsia flexuosa*), rødsvingel (*Festuca rubra*), hårfrytle (*Luzula pilosa*), engsyre (*Rumex acetosa*) og myrfiol (*Viola palustris*). I fuktigere parti kommer slåttestarr (*Carex nigra*) sterkt inn.

Bruksform: Mens det var drift på Vikan var det sau og storfe på beite, deler av området ble slått og noe pløyd. Nå er det ingen bruk av området. Ved Seljevikvatnet ble det for flere år siden beitet med sau.

Kulturminner: På Vikan står det to hus. Videre finnes noen rydningsrøyser og en fin oppmurt vei opp mot Seljevikvatnet. På vollen ved Seljevikvatnet ble ingen kulturminner registrert.

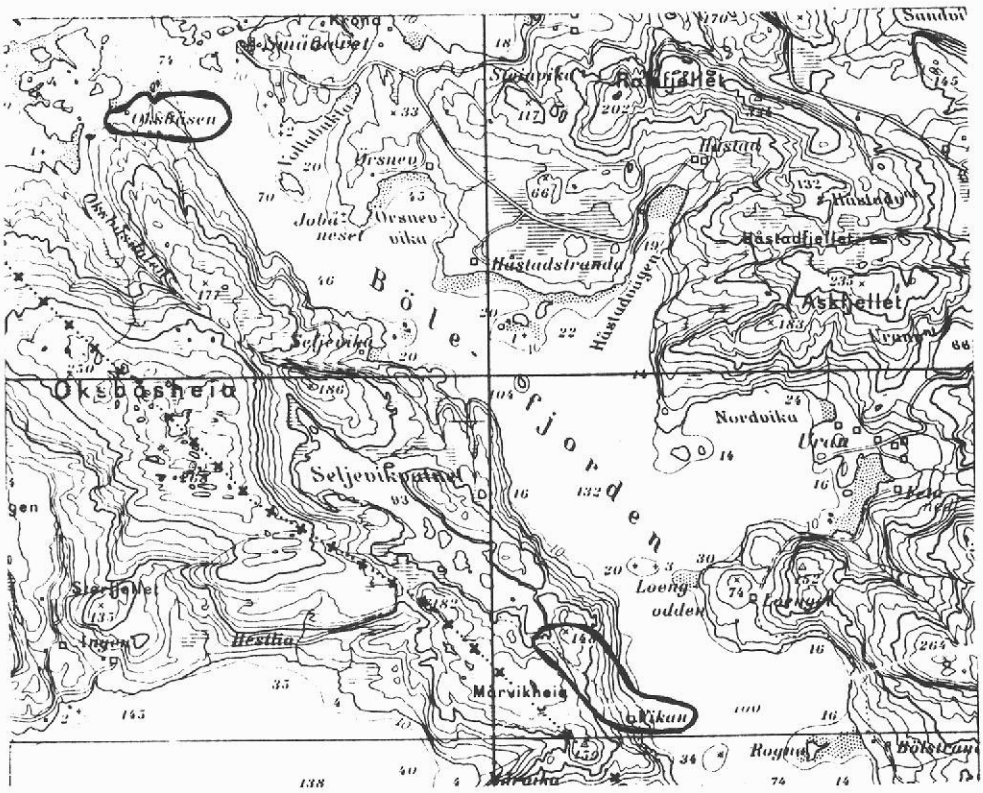
Vurdering: Engene på Vikan ligger brakk og har et nitrofilt preg, mens engområdet ved Seljevikvatnet er spesiell på grunn av skogsnelle (*Equisetum sylvaticum*) dominansen. Hele området er blitt vurdert som svært interessant med hensyn til fornminner, men er ikke blitt systematisk undersøkt.

Forslag til skjøtsel: Slått og rydding av en del høge stauder på Vikan vil være nødvendig. Videre bør områdene beites og stier ryddes og gås opp igjen.

1749.04 Bjørøya

Kommune: Flatanger
Areal: ca 100 daa
H.o.h.: 3-25 m
Kartblad ØK: CO 153-5-2, -4
Kartblad M711: 1624 II G
UTM: NS 885, 624
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 13.07. 1995

Ikke videre registrering fordi området er preget av sterk kunstgjødsling.

Figur 50: 1749.03 Vikan ved Seljevikvatnet og 1749.07 Oksbåsen i Flatanger kommune. Kartgrunnlag: 1623 IV.

1749.05 Mefoss-setra

Kommune: Flatanger
Areal: ca 10 daa
H.o.h.: 140 m
Kartblad ØK:
Kartblad M711: 1623 I G
UTM: NS 998, 445
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: TB 11.07. 1995

Videre registrering avbrutt fordi området var lite og artsfattig.

1749.06 Store Hartvikøy (klasse 3)

Kommune: Flatanger
Areal: ca 70 daa inventert
H.o.h.: 4-50 m
Kartblad ØK: CO 154-5-4
Kartblad M711: 1624 II G
UTM: NS 878, 649
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 13.07. 1995

Beskrivelse av området: Store Hartvikøy er ei fraflyttet øy nord i Flatanger kommune (figur 51). Berggrunnen består av migmatittgneis med bånd av deorittisk/amfibolittisk sammensetning, og løsmassene er stort sett lyng- og torvhumus.

Vegetasjon og flora: Ned mot strandbergene er det våt/fuktig, næringsrik eng (G10) som dominerer. Viktige arter her er soleiehov (*Caltha palustris*), slåttestarr (*Carex nigra*), trådsiv (*Juncus filiformis*) og hanekam (*Lychnis flos-cuculi*). Det er også innslag av frisk fattigeng (G4) med arter som harerug (*Bistorta vivipara*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), karve (*Carum carvi*), rødsvingel (*Festuca rubra*), tepperot (*Potentilla erecta*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og engsyre (*Rumex acetosa*). Videre oppover er det kystlynghei som overtar, med en mosaikk av tørr kystlyng hei (H1) og fuktig kystlynghei (H2). Her er røsslyng (*Calluna vulgaris*), smyle (*Deschampsia flexuosa*), krekling (*Empetrum spp.*), blokkebær (*Vaccinium uliginosum*) og tyttebær (*Vaccinium vitis-idaea*) viktige arter. I de fuktige partiene kommer arter som slåttestarr (*Carex nigra*) og blåtopp (*Molinia caerulea*) inn. I hele området er bjørk (*Betula pubescens*), einer (*Juniperus communis*) og rogn (*Sorbus aucuparia*) er på vei inn.

Bruksform: Mens det var folk på øya ble innmarka pløyd, videre ble områder slått, beitet av sau og storfe og torving var også vanlig. Området har nå ligget brakk i 20-30 år. Litt bartreplanting har forekommet. I dag er øya ikke i bruk.

Kulturminner: Ei lita tømmerstue fra ca 1850 er bra vedlikeholdt. Flere rydningsrøyser ble registrert i området. Ei ny hytte er satt opp ved sjøen.

Vurdering: Ingen bruk av øya. Ingen registrering av kulturhistoriske verdier.

Forslag til skjøtsel: Området bør både beites og slås i tillegg til at deler av området bør ryddes for bjørk (*Betula pubescens*), einer (*Juniperus communis*) og rogn (*Sorbus aucuparia*). Lyngbrenning bør eventuelt foreslås.

1749.07 Oksbåsen (klasse 2)

Kommune: Flatanger
Areal: ca 50 daa inventert
H.o.h.: 2-40 m
Kartblad ØK: CM 150-5-4
Kartblad M711: 1623 IV G
UTM: NS 740, 465
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 14.07. 1995

Beskrivelse av området: Oksbåsen ligger sørvest i Flatanger kommune (figur 50). Berggrunnen består av mørkegrønn/svart amfibolitt i indre og høyere deler og migmatittgneis i strandbergene. Løsmassene er sammensatt av tykke myrlag i sør, lynghumus på bergknauser og tynt kulturjordslag ellers.

Vegetasjon og flora: Den tidligere dyrka jorda har gått over til en frisk, næringsrik gammeleng (G13). Viktige arter her er engkvein (*Agrostis capillaris*), hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), engsvingel (*Festuca pratensis*), rødsvingel (*Festuca rubra*) og mjødurt (*Filipendula ulmaria*) På knausene rundt er smyle (*Deschampsia flexuosa*), krekling (*Empetrum spp.*) og geitsvingel

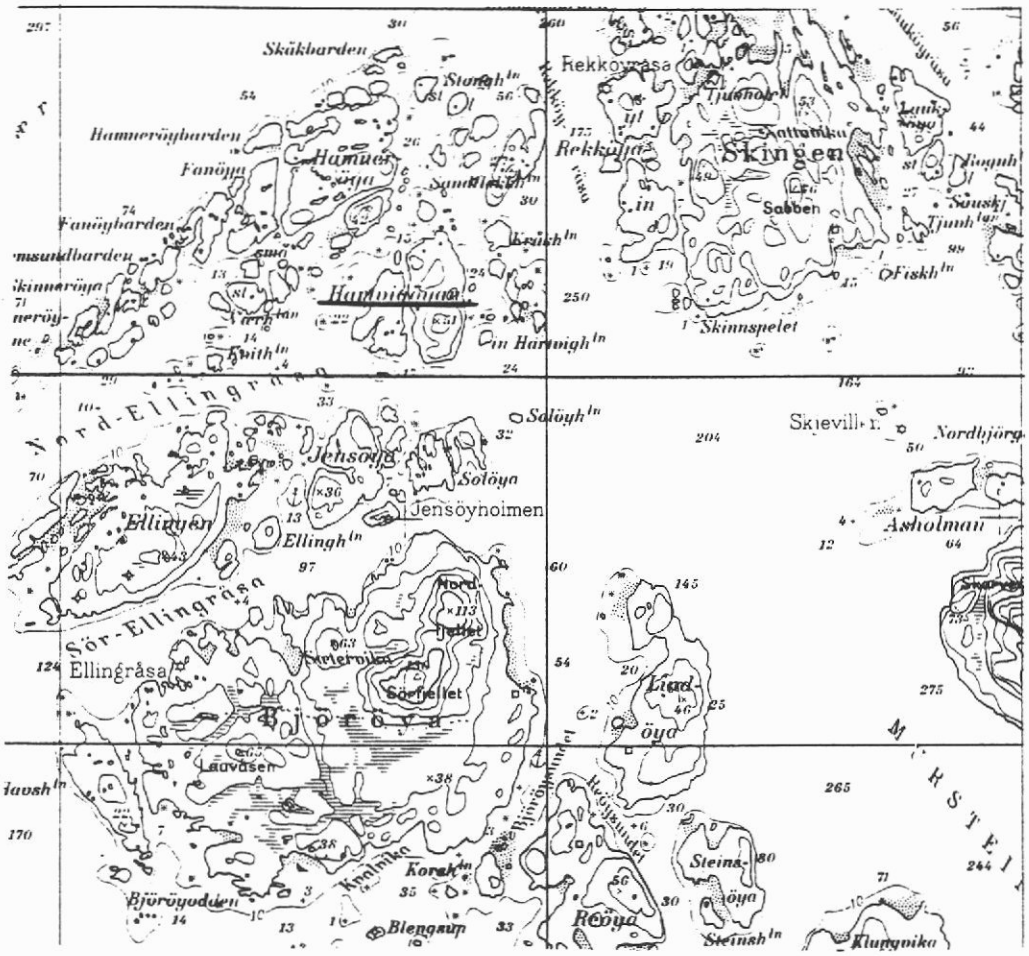
(*Festuca vivipara*) viktige arter, mens slåttestarr (*Carex nigra*), trådsiv (*Juncus filiformis*), engrapp (*Poa pratensis*) og engsyre (*Ranunculus acris*) kommer inn i fuktigere områder. Noe sølvbunke-eng (G3) der sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) dominerer finnes innimellom. Videre inngår også endel strandberg- og strandengvegetasjon. Eidet sørvest over til sundet ved Oksbåsdalen består av ei myr som tidligere har vært slåtteområde. Noe siktagran er plantet i deler av området. Av mer sjeldne arter kan storfrytle (*Luzula sylvatica*) nevnes.

Bruksform: I dag er ikke området i bruk, men tidligere ble det slått og beitet av storfe og sau.

Kulturminner: På tunet står fire hus som enda er i nokså bra stand. Det ble også registrert en jordkjeller og steinmurer (båtstø) inne i bukta. Videre er flere fornminner registrert i området.

Vurdering: Oksbåsen representerer et kombinasjonsbruk, men det er fraflyttet for lenge siden.

Forslag til skjøtsel: Området kan med fordel beites igjen.

Figur 51: 1749.06 Store Hartviksøy i Flatanger kommune. Kartgrunnlag: 1624 II.

1703.01 Hoddøya (klasse 3)

Kommune: Namsos
Kartblad ØK: CR 150-5.2, CR 151-5-2, -4
CS 151-5-1, -3
Areal: ca 200 daa inventert
Kartblad M711: 1623 I G, 1723 IV G
H.o.h.: 0-30 m
UTM: PS 068, 519
Vegetasjonssone: sørboreal-mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Fjordbygder i Møre og Trøndelag (26)
Besøkt av: LN 04.07. 1995

Beskrivelse av området: Hoddøya ligger i Namsenfjorden mellom Otterøya og Statland (figur 52). Øya ble fraflyttet på begynnelsen av 1970-tallet, men for ca 15 år siden flyttet en familie tilbake, og driver med sau. Berggrunnen domineres av grå til rød migmatittgneis i berggrunnen, men noen koller med amfibolittførende diorittgneis forekommer også. Løsmassene varierer med marine avsetninger, torv og morenemateriale.

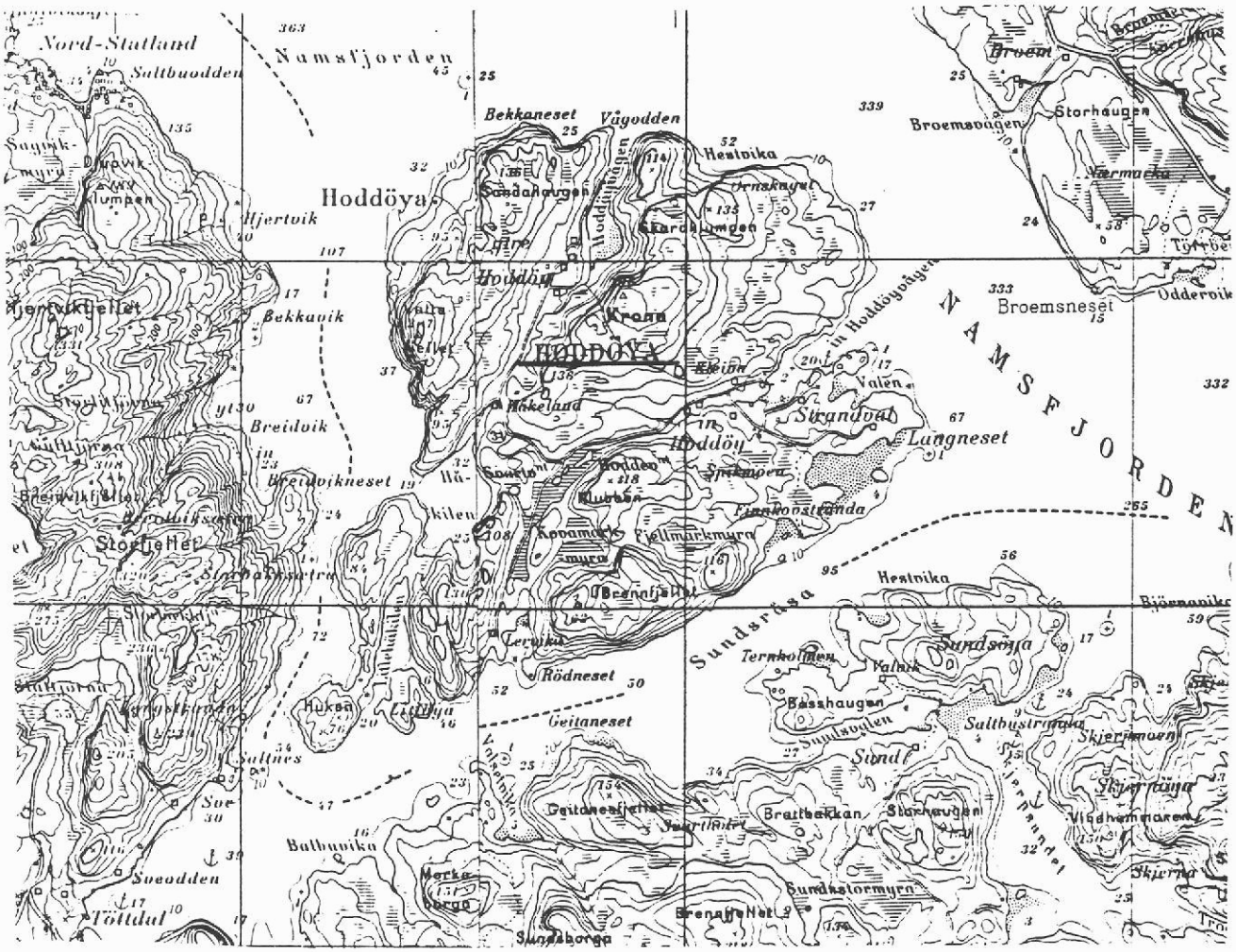
Vegetasjon og flora: I engene som i dag beites dominerer sølvbunke-eng (G3) og frisk fattigeng (G4). Viktige arter er engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), rødsvingel (*Festuca rubra*), følblom (*Leontodon autumnalis*), tepperot (*Potentilla erecta*), engsoleie (*Ranunculus acris*), småengkall (*Rhinanthus minor*), engsyre (*Rumex acetosa*) og kvitkløver (*Trifolium repens*). I engområder som ikke er i bruk lengre er særlig geitrams (*Epilobium angustifolium*), osp (*Populus tremula*), einstape (*Pteridium aquilinum*) og bringebær (*Rubus idaeus*) på vei inn.

Bruksform: Tidligere var sau, geit og storfe viktige husdyr på Hoddøya. Beitepresset og slåtteaktiviteten var med på å holde øya svært åpen. I dag beiter ca 100 sau på øya og forproduksjonen er liten. Beite og forproduksjon skjer i stor grad på tidligere oppdyrket innmark. Utmarka brukes i liten grad. Dette har ført til at lauvskogen er på full fart inn over hele øya. Gran (*Picea spp.*) er plantet enkelte steder på gammel kulturmark.

Kulturminner: Flere fraflyttede småbruk er i de seinere åra er blitt pusset opp og brukes som fritidshus. Flere hytter og naust. Steinalderbosetting registrert på Hoddøya.

Vurdering: Selv om kontinuiteten ikke er brutt, skjer det landskapsendringer på grunn av redusert bruk. Beitetrykket er for lite og lauvtrær er i ferd med å overta det tidligere åpne landskapet. Flere hus på Hoddøya trenger restaurering.

Forslag til skjøtsel: På Hoddøya bør beitetrykket økes betraktelig og store områder må ryddes for lauvskog.

Figur 52:1703.01 Hoddøya i Namsos kommune. Kartgrunnlag: 1623 I og 1723 IV.

1748.01 Brakstadøyene (klasse 1)

Kommune: Fosnes
Areal: ca 300 daa inventert
H.o.h.: 0-36 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: LN 10.07. 1995

Kartblad ØK: CR 156-5-4, CS 156-5-3
Kartblad M711: 1624 II G, 1724 III G
UTM: PS 055, 754

Beskrivelse av området: Brakstadøyene ligger nordøst for Brakstad på Jøa (figur 53 og 54). Brakstadøyene består av tre øyer som henger sammen - Måsøya, Nordøya og Skogøya. Skogøya er skogkledd mens Måsøya og Nordøya så og si mangler tresjikt. Årsaken til at Skogøya ikke er ryddet for skog, kan være at øya ble brukt som handelsvare, så den er solgt flere ganger og har hørt til forskjellige gårder, mens Måsøya og Nordøya hele tiden har tilhørt Brakstad. Skogøya ble ikke inventert på grunn av tidsmangel, og videre beskrivelse gjelder bare Måsøya og Nordøya. Gneis med varierende sammensetning dominerer berggrunnen, men det er også innslag av kalkglimmerskifer. Av løsmasser er det lynghumus som dominerer, men marine avsetninger med skjellsand finnes i viker og flate partier.

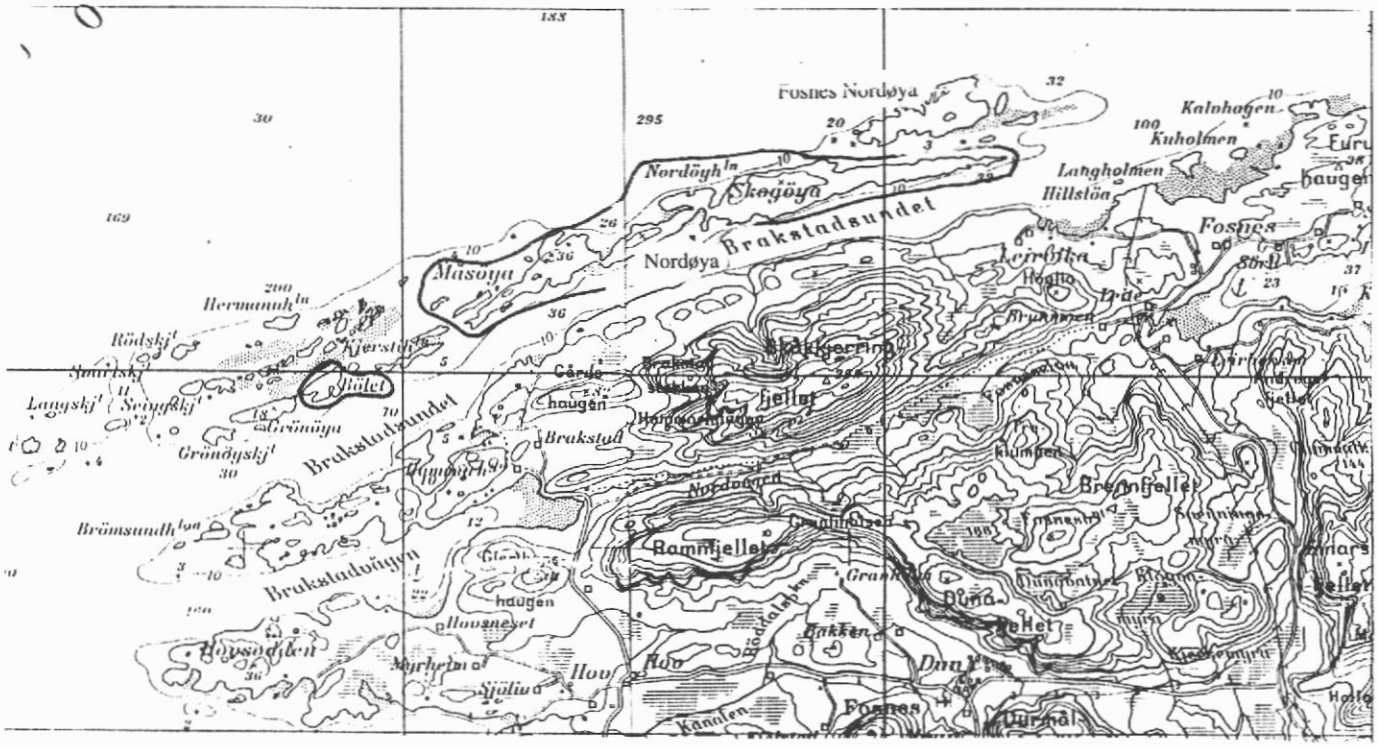
Vegetasjon og flora: Kystlynghei dekker store areal. Det er en mosaikk av tørr kystlynghei (H1) og fuktig kystlynghei (H2) som videre går over i myrpartier. Viktige arter er røsslyng (*Calluna vulgaris*), krekling (*Empetrum spp.*), einer (*Juniperus communis*), tepperot (*Potentilla erecta*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*) og blokkebær (*Vaccinium uliginosum*) i de tørreste partiene, mens man i fuktigere partier får innslag av blåtopp (*Molinia caerulea*), gullris (*Solidago virgaurea*) og bjønnskjegg (*Trichophorum cespitosus*) i tillegg til lyngartene. I myrområdene kommer torvull (*Eriophorum vaginatum*) og molte (*Rubus chamaemorus*) inn i stor grad. Ned mot sjøen får vegetasjonen et mer engpreg. Det er stor variasjon med en mosaikk av flere engtyper. Det er partier av blåtoppeng (G2) der blåtopp (*Molinia caerulea*) dominerer. Videre finnes frisk fattigeng (G4) der engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), rødsvingel (*Festuca rubra*) og engsoleie (*Ranunculus acris*) er viktige arter. Dette går over i tørr, intermediær eng (G6) med ryllik (*Achillea millefolium*), dunhavre (*Avenula pubescens*), hårsveve (*Hieracium pilosella*), gjeldkarve (*Pimpinella saxifraga*) og bitterbergknapp (*Sedum acre*) som viktige arter og videre over i vekselfuktig, baserik eng (G9) der mer kravfulle arter som marinøkkel (*Botrychium lunaria*), hårstarr (*Carex capillaris*), blåstarr (*Carex flacca*), søtearter (*Gentianella spp.*), vill-lin (*Linum catharticum*) og ljåblom (*Parnassia palustris*) kommer inn.

Bruksform: Det var tidligere øyslått på Måsøya og Nordøya og etter slåtten ble øyene beitet. Lyngbrenning var også vanlig. Siste brenning var i 1970. Det ble også beitet på Skogøya, men øya ble ikke like godt utnyttet som de andre to øyene. Fra 1971 til 1980 var det ingen bruk av området. Etter 1980 har 30-40 utgangarsau beitet på de tre øyene.

Kulturminner: Ingen kulturminner akkurat på disse øyene, men funn av 4000 til 5000 år gammel bosetting ved Brakstad.

Vurdering: Området har et høyt artsmangfold og flere vegetasjonstyper er representert. Det har vært lang og nesten kontinuerlig drift (opphold i ni år). Bruk av utgangarsau er spesielt for området. Det er bare 25 år siden deler av området ble brent siste gang. Skogøya er spesiell og bør undersøkes nærmere både biologisk og kulturhistorisk.

Forslag til skjøtsel: Einer (*Juniperus communis*) er på full fremmarsj og lyngen begynner å bli gammel. Brenning i enkelte områder bør skje igjen. Bruk av utgangarsau er et spennende prosjekt som bør studeres nærmere.

Figur 53: 1748.01 Brakstadøyene og 1748.02 Bølet i Fosnes kommune. Kartgrunnlag: 1624 II og 1724 III.

Figur 54: Brakstadøyene i Fosnes kommune. (Foto: Liv Nilsen)

1748.02 Bølet (klasse 3)
Kommune: Fosnes
Areal: ca 40 daa inventert
H.o.h.: 0-10 m
Kartblad ØK: CR 155-5-1
Kartblad M711: 1624 II G
UTM: PS 039, 774
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: LN 10.07. 1995

Beskrivelse av området: Bølet er ei lita øy like vest for Brakstad på Jøa (figur 53). Gneis med varierende sammensetning dominerer berggrunnen. Av løsmasser er skjellsand viktig, og i heiene er lynghumus dominerende.

Vegetasjon og flora: Bølet ble kalt for «brunøya» på grunn av at vegetasjonen tørker fort ut ved lite nedbør. Engtypen domineres av tørr, intermediær eng (G6) der dunhavre (*Avenula pubescens*) og natt og dag (*Viola tricolor*) er to viktig arter.

Bruksform: Både før og nå har Bølet blitt brukt til sommerbeite for sau. Det er også en populær badeplass med kvit skjellsand i ei lun bukt.

Kulturminner: Ingen kulturminner ble funnet på øya.

Vurdering: Ei estetisk vakker øy.

Forslag til skjøtsel: Beitetrykket på Bølet ser ut til å være tilstrekkelig slik der er i dag.

1748.03 Leirvika
Kommune: Fosnes
Areal: ca 20 daa
H.o.h.: 10-20 m
Kartblad ØK: CS 156-5-3
Kartblad M711: 1724 III G
UTM: PS 087, 755
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: LN 11.07. 1995

Videre registrering avbrutt på grunn av pløying og sterk gjødsling i engområdene og hytter og hyttetomter rundt.

1744.01 Hunn (klasse 2)
Kommune: Overhalla
Areal: ca 100 daa inventert
H.o.h.: 10-20 m
Kartblad ØK: CV 151-5-4
Kartblad M711: 1723 I G
UTM: PS 330, 518
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: LN 03.07. 1995

Beskrivelse av området: Gården Hunn østre ligger i sentrum av Skage ved Riksvei 17 (figur 55). Mektige glasifluviale avsetninger dominerer løsmassene.

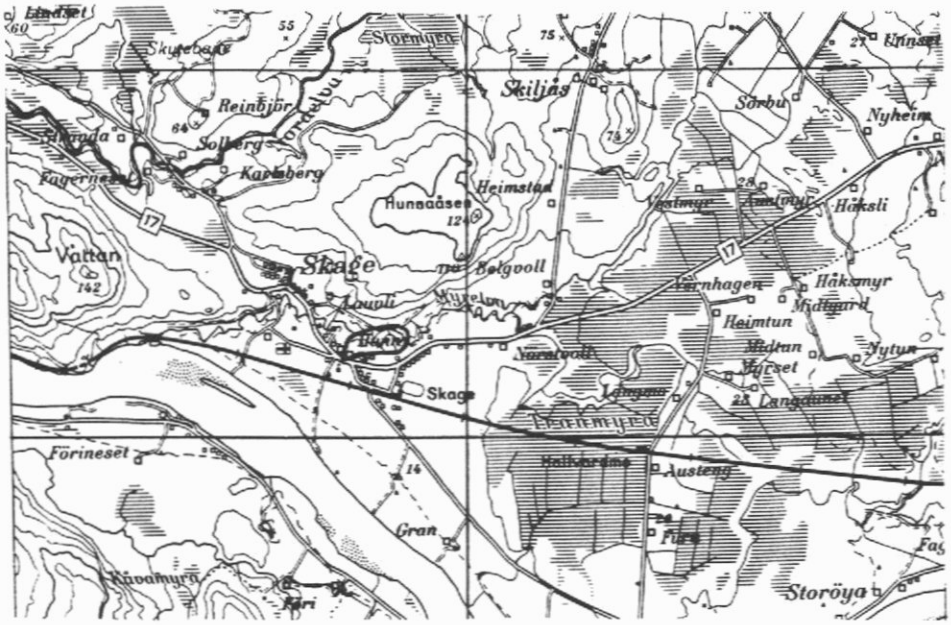
Vegetasjon og flora: Dette er et stort område som inneholder flere engtyper, myr og skog. Av engtyper dominerer frisk fattigeng (G4) i de tørreste partiene. Her er engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), rødsvingel (*Festuca rubra*), markjordbær (*Fragaria vesca*), følblom (*Leontodon autumnalis*), tepperot (*Potentilla erecta*) og blåkoll (*Prunella vulgaris*) viktige arter. Videre er det innslag av sølvbunke-eng (G3) der sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) er den dominerende arten og frisk, næringsrik eng (G11) der kvitbladtistel (*Cirsium helenioides*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*) og skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) er viktige arter. Videre finnes myrområder med blant annet grønnstarr (*Carex demissa*), slåttestarr (*Carex nigra*), kornstarr (*Carex panicea*), skogsiv (*Juncus alpino-articulatus*) og litt blåtopp (*Molinia caerulea*). I skogsområdene dominerer vanlige skogsarter som gran (*Picea spp.*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*) og tyttebær (*Vaccinium vitis-idaea*), men det er også et rikere parti der mer næringskrevende arter som lodneperikum (*Hypericum hirsutum*), gulfrøstjerne (*Thalictrum flavum*), kranskonvall (*Polygonatum verticillatum*) og skogsvinerot (*Stachys sylvatica*) kommer inn. Deler av det nyryddete partiet er det blitt svidd av. Dette har ført til stort oppslag av nitrofile arter som geitrams (*Epilobium angustifolium*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), bringebær (*Rubus idaeus*) og stornesle (*Urtica dioica*).

Bruksform: Området beites av storfe nå som før. Gjødselsbruken varierer fra å bli gjødslet hvert år (iallfall de siste 25 åra) og pløyd til å ha vært ugjødslet/gjødslet en gang på 25 år. Store areal er ryddet de siste to-tre åra.

Kulturminner: Gården Hunn østre var tidligere en skysstasjon. Stua er fra 1901 og fjøset fra 1880. Det har vært husmannsplasser i nærheten, men få spor var å se i dag. Flere gravhauger i området.

Vurdering: I Overhalla kommune preges jordbruket av intensiv drift. Store områder er bakkeplanert og lite dyr er ute på beite. På Hunn østre har landskapet fått bevart sitt særpreg med elvedalen som viser hvordan elva har endret sitt løp med tiden, og et åpent beitelandskap opp mot åsen. Kulturhistorisk er dette et interessant område med gravhauger og spennende gårdshistorie. Området blir flittig brukt av barneskolen i nærheten.

Forslag til skjøtsel: Store deler av området bærer preg av å være nyryddet. Kvist bør fjernes. Gjødselsbruken bør reduseres eller kuttes ut. Dette kan være med å gi området en mer interessant flora.

Figur 55: 1744.01 Hunn i Overhalla kommune. Kartgrunnlag: 1723 I.

1742.01 Gløshaugen (klasse 1)

Kommune: Grong
Areal: ca 80 daa inventert
H.o.h.: 110-120 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2) til svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: LN 07.07. 1995

Kartblad ØK: DG 152-5-2
Kartblad M711: 1824 III G
UTM: UM 755, 594

Beskrivelse av området: Gløshaugen ligger på Gartland noen kilometer sørvest for Harran (figur 56 og 57). Gartlandsgrenda har et særpreget landskap med bratte skråninger hvor det i årtier er blitt beitet og slått. Mye av dette er nå i ferd med å gro igjen, men områdene ved Gløshaugen kirke er i bra stand (figur 58). Glasifluvialt materiale dominerer løsmassene.

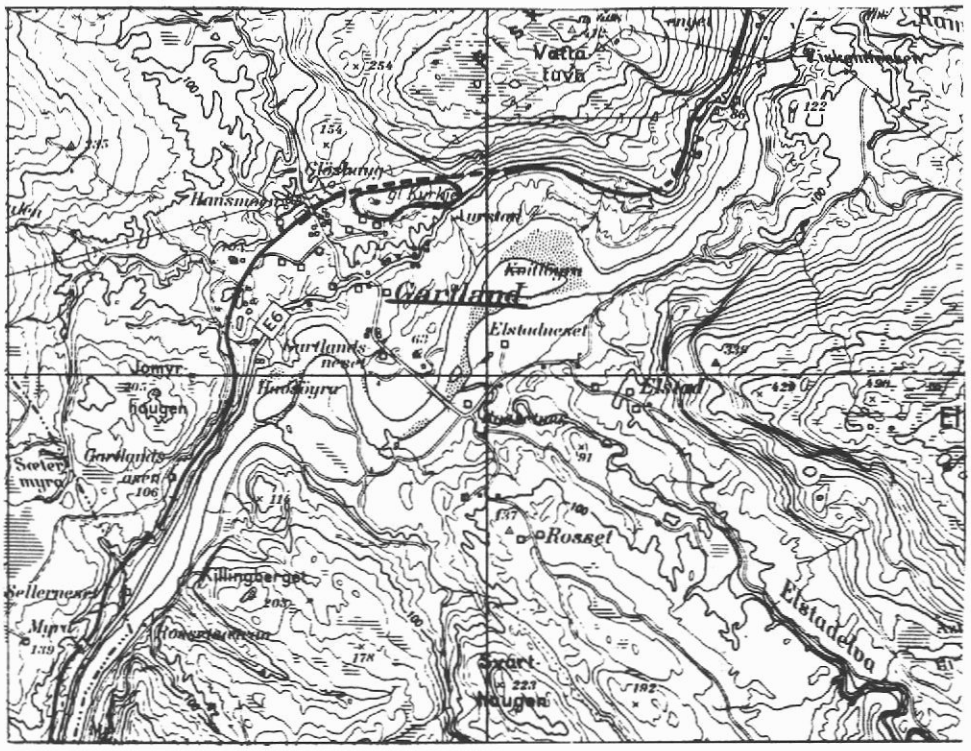
Vegetasjon og flora: Frisk fattigeng (G4) dominerer i bakkene sør og sørvest for kirka. Vanlige arter er gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), rødsvingel (*Festuca rubra*), hårsveve (*Hieracium pilosella*), engrapp (*Poa pratensis*), tepperot (*Potentilla erecta*), engsoleie (*Ranunculus acris*), småengkall (*Rhinanthus minor*) engsyre (*Rumex acetosa*) og engfiol (*Viola canina*). Av mer sjeldne arter kan marinøkkel (*Botrychium lunaria*) nevnes. I bakkene øst for kirka har bruken opphørt, så her er gråor (*Alnus incana*), bjørk (*Betula pubescens*), gran (*Picea spp.*), selje (*Salix caprea*) og rogn (*Sorbus aucuparia*) på full fart inn sammen med større urter og gras som tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*), skogrørkvein (*Calamagrostis purpurea*), hundegras (*Dactylis glomerata*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), bringebær (*Rubus idaeus*) og teiebær (*Rubus saxatilis*). I tillegg er blåbær (*Vaccinium myrtillus*) blitt en mer vanlig art. Områdene nord for kirka blir gjødslet og får dermed et helt annet preg. Noen få nitrofile arter som hundegras (*Dactylis glomerata*), vanlig høymole (*Rumex longifolius*) og løvetann (*Taraxacum spp.*) dominerer.

Bruksform: Områdene sør og sørvest for kirka er ugjødslet mens områdene nord for kirka blir gjødslet. Øst for kirka er det ingen hevd, og området gror igjen. Det var opphold i drifta fra ca 1965-1980 og før den tid ble området hovedsakelig slått og beitet av storfe. Etter 1980 har ca 100 sau brukt området til vårbeite.

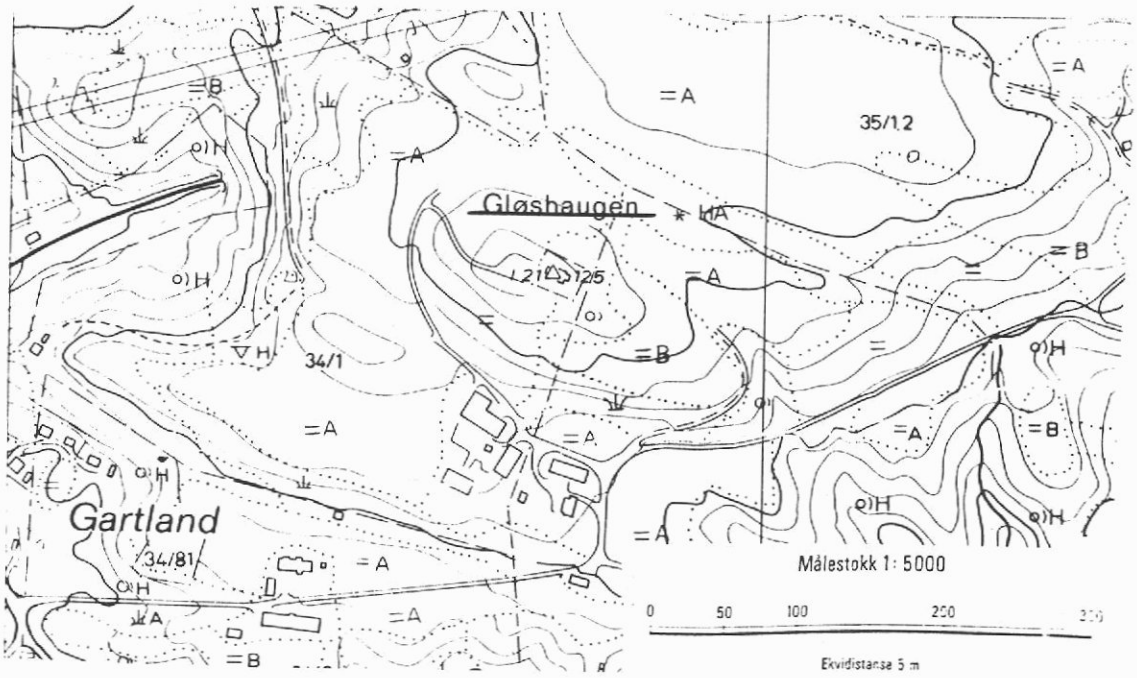
Kulturminner: Gløshaugen kirke ble satt opp i 1689, men man mener det har stått ei kirke her fra omkring 1330. Prestene i Overhalla og Snåsa var pålagt å gjøre en misjonsferd til finnenes område hver sommer, men dette var vanskelig å overholde. Derfor ble ordningen gjort om, og finnene måtte komme til Gløshaug kirke en gang i året for å få sine kirkelige forretninger gjort. Finnmessen gikk over to dager. Første dag var det dåp, konfirmasjon og vielse. Andre dag var det altergang (Gartland 1984). Gårdsbygningene er av nyere dato.

Vurdering: Gløshaugen har et særpreget landskap med den gamle trekirka og beitebakkene rundt.

Forslag til skjøtsel: Områdene øst for kirka bør ryddes og beites igjen på samme måte som bakkene lengre vest. Gjødselsbruken bør reduseres, eventuelt kuttes ut i de områdene som gjødsles i dag.

Figur 56: 1742.01 Gløshaugen i Grong kommune. Kartgrunnlag: 1824 III.

Figur 57: Økonomisk kart (DG 152-5-2) over Gartland.

Figur 58: Gløshaugen kirke i bakgrunnen med beiteområder rundt. (Foto: Liv Nilsen)

1742.02 Føynem (klasse 2)

Kommune: Grong
Areal: ca 70 daa
H.o.h.: ca 40 m
Kartblad ØK: DF 151-5-3
Kartblad M711: 1723 I G
UTM: UM 648, 533
Vegetasjonssone: sørboreal-mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2) til svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: LN 05.07. 1995

Beskrivelse av området: Føynem ligger på Bergsmo sju kilometer vest for Grong sentrum (figur 59). Det ble i 1995 åpnet en kultursti «sommerfjøsveien» på gården der det er lagt vekt på å vise kulturlandskapet på Føynem. Løsmassene domineres av glasifluvialt materiale.

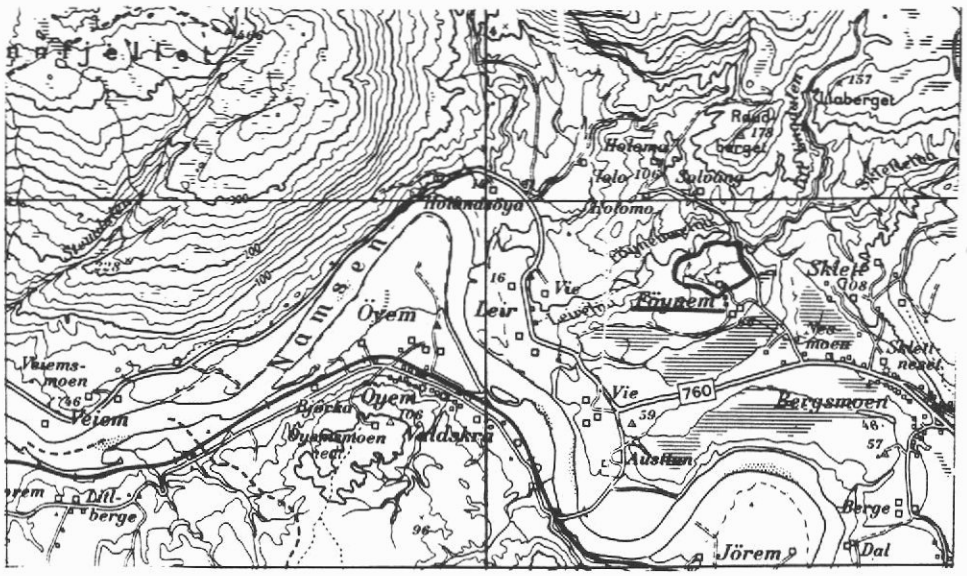
Vegetasjon og flora: I skråningene nedenfor gården prøver man å gjenskape ei gammel slåtteeng. Den eneste skjøtselen som har vært de siste 20-30 åra er lauvtrerydding, i tillegg til slått de to siste åra. Engtypen kan klassifiseres som frisk fattigeng (G4) der gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), bleikstarr (*Carex pallescens*), rødsvingel (*Festuca rubra*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*) tepperot (*Potentilla erecta*) og engsoleie (*Ranunculus acris*) er viktige arter. Områdene som nå beites av sau og kviger har ligget brakk i 20-30 år. Før den tid ble området slått og etterbeitet på seinsommeren. Her dominerer sølvbunke-eng (G3) og frisk fattigeng (G4). Ryllik (*Achillea millefolium*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), bleikstarr (*Carex pallescens*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*), rødsvingel (*Festuca rubra*) og tepperot (*Potentilla erecta*) er viktige arter. I fuktigere partier får man innslag av kornstarr (*Carex panicea*) og krypsoleie (*Ranunculus repens*). I tillegg til dette kommer endel skogsarter som kvitveis (*Anemone nemorosa*), gaukesyre (*Oxalis acetosella*) og skogstjerne (*Trientalis europaea*) inn.

Bruksform: All jord er leid bort og grunneierne driver pottemakerverksted og utstilling i fjøset. De tre siste årene har grunneierne satt inn store ressurser på å gjenskape det landskapet som tidligere omkranset gården (Føinum 1993a, b). Rydding, istandsetting av hus og husdyr på beite igjen er blitt realisert, og det er anlagt en kultursti gjennom området. Kunstgjødsel er ikke brukt i beite- og slåtteområdene, men noe gran (*Picea spp.*) er plantet.

Kulturminner: Gården har bygninger av verneverdig karakter med et typisk trønderlån fra ca 1880, sommerstue, stabbur og driftsbygning oppført i 1929. Den eldste bygningen sommerfjøset, ligger ved Føynemselva. Videre er det også et bakerhus på gården og en gravhaug fra vikingtiden bak stabburet. I fossen ved gården er det merker etter forskjellig drift. Her var det mølle for korn og stampe for vadmel. Øverst i fossen var det en dam, som ble brukt til fløting av tømmer fram til 1950-tallet.

Vurdering: På Føynem er det et helhetlig landskap med ei naturlig avgrensing i åsene rundt. Med et flott vedlikeholdt gårdsanlegg og nå med skjøtsel av landskapet rundt, er dette et området med stor verdi. Botanisk sett er området middels artsrikt, men det kan bli rikere over tid med beite og slått igjen.

Forslag til skjøtsel: Gran som er plantet i sauebeiteområdet bør fjernes og oppslag av lauvtrær i beite- og slåtteområdet bør ryddes.

Figur 59: 1742.02 Føynem i Grong kommune. Kartgrunnlag:1723 I.

1743.01 Karienget (klasse 2)

Kommune: Høylandet
Areal: ca 100 daa inventert
H.o.h.: ca 220 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Dal- og fjellbygder i Trøndelag (28)
Besøkt av: LN 13.07. 1995

Kartblad ØK: DF 156, DG 156-5-3
Kartblad M711: 1824 III G
UTM: UM 703, 767

Beskrivelse av området: Karienget er bare en av flere rik- og ekstremrikmyrer øst for Almåsgrønningen (figur 60). Området er tidligere beskrevet i Moen og medarbeidere (1983). I berggrunnen er det granatglimmerskifer (eller gneis), stedvis med kyanitt/kalkspatmarmor som dominerer.

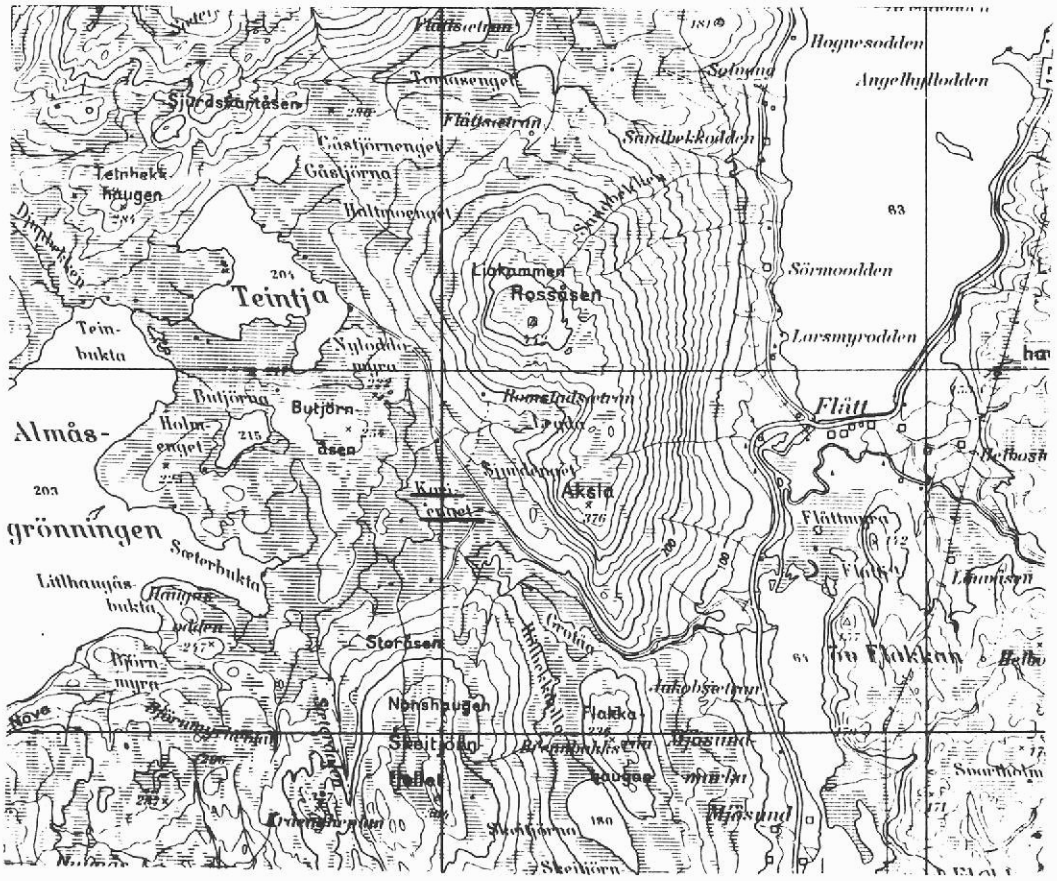
Vegetasjon og flora: Rik- og ekstremrik myr dominerer. Viktige arter er svarttopp (*Bartsia alpina*), særbustarr (*Carex dioica*), stolpestarr (*Carex juncella*), trådstarr (*Carex lasiocarpa*), duskull (*Eriophorum angustifolium*), blåtopp (*Molinia caerulea*), tepperot (*Potentilla erecta*), blåknapp (*Succisa pratensis*) og bjønnskjegg (*Trichophorum cespitosus*). I bunnsjiktet er det brunmoser som dominerer. Engmarihand (*Dactylorhiza incarnata*) er en sjelden og kravfull art i området.

Bruksform: Fram til 1949 var det myrslått på Karienget, siden den tid har området ikke vært i bruk.

Kulturminner: Ingen kulturminner ble funnet.

Vurdering: Karienget er ei rik- til ekstremrik myr med innslag av fattigmyr i kanten. Det er sjeldent å finne slike myrpartier av et slikt omfang i denne delen av fylket. Arsmangfoldet er høyt, med blant annet flere orkidearter.

Forslag til skjøtsel: Myrpartiene gror sakte igjen med busker og trær. Det er særlig bjørk (*Betula pubescens*) som kommer inn fra kantene. Rydding av dette bør skje. Ved videre skjøtsel bør slått anvendes da beite på rikmyr ikke er å anbefale på grunn av store tråkkskader.

Figur 60: 1743.01 Karienet i Høylandet kommune. Kartgrunnlag: 1824 III.

1743.02 Aune, Kongsmoen (klasse 2)

Kommune: Høylandet
Areal: ca 70 daa inventert
H.o.h.: 1-40 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Fjordbygder i Møre og Trøndelag (26)
Besøkt av: LN 12.07. 1995

Kartblad ØK: DH 160-5-1
Kartblad M711: 1824 IV G
UTM: UM 799, 988

Beskrivelse av området: Aune ligger på Kongsmoen innerst i Follafjorden (figur 61). I vest grenser beiteområdet opp mot et edellauvskogsreservat (Holten 1978). Berggrunnen består av granatglimmerskifer med slirer og linser av granittisk gneis.

Vegetasjon og flora: Engområdene domineres av sølvbunke-eng (G3) der sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) er den dominerende arten. Videre er det partier av frisk, næringsrik eng (G11) der tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*), mjødurt (*Filipendula ulmaria*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), engsoleie (*Ranunculus acris*) og engsyre (*Rumex acetosa*) er viktige arter. Frisk fattigeng (G4) med engkvein (*Agrostis capillaris*), gulaks

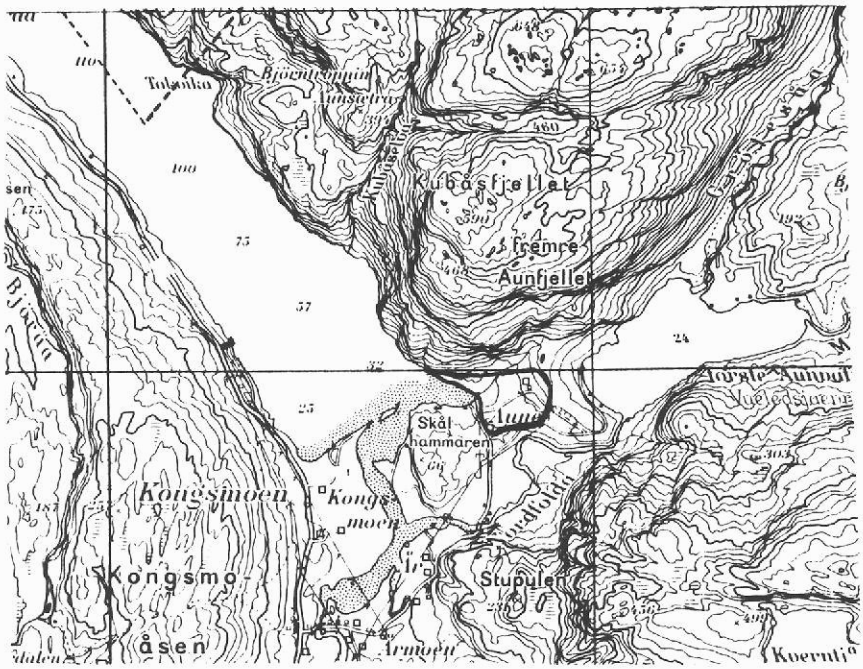
(*Anhoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), karve (*Carum carvi*), markjordbær (*Fragaria vesca*) og blåknapp (*Succisa pratensis*) finnes i de tørreste og ugjødslete delene av beitearealet. Ned mot sjøen kommer strandarter som ishavstarr (*Carex subspathacea*), strandkjempe (*Plantago maritima*), fjøresaltgras (*Puccinellia maritima*) og fjøresaueløk (*Triglochin maritima*) inn. I bergene ovenfor strandsona er det innslag av edellauvskogsarter som fingerstarr (*Carex digitata*), berggull (*Erysimum hieracifolium*), vårerterknapp (*Lathyrus vernus*) og alm (*Ulmus glabra*), men også fjellarten gulsildre (*Saxifraga aizoides*) kommer inn ved stranden. Dette er nokså sjeldne arter for regionen.

Bruksform: I perioden 1974-1980 var det ingen drift på gården. Før den tid var det hovedsakelig melkekyr. I perioden 1980-1986 var det sau på gården, og siden den tid, kyr igjen. Det gjødsles der man kommer til med traktor.

Kulturminner: De gamle husene på gården er revet og nye satt opp. Noen rydningsrøyser og en gravhaug ble registrert. Tidligere var det reindrift og samisk leir i området, men det er ingen spor etter dette i dag. Det går en gammel sti fra gården og opp til setra, men den er i dårlig forfatning.

Vurdering: På grunn av mange vegetasjonstyper blir antall arter høyt, men de såkalte engartene er beskjedne i sin tilstedeværelse.

Forslag til skjøtsel: Store deler av engarealet blir kraftig gjødslet og hardt beitet. Skal det satses på noen engområder bør dette være i ytterkant av engarealet og opp mot edellauvskogsreservatet. Å sette i stand seterstien og anlegge en kultursti fra gården og opp til setra, der stien vil gå gjennom deler av edellauvskogsreservatet vil være av stor betydning for formidling av kunnskap både om kulturlandskapet og edellauvskogen i området.

Figur 61: 1743.02 Aune på Kongsmoen i Høylandet kommune. Kartgrunnlag: 1824 IV.

1751.01 Kjeksvika og Hesthagan (klasse 1)

Kommune: Nærøy
Areal: 200-300 daa inventert
H.o.h.: 0-20 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB og LN 04.08. 1995

Kartblad ØK: CR 157-5-4
Kartblad M711: 1624 II G
UTM: PS 057, 808

Beskrivelse av området: Kjeksvika og Hesthagan er to kalkengområder ca en kilometer nordøst for Abelvær (figur 62, 63 og 64). Berggrunnen består av migmatittisk gneis, men også innslag av basisk hornblendeskifer i berget mellom vikene. Skjellsand i vikene gir ei fin strandsone.

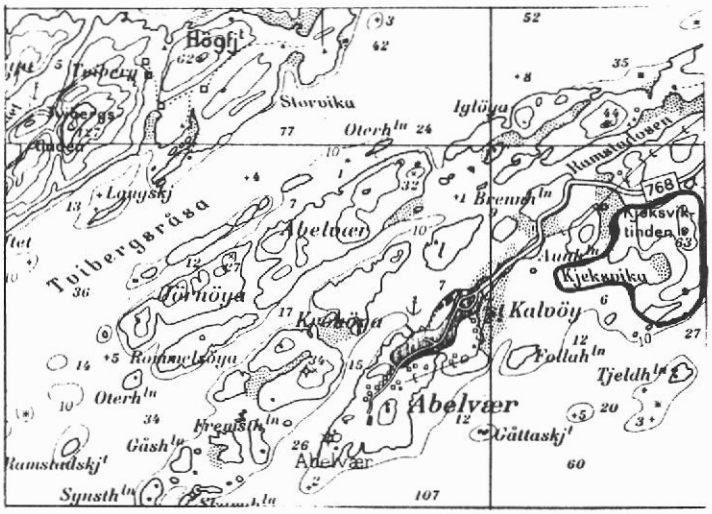
Vegetasjon og flora: Dette er en svært artsrik lokalitet med flere sjeldne arter. Som engtype kan området plasseres under vekselfuktig, baserik eng (G9). Viktige arter er ryllik (*Achillea millefolium*), hestehavre (*Arrhenatherum elatius*), dunhavre (*Avenula pubescens*), blåstarr (*Carex flacca*), karve (*Carum carvi*), einer (*Juniperus communis*), vill-lin (*Linum catharticum*), tepperot (*Potentilla erecta*) og kvitkløver (*Trifolium repens*). Av regionalt sjeldne arter kan nevnes roseløk (*Allium carinatum*), dunhavre (*Avenula pubescens*), liljekonvall (*Convallaria majalis*), rødflangre (*Epipactis atrorubens*), breiflangre (*Epipactis helleborine*), fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*) og den fredete orkideen flueblom (*Ophrys insectifera*) som her har en tallrik bestand (figur 65). Kystlyngheiene rundt er en mosaikk av tørr kystlynghei (H1) og fuktig kystlynghei (H2). Viktige arter er røsslyng (*Calluna vulgaris*), einer (*Juniperus communis*), krekling (*Empetrum spp.*) og blåtopp (*Molinia caerulea*), men også en mer næringskrevende art som blåstarr (*Carex flacca*) var å se. I de fuktigste forsenkningene er det myrvegetasjon.

Bruksform: Tidligere ble området beitet av sau og storfe. Nå beites området bare av kviger. Tidligere ble bjørk (*Betula pubescens*), einer (*Juniperus communis*) og lyng ryddet ved hogst og brenning. Kjeksvika og Hesthagan brukes som turområde og badeplass, og det er tilrettelagt med parkeringsplass ved veien.

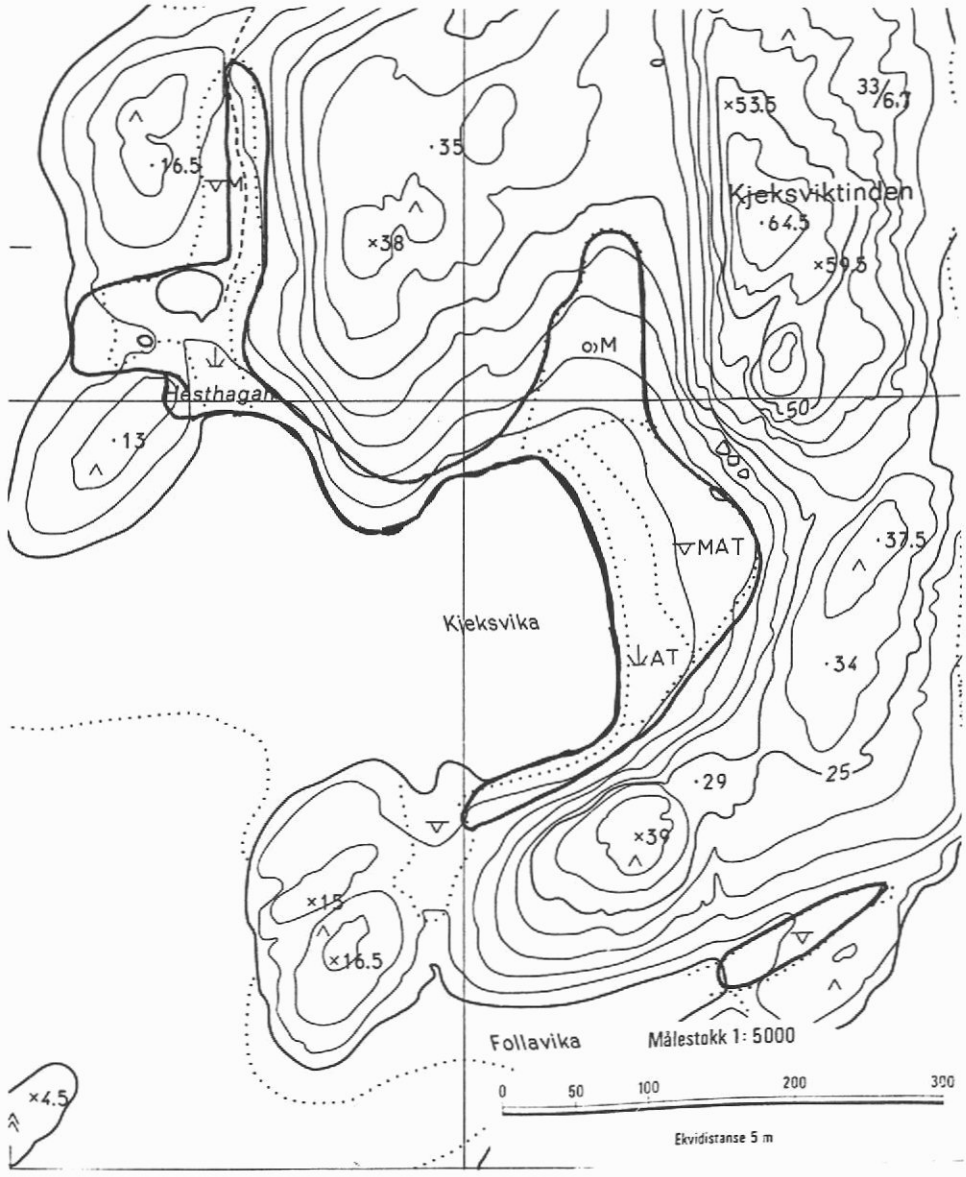
Kulturminner: Spor etter gamle hustomter i Kjeksvika.

Vurdering: Lokaliteten har en særpreget og rik flora med flere sjeldne arter (166 arter ble registrert).

Forslag til skjøtsel: Beitetrykket er kanskje i minste laget og rydding av lyng, einer og bjørk bør gjenopptas.

Figur 62: 1751.01 Kjeksvika og Hesthagan ved Abelvær i Nærøy kommune. Kartgrunnlag: 1624 II.

Figur 63: Økonomisk kart (CR 157-5-2) over Kjeksvika og Hesthagan.

Figur 64: Kjeksvika i Nærøy kommune. (Foto: Liv Nilsen)

Figur 65: Flueblom (*Ophrys insectifera*) er en fredet orkide som her har en bra bestand. (Foto: Liv Nilsen)

1751.02 Nærøya (klasse 3)

Kommune: Nærøy
Areal: ca 300 daa inventert
H.o.h.: 0-150 m
Kartblad ØK: CR 159-5-2, 3 og 4
Kartblad M711: 1624 I G, 1724 IV G
UTM: PS 054, 917
Vegetasjonssone: sørboreal og mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk til oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB og LN 03.08. 1995

Beskrivelse av området: Nærøya ligger i Nærøysundet (figur 66). Migmatittgneis dominerer berggrunnen og løsmassene er varierende, men lyng- og myrhumus sammen med kultivert jord på marine avsetninger er viktige elementer.

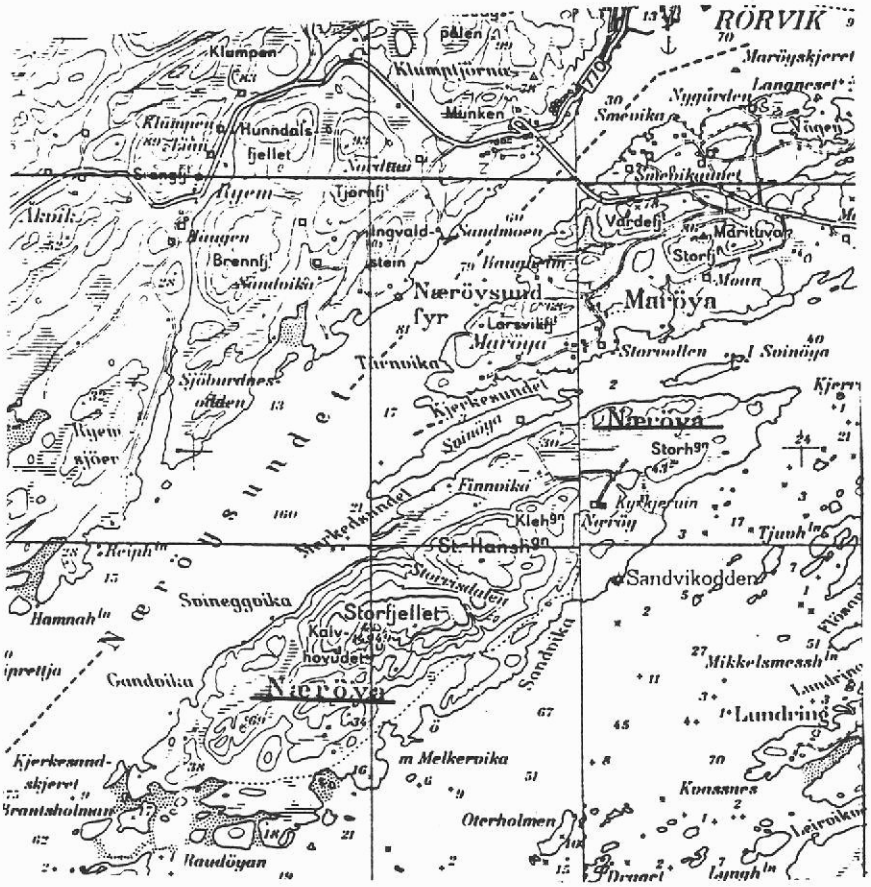
Vegetasjon og flora: Det som særpreger øya er alle innplantede treslagene som sembrafuru, buskfuru, kvitgran, eik, svenskasal, lønn og sibirlerk. Engområdene var enten sterkt gjødslet og av beskjeden botanisk interesse, eller lå brakk og var fullstendig dominert av mjødurt (*Filipendula ulmaria*).

Bruksform: Beite av storfe og noen få sau. Tidligere var også slått vanlig.

Kulturminner: Nærøya var et religiøst og administrativt senter fra eldre jernalder og fram til midten av 1800-tallet. Nærøya var den store handelsplassen langs Namdalskysten. Det står ei steinkirke på øya som kanskje kan være bygd så tidlig som ca 1080. Den freda hovedbygningen på prestegården ble for få år siden revet, og bare grunnmuren står igjen i dag. Videre finnes tre uthus/driftsbygninger fra 1800-tallet på tunet.

Vurdering: Nærøya er av mindre interesse for dette prosjektet, da gammel kulturmark i liten grad er bevart.

Forslag til skjøtsel: Kirka bør restaureres. Det samme gjelder driftsbygningene på gården.

Figur 66: 1751.02 Nærøya i Nærøy kommune. Kartgrunnlag: 1624 I og 1724 IV.

1750.01 Kalvøya (klasse 1)

Kommune: Vikna

Kartblad ØK: CO 162-2CP 162-1, CP 163-3

Areal: ca 400 daa inventert, hele øya ca 14 km^2

Kartblad M711: 1624 I G

H.o.h.: 0-33 m

UTM: NT 870, 060

Vegetasjonssone: sørboreal

Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)

Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)

Besøkt av: GH 29.07. 1993 og LN 02.08. 1995

Beskrivelse av området: Kalvøya er den ytterste større øya i Vikna (figur 66 og 67). Øya er svært oppdelt med mange viker og ferskvann. Berggrunnen består av glimmerskifer/glimmergneis. I vikene er skjellsand viktig og i lyngheiene er lyng- og torvhumus viktige løsmasser. Kalvøya er vernet som del av Borgann-Frelsøy naturreservat.

Vegetasjon og flora: Det er artsrikt på Kalvøya. Flere kalkkrevende arter går inn særlig på myr, men også på lynghei. Det er en mosaikk av tørr kystlynghei (H1), fuktig kystlynghei (H2) og myr (fra ombrotrof til ekstremrik) som dominerer. Videre er det strandengvegetasjon ved sjøen. Viktige arter på heiene er røsslyng (*Calluna vulgaris*), krekling (*Empetrum spp.*) og klokkelyng (*Erica tetralix*). I rikere myrparti kommer duskull (*Eriophorum angustifolium*), breiull (*Eriophorum latifolium*), fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*) og bjønnskjegg

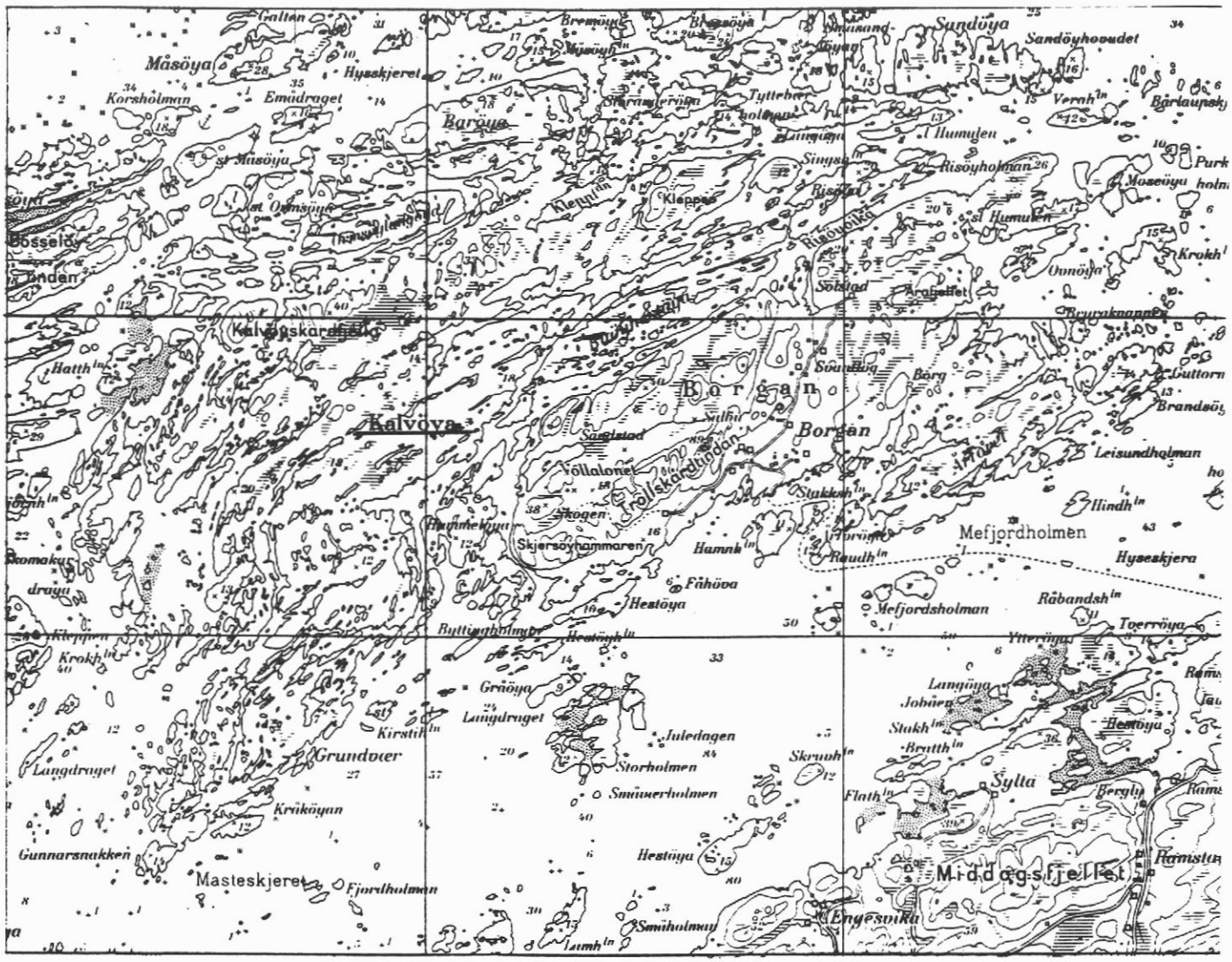
(*Trichophorum cespitosum*) inn. Skogmarihand (*Dactylorhiza fuchsii*) og nattfiol (*Platanthera biflora*) er to orkidearter som er forholdsvis vanlige på Kalvøya.

Bruksform: Øya blir i dag beitet av sau sommerstid. Borgan (1965) nevner at det fram til 1896 var setring på Kalvøya. Etter våronna i midten av mai bar det til støls. Hver gård hadde si seterbu, og alle buene var samlet på samme sted. Lyngbrenning var også vanlig.

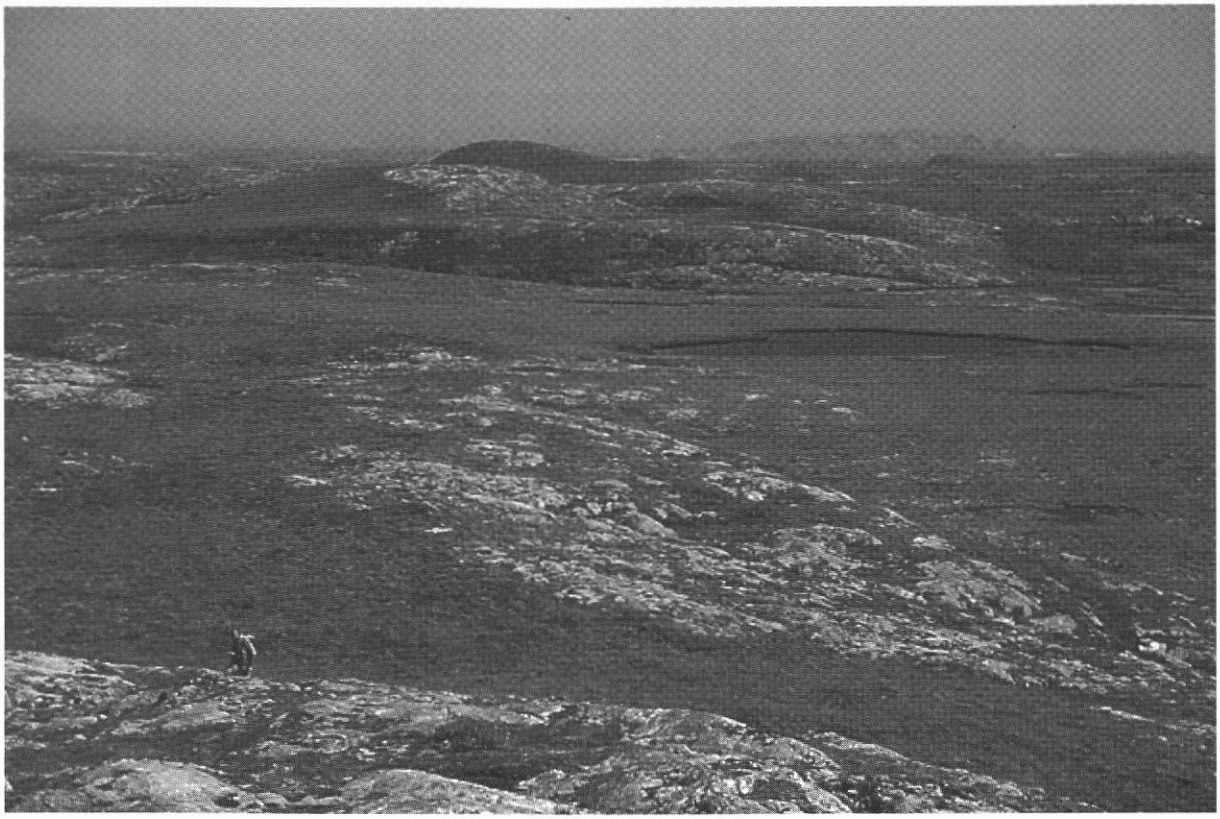
Kulturminner: Ingen kulturminner ble registrert, men åtte seterbuer har stått på øya.

Vurdering: Dette er en svært artsrik lokalitet. Det beites fortsatt på Kalvøya selv om intensiteten har avtatt. Fremstad et al. (1991) mener at kystlyngheiene på Kalvøya har stor bevaringsverdi på grunn av at dette representerer en karakteristisk, men sjelden kystlyngheitype på Fosen/Namdalskysten. Lite gjengroing og høyt artsantall er med og høyner verneverdien.

Forslag til skjøtsel: Tradisjonen med brenning av lynghei og rydding av busker og trær bør tas opp igjen, men hvordan dette kan gjøres i forhold til vernebestemmelsene er usikkert. Beitetrykket kan økes.

Figur 67: 1750.01 Kalvøya i Vikna kommune. Kartgrunnlag: 1624 I.

Figur 68: Kalvøya i Vikna kommune. (Foto: Eli Fremstad)

1750.02 Lysøya

Kommune: Vikna
Kartblad ØK: CQ 162-5-2, -4, CR162-5-1, -3
Areal: 10-12 daa
Kartblad M711: 1624 I G
H.o.h.: 3-30 m
UTM: PT 006, 042
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: oseanisk (O2)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 05.08. 1995

Videre registreringer ble ikke gjort fordi engarealene var svært små og oppdelte.

1750.03 Ryumssjøen

Kommune: Vikna
Kartblad ØK: CR 159-5-1
Areal: ca 60 daa
Kartblad M711: 1624 I G
H.o.h.: 3-25 m
UTM: PS 019, 913
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 06.08. 1995

Videre registreringer ble ikke gjort på grunn av sterk kunstgjødsling og intensiv drift.

1755.01 Skeisneset (klasse 1)

Kommune: Leka
Areal: ca 300 daa av 3,2 km^2 inventert
H.o.h.: 0-40 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: GH 31.07. 1993, TB 13.07. 1994 og LN 07.08. 1995

Kartblad ØK: CV 166-5-1, -2, -3, -4
Kartblad M711: 1725 II N
UTM: PT 300, 228

Beskrivelse av området: Skeisneset ligger nordøst på Leka (figur 69 og 70). Deler av området er fuglereservat. Inventeringen er gjort fra Vottvika i sør og nesten til Styggafjellet i nordøst, og i nordvestlig retning inn mot reservatet. Geologisk består området av kvartskeratofyr/plagiogranitt, et smalt sandsteinbelte mørk leirskifer, tykke kvartsganger («Talgen») og tre forskjellige typer konglomerater. Løsmasser er det lite av, men i viker og innenfor strandbergene er det marine avsetninger som stein, grus, sand og skjellsand i bunnen.

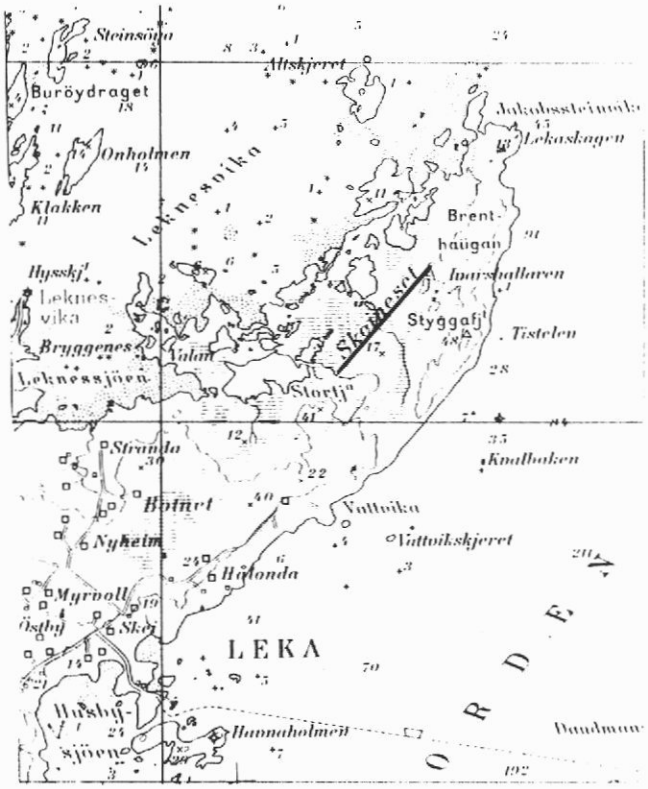
Vegetasjon og flora: Det er lyngheivegetasjon som dominerer med både tørr kystlynghei (H1) og fuktig kystlynghei (H2) med røsslyng (*Calluna vulgaris*), krekling (*Empetrum spp.*) og blokkebær (*Vaccinium uliginosum*) som viktige lyngarter. Videre finnes store myrpartier og strandengvegetasjon. Det er et artsrikt område med flere kravfulle- og regionalt sjelde arter. Blåstarr (*Carex flacca*) og engstarr (*Carex hostiana*) er to kravfulle starrarter som enkelte steder går inn i heivegetasjon. Av sjeldne arter kan nevnes tuesildre (*Saxifraga cespitosa*), rødsildre (*Saxifraga oppositifolia*), marinøkkel (*Botrychium lunaria*) og fingerstarr (*Carex digitata*). Helt vanlige i denne regionen er heller ikke ishavstarr (*Carex subspathacea*), legevintergrønn (*Pyrola rotundifolia*), stormaure (*Galium album*), strandkvann (*Angelica archangelica ssp. litoralis*), brudespore (*Gymnadenia conopsea*), bakkesøte (*Gentianella campestris*), gulmaure (*Galium verum*), myske (*Galium odoratum*), og knopparve (*Sagina nodosa*). Fagerrogn (*Sorbus meinichii*) og knollerterknapp (*Lathyrus linifolius*) har sin nordgrense på Leka.

Bruksform: Området beites i dag av storfe. Tidligere ble lyng brent. I sørlige deler av området er det anlagt tursti med informasjonstavler om natur, geologi og historie. Vestre deler av Skeisneset er fuglefredningsområde.

Kulturminner: På Skeisneset er det registrert bosetting fra steinalderen. Innenfor Skeisneset er det registrert ca 40 gravrøyser av ulik størrelse (figur 71). Videre er det registrert ei tuft som antakelig er fra middelalderen.

Vurdering: Et helhetlig og typisk lyngheilandskap med store geologiske og botaniske kvaliteter i tillegg til et rikt og variert fugleliv og mange kulturminner. Kristiansen (1988) fremhever områdets verdi som havstrandslokalitet og Fremstad et al. (1991) viser til at kystlyngheiene har stor bevaringsverdi på fylkes- og landsplan.

Forslag til skjøtsel: Brenning for å fornye røsslyngen og fjerne oppslag av bjørk (*Betula pubescens*) og gran (*Picea spp.*) er skjøtselstiltak som bør skje i tillegg til dagens storfebeite.

Figur 69: 1755.01 Skeisneset i Leka kommune. Kartgrunnlag: 1725 II.

Figur 70: Skeisneset på Leka. (Foto: Eli Fremstad)

Figur 71: Det er flere gravrøyser på Skeisneset. (Foto: Eli Fremstad)

1755.02 Støypet (klasse 2)

Kommune: Leka
Areal: Hele området 1500 daa, ca 200 daa inventert
H.o.h.: 30-90 m
Kartblad ØK: CU 165-5-2
Kartblad M711: 1725 III N
UTM: PT 227, 224
Vegetasjonssone: sørboreal-mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: TB 13.07. 1994

Beskrivelse av området: Støypet er et stort utmarksområde nordvest på Leka like ved Steine (figur 72). Her finnes sjeldne bergarter som klinopyroksenitt, wehrlit og dunditt, som egentlig er varieteter av henholdsvis gabbro/olivin-serpentin- og olivin bergarter. Fjellet har et særpreget rødlig skjær. Løsmassene består av svakt hellende rullesteinterasser samt partier med finere forvitringssand og soner med mose-, lyng- og torv-humus.

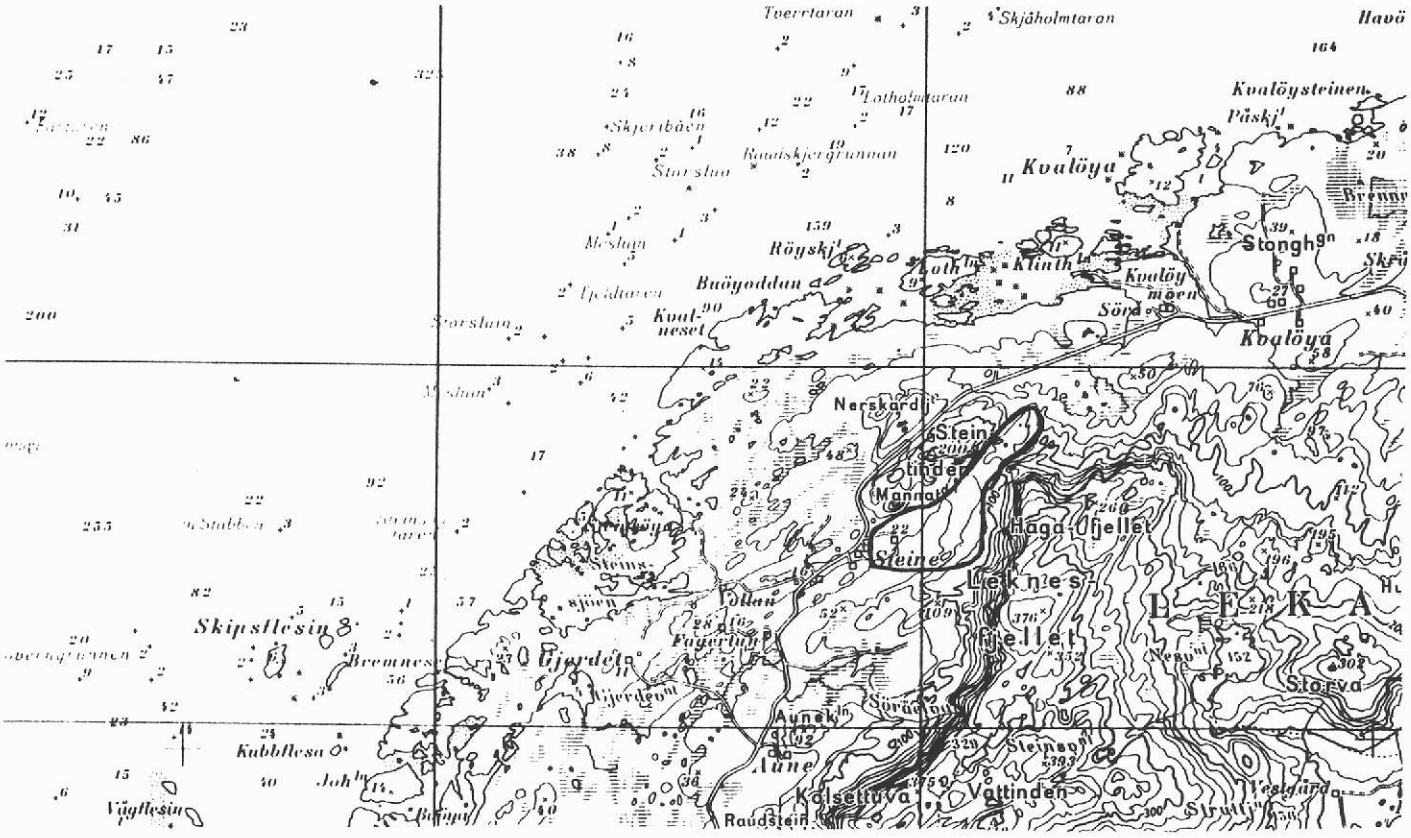
Vegetasjon og flora: Dette er et område som er vanskelig å plassere i vegetasjonsenheter, men det er innslag av glissen bjørkeskog, noe lynghei, bekkekløfter, litt myr og nesten vegetasjonsløse partier på berg, blokker, rullestein og sand. Av mer sjeldne arter kan nevnes rødflangre (*Epipactis atrorubens*), vårerterknapp (*Lathyrus vernus*) og legevintergrønn (*Pyrola rotundifolia*). Mer kravfulle arter er dunhavre (*Avenula pubescens*), fingerstarr (*Carex digitata*) og kranskonvall (*Polygonatum verticillatum*). Fjellartene bergstarr (*Carex rupstris*), reinrose (*Dryas octopetala*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*) ble også registrert. Blåtopp (*Molinia caerulea*) var spesielt frodig ved bergfoten og ved vannsig.

Bruksform: Fram til 1960-tallet ble området brukt til sauebeite.

Kulturminner: Ingen kulturminner ble registrert under de botaniske undersøkelsene, men det er registrert gravrøyser og spor etter steinalderbosetting (grophus) i området. På Mannatind og Steinstind er det bygdeborger fra folkevandringstid (Dahle & Tingstad, i trykk).

Vurdering: Området utgjør på sin spesielle måte et komplett, velbevart og opprinnelig naturmiljø hvor kvalitetene først og fremst ligger i berggrunn og løsmassenes form, farge, sammensetning og opprinnelse. Vegetasjonens erobring og utholdenhet i et så basisk miljø understreker det opprinnelige.

Forslag til skjøtsel: Rydding av bjørk (*Betula pubescens*) og beite med sau igjen vil være aktuelt.

Figur 72: 1755.02 Støypet i Leka kommune. Kartgrunnlag: 1725 III.

1755.03 Storøya på Leknesøyan (klasse 3)

Kommune: Leka
Areal: ca 400 daa inventert
H.o.h.: 0-9 m
Vegetasjonssone: sørboreal
Vegetasjonsseksjon: sterkt oseanisk (O3)
Landskapsregion: Trøndelags og Nordmøres kyst-bygder (25)
Besøkt av: LN 08.08. 1995

Kartblad ØK: CV 166-5-1, -3
Kartblad M711: 1725 II N, III N
UTM: PT 270, 259

Beskrivelse av området: Storøya er den største av Leksnesøyene som ligger like nord for Leka (figur 73). Delvis lagdelt gabbro dominerer berggrunnen og løsmassene består av skjellsand i vikene og torvhumus på lyngheiene.

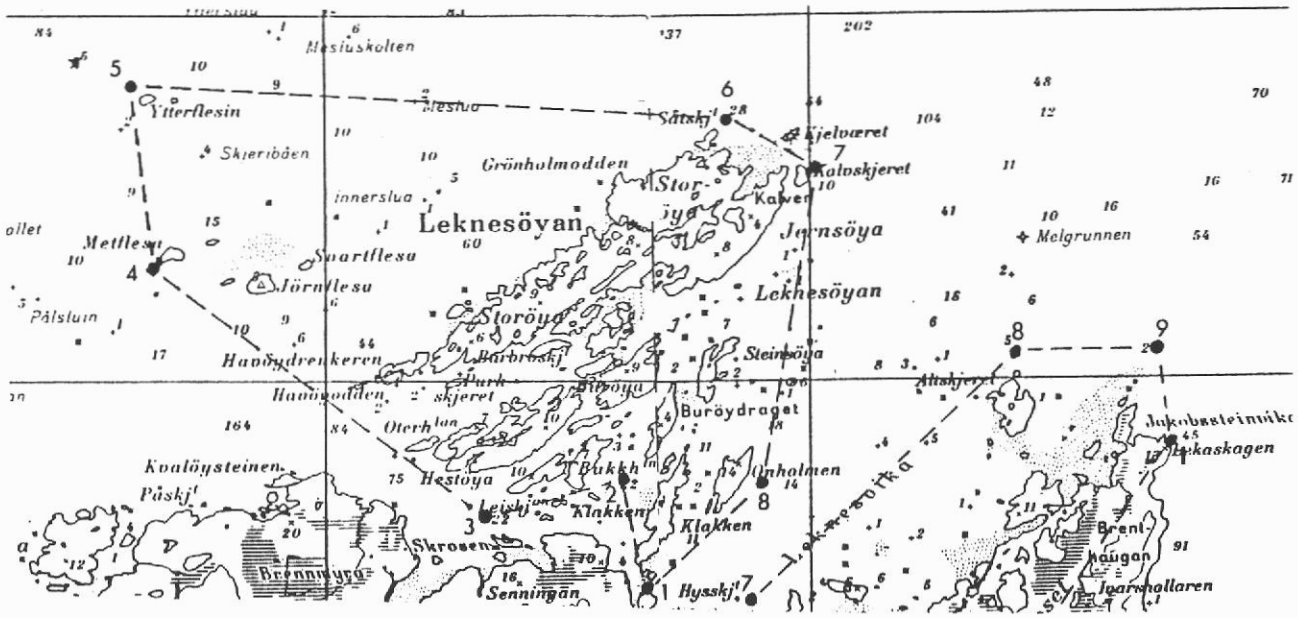
Vegetasjon og flora: Her finnes en mosaikk av tørr kystlynghei (H1), fuktig kystlynghei (H2), myr og da med en del rike myrpartier, strandsone og engområder som er sterkt gjødselspreget. I kystlyngheiene er krekling (*Empetrum spp.*), geitsvingel (*Festuca vivipara*), finnskjegg (*Nardus stricta*) og blokkebær (*Vaccinium uliginosum*) viktige arter, mens i myrområdene er kornstarr (*Carex panicea*), duskull (*Eriophorum angustifolium*), blåtopp (*Molinia caerulea*), fjelltistel (*Saussurea alpina*) og fjellfrøstjerne (*Thalictrum alpinum*) viktige arter. De gjødslete engene er vanskelig å plassere innen en eng-type. Nitrofile arter som mjødurt (*Filipendula ulmaria*), tunrapp (*Poa annua*), vanlig høymole (*Rumex longifolius*) og kvitkløver (*Trifolium repens*) dominerer.

Bruksform: Tidligere ble det brent, slått og beitet på Storøya. I dag brukes området bare som sommerbeite for ca 60 kviger. Hver vår blir det gjødslet med bruk av traktor i engområdene.

Kulturminner: Det ble registrert rester etter hustuft, og i nyere tid er det satt opp ei kvilebu og flytebrygge på Storøya. Noen rydningsrøyser ble registrert.

Vurdering: Dette er et vakkert område, men gjødsling gir få arter og stygge spor fra traktorkjøringa.

Forslag til skjøtsel: Beitetrykket ser ut til å være bra, men området bør ikke påføres gjødsel. Rydding av lauvtreoppslag må til enkelte steder og brenning bør gjenopptas igjen på samme måte som da det ble brent tidligere.

Figur 73: 1755.03 Storøya på Leksnesøyan i Leka kommune. Kartgrunnlag: 1725 II, -III.

1739.01 Bukta og Strandvika (klasse 2)

Kommune: Røyrvik
Areal: ca 40 daa
H.o.h.: ca 360 m
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av: LN 10.08. 1995

Kartblad ØK:
Kartblad M711: 1924 III G
UTM: VM 197, 738
Dyregraver: VM 195, 735

Beskrivelse av området: Strandvika og Bukta ligger i sørenden av Tunnsjøen, ca 20 minutters båttur fra Staldvika (figur 74). Plassene ble fraflyttet på slutten av 1950-tallet. Like sør for Strandvika og Bukta ligger 11 dyregraver på rekke i nordvestlig retning (figur 75). Berggrunnen består av lys aktinolittførende grønnstein og løsmassene domineres av tykke glasifluviale avsetninger.

Vegetasjon og flora: Frisk, næringsrik eng (G11) dominerer engpartiene. Store urter som hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*), kvitbladtistel (*Cirsium helenioides*), skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), og enghumleblom (*Geum rivale*) er viktige arter, men innimellom er også småengkall (*Rhinanthus minor*) en viktig art. Engområdene er fortsatt nokså åpne, men nå er bjørk (*Betula pubescens*) på full fart inn sammen med tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*), turt (*Cicerbita alpina*) og teiebær (*Rubus saxatilis*).

Bruksform: Tidligere ble deler av området pløyd, slått og beitet. De hadde en til to kyr og noen geiter. I Strandvika drev de i tillegg med rein. Området ble fraflyttet på slutten av 1950-tallet, men deler av jorda i Strandvika ble for få år siden snudd og dyrket i to-tre år.

Kulturminner: Tunet på Bukta består av sommerstue, vinterstue, fjøs og badstu for kjøttrøyking. Sommerstua er noe pusset opp, ellers er husene i dårlig stand. I Strandvika bodde det samer, så der står det ei gamme og i høyløa ligger det fortsatt lerret som ble brukt som gjerde for rein. Våningshuset brant ned på 1970-tallet og bare grunnmuren står igjen. Videre står det et fjøs, sommerfjøs og redskapsbu her, men alle hus forfaller. Flere rydningsrøyser ble registrert. De 11 dyregravene ligger på rekke i nordvestlig retning (figur 74). Dybden varierer.

Vurdering: Dette utgjør et helhetlig landskap, men der det ikke har vært drift på ca 40 år. Samisk bosetting på det ene bruket og dyregravene er med på å gi område særpreg og stor egenverdi.

Forslag til skjøtsel: Hus bør restaureres og engområdene bør snarest bli ryddet og slått, eventuelt beitet igjen.

1739.02 Litlfjelløya/Reinøya (klasse 3)

Kommune: Røyrvik
Areal: 20 daa
H.o.h.: 350 m
Kartblad ØK: DO 156-5-1, -2, -3, -4
Kartblad M711: 1924 III G
UTM: VM 184, 758
Vegetasjonssone: mellomboreal
Vegetasjonsseksjon: svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av: LN 10.08. 1995

Beskrivelse av området: Litlfjelløya ligger i Tunnsjøen sørvest for Gudfjelløya (figur 74). I berggrunnen er det granodioritt til kvartsdioritt som dominerer, men det er også bånd av kalkholdig gråvakke i østre og nordre deler. Løsmassene består av unyansert morenemateriale.

Vegetasjon og flora: De tidligere engpartiene blir nå invadert av bjørk (*Betula pubescens*), turt (*Cicerbita alpina*), blåbær (*Vaccinium myrtillus*) og andre lyngarter. Men flekkvis kan man fortsatt se rester av eng der gulaks (*Anthoxanthum odoratum*) og tepperot (*Potentilla erecta*) er viktige arter. Videre var det en stor bestand av flekkmarihand (*Dactylorhiza maculata*) ved hytta.

Bruksform: Tidligere hadde saueeierne i området værene på sommerbeite på Litlfjelløya.

Kulturminner: Ei hytte på Litlfjelløya (eies av Statens skoger). Tidligere sto det ei gamme der hytta står i dag.

Vurdering: Et idyllisk sted, men der kontinuiteten er brutt og engområdene er i ferd med å gro igjen.

Forslag til skjøtsel: Skal det åpne engpreget fortsatt være tilstede, bør området ryddes umiddelbart, og seinere bli slått, eventuelt beitet igjen.

Figur 74: 1739.01 Bukta og Strandvika, 1739.02 Litlfjelløya og 1739.03 Gudfjelløya i Røyrvik kommune. Kartgrunnlag: 1924 III.

Figur 75: Dyregraver ved Bukta. (Foto: Liv Nilsen)

1739.04 Gudfjelløya (klasse 3)

Kommune: Røyrvik og Lierne
Areal: ca 100 daa inventert
H.o.h.: 350-810 m
Kartblad ØK:
Kartblad M711: 1924 III G
UTM: VM 213, 788
Vegetasjonssone: mellomboreal- nordboreal
Vegetasjonsseksjon: Svakt oseanisk (O1)
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av: LN 09.08. 1995

Beskrivelse av området: Gudfjelløya er den største øya i Tunnsjøen (figur 74). Det er et småbruk på øya. Høyst sammensatt berggrunn med granodioritt til kvartsdioritt i indre og høyereliggende deler. Videre lys, aktinolittførende grønnstein i øst, grønnstein i nord og litt båndet kalkførende kalkvakke i vest. Løsmassene består av skredjord og morene avsetninger.

Vegetasjon og flora: Edellauvskogsreservatet ble ikke inventert da det er grundig undersøkt av Gjærvoll (1950) og Holten (1978). Beiteområdene som ble undersøkt ligger i granskog nær gården og få engarter inngår.

Bruksform: Rundt gården er det intensiv forproduksjon. Resten av øya er beiteområde for 200 sau.

Kulturminner: Gudfjelløya ble brukt som offerplass av samer fram til 1700-tallet.

Vurdering: Ettersom det er gammel kulturmark man hovedsakelig tar utgangspunkt i, ble dette av mindre interesse.

Forslag til skjøtsel: Ettersom det ikke finnes noen typiske engtyper, blir det vanskelig å komme med skjøtselsforslag.

1738.01 Oppgården i Kvelia og Rømmervassetra (klasse 1)

Kommune: Lierne
Kartblad ØK: DR 152-5-3, DQ 153-5-4, DR 153
Areal: ca 200 daa og ca 30 daa
Kartblad M711: 1924 III G
H.o.h.: 345-454 m og 515-550 m
UTM: Oppgarden: VM 368, 560
Vegetasjonssone: mellomboreal-nordboreal
Rømmervassetra: VM 338, 594

Vegetasjonsseksjon: overgang mellom svakt oseanisk (O1) og overgangsseksjon (OC)
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av: GH 22.-23.07. 1993, TB 21.-22.07. 1994 og LN 10.08. 1995

Beskrivelse av området: Oppgården ligger i ei sørvendt bratt li i Kvelia ca 10 kilometer nordøst for Nordli sentrum (figur 76, 77 og 78). Gården er fraflyttet, men i fin stand. Engområdene rundt blir beitet av sau og slått med ljå. Rømmervassetra tilhører Oppgården, og ligger ved det vestre Rømmervatnet, nordvest for Kvelia (figur 76, 79 og 80). Berggrunnen ved Oppgården er preget av forkastninger. Grønnskifer, grønnstein, hovedsakelig lagdelt tuff og grove pyroklatiske bergarter. Løsmassene domineres av unyansert morenemateriale. Ved Rømmervassetra er selve berggrunnen dekket av tykke morenelag. Det er relativt dype kulturjordlag over store deler av vollen.

Vegetasjon og flora: På Oppgården er det en utforming av frisk fattigeng (G4) som dominerer i slåtteområdene. Her er prestekrage (*Leucanthemum vulgare*) en dominerende art sammen med marikåpe (*Alchemilla spp.*), gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), blåkoll (*Prunella vulgaris*), rødkløver (*Trifolium pratense*) og kvitkløver (*Trifolium repens*) (figur 81). Videre er engkvein (*Agrostis capillaris*), engsnelle (*Equisetum pratense*), firkantperikum (*Hypericum maculatum*) engfrytle (*Luzula multiflora*), fjelltimotei (*Phleum alpinum*), timotei (*Phleum pratense*), tveskjeggveronika (*Veronica chamaedrys*) og fuglevikke (*Vicia cracca*) viktige arter. I mer fuktige deler av enga blir marikåpe (*Alchemilla sp.*), sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) og mjødurt (*Filipendula ulmaria*) dominerende arter og prestekrage (*Leucanthemum vulgare*) går mer eller mindre ut. I beiteområdene er det sølvbunke-eng (G3) som dominerer. Sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) er dominerende og andre viktige arter er marikåpe (*Alchemilla spp.*), finnskjegg (*Nardus stricta*), engsoleie (*Ranunculus acris*), krypsoleie (*Ranunculus repens*) og kvitkløver (*Trifolium repens*). I de rike bergene ovenfor engene kommer det inn kravfulle arter som kalklok (*Cystopteris regia*), tystbast (*Daphne mezereum*) og skoresildre (*Saxifraga adscendens*). Bergfrue (*Saxifraga cotyledon*) er en sjelden art så langt øst i Norge. Marinøkkel (*Botrychium lunaria*) er også en sjelden art som er bra representert i slåtte-enga. På Rømmervassetra domineres setervollen av frisk, næringsrik eng (G11). Her er skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*), rød jonsokblom (*Silene dioica*) og ballblom (*Trollius europaea*) viktige arter. Kravfulle arter som breiull (*Eriophorum latifolium*) og stortveblad (*Listera ovata*) er representert på vollen. Ingen sjeldne enkeltarter ble funnet, men 104 arter ble registrert og det er et nokså høyt tall tatt h.o.h. i betrakning og at variasjonen i vegetasjonselementer var liten.

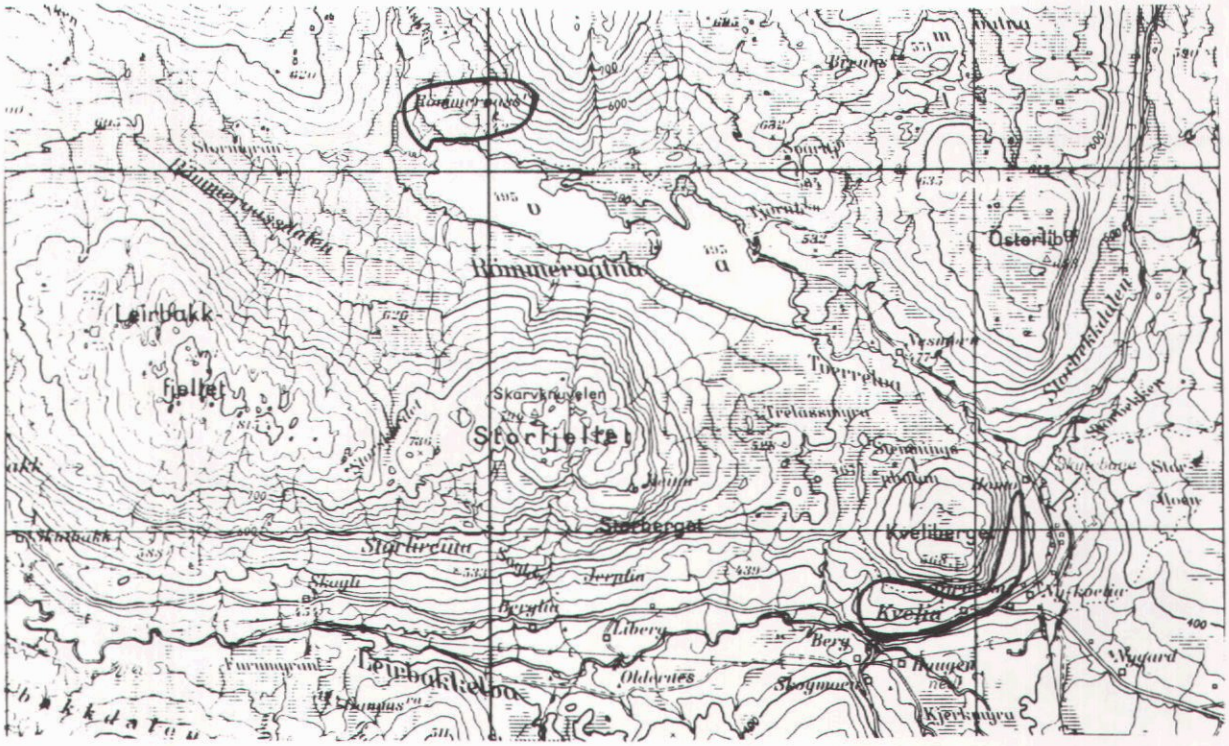
Bruksform: Det var full drift på gården fram til 1977, men på grunn av driftsforhold og vansker med å tilpasse det gamle tunet moderne drift, er gården flyttet lengre ned i lia og nytt

gårdsanlegg er bygd. Men selv om gården er fraflyttet har det vært kontinuerlig drift, og tradisjonelle driftsformer er holdt i hevd. Øst for tunet på Oppgården ligger relativt store engarealer som fortsatt blir slått med ljå hver sommer i slutten av juli/begynnelsen av august (figur 82). Vest og nord for tunet er det nå sauebeite i de tidligere slåtteengene. Siste året med vanlig setring på Rømmervassetra var i 1956, men det har vært sau i området hver sommer, og et lite inngjerdet område slås med ljå hvert år.

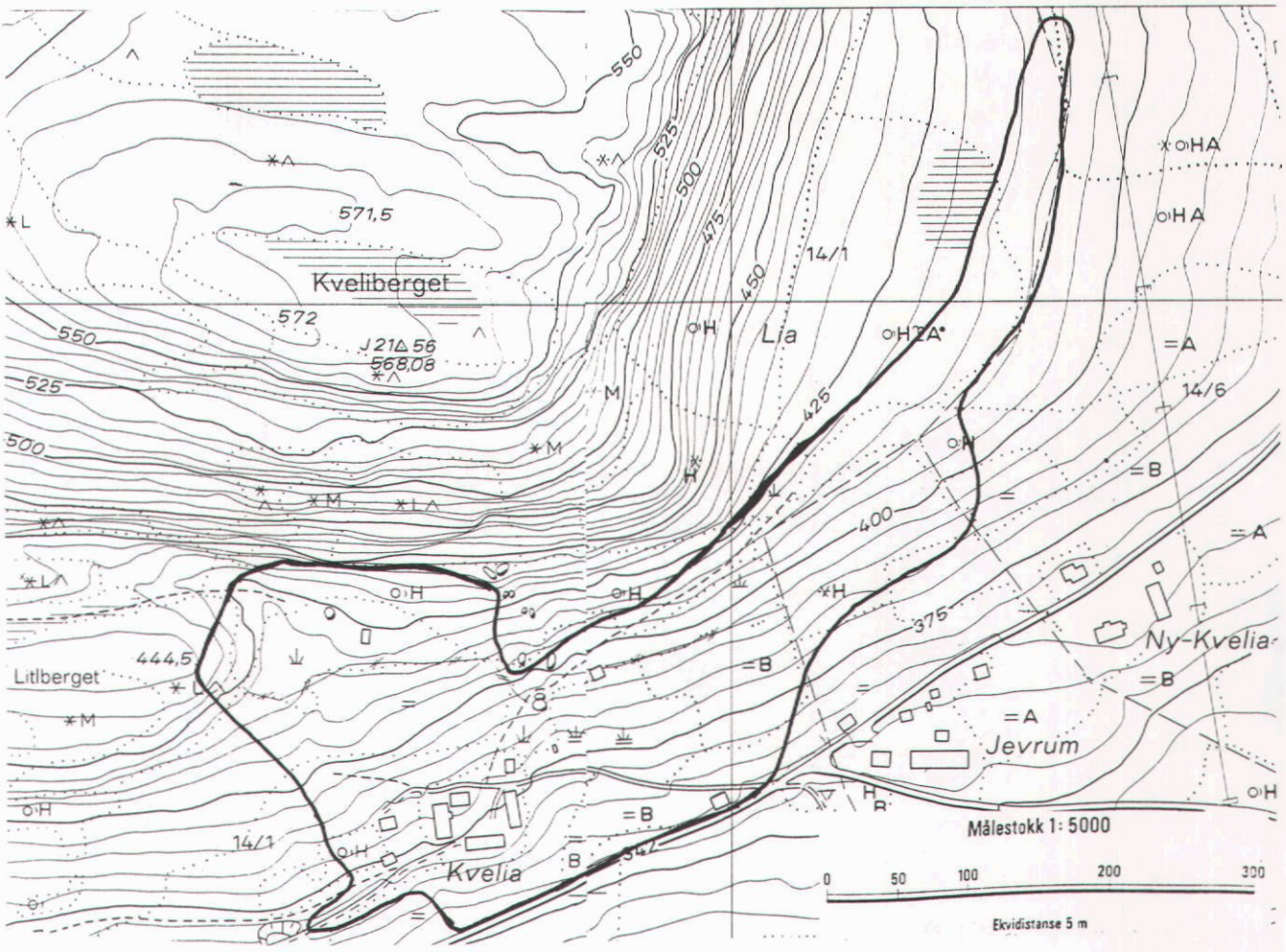
Kulturminner: Tunet på Oppgården er et freda, godt vedlikeholdt gårdsanlegg fra siste halvdel av 1800-tallet. Tunet består av 12 bygninger med blant annet flere fjøs, stall, smie, bur og våningshus. Langs den gamle seterveien opp mot Rømmervassetra kan man se rester etter torvuttak, ei stakkstang på Trelausmyra og en demning ved elva som ga strøm til gården på 1930-tallet. Gården har hatt flere husmannsplasser. I dag kan man se spor etter tre av dem. I utmarka finnes det også noen surgrasgroper som var forløperen til dagens silo. På setervollen står det i dag sju bygninger som er i god stand.

Vurdering: Oppgården og Rømmervassetra utgjør to komplette og velbevarte miljø som ikke er ødelagt av inngrep i den seinere tid, men har beholdt sine kulturhistoriske, drifts- og vegetasjonsmessige kvaliteter. Urterike slåtteenger som er og har vært i tradisjonell drift er en sjeldenhet for fylket.

Forslag til skjøtsel: Ved Oppgården har tidligere slåttenger gått over til å bli beitemark. Dette har ført til endringer i artssammensetningen og til tap av arter lokalt. Det bør ikke legges ut flere slåtteareal til beite og den tradisjonelle bruken med slått bør opprettholdes i slåtteengene. I øvre del av beiteområdet, mot berget, har tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*) og strutseving (*Matteuccia struthiopteris*) slått seg kraftig opp. Det bør kanskje legges opp en strategi for bekjemping av disse artene så de ikke får ødelegge beite. Forvaltningen av husene på Oppgården ser ut til å fungere bra. På Rømmervassetra er bjørk (*Betula pubescens*), einer (*Juniperus communis*) og vierarter (*Salix spp.*) på vei inn mot setervollen i tillegg til blåbær (*Vaccinium myrtillus*) i øvre, magre partier og tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*), hundekjeks (*Anthriscus sylvestris*) og skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*) i mer dyplendte områder. Her bør busker ryddes, og store urter slås, slik at setervollen fortsatt får bevare sitt åpne preg.

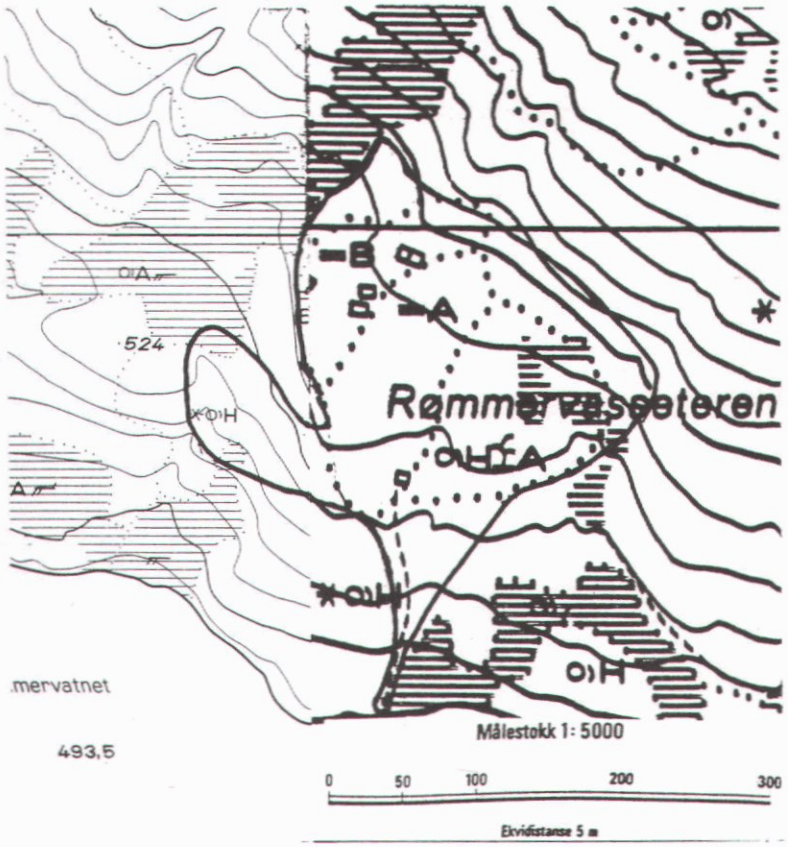
Figur 76: 1738.01 Oppgården i Kvelia og Rømmervassetra i Lierne kommune. Kartgrunnlag: 1924 III.

Figur 77: Økonomisk kart (DR 152-5-3) over Oppgården i Kvelia.

Figur 77: Oppgården i Kvelia. (Foto: Liv Nilsen)

Figur 79: Økonomisk kart (DQ 153-5-4, DR 153) over Rømmervassetra.

Figur 79: Rømmervassetra i Kvelia. (Foto: Asbjørn Tingstad)

Figur 81: Blomsterprakten i slåtteengene nedenfor Oppgården i juli. (Foto: Tor Bjørgen)

Figur 82: Ljåslatt ved Oppgården. (Foto: Tor Bjørgen)

1738.02 Løvsjølia (klasse 2)

Kommune: Lierne
Areal: ca 30 daa
H.o.h.: 560-580 m
Kartblad ØK: DR 149-5-3
Kartblad M711: 1923 IV G
UTM: VM 358, 418
Vegetasjonssone: nordboreal
Vegetasjonsseksjon: overgangsseksjon (OC)
Landskapsregion: Nord-Trøndelags skogs- og innlandsbygder (29)
Besøkt av: LN 11.08. 1995

Beskrivelse av området: Løvsjølia ligger i nordvestre hjørne av Lauvsjøen (figur 83). Det registrerte området ligger på en fraflyttet gård. Husene er i bra stand, men store deler av engarealene er vokst igjen med bjørk. Deler av engområdene er i år ryddet og åpnet igjen. I berggrunnen er det skifrig kalkholdig amfibiolitt med noen lag av kvartskeratofyr / båndet til

massiv amfibolitt som dominerer. Løsmassene består av til dels tykke glasifluviale avsetninger.

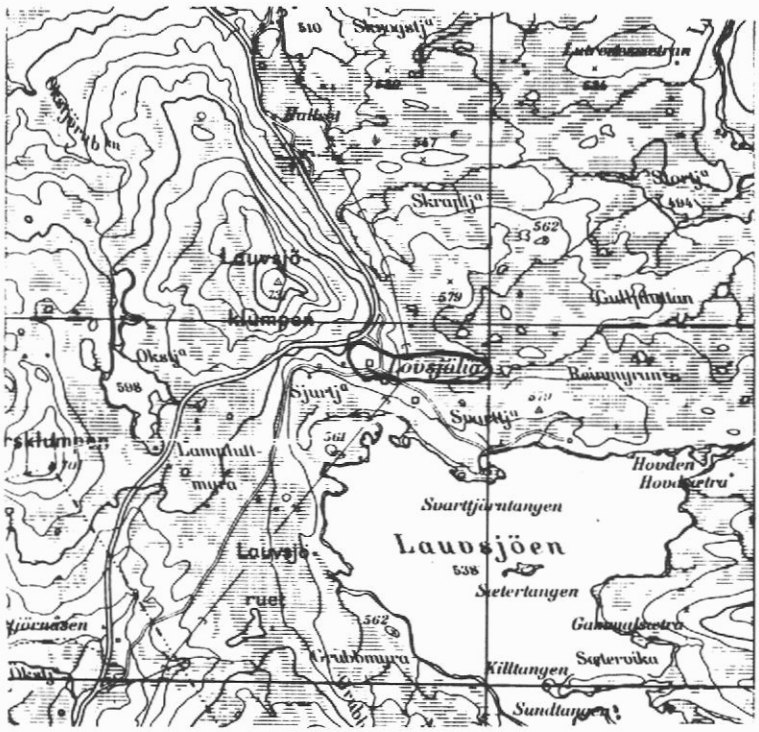
Vegetasjon og flora: Det er sølvbunke-eng (G3) og frisk, næringsrik eng (G11) som er de dominerende engtypene i området. Viktige arter er sølvbunke (*Deschampsia cespitosa*) og skogstorkenebb (*Geranium sylvaticum*). I litt tørrere skråninger får man innslag av frisk fattigeng (G4). Gulaks (*Anthoxanthum odoratum*), harerug (*Bistorta vivipara*), blåklokke (*Campanula rotundifolia*), sauesvingel (*Festuca ovina*) og natt og dag (*Viola biflora*) er vanlige arter. Av mer sjeldne arter ble marinøkkel (*Botrychium lunaria*) funnet i de litt tørrere skråningene.

Bruksform: Gården har ikke blitt drevet på flere tiår, men deler av jorda er forpaktet bort til nabogården. To små områder er pløyd opp for forproduksjon og noe er brukt som beiteland. På engområdene som er ryddet i år og det er meningen at kyr og kviger fra nabogården skal beite. Tidligere ble deler av engområdet slått og beitet av hest, ku, sau og geit.

Kulturminner: Den eldste delen av våningshuset er fra 1899. Fjøs og stall er revet. Ny redskapsbu satt opp. Et fint steingjerde i området.

Vurdering: En av de få stedene i landsdelen der tradisjonell gårdsdrift foregikk i nordboreal sone. Et fint sted som representerer gårdene i indre deler av fylket, men kontinuiteten er brutt. Det er i år satt igang rydding av engområdene så interessen for å gjenskape miljøet som tidligere var på gården er tilstede.

Forslag til skjøtsel: Rydding av engområdet har startet, men ryddingen bør fortsette og kvist bør fjernes fra området. Oppslag av tyrihjelm (*Aconitum septentrionale*) og turt (*Cicerbita alpina*) bør slås og områdene bør ikke gjødsles. Beitetrykket må tilpasses området.

Figur 83: 1738.02 Løvsjølia i Lierne kommune. Kartgrunnlag: 1923 IV.

LITTERATUR

Aune, E.I. & Holten, J.I. 1984. Skjøtselsplan for edellauvskogreservater i Nord-Trøndelag, med spesiell vekt på Byahalla i Steinkjer. Fylkesm. i Nord-Trøndelag. Miljøvernavd. Rapp. 4: 1-65, 1 kart.

Begon, M., Harper, J.L. & Townsend, C.R. 1990. Ecology. Induviduals, Populations and Communities. 2nd ed. Blackwell Scientific Publications. Boston, Oxford, London, Edinburg, Melbourne.

Bjørgen, T. 1994. Botaniske registreringer i Nord-Trøndelag, sommeren 1994. Fylkesm. i Nord-Trøndelag. Stensil.

Borgan, B. 1965. Seterstell og Øydrift i Borgan i gammel tid. Namdalens historielags årbok 1965: 10-19.

Dahl, E., Elven, R., Moen, A. & Skogen, A. 1986. Vegetasjonskart over Norge 1:1 500 000. Nasjonalatlas for Norge. Statens kartverk.

Dahle, K. & Tingstad, A. 1996. Verneplan for kulturmiljø, Nord-Trøndelag fylke. Fylkesm. i Nord-Trøndelag og Nord-Trøndelags fylkeskom..

Daugstad, K. & Jones, M. 1994. Kulturlandskap i forvaltning en begrepsutredning. Rapport fra Begrepsutredning kulturlandskapsforskning, Forskningsprogram om kulturlandskapet, Norges Forskningsråd. Geografisk institutt, Univ. i Trondheim.

Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. 1992. Del 1. Generelt om prosjektetet, kriterier, metodeopplegg. Fase 1. Forarbeid. Direktoratet for Naturforvaltning.

Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. 1993a. Del 2. Håndbok for feltregisrering, -omfang og skjema. Direktoratet for Naturforvaltning.

Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. 1993b. Del 2. Håndbok for feltregistrering, -viktige vegetasjonstyper i kulturlandskapet, Midt-Norge Direktoratetet for Naturforvaltning.

Det sentrale utvalget for nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap. 1993c. Sopp er ålreit. Sopp som indikator på verdifulle beite- og slåttemarker. Direktoratet for Naturforvaltning.

Eklo, O.M. 1978. Botaniske undersøkelser og verneverdier på Ytterøya, Levanger kommune. Universitetet i Trondheim, K. Norsk. Vidensk. Selsk. Mus, Botanisk avdeling.

Ekstam, U. & Forshed, N. 1992. Om hävden upphör. Kärlväxter som indikatorarter i ängs- og hagmarker. Naturvårdsverket. Vernamo.

Fremstad, E. & Elven, R. 1987. Enheter for vegetasjonskartlegging i Norge. Økoforsk Utred. 1987:1: H1-H3.

Fremstad, E., Skogen, A. & Aarrestad, P.A. 1991. Kystlynghei på Vestlandet og i Trøndelag. Naturtype og vegetasjon i fare. NINA Utred. 029: 109-172.

Fremstad, E. & Elven, R. Under utarbeidelse. Vegetasjonstyper i Norge. (Utkast til gruppe G Kulturbetinget eng). NINA Trondheim.

Føinum, O. & Føinum, Å. 1993a. «Sommerfjøs-veien» Kulturlandskap, naturvandring. Stensil.

Føinum, O. & Føinum, Å. 1993b. 1957-1993- Fotodokumentasjon. Kulturlandskapet rundt Pottemakergården i Grong dokumentert med foto, viser 36 års utvikling. Stensil.

Gartland, O.S. 1984. Gløshaug kirke, kirkens historie. Harran menighetsråd. Hojem trykkeri, Namsos.

Gjærvoll, O. 1948. Frå floraen i Trøndelag. K. Norsk Vidensk. Selsk. Årbok 1948: 81-82.

Gjærvoll., O. 1950. Vegetasjon i Gudfjelløyas sørberg, Røyrvik i Namdalen. Blyttia 8: 115-124.

Holten, J.I. 1978. Verneverdige edellauvskoger i Trøndelag. Univ. i Trondheim, K. Norsk Vidensk. Selsk., Mus. Bot. Ser. 1978-4.

Kristiansen, J. 1988. Havstrand i Trøndelag. Lokalitetsbeskrivelser og verneforslag. Økoforsk Rapp. 1988: 7B: 64-123.

Liavik, K. Under utarbeidelse. Registrering av verdifulle kulturlandskap i Sør-Trøndelag.

Lid, J & Lid, D.T. 1994. Norsk flora. Det norske samlaget, Oslo.

Moen, A. 1987a. The regional vegetation of Norway; that of Central Norway in particular. Norsk Geogr. Tidskr. 41: 179-225. Norwegian University Press.

Moen, A. 1987b. Slåttemyr. I: Biotoper i det nordiska kulturlandskapet. Naturvårdsv.rapp. 3556: 147-162.

Moen, A., Kjeldvik, L., Bretten, S., Sivertsen S. & Sæther, B. 1976. Vegetasjon og flora i Øvre Forradalsområdet i Nord-Trøndelag, med vegetasjonskart. K. Norsk Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1976-9.

Moen, A. & Jensen, J.W. 1979. Naturvitenskapelige interesser og verneverdier i Forravassdraget og øvre Forradalsområdet i Nord-Trøndelag. Gunneria 33: 1-94, 2 kart.
Moen, A. og medarbeidere. 1983. Myrundersøkelser i Nord-Trøndelag i forbindelse med den norske myrreservatplanen. Universitetet i Trondheim, K. Norsk Vidensk. Selsk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1983-1.

Moen, A. & Odeland, A. 1993. Vegetasjonsregioner i Norge. Universitetet i Trondheim Vitensk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1993 2: 37-53.

Mossberg, B, Stenberg, L. & Ericsson S. 1992. Den nordiska floraen. Wahlström & Widstrand.

Norsk institutt for jord- og skogskartlegging. 1993. Landskapsregioner i Norge, landskapsbeskrivelser. Norsk institutt for jord- og skogskartlegging.

Solem, T. 1993. Effekt av tidlig jernproduksjon på vegetasjon. En pollenanalytisk studie. Universitetet i Trondheim Vitensk. Mus. Rapp. Bot. Ser. 1993-2: 68-73.

Steen, E. 1958. Betesinflytelser i svensk vegetation. Statens Jordbruksförsök, Medd 89:1-82.

Tingstad, A. 1986. Forra-området i kommunene Levanger, Stjørdal, Verdal og Meråker. Forslag til vern. Fylkesm. i Nord-Trøndelag, Miljøvernavd. Rapp. 6: 1-68.

VEDLEGG

Vedlegg 1: Standardiserte skjema som er brukt under feltarbeidet ved registrering av verdifulle kulturlandskap i Nord-Trøndelag.

Vedlegg 2: Norske navn, latinske navn og forkortelser som er brukt i krysslister under registreringen av verdifulle kulturlandskap i Nord-Trøndelag.

Vedlegg 1: Standardiserte skjema som er brukt under feltarbeidet ved registrering av verdifulle kulturlandskap i Nord-Trøndelag.

Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap

Skjema for registrering av kulturmarkstyper og kulturminner i jordbrukslandskapet

side 1

Identifikasjon av området

Områdenr.: ☐

Fylke _____ Kartblad ØK _____ (M711) _____

Kommune _____ Koord. ØK _____ (M711) _____

G.nr./b.nr. _____ H.o.h. _____

Lokalitet _____ Flybildenr. _____

Vegetasjonsregion ☐ nordboreal ☐ mellomboreal ☐ sørboreal ☐ boreonemoral

Foto nr. _____ Film nr. _____

Dato for invent. _____

Inventert av _____

Eier _____

Bruker _____

Areal _____

Andre opplysninger _____

Oversiktlig beskrivelse av området

_____

_____

_____

_____

Området er

☐ *i* bruk ☐ *delvis i* bruk ☐ *ikke i* bruk

kulturhistorisk

☐ *svært* interessant
☐ interessant
☐ *mindre* interessant

botanisk/økologisk

☐ *svært* interessant
☐ interessant
☐ *mindre* interessant pga → ☐ bartreplanting, ☐ gjengroing, ☐ sterk kunstgjødsling, ☐ inngrep, ☐ annet
☐ interessant *etter restaurering*

For områder som vurderes mindre interessante i forhold til botanisk/økologiske verdier må en vurdere om en skal avbryte den videre registrering og utfylling av skjemaet i denne registreringsfasen. Dette er begrunnet i årets feltsesongs innretning mot disse spesielle verdiene.

Hvilke kulturmarkstyper finnes i området?

_____ Delområdenr.: ☐ _____ Delområdenr.: ☐

_____ ☐ _____ ☐

_____ ☐ _____ ☐

_____ ☐ _____ ☐

Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap

Skjema for registrering av kulturmarkstyper og kulturminner i jordbrukslandskapet

side 2

Beskrivelse av kulturmarkstype/Delområde nr.: ☐ Områdenr.: ☐

☐ Innmark ☐ Utmark

Areal størrelse i mål: _____ (avgrenses på kartbladet)

☐ åpent ☐ buskrikt ☐ tresatt

Dekning av busker og trær (prosent av arealet) ☐ 0-25% ☐ 25-50% ☐ 50-75% ☐ 75-100%

Viktige busk-/treslag _____ Styva trær _____

_____ _____

_____ _____

Markvegetasjon
☐ stort innslag av urter/urtedominert
☐ grasdominert
☐ lyngdominert

Fuktighetsgrad
☐ tørr
☐ frisk
☐ fuktig
☐ våt

Åpent vann
☐ innen området
☐ grensende opp til området
☐ stillestående
☐ rennende

Næringsinnhold
☐ rik
☐ middels
☐ fattig

Helningsforhold
☐ flatt
☐ hellende terreng
☐ bratt

Eksposisjon
☐ N ☐ SØ ☐ V
☐ NØ ☐ S ☐ NV
☐ Ø ☐ SV

Vegetasjonstyper (se veiledning) _____

_____

_____

Viktige arter _____

_____

Eventuell forekomst av nitrogenarter _____

Nåværende bruk
☐ slått
☐ torving
☐ brenning
☐ ploying
☐ lauving/rising

beite med
☐ hest
☐ ku
☐ sau
☐ geit
☐ rein

gjengroing pga
☐ ikke i bruk
☐ redusert bruk

gjødsling
☐ kunst
☐ natur

Bruken forandret
_____ år (hvis kjent -evt. beskriv)

_____

_____

_____

Tidligere bruk (hvis kjent)
☐ slått
☐ torving
☐ brenning
☐ ploying
☐ lauving/rising

beite med
☐ hest
☐ ku
☐ sau
☐ geit
☐ rein

gjødsling
☐ kunst
☐ natur

Landskapsendringer knyttet til moderne drift
☐ grøfting
planting av ☐ bartre ☐ annet
☐ planering
☐ bekkelukking
☐ veianlegg
☐ annet

Fauna _____

_____

Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap

Skjema for registrering av kulturmarkstyper og kulturminner i jordbrukslandskapet

side **3**

Kulturminner i landskapet **Delområde nr.:** ☐ Områdenr.: ☐

Bebyggelse • hus og murer og tufter etter hus (gårdsbebyggelse, seteranlegg, sommerfjos, utloer, hytter, koier etc)	
Andre kulturminner i jordbrukslandskapet • rydningsrøys, bakke-, støttemur, terassering • vanningsanlegg • åkerrein, åkerkant, andre dyrkingsspor • sti, vei, gutu, geil • steingard, gjerde • bru, klopp	
Andre kulturminner i utmark og fjell • stakkestang • jakt-, fiskebu, heller, faste innretninger • fangstanlegg, dyregrav • gamme/gammetuft, reingjerde • grop etter jernvinningsanlegg, kull eller tjæremile • steinbrudd, massetak	
Kulturminner knyttet til vann- og vassdrag • mølle, kvern, sag • vannkraftanlegg • demning, dam • kanal, elveforbygning, sluse • tømmerflotingsanlegg • brygge, naust, båtsto	
Tilstand vedlikeholdssituasjon for kulturminner	
Brukt av ulike etniske grupper (norsk, samisk, finsk)	

Nasjonal registrering av verdifulle kulturlandskap

Skjema for registrering av kulturmarkstyper og kulturminner i jordbrukslandskapet

side **4**

Vurdering av området (botaniske/økologiske og kulturhistoriske verdier) Områdenr.: ☐

Kontinuitet	
Representativitet	
Særpreg	
Sjeldenhet	
Mangfold	
Inngrep/påvirkning	
Helhetlig landskap	

Verdi for friluftsliv, tilgjengelighet og tettstedsnærhet	
Størrelse	
Hevd, tilstand	
Undersøkelses-, forskningsvirksomhet, pedagogisk verdi	
Skjønnhet, estetisk verdi	
Symbol- og identitetsverdi	

Vedlegg 2: Norske navn, latinske navn og forkortelser som er brukt i krysslistene under registreringen av verdifulle kulturlandskap i Nord-Trøndelag.

Plantearter i kulturlandskap i Nord-Trøndelag.

Nomenklatur: Lid (1994), men indigene/forvillete arter følger Mossberg (1992)

*. Indigen art, er eller har vært brukt som hageart.
1. Hageart, forvillet og spredningsdyktig.
2. Hageart, ikke selvspredende, men kan være gjenstående eller omplassert.

Ryllik	*Achillea millefolium* *	*Achi mill*
Nyseryllik	*Achillea ptarmica*	*Achi ptar*
Bakkemynte	*Acinos arvensis*	*Acin arve*
Tyrihjelm	*Aconitum septentrionale*	*Acon sept*
Trollbær	*Actaea spicata*	*Acta spic*
Skvallerkål	*Aegopodium podagraria*	*Aego poda*
Åkermåne	*Agrimonia eupatoria*	*Agri eupa*
Hundekvein	*Agrostis canina*	*Agro cani*
Engkvein	*Agrostis capillaris*	*Agro capi*
Fjellkvein	*Agrostis mertensii*	*Agro mert*
Krypkvein	*Agrostis stolonifera*	*Agro stol*
Bergkvein	*Agrostis vinealis*	*Agro vine*
Jonsokkoll	*Ajuga pyramidalis*	*Ajug pyra*
Marikåpe	*Alchemilla spp*	*Alch spp*
Fjellmarikåpe	*Alchemilla alpina*	*Alch alpi*
Laukurt	*Alliaria petiolata*	*Alli peti*
Roseløk	*Allium carinatum*	*Alli cari*
Vill-løk	*Allium oleraceum*	*Alli oler*
Svartor	*Alnus glutinosa*	*Alnu glut*
Gråor	*Alnus incana*	*Alnu inca*
Knereverumpe	*Alopecurus geniculatus*	*Alop geni*
Engreverumpe	*Alopecurus pratensis*	*Alop prat*
Krokhals	*Anchusa arvensis*	*Anch arve*
Kvitveis	*Anemone nemorosa* *	*Anem nemo*
Gulveis	*Anemone ranunculoides* *	*Anem ranu*
Kvann	*Angelica archangelica*	*Ange arch*
Sløke	*Angelica sylvestris*	*Ange sylv*
Kattefot	*Antennaria dioica* *	*Ante dioi*
Kvit gåseblom	*Anthemis arvensis*	*Anth arve*
Gul gåseblom	*Anthemis tinctoria* *	*Anth tinc*
Gulaks	*Anthoxanthum odoratum*	*Anth odor*
Hundekjeks	*Anthriscus sylvestris*	*Anth sylv*
Rundskolm	*Anthyllis vulneraria*	*Anth vuln*
Vårskrinneblom	*Arabidopsis thaliana*	*Arab thal*
Tårnurt	*Arabis glabra*	*Arab glab*
Bergskrinneblom	*Arabis hirsuta*	*Arab hirs*
Småborre	*Arctium minus*	*Arct minu*
Skyggeborre	*Arctium nemorosum*	*Arct nemo*
Rypebær	*Arctostaphylos alpina*	*Arct alpi*
Mjølbær	*Arctostaphylos uva-ursi*	*Arct uva-*
Sandarve	*Arenaria serpyllifolia*	*Aren serp*
Hestehavre	*Arrhenatherum elatius*	*Arrh elat*
Burot	*Artemisia vulgaris*	*Arte vulg*
Murburkne	*Asplenium ruta-muraria*	*Aspl ruta*

Lakrismjelt	*Astragalus glycyphyllos*	*Astr glyc*
Skogburkne	*Athyrium filix-mas*	*Athy fili*
Enghavre	*Avenula pratensis*	*Aven prat*
Dunhavre	*Avenula pubescens*	*Aven pube*
Vinterkarse	*Barbarea vulgaris*	*Barb vulg*
Svarttopp	*Bartsia alpina*	*Bart alpi*
Dvergbjørk	*Betula nana*	*Betu nana*
Hengebjørk	*Betula pendula* *	*Betu pend*
Bjørk	*Betula pubescens* *	*Betu pube*
Harerug	*Bistorta vivipara*	*Bist vivi*
Fjellmarinøkkel	*Botrychium boreale*	*Botr bore*
Marinøkkel	*Botrychium lunaria*	*Botr luna*
Lundgrønnaks	*Brachypodium sylvaticum*	*Brac sylv*
Åkerkål	*Brassica rapa*	*Bras rapa*
Hjertegras	*Briza media* *	*Briz medi*
Skogfaks	*Bromus benekenii*	*Brom bene*
Lodnefaks	*Bromus hordeaceus*	*Brom hord*
Bladfaks	*Bromus inermis*	*Brom iner*
Snerprørkvein	*Calamagrostis arundinacea*	*Cala arun*
Bergrørkvein	*Calamagrostis epigeios*	*Cala epig*
Skogrørkvein	*Calamagrostis purpurea*	*Cala purp*
Smårørkvein	*Calamagrostis stricta*	*Cala stri*
Røsslyng	*Calluna vulgaris*	*Call vulg*
Soleihov	*Caltha palustris*	*Calt palu*
Strandvindel	*Calystegia sepium* *	*Caly sepi*
Blåklokke	*Campanula rotundifolia* *	*Camp rotu*
Stavklokke	*Campanula cervicaria*	*Camp cerv*
Storklokke	*Campanula latifolia* *	*Camp lati*
Ugrasklokke	*Campanula rapunculoides* *	*Camp rapu*
Gjetertaske	*Capsella bursa-pastoris*	*Caps burs*
Tannrot	*Cardamine bulbifera*	*Card bulb*
Rosettkarse	*Cardamine hirsuta*	*Card hirs*
Lundkarse	*Cardamine impatiens*	*Card impa*
Engkarse (Sump-)	*Cardamine pratensis ssp dentata*	*Card dent*
Krusetistel	*Carduus crispus*	*Card cris*
Stivstarr	*Carex bigelowii*	*Care bige*
Seterstarr	*Carex brunnescens*	*Care brun*
Hårstarr	*Carex capillaris*	*Care capi*
Gråstarr	*Carex canescens*	*Care cane*
Grønnstarr	*Carex demissa*	*Care demi*
Fingerstarr	*Carex digitata*	*Care digi*
Særbustarr	*Carex dioica*	*Care dioi*
Duskstarr	*Carex disticha*	*Care dist*
Stjernestarr	*Carex echinata*	*Care echi*
Blåstarr	*Carex flacca*	*Care flac*
Gulstarr	*Carex flava*	*Care flav*
Engstarr	*Carex hostiana*	*Care host*
Trådstarr	*Carex lasiocarpa*	*Care lasio*
Frynsestarr	*Carex magellanica*	*Care mage*
Piggstarr	*Carex muricata*	*Care muri*
Slåttestarr	*Carex nigra*	*Care nigr*
Fuglestarr	*Carex ornithopoda*	*Care orni*
Harestarr	*Carex ovalis*	*Care oval*
Havstarr	*Carex paleacea*	*Care pale*
Bleikstarr	*Carex pallescens*	*Care pall*
Kornstarr	*Carex panicea*	*Care pani*
Bråtestarr	*Carex pilulifera*	*Care pilu*
Loppestarr	*Carex pulicaris*	*Care puli*
Snipestarr	*Carex rariflora*	*Care rari*

Bergstarr	*Carex rupestris*	*Care rupe*
Beitestarr	*Carex serotina, ssp serotina*	*Care sero*
Tettstarr	*Carex spicata*	*Care spic*
Slirestarr	*Carex vaginata*	*Care vagi*
Karve	*Carum carvi*	*Caru carv*
Engknoppurt	*Centaurea jacea*	*Cent jace*
Svartknoppurt	*Centaurea nigra*	*Cent nigr*
Parykk-knoppurt	*Centaurea phrygia ssp phrygia* *	*Cent phry*
Fagerknoppurt	*Centaurea scabiosa* *	*Cent scab*
Storarve	*Cerastium arvense*	*Cera arve*
Vanlig arve	*Cerastium fontanum*	*Cera font*
Vegarve	*Cerastium glomeratum*	*Cera glom*
Tunbalderbrå	*Chamomilla suaveolens*	*Cham suav*
Meldestokk	*Chenopodium album*	*Chen albu*
Maigull	*Chrysosplenium alternifolium*	*Chry alte*
Turt	*Cicerbita alpina*	*Cice alpi*
Selsnepe	*Cicuta virosa*	*Cicu viro*
Åkertistel	*Cirsium arvense*	*Cirs arve*
Kvitbladtistel	*Cirsium helenioides*	*Cirs hele*
Myrtistel	*Cirsium palustre*	*Cirs palu*
Vegtistel	*Cirsium vulgare*	*Cirs vulg*
Kransmynte	*Clinopodium vulgare*	*Clin vulg*
Jordnøtt	*Conopodium majus*	*Cono maju*
Liljekonvall	*Convallaria majalis* *	*Conv maja*
Skrubbær	*Cornus suecica*	*Corn suec*
Hassel	*Corylus avellana* *	*Cory avel*
Dvergmispel	*Cotoneaster scandinavicus*	*Coto scan*
Sumphaukeskjegg	*Crepis paludosa*	*Crep palu*
Takhaukeskjegg	*Crepis tectorum*	*Crep tect*
Skjørlok	*Cystopteris fragilis*	*Cyst frag*
Hundegras	*Dactylis glomerata*	*Dact glom*
Engmarihand	*Dactylorhiza incarnata*	*Dact inca*
Flekkmarihand	*Dactylorhiza maculata*	*Dact macu*
Knegras	*Danthonia decumbens*	*Dant decu*
Tysbast	*Daphne mezereum* *	*Daph meze*
Sølvbunke	*Deschampsia cespitosa*	*Desc cesp*
Smyle	*Deschampsia flexuosa*	*Desc flex*
Revebjelle	*Digitalis purpurea* *	*Digi purp*
Lodnerublom	*Draba incana*	*Drab inca*
Reinrose	*Dryas octopetala*	*Drya octo*
Sauetelg	*Dryopteris expansa*	*Dryo expa*
Kveke	*Elymus repens*	*Elym repe*
Fjellkrekling	*Empetrum hermafroditum*	*Empe herm*
Krekling	*Empetrum nigrum*	*Empe nigr*
Amerikamjølke	*Epilobium adenocaulon*	*Epil aden*
Geitrams	*Epilobium angustifolium*	*Epil angu*
Bergmjølke	*Epilobium collinum*	*Epil coll*
Krattmjølke	*Epilobium montanum*	*Epil mont*
Myrmjølke	*Epilobium palustre*	*Epil palu*
Rødflangre	*Epipactis atrorubens*	*Epip atro*
Breiflangre	*Epipactis helleborine*	*Epip hell*
Åkersnelle	*Equisetum arvense*	*Equi arve*
Strandsnelle	*Equisetum arvense x fluviatile*	*Equi axf*
Myrsnelle	*Equisetum palustre*	*Equi palu*
Engsnelle	*Equisetum pratense*	*Equi prat*
Skogsnelle	*Equisetum sylvaticum*	*Equi sylv*
Klokkelyng	*Erica tetralix*	*Eric tetr*
Bakkestjerne	*Erigeron acer*	*Erig acer*
Fjellbakkestjerne	*Erigeron borealis*	*Erig bore*

Duskull	*Eriophorum angustifolium*	*Erio angu*
Breiull	*Eriophorum latifolium*	*Erio lati*
Torvull	*Eriophorum vaginatum*	*Erio vagi*
Tranehals	*Erodium cicutarium*	*Erod cicu*
Vårrublom	*Erophila verna*	*Erop vern*
Åkergull	*Erysimum cheiranthoides*	*Erys chei*
Berggull	*Erysimum hieracifolium*	*Erys hier*
Åkervortemelk	*Euphorbia helioscopa*	*Euph heli*
Fjelløyentrøst	*Euphrasia frigida*	*Euph frig*
Lyngøyentrøst	*Euphrasia micrantha*	*Euph micr*
Øyentrøst	*Euphrasia stricta*	*Euph stri*
Vindeslirekne	*Fallopia convolvulus*	*Fall conv*
Sauesvingel	*Festuca ovina*	*Fest ovin*
Engsvingel	*Festuca pratensis*	*Fest prat*
Rødsvingel	*Festuca rubra*	*Fest rubr*
Geitsvingel	*Festuca vivipara*	*Fest vivi*
Åkergråurt	*Filaginella uliginosum*	*Fila ulig*
Mjødurt	*Filipendula ulmaria* *	*Fili ulma*
Knollmjødurt	*Filipendula vulgaris*	*Fili vulg*
Markjordbær	*Fragaria vesca*	*Frag vesc*
Trollhegg	*Frangula alnus*	*Fran alnu*
Jordrøyk	*Fumaria officinalis*	*Fuma offi*
Gullstjerne	*Gagea lutea* *	*Gage lute*
Guldå	*Galeopsis speciosa*	*Gale spec*
Kvassdå	*Galeopsis tetrahit*	*Gale tetr*
Stormaure	*Galium album*	*Gali albu*
Klengemaure	*Galium aparine*	*Gali apar*
Kvitmaure	*Galium boreale*	*Gali bore*
Myske	*Galium odoratum* *	*Gali odor*
Myrmaure	*Galium palustre*	*Gali palu*
Kystmaure	*Galium saxatile*	*Gali saxa*
Sumpmaure	*Galium uliginosum*	*Gali ulig*
Gulmaure	*Galium verum*	*Gali veru*
Bittersøte	*Gentianella amarella*	*Gent amar*
Bleiksøte	*Gentianella aurea*	*Gent aure*
Bakkesøte	*Gentianella campestris*	*Gent camp*
Blankstorkenebb	*Geranium lucidum*	*Gera luci*
Engstorkenebb	*Geranium pratense* *	*Gera prat*
Småstorkenebb	*Geranium pusillum*	*Gera pusi*
Skogstorkenebb b k	*Geranium sylvaticum*	*Gera sylv*
Enghumleblom	*Geum rivale*	*Geum riva*
Kratthumleblom	*Geum urbanum*	*Geum urba*
Mannasøtgras	*Glyceria fluitans*	*Glyc flui*
Setergråurt	*Gnaphalium norvegicum*	*Gnap norv*
Brudespore	*Gymnadenia conopsea*	*Gymn cono*
Blåveis	*Hepatica nobilis* *	*Hepa nobi*
Sibirbjønnkjeks	*Heracleum sibiricum*	*Hera sibi*
Hårsveve	*Hieracium pilosella*	*Hier pilo*
Skjermsveve	*Hieracium umbellatum*	*Hier umbe*
Marigras	*Hierocloë odorata*	*Hier odor*
Tindved	*Hippophaë rhamnoides* *	*Hipp rham*
Englodnegras	*Holcus lanatus*	*Holc lana*
Krattlodnegras	*Holcus mollis*	*Holc moll*
Firkantperikum	*Hypericum maculatum*	*Hype macu*
Prikkperikum	*Hypericum perforatum*	*Hype perf*
Fagerperikum	*Hypericum pulchrum*	*Hype pulc*
Flekkgrisøre	*Hypochoeris maculata*	*Hypo macu*
Springfrø	*Impatiens noli-tangere*	*Impa noli*
Skogsiv	*Juncus alpinoarticulatus*	*Junc alpi*

Ryllsiv	*Juncus articulatus*	*Junc arti*
Paddesiv	*Juncus bufonis*	*Junc bufo*
Krypsiv	*Juncus bulbosus*	*Junc bulb*
Knappsiv	*Juncus conglomeratus*	*Junc cong*
Lyssiv	*Juncus effusus*	*Junc effu*
Trådsiv	*Juncus filiformis*	*Junc fili*
Saltsiv	*Juncus gerardii*	*Junc gera*
Heisiv	*Juncus squarrosus*	*Junc squa*
Einer	*Juniperus communis* *	*Juni comm*
Rødknapp	*Knautia arvensis*	*Knau arve*
Vrangtvetann	*Lamium moluccellifolium*	*Lami molu*
Rødtvetann	*Lamium purpureum*	*Lami purp*
Hengepiggfrø	*Lappula deflexa*	*Lapp defl*
Sprikepiggfrø	*Lappula squarrosa*	*Lapp squa*
Haremat	*Lapsana communis*	*Laps comm*
Knollerteknapp	*Lathyrus linifolius*	*Lath lini*
Svarterteknapp	*Lathyrus niger*	*Lath nige*
Gulskolm	*Lathyrus pratensis*	*Lath prat*
Skogskolm	*Lathyrus sylvestris* *	*Lath sylv*
Andemat	*Lemna minor*	*Lemn mino*
Følblom	*Leontodon autumnale*	*Leon autu*
Prestekrage	*Leucanthemum vulgare* *	*Leuc vulg*
Kvitkurle	*Leucorchis albida*	*Leuc albi*
Lintorskemunn	*Linaria vulgaris* *	*Lina vulg*
Vill-lin	*Linum catharticum*	*Linu cath*
Stortveblad	*Listera ovata*	*List ovat*
Raigras	*Lolium perenne*	*Loli pere*
Leddved	*Lonicera xylosteum*	*Loni xylo*
Tiriltunge	*Lotus corniculatus* *	*Lotu corn*
Markfrytle	*Luzula campestris*	*Luzu camp*
Engfrytle	*Luzula multiflora*	*Luzu mult*
Hårfrytle	*Luzula pilosa*	*Luzu pilo*
Storfrytle	*Luzula sylvatica*	*Luzu sylv*
Hanekam	*Lychnis flos-cuculi* *	*Lych flos*
Klourt	*Lycopus europaeus*	*Lyco euro*
Villapal	*Malus sylvestris*	*Malu sylv*
Strandbalderbrå	*Matricaria maritima* *	*Matr mari*
Balderbrå	*Matricaria perforata*	*Matr perf*
Strutsving	*Matteuccia struthiopteris* *	*Matt stru*
Stormarimjelle	*Melampyrum pratense*	*Mela prat*
Småmarimjelle	*Melampyrum sylvaticum*	*Mela sylv*
Hengeaks	*Melica nutans*	*Meli nuta*
Åkermynte	*Mentha arvensis*	*Ment arve*
Maurarve	*Moehringia trinervia*	*Moeh trin*
Blåtopp	*Molinia caerulea*	*Moli caer*
Skogsalat	*Mycelis muralis*	*Myce mura*
Åkerforglemmegei	*Myosotis arvensis*	*Myos arve*
Dikeforglemmegei	*Myosotis cespitosa*	*Myos cesp*
Bakkeforglemmegei	*Myosotis ramosissima*	*Myos ramo*
Engforglemmegei	*Myosotis scorpioides* *	*Myos scor*
Dvergforglemmegei	*Myosotis stricta*	*Myos stri*
Pors	*Myrica gale*	*Myri gale*
Klåved	*Myricaria germanica* *	*Myri germ*
Finnskjegg	*Nardus stricta*	*Nard stri*
Fuglereir	*Neottia nidus-avis*	*Neot nidu*
Skoggråurt	*Omalotheca sylvatica*	*Omal sylv*
Bukkebeinurt	*Ononis arvensis*	*Onon arve*
Vårmarihand	*Orchis mascula* *	*Orch masc*
Smørtelg	*Oreopteris limbosperma*	*Oreo limb*

Kung	*Origanum vulgare* *	*Orig vulg*
Firblad	*Paris quadrifolia*	*Pari quad*
Jåblom	*Parnassia palustris*	*Parn palu*
Kystmyrklegg	*Pedicularis sylvatica*	*Pedi sylv*
Vasspepper	*Persicaria hydropiper*	*Pers hydr*
Hønsegras	*Persicaria maculosa*	*Pers macu*
Strandrør	*Phalaris arundinacea*	*Phal arun*
Hengeving	*Phegopteris connectilis*	*Pheg conn*
Fjelltimotei	*Phleum alpinum*	*Phle alpi*
Timotei	*Phleum pratense*	*Phle prat*
Gjeldkarve	*Pimpinella saxifraga*	*Pimp saxi*
Smalkjempe	*Plantago lanceolata*	*Plan lanc*
Groblad	*Plantago major*	*Plan majo*
Dunkjempe	*Plantago media*	*Plan medi*
Nattfiol	*Platanthera bifolia*	*Plat bifo*
Grov nattfiol	*Platanthera chlorantha*	*Plat chlo*
Fjellrapp	*Poa alpina*	*Poa alpi*
Tunrapp	*Poa annua*	*Poa annu*
Flatrapp	*Poa compressa*	*Poa comp*
Blårapp	*Poa glauca*	*Poa glau*
Engrapp	*Poa pratensis*	*Poa prat*
Vegrapp	*Poa supina*	*Poa supi*
Markrapp	*Poa trivialis*	*Poa triv*
Lundrapp	*Poa nemoralis*	*Poa nemo*
Fjellflokk	*Polemonium caeruleum* *	*Pole caer*
Bitterblåfjær	*Polygala amarella*	*Poly amar*
Storblåfjær	*Polygala vulgaris*	*Poly vulg*
Kantkonvall	*Polygonatum odoratum* *	*Poly odor*
Tungras	*Polygonum aviculare*	*Poly avic*
Sisselrot	*Polypodium vulgare*	*Poly vulg*
Taggbregne	*Polystichum lonchitis*	*Poly lonc*
Osp	*Populus tremula*	*Popu trem*
Gåsemure	*Potentilla anserina*	*Pote anse*
Sølvmure	*Potentilla argentea*	*Pote arge*
Flekkmure	*Potentilla crantzii*	*Pote cran*
Tepperot	*Potentilla erecta*	*Pote erec*
Vårmure	*Potentilla neumanniana*	*Pote neum*
Fjellnøkleblom	*Primula scandinavica*	*Prim scan*
Blåkoll	*Prunella vulgaris*	*Prun vulg*
Hegg	*Prunus padus*	*Prun padu*
Einstape	*Pteridium aquilinum*	*Pter aqui*
Engsoleie	*Ranunculus acris*	*Ranu acri*
Nyresoleie	*Ranunculus auricomus*	*Ranu auri*
Vårkål	*Ranunculus ficaria*	*Ranu fica*
Grøftesoleie	*Ranunculus flammula*	*Ranu flam*
Krypsoleie	*Ranunculus repens*	*Ranu repe*
Småengkall	*Rhinanthus minor*	*Rhin mino*
Storengkall	*Rhinanthus serotinus*	*Rhin sero*
Rosenrot	*Rhodiola rosea* *	*Rhod rose*
Brønnkarse	*Rorippa palustris*	*Rori palu*
Roser, ville	*Rosa spp*	*Rosa spp*
Åkerbær	*Rubus arcticus*	*Rubu arct*
Bringebær	*Rubus idaeus*	*Rubu idae*
Teiebær	*Rubus saxatilis*	*Rubu saxa*
Engsyre	*Rumex acetosa*	*Rume acet*
Småsyre	*Rumex acetosella*	*Rume acet*
Krushøymolee	*Rumex crispus*	*Rume cris*
Høymolee	*Rumex longifolius*	*Rume long*
Byhøymolee	*Rumex obtusifolia*	*Rume obtu*

Knopparve	*Sagina nodosa*	*Sagi nodo*
Tunarve	*Sagina procumbens*	*Sagi proc*
Sylarve	*Sagina subulata*	*Sagi subu*
Ørevier	*Salix aurita*	*Sali auri*
Selje	*Salix caprea*	*Sali capr*
Sølvvier	*Salix glauca*	*Sali glau*
Bleikvier	*Salix hastata*	*Sali hast*
Lappvier	*Salix lapponum*	*Sali lapp*
Svartvier	*Salix myrsinifolia*	*Sali myrs*
Mandelpil	*Salix triandra*	*Sali tria*
Sanikel	*Sanicula europaea*	*Sani euro*
Fjelltistel	*Saussurea alpina*	*Saus alpi*
Bergfrue	*Saxifraga cotyledon* *	*Saxi coty*
Rødsildre	*Saxifraga oppositifolia*	*Saxi oppo*
Trefingersildre	*Saxifraga tridactylites*	*Saxi trid*
Brunrot	*Scrophularia nodosa*	*Scro nodo*
Bitterbergknapp	*Sedum acre* *	*Sedu acre*
Kvitbergknapp	*Sedum album* *	*Sedu albu*
Kystbergknapp	*Sedum anglicum*	*Sedu angl*
Småbergknapp	*Sedum annuum*	*Sedu annu*
Broddbergknapp	*Sedum rupestre* *	*Sedu rupe*
Klistersvineblom	*Senecio viscosus*	*Sene visc*
Åkersvineblom	*Senecio vulgaris*	*Sene vulg*
Rød jonsokblom	*Silene dioica* *	*Sile dioi*
Strandsmelle	*Silene maritima*	*Sile mari*
Kvit jonsokblom	*Silene pratensis*	*Sile prat*
Engsmelle	*Silene vulgaris* *	*Sile vulg*
Åkersennep	*Sinapis arvensis*	*Sina arve*
Slyngsøtvier	*Solanum dulcamara*	*Sola dulc*
Gullris	*Solidago virgaurea*	*Soli virg*
Åkerdylle	*Sonchus arvensis*	*Sonc arve*
Stivdylle	*Sonchus asper*	*Sonc aspe*
Haredylle	*Sonchus oleraceus*	*Sonc oler*
Rogn	*Sorbus aucuparia* *	*Sorb aucu*
Rognasal	*Sorbus intermedia* *	*Sorb inte*
Sølvasal	*Sorbus rupicola* *	*Sorb rupi*
Linbendel	*Spergula arvensis*	*Sper arve*
Åkersvinerot	*Stachys palustris*	*Stac palu*
Grasstjerneblom	*Stellaria graminea*	*Stel gram*
Ru-stjerneblom	*Stellaria longifolia*	*Stel long*
Vassarve	*Stellaria media*	*Stel medi*
Blåknapp	*Succisa pratensis*	*Succ prat*
Reinfann	*Tanacetum vulgare* *	*Tana vulg*
Løvetann	*Taraxacum spp*	*Tara spp*
Fjellfrøstjerne	*Thalictrum alpinum*	*Thal alpi*
Smalfrøstjerne	*Thalictrum simplex* *	*Thal simp*
Vårpengeurt	*Thlaspi alpestre*	*Thla alpe*
Pengeurt	*Thlaspi arvense*	*Thla arv*
Norsktimian	*Thymus praecox ssp arcticus* *	*Thym arct*
Rødkjeks	*Torilis japonica*	*Tori japo*
Sveltull	*Trichophorum alpinum*	*Tric alpi*
Småbjønnskjegg	*Trichophorum cespitosum ssp cespitos*	*Tric cesp*
Storbjønnskjegg	*Trichophorum cespitosum ssp german.*	*Tric germ*
Skogstjerne	*Trientalis europaea*	*Trie euro*
Gullkløver	*Trifolium aureum*	*Trif aure*
Alsikkekløver	*Trifolium hybridum*	*Trif hybr*
Rødkløver	*Trifolium pratense*	*Trif prat*
Kvitkløver	*Trifolium repens*	*Trif repe*
Brunkløver	*Trifolium spadiceum*	*Trif spad*

Ballblom	*Trollius europaeus* *	*Trol euro*	
Hestehov	*Tussilago farfara*	*Tuss farf*	
Alm	*Ulmus glabra* *	*Ulmu glab*	
Stornesle	*Urtica dioica*	*Urti dioi*	
Blåbær	*Vaccinium myrtillus*	*Vacc myrt*	
Blokkebær	*Vaccinium uliginosum*	*Vacc ulig*	
Tyttebær	*Vaccinium vitis-idaea*	*Vacc viti*	
Vendelrot	*Valeriana sambucifolia*	*Vale samb*	
Strandvendelrot	*Valeriana sambucifolia ssp salina*	*Vale sali*	
Mørkkongslys	*Verbascum nigrum* *	*Verb nigr*	
Filtkongslys	*Verbascum thapsus* *	*Verb thap*	
Åkerveronika	*Veronica agrestis*	*Vero agre*	
Bakkeveronika	*Veronica arvensis*	*Vero arve*	
Bekkeveronika	*Veronica beccabunga*	*Vero becc*	
Tveskjeggveronika	*Veronica chamaedrys*	*Vero cham*	
Legeveronika	*Veronica officinalis*	*Vero offi*	
Snauveronika	*Veronica serpyllifolia*	*Vero serp*	
Krossved	*Viburnum opulus* *	*Vibu opul*	
Fuglevikke	*Vicia cracca*	*Vici crac*	
Tofrøvikke	*Vicia hirsuta*	*Vici hirs*	
Gjerdevikke	*Vicia sepium*	*Vici sepi*	
Skogvikke	*Vicia sylvatica*	*Vici sylv*	
Åkerstemorsblomst	*Viola arvensis*	*Viol arve*	
Fjellfiol	*Viola biflora*	*Viol bifl*	
Engfiol	*Viola canina*	*Viol cani*	
Bakkefiol	*Viola collina*	*Viol coll*	
Krattfiol	*Viola mirabilis*	*Viol mira*	
Lifiol	*Viola montana*	*Viol mont*	
Myrfiol	*Viola palustris*	*Viol palu*	
Natt og dag	*Viola tricolor* *	*Viol tric*	
Lodnebregne	*Woodsia ilvensis*	*Wood ilve*	
Edelgran	*Abies spp*	*Abie spp*	*1*
Spisslønn	*Acer platanoides*	*Acer plat*	*1*
Platanlønn	*Acer pseudoplatanus*	*Acer pseu*	*1*
Storhjelm Vv	*Aconitum napellus*	*Acon nape*	*1*
Krypjonsokkoll	*Ajuga reptans*	*Ajug rept*	*1*
Blåhegg	*Amelanchier spp*	*Amel spp*	*1*
Akeleie	*Aquilegia vulgaris*	*Aqui vulg*	*1*
Skogskjegg	*Aruncus dioica*	*Arun dioi*	*1*
Stjerneskjerm	*Astrantia major*	*Astr majo*	*1*
Tusenfryd	*Bellis perennis*	*Bell pere*	*1*
Berberiss	*Berberis vulgaris*	*Berb vulg*	*1*
Honningknoppurt	*Centaurea montana*	*Cent mont*	*1*
Kornell-art	*Cornus spp*	*Corn spp*	*1*
Mispel-art	*Cotoneaster spp*	*Coto spp*	*1*
Blankmispel	*Cotoneaster lucidus*	*Coto luci*	*1*
Hagtorn	*Crataegus spp*	*Crat spp*	*1*
Ridderspore	*Delphinium elatum*	*Delp elat*	*1*
Sypressvortemjølk	*Euphorbia cyparissias*	*Euph cypa*	*1*
Bøk b v	*Fagus sylvatica*	*Fagu sylv*	*1*
Ask	*Fraxinus excelsior*	*Frax exce*	*1*
Kjempebjønnkjeks	*Heracleum mantegazzianum*	*Hera mant*	*1*
Dagfiol	*Hesperis matronalis*	*Hesp matr*	*1*
Humle	*Humulus lupulus*	*Humu lupu*	*1*
Gullregn	*Laburnum spp*	*Labu spp*	*1*
Lerk	*Larex decidua*	*Lare deci*	*1*
Løpstikke	*Levisticum officinale*	*Levi offi*	*1*
Krøll-lilje	*Lilium martagon*	*Lili mart*	*1*
Blåleddved	*Lonicera caerulea*	*Loni caer*	*1*

Sandlupin	*Lupinus nootkatensis*	*Lupi noot*	*1*
Jærlupin	*Lupinus perennis*	*Lupi pere*	*1*
Hagelupin	*Lupinus polyphyllos*	*Lupi poly*	*1*
Fagerfredløs	*Lysimachia punctata*	*Lysi punc*	*1*
Kattehale	*Lythrum salicaria*	*Lyth sali*	*1*
Floks v h	*Phlox spp*	*Phlo spp*	*1*
Gran, pl, forv, oppr	*Picea spp*	*Pice spp*	*1*
Furu, pl, forv, oppr	*Pinus spp*	*Pinu spp*	*1*
Storkonvall	*Polygonatum multiflorum*	*Poly mult*	*1*
Balsampoppel	*Populus balsamfera*	*Popu bals*	*1*
Hagenøkleblom	*Primula elatior*	*Prim elat*	*1*
Marianøkleblom	*Primula veris*	*Prim veri*	*1*
Morell	*Prunus avium*	*Prun aviu*	*1*
Kirsebær (sur-)	*Prunus cerasus*	*Prun cera*	*1*
Lungeurt	*Pulmonaria spp*	*Pulm spp*	*1*
Alperips	*Ribes alpina*	*Ribe alpi*	*1*
Solbær	*Ribes nigrum*	*Ribe nigr*	*1*
Hagerips	*Ribes rubrum*	*Ribe rubr*	*1*
Villrips	*Ribes spicatum*	*Ribe spic*	*1*
Stikkelsbær	*Ribes uva-crispa*	*Ribe uva-*	*1*
Rødhyll	*Sambucus racemosa*	*Samb race*	*1*
Duskbergknapp	*Sedum forsteranum*	*Sedu fors*	*1*
Mongolbergknapp	*Sedum hybridum*	*Sedu hybr*	*1*
Kantbergknapp	*Sedum sexangulare*	*Sedu sexa*	*1*
Gravbergknapp	*Sedum spurium*	*Sedu spur*	*1*
Smørbukk	*Sedum telephium*	*Sedu tele*	*1*
Rognspirea	*Sorbaria sorbifolia*	*Sorb sorb*	*1*
Svenskasal	*Sorbus hybrida*	*Sorb hybr*	*1*
Valurt	*Symphytum officinale*	*Symp offi*	*1*
Lind	*Tilia cordata*	*Tili cord*	*1*
Filtkrossved	*Viburnum lantana*	*Vibu lant*	*1*
Prakthjelm ML	*Aconitum x stoerkianum*	*Acon stoe*	*2*
Hestekastanje	*Aesculus hippocastanum*	*Aesc hipp*	*2*
Ringblomst	*Calendula officinalis*	*Cale offi*	*2*
Soleihov "multiplex"	*Caltha palustris "multiplex"*	*Calt palm*	*2*
Toppklokke	*Campanula glomerata*	*Camp glom*	*2*
Sibirertebusk	*Caragana arborescens*	*Cara arbo*	*2*
Busknellik	*Dianthus barbatus*	*Dian barb*	*2*
Fjærnellik	*Dianthus plumarius*	*Dian plum*	*2*
Småhjerte	*Dicentra formosa*	*Dice form*	*2*
Løytnantshjerte	*Dicentra spectabilis*	*Dice spec*	*2*
Gullkorg	*Doronicum spp*	*Doro spp*	*2*
Gul daglilje	*Hemerocallis lilioasphodelus*	*Heme lili*	*2*
Hageiris	*Iris x germanica*	*Iris germ*	*2*
Safranlilje	*Lilium bulbiferum*	*Lili bulb*	*2*
Kaprifol	*Lonicera caprifolium*	*Loni capr*	*2*
Vivendel	*Lonicera periclymenum*	*Loni peri*	*2*
Ildkjærlighet	*Lychnis chalcedonia*	*Lycn chal*	*2*
Eple	*Malus domestica*	*Malu dome*	*2*
Bjønnrot	*Meum amanthicum*	*Meum aman*	*2*
Pinselilje	*Narcissus poëticus*	*Narc poët*	*2*
Peon-art	*Paeonia spp*	*Paeo spp*	*2*
Orientvalmue	*Papaver orientale*	*Papa orie*	*2*
Villvin	*Parthenocissus spp*	*Part spp*	*2*
Stripegras	*Phalaria arundinacea var picta*	*Phal pict*	*2*
Hageaurikkel	*Primula x pubescens*	*Prim pube*	*2*
Duppesoleie	*Ranunculus aconitifolius*	*Ranu acon*	*2*
Prydrabarbra	*Rheum palmatum*	*Rheu palm*	*2*
Rabarbra	*Rheum x cultorum*	*Rheu cult*	*2*

Roser; pl, forv	*Rosa spp*	*Rosa spp*	2
Pil-art	*Salix spp*	*Sali spp*	2
Svarthyll	*Sambucus nigra*	*Samb nigr*	2
Høstbergknapp	*Sedum ewersii*	*Sedu ewer*	2
Kanadagullris	*Solidago canadiensis*	*Soli cana*	2
Prydsvinerot	*Stachys macrantha*	*Stac macr*	2
Ungarsk syrin	*Syringa josikaea*	*Syri josi*	2
Nikkesyrin	*Syringa reflexa*	*Syri refl*	2
Syrin b k	*Syringa vulgaris*	*Syri vulg*	2

HITTIL UTKOMMET I SAMME SERIE

Nr 1-1983	*Tiltak for å redusere antall kollisjoner mellom elg og tog i kommunene Grong Snåsa*
Nr 1-1984	*Kontroll med landbruksavrenning. Resultat 1983*
Nr 2-1984	*Viltområdekartlegging. Erfaring fra Nord-Trøndelag*
Nr 3-1984	*Skjøtselsplan for Bergsåsen naturreservat og plantelivsfredningsområde i Snåsa*
Nr 4-1984	*Skjøtselsplan for edellauvskogreservater i Nord-Trøndelag, med spesiell vekt på Byahalla i Steinkjer*
Nr 1-1985	*Forsøksfiske med kilenot i Leksdalsvatnet*
Nr 2-1985	*Fisket i Leksdalsvatnet 1984. En spørreundersøkelse blandt grunneiere og fiskekortkjøpere*
Nr 3-1985	*Skogrydding som tiltak for å redusere antall kollisjoner mellom elg og tog. En beskrivelse av iverksettelsen av tiltaket i Grong og Snåsa i 1984*
Nr 4-1985	*Jegerobservasjoner i elgforvaltningen. Erfaringer med bruk av "Sett elg" i N-T*
Nr 5-1985	*Rapport fra studietur til Spania. Dagene 21 - 28 april 1985*
Nr 6-1985	*Fisket i Snåsavatnet i 1984. En spørreundersøkelse blant grunneiere og fiskekortkjøperne*
Nr 7-1985	*Jegerprøven som valgfag i ungdomsskolen. Erfaring fra et prøveprosjekt i N-T skoleåret 1984-85*
Nr 8-1985	*Tungmetaller i fisk i Indre Namdalen*
Nr 1-1986	*Erfaringer fra drift av minirenseanlegg "Klargester Biodisc B2"*
Nr 2-1986	*Fisk og forurensing i sidebekkene i Verdalselva*
Nr 3-1986	*Fisket i Snåsavatnet 1985*
Nr 4-1986	*Teinefiske etter røye. En spørreundersøkelse blant brukere av nettingteiner*
Nr 5-1986	*Canadagås i Nord-Trøndelag*
Nr 6-1986	*Forra-området i kommunene Levanger, Verdal, Stjørdal og Meråker. Forslag til vern*
Nr 7-1986	*Lakseelver og lakseforvaltning i Spania. Rapport fra studietur til regionen Asturias 22-28 mai 1986*
Nr 8-1986	*Fiskeundersøkelser i Bognavassdraget*
Nr 9-1986	*Bever i Nord-Trøndelag*
Nr 1-1987	*Fiskeundersøkelser i Oppløyvassdraget*
Nr 2-1987	*Radioaktivitet i ferskvannsfisk i Nord-Trøndelag i 1986*
Nr 3-1987	*Aurens gytebekker i Snåsavatnet*
Nr 4-1987	*Vannkvalitetsvurdering av innsjøer i Nord-Trøndleag 1986*
Nr 5-1987	*En forurensingsundersøkelse av Levangerelva 1985*
Nr 6-1987	*Fisk og forurensing i sideelver til Namsen. Overhalla 1986*
Nr 7-1987	*Rovvilt i Nord-Trøndelag. Bjørn 1986*
Nr 8-1987	*Fiskeforvaltning i Sverige. Rapport fra en studietur til Jamtland og Norrland*
Nr 9-1987	*Fiskeundersøkelser i Hoplavassdraget 1986. Rapport fra prøvefisket i Movatn, Hoklingen og Hammervatnet*
Nr10-1987	*Avfallsforbrenning i Europa. Rapport fra studietur*
Nr11-1987	*Vassdragsdata Nord-Trøndelag*
Nr12-1987	*Batteriinnsamling i Midt-Norge*
Nr 1-1988	*Fisk og forurensing i elver og bekker i Levanger*
Nr 2-1988	*Fisk og forurensing i sideelver til Namsen, Høylandet 1987*
Nr 3-1988	*Fisk og forurensing i Hoplavassdraget, Levanger*
Nr 4-1988	*Rovvilt i Nord-Trøndelag. Bjørn, jerv og ulv 1987*
Nr 5-1988	*Fisket i Snåsavatnet i perioden 1983-1987*
Nr 6-1988	*Oppdrett av fisk og skalldyr. Vegledning i behandling av konsesjonssøknader*
Nr 7-1988	*Fisk og forurensing i elver i Stjørdal kommune*
Nr 8-1988	*Vassdragsrapport Lindseta*
Nr 9-1988	*Lokal innsamling av spesialavfall. En presentasjon av en innsamlingsmodell*
Nr10-1988	*Forvaltningen av verneområdene på Tautra, Frosta kommune*
Nr11-1988	*Viltinteressene i kommuneplan*
Nr 1-1989	*Administrativ samarbeidsmodell for arbeidet med landbruksforurensning mellom ytre landbruks- og miljøvernetat*

Nr 2-1989 *Fisk og forurensing i bekker i Inderøy kommune 1988*
Nr 3-1989 *Overvåkning av lakseparasitten G.S. i Nord-Trøndelag*
Nr 4-1989 *Skogrydding - reduserer elgpåkjørsel (et effektivt tiltak for å redusere antall kollisjoner mellom elg og tog)*
Nr 5-1989 *Fisk og forurensing i elver og bekker i Steinkjer 1988*
Nr 6-1989 *Forslag til forvaltningsplan for Kongsmoelva, Høylandet*
Nr 7-1989 *Elgens vandringsmønster i Nord-Trøndelag, foreløpige resultater fra 1989 og 1988*
Nr 8-1989 *Rovvilt i Nord-Trøndelag. Bjørn, jerv og ulv 1988* IKKE TRYKKET
Nr 9-1989 *Fisket i Leksdalsvatnet i perioden 1984 - 1988*
Nr10-1989 *Lakseundersøkelser i Namsenvassdraget - Årsrapport 1988*
Nr11-1989 *Vannkvalitet i Granavatn, Inderøy etter utsetting av regnbueørret*
Nr12-1989 *Restaureringsplan for Rognsmoen grustak*
Nr13-1989 *Forvaltningen av Hammervatnet naturreservat*
1989 *Trondheimsfjorden - desember -89. Statusrapport*
Nr 1-1990 *Radioaktivitet i ferskvannsfisk fra N-T (perioden 1986-89)*
Nr 2-1990 *Fisk og forurensing i bekker i Leksvik 1989*
Nr 3-1990 *Fisk og forurensing i bekker og elver i Grong 1989*
Nr 4-1990 *Rovvilt i Nord-Trøndelag. Bjørn, jerv og ulv 1988 og 1989. Revurdering - bjørn 1986-1987*
Nr 5-1990 *Tilslamming av Nesvatn, Levanger i 1989*
Nr 6-1990 *Hva er gjort og hva gjør vi med de store regulerte sjøene i Indre Namdal?*
Nr 7-1990 *Tindveden på Ørin. - Verdal kommune - forslag til skjøtsel (notat)*
Nr 1-1991 *Elg i Nord-Trøndelag*
Nr 2-1991 *Havbeiteprosjektet i Oppløyelva på Salsbruket - årsrapport*
Nr 3-1991 *Overvåking av lakseparasitten Gyrodactylus Salaris i N-T i 1990*
Nr 4-1991 *Havbeiteforsøk i Storelvvassdraget i Nærøy kommune*
Nr 5-1991 *Lakseundersøkelser i Namsenvassdraget 1989-90*
Nr 6-1991 *Rovvilt i Nord-Trøndelag. Bjørn, jerv og ulv 1990*
Nr 1-1992 *Fiskesperra i Figga*
Nr 2-1992 *Overvåkning av lakseparasitten Gyrodactylus Salaris i Nord-Trøndelag i 1991*
Nr 3-1992 *Hammervatnet naturreservat*
Nr 4-1992 *Studietur New Orleans, Weast Expo 92. Laget video av dette IKKE TRYKKET*
Nr 5-1992 *Studietur Danmark 1991. Avfall og spesialavfall*
Nr 6-1992 *Fisk og forurensing i Namsos 1991*
Nr 7-1992 *Konferanse om samferdsel i Levanger kommune 6. november 1991*
Nr 8-1992 *Aktiv vegetasjonskontroll i Hammervatnet*
Nr 1-1993 *Kultiveringsplan for ferskvannsfisk i Nord-Trøndelag*
Nr 2-1993 *Overvåking av vannkvaliteten i Årgårdsvassdraget 1992*
Nr 3-1993 *Overvåking av vannkvaliteten i Hotranvassdraget 1992*
Nr 4-1993 *Hammervatnet fugletårn*
Nr 5-1993 *Radioaktivt innhold i viltkjøtt i Nord-Trøndelag 1986-1992*
Nr 6-1993 *Viktige sjøfuglområder i Nord-Trøndelag*
Nr 7-1993 *Overvåking av lakseparasitten, Gyrodactylus Salaris i Nord-Trøndelag i 1992*
Nr 8-1993 *Aktiv vegetasjonskontroll i Hammervatnet naturreservat*
Nr 1-1994 *Sjøørret og laksevassdrag i Nord-Trøndelag*
Nr 2-1994 *Aursundavassdraget. Natur-, kultur- og friluftslivsverdier*
Nr 3-1994 *Hotranprosjektet i Levanger, fiskeundersøkelser i perioden 1990-1993*
Nr 4-1994 *Overvåkning i Hotranvassdraget 1993*
Nr 5-1994 *Overvåking av vannkvaliteten i Årgårdsvassdraget 1993.*
Nr 6-1994 *Tilstandsvurdering av kloakkrenseanlegg i Nord-Trøndelag.*
Nr 7-1994 *Overvåking av lakseparasitten Gyrodactylus Salaris i Nord-Trøndelag 1993.*
Nr 8-1994 *Furudalsprosjektet. Flersidig skogbruk på statens grunn i Nord-Trøndelag*
Nr 9-1994 *Forvaltningen av verneområdene på Tautra. Status 1994.*
Nr 10-1994 *Fisk og forurensning i elver og bekker i Snåsa 1993.*
Nr 11-1994 *Forurensningsstatus i elver og bekker i Overhalla 1993.*
Nr 12-1994 *Ornitologisk rapport for Hammervatnet.*
Nr 1-1995 *Overvåking av Årgårdsvassdraget, Namdalseid, 1990-94*

Nr 2-1995	*Overvåking av Hotranvassdraget, Levanger, 1990-94*
Nr 3-1995	*Handlingsplan for friluftsliv mot år 2000 i Nord-Trøndelag*
Nr. 4 1995	*Verneområder Ikke trykket*
Nr. 5 1995	*Forurensningsstatus i elver og bekker i Verdal 1994*
Nr.6 1995	*Overvåking av lakseparasitten Gyrodactylus Salaris i Nord-Trøndelag 1993-95*
Nr.7 1995	*Overvåking av Hotranvassdraget. Fiskeundersøkelser i perioden 1990-95*
Nr.1 1996	*Fisket i Namsenvassdraget i perioden 1976 - 1995*
Nr.2 1996	*Registrering av vannkvaliteten i Årgårdsvassdraget 1990 - 1995*